หนังสือนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการจัดพิมพ์โดย
สถาบันเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของประเทศแคนาดา
และมูลนิธิวิเทศพัฒนา

*"This project is supported by
the Canadian International Development Agency and
the Devolopment Cooperation Foundation"*

ข้อมูลข่าวสารที่จัดเตรียมไว้ เพื่อให้พร้อมสำหรับประชาชนเข้าตรวจดู

๑. ผลการพิจารณาที่มีผลต่อเอกชนโดยตรง
๒. นโยบายและการตีความ
๓. แผนงาน โครงการและงบประมาณ
๔. คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงาน
๕. สิ่งพิมพ์ที่มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา
๖. สัญญาสำคัญของรัฐ
   - สัญญาสัมปทาน
   - สัญญาผูกขาดตัดตอน
   - สัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ
๗. มติ ค.ร.ม. คณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย และคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยมติ ค.ร.ม.
๘. ข้อมูลข่าวสารตามที่มีประกาศเพิ่มเติม เช่น ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง และผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้าง

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
โทร ๐ ๒๒๘๐ ๘๕๕๒-๓ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๘๕๔๓
www.oic.go.th E-mail : infothai@oic.go.th

คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คู่มือการปฏิบัติงาน
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

www.oic.go.th
E-mail : infothai@oic.go.th

คู่มือ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒ - ๓
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๔๓
www.oic.go.th

พิมพ์เมื่อ มิถุนายน ๒๕๔๘

ที่ปรึกษา นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์
ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
นางวนิดา สักการโกศล
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะทำงาน นายศักดิ์ดา สุทธิโคตร
นางสาววันดี เรืองงาม
นางภัทรา จารึกศิลป์
นางสาวมณีรัตน์ ปัญจสิริวรรณ

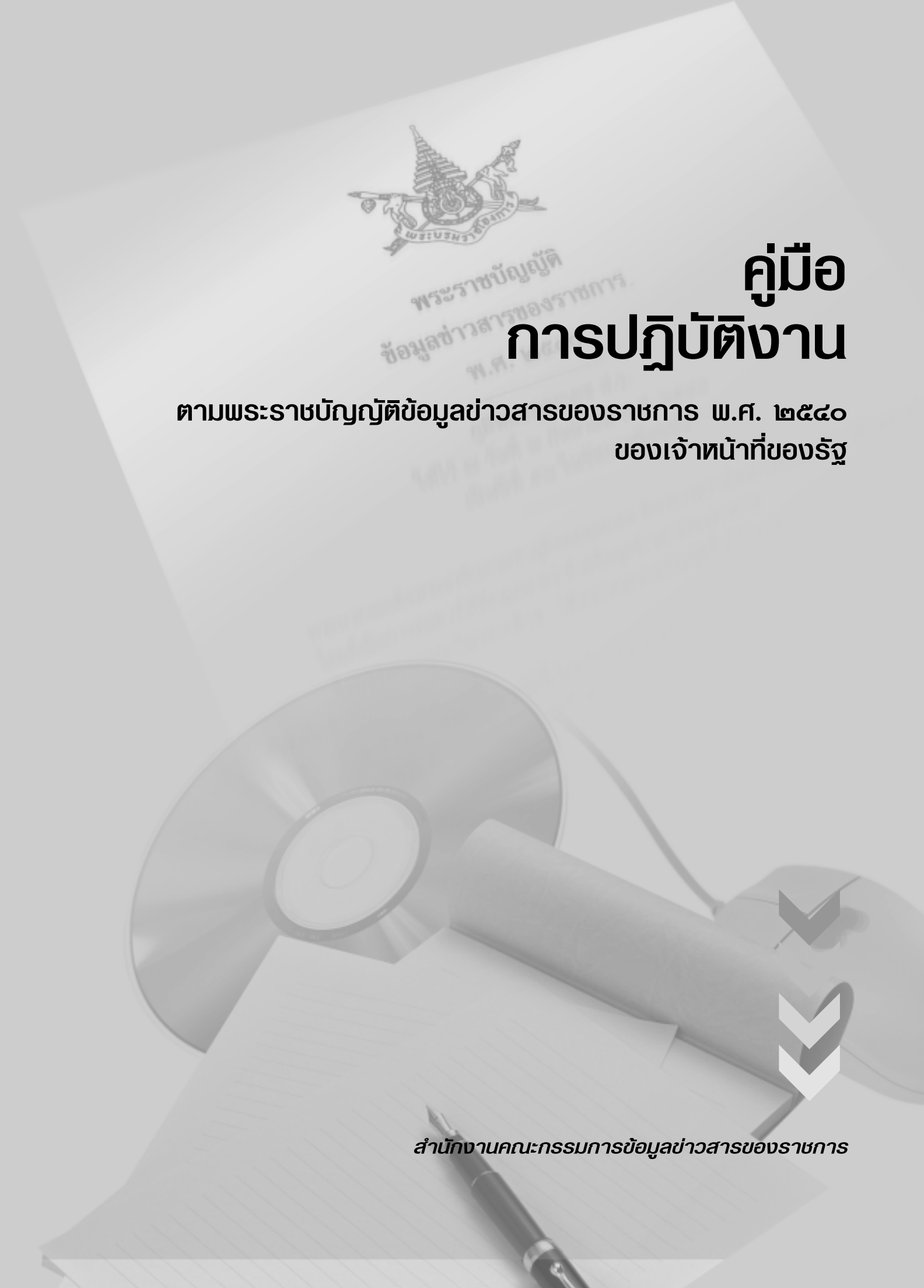
บรรณาธิการ นางภัคพิชา จันทรศิริ

พิมพ์ที่ บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด

จำนวนพิมพ์ ๓๐,๐๐๐ เล่ม

คู่มือ
การปฏิบัติงาน

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำนำ

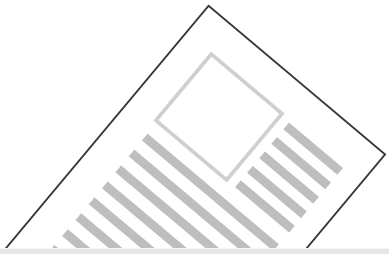
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ได้กำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติอยู่หลายประการ เช่น หน้าที่ดำเนินการเพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดใน ๓ รูปแบบ คือ นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ไปจัดไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนที่ขอเป็นการเฉพาะราย หน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารของราชการทราบเหตุผลที่หน่วยงานมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หน้าที่ที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล เป็นต้น ดังนั้น การที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของรัฐได้มีความรู้ ความเข้าใจ และถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมให้การดำเนินการต่างๆ ภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบและลดปัญหาการคอร์รัปชั่นได้ ซึ่งจะนำไปสู่การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

การจัดพิมพ์ **คู่มือ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐** ฉบับนี้เป็นการนำคู่มือ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์) เขียนไว้เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๔๕ มาปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหวังว่า คู่มือ การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐฉบับนี้จะช่วยให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งประชาชนผู้สนใจ ได้มีความเข้าใจและทราบถึงคุณค่าสาระสำคัญ และหน้าที่ที่พึงปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้เจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารสำเร็จได้

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
มิถุนายน ๒๕๔๘

สารบัญ

บทที่ ๑

คุณค่าของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการและ
ความสัมพันธ์กับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ---------- ๑

บทที่ ๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
และหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ---------- ๗

บทที่ ๓

สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ ---------- ๓๘

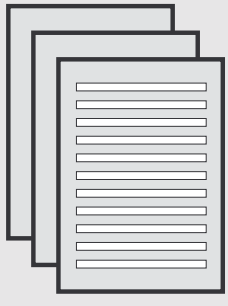
ภาคผนวก

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ---------- ๔๖

ประกาศและกฎกระทรวง ที่ออกตาม
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ---------- ๖๐

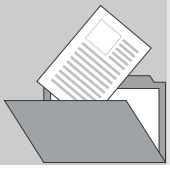
สรุปสาระสำคัญของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ---------- ๗๕

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ---------- ๘๕

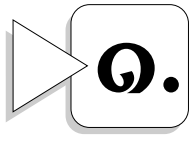

บทที่ ๑

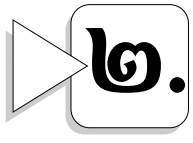

คุณค่าของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการและความสัมพันธ์กับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ

๑. ความเป็นมาของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

แนวความคิดที่จะให้มีกฎหมายรับรองสิทธิของประชาชนไทยในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีการเคลื่อนไหวและการเรียกร้องจากนักวิชาการและสื่อมวลชนมาเป็นลำดับ ตั้งแต่ก่อนที่จะเกิดกรณีเหตุการณ์ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งให้ความสำคัญกับการมีกระบวนการบริหารงานที่โปร่งใส ได้ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้น โดยคณะกรรมการจัดทำร่างกฎหมายฯ นี้เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้จัดการสัมมนาปรับปรุงร่างกฎหมายขึ้นหลายครั้ง ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง ทุกรัฐบาลต่อมาก็สนับสนุนให้มีกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลนายชวน หลีกภัย รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชาและรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กระบวนการพัฒนาทางความคิดได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ ดังจะเห็นได้จากการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาเป็นฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยได้บัญญัติในมาตรา ๕๘ ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ..... เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน.....” แม้ว่าจะแสดงถึงความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิ แต่ก็ยังเป็นบทบัญญัติที่มีขอบเขตที่แคบไปกว่าหลัก สิทธิได้รู้ ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งได้ประกาศเป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๐

๒. วัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติของมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๒.๑ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการแรกของการมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ เพื่อรับรอง “สิทธิได้รู้” (right to know) ของประชาชน

เมื่อได้ศึกษาถึงความเป็นมาของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว จะพบว่ากฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นจากนักวิชาการ สื่อมวลชนและสังคมโดยรวม ซึ่งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายเพื่อรับรอง “สิทธิได้รู้” (right to know) หรือสิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ โดยเห็นว่าสิทธิดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากทั้งในด้านการบริหาร

บ้านเมืองและด้านการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของประชาชน กล่าวคือ

(๑) ด้านการบริหารบ้านเมือง

การที่จะทำให้กระบวนการบริหารบ้านเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการบริหารและปฏิบัติงานของรัฐ ทั้งที่เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยทั่วไป ซึ่งการที่ประชาชนจะสามารถมีส่วนร่วมในบทบาทดังที่กล่าวแล้ว ประชาชนจำเป็นจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วนว่า ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายบริหารได้ดำเนินการเรื่องใดไปแล้วบ้าง มีรายละเอียดการดำเนินการอย่างไร

(๒) ด้านการพิทักษ์สิทธิประโยชน์

การที่ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับดำเนินงานของรัฐ จะช่วยให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ว่า การดำเนินงานของรัฐในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นถูกต้องหรือไม่ มีการเลือกปฏิบัติหรือไม่ ช่วยทำให้สามารถโต้แย้งเพื่อพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของตนเองได้ รวมทั้งในกรณีที่มีข้อมูลข่าวสารว่าการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งของรัฐจะกระทบสิทธิหรือเสียหายต่อชุมชนก็สามารถโต้แย้งเพื่อให้มีการดำเนินการให้ถูกต้องได้

๒.๒ วัตถุประสงค์สำคัญของกฎหมายที่นอกเหนือจากการรับรอง “สิทธิได้รู้” ของประชาชน

ในการศึกษาเพื่อจัดทำร่างกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการศึกษาประสบการณ์ของต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องด้วย เช่น Freedom of the Press Act ค.ศ. ๑๙๔๗ ของประเทศสวีเดน Freedom of Information Act ค.ศ. ๑๙๖๖ ของประเทศสหรัฐอเมริกา Access to Information Act ค.ศ. ๑๙๘๒ ของประเทศแคนาดา Freedom of Information and Privacy Act ค.ศ. ๑๙๘๗ ของมลรัฐออนตาริโอ ประเทศแคนาดา และ Official Information Act ค.ศ. ๑๙๘๒ ของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า จุดประสงค์ที่สำคัญของกฎหมายที่นอกเหนือจากการรับรองสิทธิได้รู้หรือสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการแล้ว คือ

(๑) เพื่อคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภท ซึ่งจำต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับหรือจำเป็นต้องปกปิดไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

(๒) เพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล โดยเฉพาะในส่วนของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ

๒.๓ ข้อสรุปของวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

จากที่ได้ศึกษามาแล้วตามข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ ประกอบกับเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้[๑] สามารถสรุปถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ดังนี้

---

[๑] เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการโดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังส่งผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่เพื่อที่จะปกปักรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๑) เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ เพื่อประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อันจะเป็นการส่งเสริมให้มีรัฐบาลที่บริหารบ้านเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนมากยิ่งขึ้น

(๒) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องเปิดเผยหรืออาจไม่เปิดเผย เพื่อให้ชัดเจนต่อการปฏิบัติ โดยจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน

(๓) เพื่อคุ้มครองการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

๓. ประโยชน์และคุณค่าของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์สำคัญของการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้หลักประกันกับประชาชนทุกคนในเรื่องโอกาสการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐและการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของรัฐอีกด้วย หลักประกันดังกล่าวจะมีส่วนอย่างสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมไทยทั้งในปัจจุบันและในอนาคตซึ่งถือได้ว่าเป็นประโยชน์และคุณค่าของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ กล่าวคือ

๓.๑ ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการของรัฐและของส่วนรวม

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะมีส่วนสำคัญในการสร้างความตื่นตัวต่อสิทธิและโอกาสของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งหมายถึง โอกาสการรับรู้ข้อเท็จจริงในการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่เป็นรูปธรรม เป็นภาคปฏิบัติจริงที่เสริมต่อการรับรองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ที่มีอยู่ในกระบวนการทำงานของหน่วยงานของรัฐในทุกๆ ด้าน ซึ่งการรับรู้เช่นนี้จะทำให้ประชาชนได้รับรู้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นที่จะให้ข้อแนะนำต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ของหน่วยของรัฐ เกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ในวงกว้าง ประชาชนจะเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้นถึงคุณค่าหรือความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารด้านต่างๆ ของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น การมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอยังทำให้ประชาชนสามารถติดตามการบริหารงานของรัฐ ทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลางได้ สามารถใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองสะท้อนความต้องการของประชาชน เกิดความไว้วางใจ อันเป็นพื้นฐานให้เกิดความรัก ความสามัคคีในสังคม

๓.๒ ช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือค่านิยม การดำเนินงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐให้มุ่งสู่ความเชื่อมั่นในหลัก ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและหลักความโปร่งใส

การที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีสาระสำคัญที่จะส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการมากที่สุด การไม่เปิดเผยจะทำได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐเกิดความตื่นตัว และปรับปรุงพัฒนาตนเองและหน่วยงานอย่างมากทั้งในเรื่องความสำเร็จหรือผลการดำเนินงาน หรือประสิทธิผลการดำเนินงาน ที่จะต้องคอยตอบคำถามให้ได้ว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งการทำงานนั้นได้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดในแง่การใช้ทรัพยากรต่างๆ เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐจะต้องปรับสภาพการทำงานให้อยู่ในสภาพโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

กระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องภายใต้แรงผลักดันของการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ ค่านิยมและวัฒนธรรมของบุคคลในองค์กรและตัวองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐเองที่จะต้องมีวิธีคิด วิธีการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพประสิทธิผลและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งย่อมเป็นผลดีและเป็นหลักประกันต่อการบริหารและการพัฒนาของประเทศต่อไป

๓.๓ ช่วยส่งเสริมและพัฒนาระบบการเมืองและระบบการบริหารของประเทศให้มีความโปร่งใส

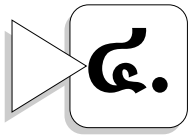
แม้ว่าในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาระบบการบริหารของประเทศไทยได้มีการพัฒนาก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา แต่ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาซึ่งเป็นปัญหาสืบเนื่องมาเป็นเวลานานยังไม่สามารถแก้ไขให้เป็นข้อยุติ กล่าวคือ ประเด็นที่ว่าจะทำอย่างไรให้การบริหารหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐบาลเป็นไปด้วยความถูกต้อง มีประสิทธิภาพโปร่งใสปราศจากการทุจริต ซึ่งการจะดำเนินงานเรื่องนี้ให้ถูกต้องต้องมีผู้รับผิดชอบที่สำคัญสองส่วน คือ ส่วนฝ่ายการเมืองและส่วนข้าราชการประจำ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญทั้งของฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสร้างความถูกต้องให้เกิดขึ้น กล่าวคือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติช่วยให้ฝ่ายการเมืองสามารถกำกับตรวจสอบการทำงานของข้าราชการทั้งในเรื่องประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความโปร่งใสได้ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอในการที่จะเสนอแนะหรือหามาตรการเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมทันเวลา ในด้านของข้าราชการประจำเองก็มีเครื่องมือด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จะทัดทานไม่ให้ฝ่ายการเมืองดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการในเรื่องที่ไม่ถูกต้องได้ ซึ่งในที่สุดจะเกิดการพัฒนาระบบการบริหารและการปฏิบัติงานทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำไปในทิศทางที่ถูกต้อง

การที่ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงในการใช้อำนาจรัฐแต่ละเรื่อง ทำให้สามารถพิเคราะห์ได้ว่ากรณีต่างๆ ได้ดำเนินการมาโดยถูกต้องหรือไม่ เกิดการตรวจสอบยับยั้งเพื่อให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชั่น เพราะการกลั่นแกล้งหรือเอื้อประโยชน์แก่คนบางคนจะถูกเปิดเผยต่อประชาชนทั่วไป ทำให้อาจถูกตรวจพบได้ง่าย

๓.๔ ช่วยให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการพิทักษ์สิทธิของตน

การที่ประชาชนได้รู้ถึงการใช้อำนาจของรัฐในกรณีต่างๆ ทำให้ประชาชนมีโอกาสพิเคราะห์ได้ว่ากรณีของตนซึ่งเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกันจะเกิดผลเช่นใด ทำให้สามารถดำเนินการเพื่อพิทักษ์รักษาสิทธิของตนได้โดยถูกต้อง

๔. ความสัมพันธ์กับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แม้ว่าจะประกาศใช้ก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ เล็กน้อย แต่ก็มีความสัมพันธ์และรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในหลายๆ มาตรา กล่าวคือ

๔.๑ การรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๔ วรรคสอง กำหนดว่า การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ซึ่งกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐและแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

๔.๒ การรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๘ ได้กำหนดเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่าบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕๘ ข้างต้นสอดคล้องและตรงกับวัตถุประสงค์ที่สำคัญยิ่งของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ต้องการให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐอย่างกว้างขวาง จึงอาจกล่าวได้ว่า พระราชบัญญัตินี้ได้มีบทบัญญัติที่รองรับรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕๘ อย่างชัดแจ้งและสมบูรณ์มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการรองรับสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการนี้ พระราชบัญญัติยังสามารถมีส่วนสนับสนุนหรือรองรับอย่างสำคัญในการปฏิบัติงานตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งบัญญัติให้บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย

สำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวนี้จะดำเนินการได้สมบูรณ์ก็จะต้องเริ่มจากพื้นฐานการให้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแก่ประชาชนอย่างถูกต้องและเพียงพอก่อนนั่นเอง

๔.๓ การรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ

จะเห็นได้ว่าแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งกำหนดเป็นภาคบังคับให้รัฐบาลทุกรัฐบาลจะต้องแถลงต่อรัฐสภาว่า มีนโยบายหรือแนวการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามที่แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๑ ถึงมาตรา ๘๙ อย่างไร ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหลายๆ มาตรานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกลไกการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วย เช่น

มาตรา ๗๕ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลและการจัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

มาตรา ๗๖ เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

มาตรา ๗๘ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง

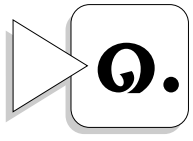
มาตรา ๗๙ เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

ดังนั้น นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่หยิบยกเป็นตัวอย่างข้างต้น มีพื้นฐานแห่งความสำเร็จที่สำคัญยิ่งคือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างกว้างขวาง หรือการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นั่นเอง

บทที่ ๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. ขอบเขตของกฎหมาย

ก่อนที่จะได้ศึกษาถึงสาระสำคัญและภารกิจที่เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐควรทราบถึงขอบเขตและความหมายของคำว่า ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารของราชการ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงความมุ่งหมายและขอบเขตของกฎหมายในเรื่องดังกล่าวว่ามีความกว้างขวางมากน้อยเพียงใด ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลข่าวสาร

หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

๑.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการ

หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

๑.๓ หน่วยงานของรัฐ

หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑.๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

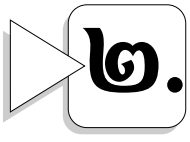
๑.๕ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส

หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้ว เป็นต้น

จากนิยามขอบเขตและความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้สะท้อนภาพที่ชัดเจนที่ต้องการให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐอย่างกว้างขวาง ขอบเขตและความหมายของข้อมูลข่าวสารของราชการจึงครอบคลุมกว้างขวางทั้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ และที่เกี่ยวกับเอกชนที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งขอบเขตของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ครอบคลุมกว้างขวางเพื่อให้ทุกหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้

๒. หน้าที่และวิธีดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

เนื่องจากจุดประสงค์สำคัญประการแรกของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ การให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ ให้ครอบคลุมกว้างขวางมากที่สุด ดังนั้น พระราชบัญญัติ จึงได้กำหนดเป็นมาตรการเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนได้รู้โดยต้องดำเนินการใน ๓ รูปแบบหรือ ๓ วิธีการ ดังนี้

๒.๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการโดยการนำข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กำหนดไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

ถือว่าข้อมูลข่าวสารของราชการที่พระราชบัญญัติกำหนดให้ต้องนำไปเผยแพร่โดยการนำไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่สำคัญที่ประชาชนควรต้องรู้ การลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมากที่สุด รวมทั้งเพื่อให้มีการเก็บเป็นหลักฐานในการใช้อ้างอิงเพื่อประโยชน์ต่างๆ ทางกฎหมายต่อไปได้ และได้กำหนดรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาไว้ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งประเภทของข้อมูลข่าวสารที่ต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาประกอบด้วย

(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

ข้อมูลข่าวสารในข้อนี้จะช่วยให้ประชาชนสามารถรู้ได้ว่า หน่วยงานต่างๆ ของรัฐแต่ละหน่วยงานมีการจัดโครงสร้างการบริหารภายในหน่วยงานนั้นอย่างไร มีการจัดแบ่งเป็นหน่วยงานย่อยๆ อย่างไร

(๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องสรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่นั้นๆ ทำให้ประชาชนสามารถได้รู้ถึงบทบาทที่แท้จริงของแต่ละหน่วยงานว่ามีหน้าที่ที่สำคัญอย่างไร รวมทั้งได้รู้ถึงวิธีการหรือกระบวนการทำงานของหน่วยงานนั้นๆ อีกด้วย ทำให้ประชาชนสามารถที่จะตรวจสอบหรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในความสนใจของตนเองได้

(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

เมื่อประชาชนได้ทราบถึงหน่วยงานที่ควรติดต่อแล้ว การที่พระราชบัญญัติกำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐจะต้องนำข้อมูลลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อบอกถึงสถานที่ที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำ จึงเป็นการเพิ่มความสะดวกกับประชาชน เพื่อทราบว่าจะไปติดต่อที่ใด จุดใด รวมทั้งยังเป็นหลักประกันที่ชัดแจ้งว่า หน่วยงานของรัฐต้องจัดเจ้าหน้าที่ไว้เป็นการประจำ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในการติดต่อไว้ด้วย

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลข่าวสารตามที่กำหนดในข้อนี้ พระราชบัญญัติมุ่งบังคับเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพอย่างกฎเท่านั้น เนื่องจากกฎเป็นมาตรการที่นำมาใช้ในการปกครอง โดยเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยจะมีผลกับข้อเท็จจริงกรณีใดกรณีหนึ่ง ก็ต่อเมื่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นตรงกับที่กำหนดในกฎข้อนั้นแล้ว จึงจะเกิดสภาพบังคับทางกฎหมาย โดยมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยทันที

โดยปกติในทางปกครอง กฎอาจจำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ กฎที่มีผลต่อเอกชนทั่วไปและกฎที่มีผลเฉพาะต่อเจ้าหน้าที่ในองค์การ เช่น ผู้บังคับบัญชาวางระเบียบกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ กฎประเภทหลังนี้ไม่มีผลต่อเอกชนจึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

ข้อมูลข่าวสารที่สภาพอย่างกฎตามข้อนี้ ถ้ายังไม่มีการนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาจะนำไปใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร นั่นคือได้รู้มานานพอที่จะปฏิบัติตามกฎนั้นได้โดยไม่มีอุปสรรค

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

นอกเหนือจากข้อมูลข่าวสารตามรายการตามข้อ ๒.๑.๑ (๑)-(๔) แล้ว พระราชบัญญัติยังให้อำนาจกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการกำหนดหรือประกาศเพิ่มเติมว่าข้อมูลข่าวสารใดที่หน่วยงานของรัฐจะต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาของสังคมในอนาคต

๒.๒ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยต้องนำข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนดไปรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยวิธีหรือรูปแบบที่ ๒ ซึ่งต้องนำข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยตามที่พระราชบัญญัติกำหนดมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นี้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดให้มีสถานที่เฉพาะที่ประชาชนจะสามารถเข้าไปตรวจดูได้โดยสะดวก รวมทั้งจะต้องมีดัชนีหรือรายการข้อมูลข่าวสารที่จะให้ประชาชนสามารถตรวจสอบรายการข้อมูลข่าวสารได้ด้วย ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

การมีสถานที่เฉพาะเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ตามรูปแบบหรือวิธีที่ ๒ ของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้ เมื่อได้พิจารณาร่วมกับข้อกำหนดของพระราชบัญญัติที่ให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าสถานที่ที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือ

คำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยราชการว่าอยู่ที่ใดตามรูปแบบที่ ๑ ของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วก็เท่ากับว่าพระราชบัญญัติได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานจะต้องมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้บริการแก่ประชาชนและให้คำแนะนำต่างๆ ในการติดต่อกับหน่วยงานนั่นเอง

๒.๒.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องรวบรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูเมื่อใดก็ได้ (public inspection) ได้แก่

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

การกำหนดให้นำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชนมารวมไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้นี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้ว่า การพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวกับเอกชนของหน่วยงานของรัฐที่ผ่านมาได้มีการพิจารณาโดยหลักเกณฑ์หรือตามกฎหมายอย่างไรซึ่งจะทำให้สามารถได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นแนวทางได้ว่า หากตนจะมีการดำเนินการในกรณีนั้นๆ บ้าง จะต้องเตรียมตัวอย่างไรและหน่วยงานของรัฐควรจะพิจารณาอย่างไร

(๒) นโนบายและการตีความ

การที่หน่วยงานของรัฐจะมีนโนบายเพื่อดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประชาชนได้รับรู้ ได้ทราบ เพื่อให้ความร่วมมือปฏิบัติหรือเพื่อให้ข้อแนะนำต่อแนวทางนโยบายดังกล่าว อันเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น นโยบายที่กำหนดขึ้นหรือการตีความการใช้กฎหมายใดๆ แม้ไม่เข้าข่ายที่มีสภาพเป็น “กฎ” ที่ต้องนำไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาก็จะต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้

(๓) แผนงาน โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนงาน โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีอาจถือได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารสำคัญ ไม่เฉพาะเพื่อให้ผู้รับเหมาหรือผู้ประกอบการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณประจำปีของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนแผนงานและโครงการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส และทำให้รัฐได้ประโยชน์จากการแข่งขันที่เป็นธรรมและโปร่งใส การที่ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ได้ยังทำให้ประชาชนมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้งบประมาณของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนรายละเอียดของแผนงาน โครงการ สามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐในทุกๆ ขั้นตอนของการใช้จ่ายงบประมาณหรือการจัดซื้อจัดจ้างได้

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชนนั้น จัดได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรได้รับรู้เช่นกัน เพื่อที่จะได้รู้ว่าการให้บริการหรือการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ได้กำหนดขั้นตอนหลักเกณฑ์การพิจารณาและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างไร และในการขอรับบริการเรื่องต่างๆ จากหน่วยงานหรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ คู่มือหรือคำสั่ง

เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่จะต้องนำมารวบรวมไว้ให้ประชาชนตรวจดูนี้ กฎหมายกำหนดบังคับเฉพาะที่มีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชนเท่านั้น ส่วนคู่มือหรือคำสั่งใดหากเปิดเผยออกไปจะกระทบถึงผลสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานของรัฐก็อาจไม่เปิดเผยได้

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา

เนื่องจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ว่าข้อมูลข่าวสารซึ่งแม้จะมีเนื้อหาตรงตามที่พระราชบัญญัติกำหนดให้ต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ถ้าข้อมูลข่าวสารนั้นได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องนำข้อมูลข่าวสารทั้งหมดนั้นไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาอีก เพียงแต่จะต้องมีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่า ได้มีการพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว โดยมีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์ที่มีการพิมพ์เผยแพร่แล้วไว้ในราชกิจจานุเบกษาด้วย ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารลักษณะนี้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดให้ต้องนำสิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา จะต้องนำมารวมไว้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ เพื่อป้องกันปัญหาในกรณีจัดหาซื้อในภายหลังไม่สะดวก

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสัญญาในการดำเนินการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐ โดยปกติทั่วไปย่อมไม่เป็นความลับ สามารถเปิดเผยได้ แต่ที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐมักจะไม่เปิดเผย ทำให้ประชาชนขาดข้อมูลในการศึกษาเพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ จนบางครั้งปรากฏว่ามีสัญญาในบางกรณีที่รัฐได้ทำไปโดยเสียเปรียบเป็นอย่างมากให้กับคู่สัญญา หรือเป็นสัญญาที่ไม่อาจสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีการนำสัญญาต่างๆ ที่สำคัญ คือ สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ มารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานของรัฐมีสัญญาทั้ง ๓ ประเภทนั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องนำมาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานนั้น เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตลอดเวลา โดยหน่วยงานของรัฐจะไปอ้างเหตุผลใดๆ ในการที่จะไม่นำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูไม่ได้ พระราชบัญญัติอนุญาตเพียงให้หน่วยงานของรัฐสามารถลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใด เพื่อไม่ให้เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่เห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่กำหนดยกเว้นมิให้ต้องเปิดเผย เช่น การเปิดเผยอาจกระทบเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์หรือต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นต้น

การที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้เฉพาะสัญญา ๓ ประเภทเท่านั้นที่ต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นั้น มิได้หมายความว่าสัญญาอื่นๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้นมิต้องเปิดเผย แต่โดยหลักการแล้วสัญญาโดยส่วนใหญ่เกือบทุกเรื่องจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รู้ เพียงแต่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ถูกบังคับหรือถูกกำหนดให้ต้องนำมารวมไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งต้องพร้อมให้ตรวจดูได้ทันทีและตลอดเวลาเท่านั้น

(๗) มติคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อ รายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการตามที่กำหนดในข้อนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ประชาชนจึงควรได้รู้เพื่อจะได้ทราบว่าคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการดังกล่าวได้มีการดำเนินการหรือตัดสินใจในเรื่องใดไปแล้วบ้าง เป็นเรื่องที่เกี่ยวพันกับสังคมหรือประเทศอย่างไร หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองอย่างไร รวมทั้งหากสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษสามารถใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารที่สนใจนั้นในรายละเอียดอีกได้ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้มติของคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องระบุรายชื่อ รายงานหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วยข้อกำหนดนี้นับว่าเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้ที่มีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งสามารถตรวจสอบทบทวนดูว่าการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องต่างๆ นั้นมีข้อมูลข้อเท็จจริงที่ใช้ประกอบการพิจารณาเพียงพอหรือถูกต้องเพียงใด ในทางตรงกันข้ามประชาชนก็สามารถตรวจสอบมาตรฐานการพิจารณาว่าได้ตัดสินใจโดยอยู่บนข้อเท็จจริงและหลักการที่ถูกต้องหรือไม่ ซึ่งหากได้มีการปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างจริงจังแล้วก็จะมีส่วนส่งเสริมกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

เนื่องจากข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่มีจำนวนมากและมีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรได้รู้ในช่วงเวลาปัจจุบันอาจจะแตกต่างไปจากช่วงเวลาในอนาคต รวมทั้งยังอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศอีกด้วย

การที่พระราชบัญญัติได้กำหนดให้อำนาจกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ว่าข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ อันเป็นการกำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงสอดคล้องกับลักษณะที่ไม่หยุดนิ่งและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถส่งเสริมให้ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของสังคมและประชาชนอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ จนถึงสิ้นปี ๒๕๔๗ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศแล้วรวม ๓ เรื่อง คือ (๑) การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ (๒) กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙(๘) (๓) กำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙(๘) แห่งพระราชบัญญัติ จะเห็นได้ว่าประกาศคณะกรรมการนี้จะมีส่วนช่วยให้กระบวนการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

๒.๒.๒ วิธีการในการจัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู (public inspection)

หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูนี้ มาตรา ๙ ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด ซึ่งคณะกรรมการได้มีประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ กำหนดหลักเกณฑ์วิธีดำเนินการไว้แล้ว ดังนี้

(๑) ต้องมีสถานที่เฉพาะสำหรับประชาชนสามารถใช้ในการตรวจดูและศึกษาได้โดยสะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มีอยู่

(๒) หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำดัชนีของข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดเพียงพอให้ประชาชนสามารถเข้าใจวิธีการค้นหาได้โดยสะดวก เช่น หมวดหมู่และชื่อเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนสามารถค้นหาได้เอง

(๓) ในกรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ หน่วยงานของรัฐจะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหากหรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลข่าวสารที่แยกเก็บไว้ที่อื่นมาให้ประชาชนตรวจดู

(๔) ในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของประชาชน หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนด้วย

(๕) หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่นหรือเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูแทนก็ได้ แต่สถานที่นั้นประชาชนทั่วไปต้องสามารถเข้าไปใช้ได้โดยสะดวกด้วย

ในการจัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูนี้ พระราชบัญญัติได้กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิขอสำเนา (right to copy) หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องด้วย ในการนี้หน่วยงานของรัฐจะวางหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องได้ โดยจะต้องคำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย

อนึ่ง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีประกาศเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ กำหนดหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอสำเนาไว้ในเบื้องต้นแล้วด้วย เช่น ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารขนาดกระดาษเอ ๔ หน้าละไม่เกิน ๑ บาท เป็นต้น

๒.๒.๓ แนวทางการดำเนินการในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารบางส่วนเป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่สมควรเปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดให้จะต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นี้ อาจมีข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ยกเว้นไม่ต้องเปิดเผยซึ่งจะได้มีการศึกษาในหัวข้อต่อไป ดังนั้น ในการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวิธีการที่นำข้อมูลข่าวสารมาจัดรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นี้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดเป็นหลักปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการลบหรือตัดทอนหรือดำเนินการโดยประการใดประการหนึ่งที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ไม่สมควรเปิดเผยดังกล่าว ก่อนนำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ต่อไป

๒.๓ การเปิดเผยหรือการจัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการให้กับประชาชนที่มาขอเป็นการเฉพาะราย (มาตรา ๑๑)

๒.๓.๑ ความหมายของการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้เป็นการเฉพาะราย

หน้าที่ในการเปิดเผยหรือการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนวิธีที่ ๓ นี้จะแตกต่าง

จาก ๒ วิธีแรก ซึ่งมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าข้อมูลข่าวสารประเภทใดที่ต้องนำเปิดเผยโดยนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาและข้อมูลข่าวสารประเภทใดที่จะต้องนำมาเปิดเผยโดยการจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตลอดเวลา สำหรับวิธีที่ ๓ หลักปฏิบัติที่สำคัญ คือ การจัดข้อมูลข่าวสารให้ตามที่มีผู้มาขอยื่นคำขอกับหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเรื่องใดก็ตาม พระราชบัญญัติได้มีการกำหนดเป็นหลักปฏิบัติไว้ว่า ถ้ามีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอในเวลาอันสมควร ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนตามวิธีนี้มีลักษณะเป็นการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ขอเป็นรายกรณี ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นกับความต้องการของแต่ละคน จึงอาจถือได้ว่าเป็นการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะราย

๒.๓.๒ *ขอบเขตของการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้เป็นการเฉพาะราย*

พระราชบัญญัติกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามคำขอเฉพาะรายของประชาชนในเวลาอันสมควร ข้อมูลข่าวสารที่ขอนี้ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องที่จะขอว่าจะขอเรื่องอะไร ถ้าไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะไม่เปิดเผยตามที่พระราชบัญญัติกำหนด ก็ถือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะต้องจัดหาให้ทั้งสิ้น การปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ พระราชบัญญัติกำหนดให้สามารถทำได้เฉพาะเมื่อขอจำนวนมากหรือขอบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรเท่านั้น

๒.๓.๓ *แนวทางการดำเนินการในกรณีที่มีปัญหาความไม่ชัดเจนในหลักปฏิบัติ*

เนื่องจากการดำเนินการเพื่อจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะรายนี้อาจมีปัญหาการดำเนินการในบางกรณีได้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดแนวทางเพื่อดำเนินการในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

(๑) กรณีข้อมูลข่าวสารของราชการที่ผู้มาขอมีสภาพที่อาจบุบสลายได้ง่าย ในกรณีนี้หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เสียหายแก่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารก็ได้

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดหาให้กับประชาชนตามคำขอ โดยหลักการแล้วต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพพร้อมที่จะให้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำวิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ ทั้งนี้ เพื่อมิให้การจัดหาข้อมูลข่าวสารนี้เป็นการเพิ่มภาระแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์แก่ผู้ขอเฉพาะรายบางคนเท่านั้น แต่พระราชบัญญัติก็ยังเปิดโอกาสว่าถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าและเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

(๓) ในกรณีที่มีผู้ขอข้อมูลข่าวสารใด แต่ในขณะนั้นไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐอยู่แล้ว หน่วยงานของรัฐนั้น ๆ จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่มีผู้ขอขึ้นใหม่ก็ได้

๒.๓.๔ *แนวทางการดำเนินการในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารบางส่วนเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถเปิดเผย*

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีผู้ยื่นคำขอให้เปิดเผยเป็นการเฉพาะรายนี้ ในกรณีที่อาจมีข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่อยู่ในหลักเกณฑ์กำหนดยกเว้นให้ไม่ต้องเปิดเผย พระราชบัญญัติได้กำหนดเป็นหลักปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการลบหรือตัดทอน หรือดำเนินการโดย

ประการใดประการหนึ่ง ที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ไม่สมควรเปิดเผยดังกล่าว ก่อนที่จะเปิดเผยหรือจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารต่อไป

๓. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐห้ามมิให้เปิดเผย หรืออาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารของราชการโดยหลักแล้วต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รับรู้ อย่างไรก็ตามข้อมูลข่าวสารของราชการบางลักษณะอาจไม่สมควรเปิดเผย พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงได้กำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในข่ายหรือข้อยกเว้นที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ ดังนี้

๓.๑ ข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติกำหนดว่าจะเปิดเผยมิได้ นั่นหมายถึงว่าถ้ามีข้อมูลข่าวสารที่มีข่ายลักษณะตามข้อนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่เปิดเผย ไม่มีข้อยกเว้นให้ไปพิจารณาใช้ดุลพินิจชั่งน้ำหนักทั้งสิ้น ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๓.๒ ข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย

เพื่อให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ได้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารใดเป็นข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย หรือสมควรสงวนไว้ยังมิให้เปิดเผย รวมทั้งประชาชนผู้ใช้สิทธิตามกฎหมายก็ได้ทราบถึงแนวทางหรือหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย พระราชบัญญัติจึงมีข้อกำหนดว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ (ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑)-(๗) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐) หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ นั่นคือ สามารถมีดุลพินิจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ได้ ดังนี้

๓.๒.๑ ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ (มาตรา ๑๕(๑))

ข้อมูลข่าวสารในข้อนี้มีที่สำคัญ ๓ ส่วนคือ

(๑) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เช่น แผนป้องกันหรือต่อต้านกองกำลังต่างชาติ ในกรณีที่ประเทศไทยถูกโจมตี รายงานการสืบสวนเกี่ยวกับขบวนการก่อการร้ายที่อาจเข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทย เป็นต้น

(๒) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น ข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการบริหารงานภายในของประเทศอื่น เป็นต้น การเปิดเผยอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของอีกประเทศหนึ่งได้

(๓) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และกลยุทธ์ในการบริหาร อัตราแลกเปลี่ยน

ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนและระบบเศรษฐกิจ เป็นต้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการแสวงหากำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้

๓.๒.๒ ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม (มาตรา ๑๕(๒))

ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ เป็นการมุ่งเน้นกรณีที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ ซึ่งก็คือการพิจารณาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ เมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั่นเอง เนื่องจากหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ที่ดำเนินงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ หากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่เกิดผล นั่นย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติจึงให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ สำหรับประเด็นของผลกระทบนี้ พระราชบัญญัติมิได้จำกัดว่าต้องเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารก็ได้ ตัวอย่างเช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนวินัย การสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งยังดำเนินการสอบสวนไม่แล้วเสร็จ เป็นต้น

๓.๒.๓ ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเห็นหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว (มาตรา ๑๕(๓))

การที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ยังเป็นเพียงความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากการพิจารณาตัดสินในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจต้องมีเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณากันหลายชั้น ซึ่งในแต่ละชั้นอาจมีความเห็นที่แตกต่างกัน หรือในการพิจารณาชั้นต้นอาจมีความเห็นอย่างหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาในขั้นสุดท้ายอาจมีข้อยุติ หรือข้อสรุปในการพิจารณาแตกต่างจากครั้งแรกก็ได้ การให้ความเป็นอิสระกับเจ้าหน้าที่ในการเสนอความเห็นอย่างเต็มที่โดยไม่ถูกรบกวนก่อนมีผลยุติจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น อย่างไรก็ตามถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า มิใช่เรื่องสำคัญที่จะกระทบความเป็นอิสระและผลสำเร็จในการทำงานของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐจะสั่งให้เปิดเผยก็ได้ อนึ่ง ข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนี้ต้องเป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเท่านั้น ไม่รวมไปถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ใช้เป็นข้อเท็จจริงในการพิจารณา เช่น รายงานทางวิชาการ และรายงานข้อเท็จจริง เป็นต้น

๓.๒.๔ ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยแล้วอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (มาตรา ๑๕(๔))

เรื่องความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานที่สำคัญมากเรื่องหนึ่งของทุกๆ สังคม พระราชบัญญัติจึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดที่พิจารณาแล้วเห็นว่าอาจทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับพยานในการสอบสวนเรื่องต่างๆ ตลอดจนผู้ที่เป็นผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับ

การทุจริต หรือประพฤติไม่ถูกต้องต่างๆ ซึ่งอาจได้รับอันตรายถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลที่ทำให้รู้ตัวพยานเหล่านี้ เป็นต้น

๓.๒.๕ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรายงานแพทย์ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร (มาตรา ๑๕(๕))

ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรายงานแพทย์ โดยปกติจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติการรักษาพยาบาลของคนไข้ต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นประวัติสุขภาพ หรือประวัติการรักษาพยาบาลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งและเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลอย่างหนึ่ง โดยปกติแพทย์จะไม่นำไปเปิดเผยให้บุคคลอื่นได้ทราบ และในส่วนของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจอยู่ในระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของหน่วยงานของรัฐ เช่น ประวัติการทำงานของเจ้าหน้าที่ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งรวมอยู่หรือเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารของราชการอื่นๆ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร เจ้าหน้าที่ก็อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

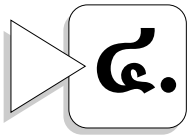
๓.๒.๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น (มาตรา ๑๕(๖))

ข้อมูลข่าวสารของราชการตามข้อนี้แบ่งได้เป็นสองส่วน คือ ในส่วนของข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย ซึ่งเป็นกรณีที่หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ อาจมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น มีข้อกำหนดมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางประเภทไว้ เช่น กรมสรรพากรมีประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๐ ที่กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจการของผู้เสียภาษีแก่ผู้ใดเว้นแต่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหรือศาล เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ โดยอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวก็สามารถมีคำสั่งมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยดังกล่าวนี้ได้ สำหรับข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มา โดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่นนั้น มีได้ในหลายลักษณะ เช่น อาจเป็นไปโดยชัดแจ้ง โดยผู้ให้ข้อมูลข่าวสารได้ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่า ไม่ประสงค์จะให้ราชการนำไปเปิดเผย หรืออาจมีการทำสัญญาต่อกันไว้ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเจ้าของข้อมูล หรือในบางกรณีอาจถือว่าเป็นไปโดยปริยายได้ เช่น เรื่องการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ หรือการทำผิดในเรื่องสำคัญ เช่น เรื่องยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งย่อมเป็นที่เข้าใจกันว่า ข้อมูลลักษณะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชื่อหรือสิ่งที่ทำให้รู้ชื่อผู้ให้ข้อมูลข่าวสารหน่วยงานของรัฐจะไม่นำไปเปิดเผย ซึ่งอาจถือว่าเป็นกรณีที่เป็นไปโดยปริยายที่ผู้ให้ไม่ประสงค์จะให้นำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับชื่อ หรือสิ่งที่ทำให้รู้ตัวผู้ให้ข้อมูลข่าวสารไปเปิดเผย

๓.๒.๗ ข้อมูลข่าวสารที่มีการกำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติม (มาตรา ๑๕(๗))

ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้จะเป็นข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการป้องกันผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้ส่วนเสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น โดยในกรณีที่ต้องการจะกำหนดประเภทของข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยเพิ่มเติมได้ จะต้องนำไปกำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๔. แนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจไว้ ดังนี้

๔.๑ แนวทางในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

จะเห็นได้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผย เป็นกรณีที่ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแล้วอาจกระทบเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติได้กำหนดห้ามไว้โดยมิได้มีข้อยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องใช้ดุลพินิจอีก ดังนั้น การศึกษาในเรื่องแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะศึกษาโดยอาศัยตัวอย่างของข้อมูลข่าวสารที่พระราชบัญญัติกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการศึกษาจากกรณีปฏิบัติจริง ทั้งนี้ เมื่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับคำขอข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามที่พระราชบัญญัติกำหนดซึ่งอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีหน้าที่จะต้องใช้ดุลพินิจเพื่อมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือให้เปิดเผยต่อไป

ในการใช้ดุลพินิจ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ วรรคแรก ได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจ โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อจะใช้ดุลพินิจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑)-(๗) ซึ่งได้เสนอรายละเอียดไว้แล้วในข้อ ๓.๒ จะต้องคำนึงถึง ๓ เรื่อง คือ การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์เอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน หมายความว่า เมื่อมีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้จะต้องพิจารณาใช้ดุลพินิจ เพื่อชั่งน้ำหนักก่อนมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาศัยแนวทางตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ข้างต้น กล่าวคือ

๔.๑.๑ จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอ หากเปิดเผยแล้วจะกระทบต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมายของหน่วยงานของตนหรือไม่อย่างไร เช่น กรมสรรพากรอาจต้องพิจารณาว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอ ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายประมวลรัษฎากรหรือไม่ หรือในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขออาจเกี่ยวข้องกับการสอบสวนเรื่องหนึ่งเรื่องใด ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ เป็นต้น ก็จะต้องพิจารณาว่าถ้าเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วจะส่งผลต่อการพิจารณาเรื่องนั้นๆ หรือไม่

๔.๑.๒ จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ หากเปิดเผยแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือสังคมโดยส่วนรวมหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้ เพื่อจะได้สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจหรือการใช้ดุลพินิจได้เหมาะสมถูกต้องที่สุด กล่าวคือ ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวพันกับสังคมโดยส่วนรวม การเปิดเผยให้สังคมโดยส่วนรวมได้รู้ก็จะช่วยให้สาธารณชนทราบว่า เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้มีการดำเนินการไปอย่างไร โปร่งใสมีประสิทธิภาพหรือไม่ แม้ว่าการเปิดเผยอาจกระทบต่อบุคคลบางคน แต่หากมีความชัดเจนว่า การเปิดเผยนั้นจำเป็นสำหรับสาธารณชนหรือคนโดยส่วนใหญ่ก็จะต้องมีดุลพินิจให้เปิดเผย

๔.๑.๓ จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างไรและมากน้อยเพียงใด การพิจารณาถึงเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่ขอข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวเนื้อหาข้อมูลที่มีผู้ขอให้เปิดเผย ฯลฯ โดยต้องพิจารณาถึงความจำเป็นของผู้ขอข้อมูลว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอนั้นเกี่ยวข้องกับการรักษาสิทธิของผู้ขอข้อมูลมากน้อยเพียงใด การไม่ได้ข้อมูลข่าวสาร

ตามที่ขอนั้นจะกระทบต่อการปกป้องสิทธิของผู้ขอมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ หากมีน้ำหนักของส่วนได้เสียและความจำเป็นสูงมากก็มีน้ำหนักที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจในขั้นสุดท้าย นอกจากนี้ในส่วนของเอกชนที่เกี่ยวข้องที่เป็นบุคคลที่สาม การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ขออาจกระทบต่อส่วนได้เสียของบุคคลที่สามจึงต้องมีการพิจารณาด้วยเช่นกันว่า บุคคลที่สามจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้มากน้อยเพียงใด จะสามารถป้องกันผลกระทบโดยการปิด ลบข้อมูลบางส่วนได้หรือไม่ และข้อที่หยิบยกมาพิจารณานี้เป็นเรื่องที่กฎหมายให้ความคุ้มครองหรือไม่ ซึ่งหากมีข้อมูลชัดเจนก็จะทำให้สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสม เช่น อาจเปิดเผยโดยปิดทับชื่อ หรือสิ่งที่ทำให้รู้ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นพยาน เป็นต้น

๔.๒ การศึกษาแนวทางการใช้ดุลพินิจจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ

ในการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์การมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐโดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ นั้น คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้มีการใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงหลัก ๓ ข้อ ดังที่กล่าวแล้ว คือ ผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะพิจารณาด้วยว่าข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือไม่ ดังนั้น ในการศึกษาแนวทางการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงเป็นการศึกษาจากคำวินิจฉัยที่สามารถเป็นตัวอย่างการพิจารณาวินิจฉัยที่ครอบคลุมทั้งหลักการใช้ดุลพินิจตามกฎหมายทั้ง ๓ ข้อ และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือไม่ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๔.๒.๑ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ (มาตรา ๑๕(๑))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ ศค ๔/๒๕๔๒

(๑) ประเด็นที่มีการอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แห่งหนึ่งได้มีหนังสือถึงธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหนังสือประกอบหนังสือแสดงเจตจำนงการขอกู้เงินจากไอเอ็มเอฟ (IMF) ทุกฉบับ และธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่า อาจมีผลกระทบเสียหายต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับนโยบายแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ ได้

พิจารณาหนังสือประกอบหนังสือแสดงเจตจำนงซึ่งมีอยู่จำนวน ๗ ฉบับแล้วพบว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ ๓ อย่าง คือ นโยบายบริหารอัตราแลกเปลี่ยน นโยบายอัตราดอกเบี้ย การปรับโครงสร้างทางการเงิน และการควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินทุน จึงเห็นว่า การไม่เปิดเผยรายละเอียดในหนังสือประกอบหนังสือแสดงเจตจำนงจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าการเปิดเผยด้วยเหตุผล ดังนี้

- การเปิดเผยหลักเกณฑ์และกลยุทธ์ในการบริหารอัตราแลกเปลี่ยนจะก่อให้เกิดการแสวงหากำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างรุนแรงต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

- การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการการปรับโครงสร้างทางการเงินและการควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินทุน ซึ่งยังอยู่ระหว่างการดำเนินการอาจกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินทั้งระบบและระบบเศรษฐกิจของประเทศได้

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงมีมติเห็นด้วยกับการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายละเอียดหนังสือประกอบหนังสือแสดงเจตจำนงดังกล่าว

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า คำวินิจฉัยเรื่องนี้ เป็นกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นด้วยกับการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อ้างมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ เป็นเหตุผลตามกฎหมายที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ยื่นคำขอ โดยถือว่าการเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ อย่างไรก็ตาม หากศึกษาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ในช่วงปี ๒๕๔๑-๒๕๔๔ พบว่า มีกรณีอุทธรณ์ที่หน่วยงานของรัฐ อ้างเหตุผลเรื่องความมั่นคงของประเทศในด้านใดด้านหนึ่งในการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๔.๒.๒ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ (มาตรา ๑๕(๒))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๗/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

นาย ก. ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเกี่ยวกับการบริหารงานโครงการก่อสร้างสนามบินแห่งหนึ่ง จึงมีหนังสือถึงกระทรวงคมนาคมขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลชื่อพยาน ผู้กล่าวหาและเอกสารพยานหลักฐานต่างๆ กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือชี้แจงให้นาย ก. ทราบว่าเรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการสอบสวน จึงไม่สามารถเปิดเผยได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๑๕ (๒)

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารที่ขอเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในวงราชการ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ การเปิดเผยอาจจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือการบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ จึงมีมติว่า กระทรวงคมนาคมมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการสอบสวนฯ นั้นชอบแล้ว

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่าคำวินิจฉัยเรื่องนี้ เป็นกรณีที่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์จะกระทบต่อการพิจารณาหรือการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน เนื่องจากการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งหากการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วเสร็จและหน่วยงานมิได้มีการดำเนินการสอบสวนทางวินัยใดๆ ต่อไปแล้ว คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ก็อาจมีคำวินิจฉัยที่แตกต่างออกไป

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๕/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ได้ขอให้คณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขั้นตอนการสรรหา กทช. รวม ๙ รายการ คณะกรรมการสรรหา กทช. มีหนังสือชี้แจงว่า กระบวนการสรรหายังไม่แล้วเสร็จ

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า การสรรหาบุคคลที่รับการเสนอรายชื่อเป็น กทช. ในชั้นนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นและเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อคัดเลือกแล้ว จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่รู้กันทั่วไปประกอบกับบุคคลที่เสนอตัวเป็น กทช. ย่อมเป็นบุคคลสาธารณะที่ต้องพร้อมให้ประชาชนตรวจสอบได้ จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอทั้ง ๙ รายการ

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า การวินิจฉัยเรื่องนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาเรื่องผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน รวมทั้งได้พิจารณาในเรื่องผลกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์สาธารณะด้วยแล้ว พบว่า การเปิดเผยไม่กระทบต่อกระบวนการสรรหา กทช. เพราะการพิจารณาแล้วเสร็จและไม่กระทบต่อผู้เสนอตัวเป็น กทช. เนื่องจากเป็นบุคคลสาธารณะ รวมทั้งการเปิดเผยจะทำให้สาธารณชนได้ตรวจสอบด้วย ซึ่งเป็นการชั่งน้ำหนักใน ๓ เรื่อง ตามที่กฎหมายกำหนด

๔.๒.๓ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นเพียงความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (มาตรา ๑๕ (๓))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๖/๒๕๔๕

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์เป็นข้าราชการตำรวจ ปัจจุบันถูกพักราชการ เนื่องจากถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยร้ายแรงและได้มีหนังสือขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยในส่วนของบันทึกการประมวลความเห็นของเจ้าหน้าที่กองวินัยตามลำดับชั้นที่นำเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจแต่กองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปฏิเสธโดยมีเหตุผลว่า เนื่องจากเป็นข้อมูลข่าวสารซึ่งอยู่ในเงื่อนไขตามมาตรา ๑๕ (๓)

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าผู้อุทธรณ์เป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องโดยตรงกับข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ แต่ผู้อุทธรณ์ก็ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นสรุปพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเพียงพอเพื่อใช้สิทธิตามกฎหมายในการปกป้องและรักษาความเป็นธรรมแก่ตนเอง ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เป็นเพียงบันทึกความเห็นของเจ้าหน้าที่ โดยเป็นการประมวลข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอต่อผู้มีอำนาจในการพิจารณาลงโทษทางวินัยเท่านั้นอันเป็นเพียงความเห็นภายในของหน่วยงานของรัฐไม่กระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด การเปิดเผยในกรณีนี้อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่กองวินัยในการเสนอความคิดเห็น ซึ่งควรมีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นภายในกรอบการพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการที่ลักษณะงานของกองวินัยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางวินัยของข้าราชการตำรวจ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ในการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจได้ จึงมีคำวินิจฉัยว่า การที่กองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์นี้ชอบแล้ว

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า ในการวินิจฉัยว่าเรื่องใดเป็นเพียงความเห็นภายในหน่วยงานที่ไม่สมควรเปิดเผยนั้น จะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ด้วย เช่น ผลกระทบต่อการเปิดเผยเรื่องนั้นต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานซึ่งในกรณีนี้ก็คือ การพิจารณาถึงผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาตินั่นเอง รวมทั้งต้องพิจารณาถึงเอกชนที่เกี่ยวข้องคือ ผู้ที่ขอข้อมูลข่าวสาร (ผู้อุทธรณ์) ดังกล่าวด้วยว่ากระทบเสียหายจากการไม่ได้ข้อมูลข่าวสารนี้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะใช้ในการต่อสู้ตามสิทธิเพียงพอแล้ว ข้อมูลข่าวสารที่ขอไม่ได้กระทบต่อสิทธิของผู้อุทธรณ์แต่อย่างไร ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้ชั่งน้ำหนักประโยชน์ได้เสียของหน่วยงาน เอกชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ข้อมูลข่าวสารนี้เป็นเพียงความเห็นภายในของหน่วยงาน จึงได้มีคำวินิจฉัยดังกล่าวแล้ว

๔.๒.๔ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (มาตรา ๑๕ (๔))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๓๒/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งขอคัดสำเนาพร้อมคำรับรองถูกต้องสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียน ข้อกล่าวหา คำร้องคัดค้าน และหลักฐานต่างๆ อันควรเชื่อได้ว่า ก่อนการเลือกตั้งได้มีการกระทำใดไม่สุจริตในเขตเลือกตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้มีการนำเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการ

การเลือกตั้งกำหนด ข้อสรุป เหตุผลของคำวินิจฉัยและผลของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๘/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓ ที่ไม่ประกาศให้ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนโดยให้เหตุผลว่า หากเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว จะทำให้การป้องกัน การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเลือกตั้งเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งการเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ได้แก่ ผู้ร้องเรียนหรือพยาน ฯลฯ อันเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๘/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๓ ทำให้ผู้อุทธรณ์ไม่ได้รับการประกาศเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นคำสั่งที่มีผลบังคับและได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่แล้ว การที่จะเปิดเผยสำนวนการสอบสวนดังกล่าวย่อมไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การออกคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคำสั่งดังกล่าวย่อมจะทำให้ทราบว่า การออกคำสั่งหรือการดำเนินงานในกิจการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันเป็นองค์กรของรัฐแห่งหนึ่งมีมาตรฐานเป็นที่เชื่อถือได้และเป็นไปโดยเหตุอันชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งย่อมจะเป็นผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในลักษณะที่จะทำให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากสาธารณชน อีกทั้ง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ย่อมจะทำให้ผู้อุทธรณ์สิ้นสงสัยในเหตุที่ตนเข้าใจว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรมอีกด้วย นอกจากนั้นในกรณีการเปิดเผยชื่อพยานและข้อความอื่นในเอกสารซึ่งอาจทำให้ทราบได้ว่า ผู้ใดเป็นผู้ให้ถ้อยคำนั้นอาจกระทบต่อความปลอดภัยของผู้นั้นและการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพอยู่บ้าง แต่เมื่อพิจารณาผลดีและผลเสียของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ จึงมีความเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้น ย่อมจะเป็นการรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรมได้มากยิ่งกว่า โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวกับชื่อหรือที่อยู่ของพยานหรือข้อความอื่นซึ่งอาจทำให้รู้ตัวพยานที่ให้ถ้อยคำในเรื่องนี้ได้ จึงมีคำวินิจฉัยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอและรับรองสำเนาเอกสารดังกล่าวให้แก่ผู้อุทธรณ์ด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวกับชื่อหรือที่อยู่ของพยานหรือข้อความอื่นซึ่งอาจทำให้รู้ตัวพยานที่ให้ถ้อยคำในเรื่องนี้ได้

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่าอุทธรณ์เรื่องนี้เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องของผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมายของหน่วยงาน (มาตรา ๑๕(๒)) และปัญหาความปลอดภัยของบุคคลที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๑๕ (๔)) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ในกรณีอุทธรณ์นี้ได้พิจารณาตามหลักการใช้ดุลพินิจ คือ การพิจารณาถึงผลกระทบหรือประโยชน์ของหน่วยงาน การพิจารณาถึงประโยชน์สาธารณะและการพิจารณาถึงประโยชน์หรือผลกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นผู้ขอข้อมูลข่าวสาร และเอกชนอื่นๆ เช่น พยาน เป็นต้น และเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นว่า มีเหตุผลที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานก็ได้มีมติหรือคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐสามารถลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใด เพื่อไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวกับชื่อหรือที่อยู่ของพยานหรือข้อความอื่น ซึ่งอาจทำให้รู้ตัวพยานที่ให้ถ้อยคำในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์

๔.๒.๕ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นรายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร (มาตรา ๑๕ (๕))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ สค ๓๑/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

นาง ก. ได้ขอให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับนักเรียนอนุบาลของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน ๓ รายการ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง คือ ๑ เอกสารรายชื่อ วัน เวลา ของผู้สมัครทั้งหมด ๒. รายชื่อผู้แสดงเจตจำนงในการอุปการคุณพร้อมจำนวนเงินของแต่ละคนทั้งหมด และ ๓. มติคณะกรรมการคัดเลือกเพื่อรับบุคคลเข้าศึกษาในชั้นอนุบาลของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีหนังสือแจ้งนาง ก. ว่า ได้จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ในรายการที่ ๑ และ ๓ สำหรับรายการที่ ๒ สามารถเปิดเผยได้ในภาพรวมเนื่องจากเป็นข้อมูลส่วนบุคคล

(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามรายการที่ ๒ ที่เกี่ยวกับรายชื่อผู้บริจาคเงินนั้นมิใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และยังปรากฏข้อเท็จจริงอีกว่า การรับเด็กนักเรียนของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า จะรับเด็กโดยวิธีใด อย่างไร โดยมิได้มีการทดสอบความรู้ ความสามารถของเด็กแต่อย่างใด ดังนั้น การเปิดเผยรายชื่อผู้ปกครองที่บริจาคเงินให้แก่มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงไม่เป็นสาเหตุที่จะทำให้เด็กนักเรียนเกิดปมด้อยหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ปกครอง หรือครูผู้สอนในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับความเสียหายแต่อย่างใด คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายชื่อผู้แสดงเจตจำนงให้การอุปการคุณ จำนวนเงินบริจาคของแต่ละคนพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องของข้อมูลข่าวสารนั้นให้นาง ก.

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า ในการพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ขอให้เปิดเผยนี้จะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควรหรือไม่ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาถึงข้อเท็จจริงในรายละเอียด มิได้พิจารณาเพียงว่า ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามนิยามของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่เท่านั้น แต่พิจารณาด้วยว่าการเปิดเผยจะกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งในที่นี้ก็คือการพิจารณาว่า เด็กนักเรียนหรือผู้ปกครองจะได้รับผลกระทบเสียหายจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์หรือไม่นั่นเอง

๔.๒.๖ คำวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่กฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยหรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น (มาตรา ๑๕(๖))

ตัวอย่าง คำวินิจฉัย ที่ ศค ๒/๒๕๔๔

(๑) ประเด็นอุทธรณ์

นาย ก. ผู้ซื้อหน่วยลงทุนของกองทุนรวมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลงเบื้องต้นการร่วมลงทุนในบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมออมสิน จำกัด ระหว่างธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่กับบริษัท มอแกน เกรนเฟล อินเวสเม้นท์ จำกัด บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จีเอฟ จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุน จีซีเอ็น จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ซิตี้คอร์ป (ประเทศไทย) จำกัด ในการร่วมลงทุนในกองทุนรวมออมสินอุดมทรัพย์ ๒ กองทุนรวมออมสินเจริญทรัพย์และกองทุนรวมออมสินอำนวยทรัพย์ สำนักงาน กลต. ได้มีหนังสือปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เนื่องจากบริษัทที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความยินยอมในการเปิดเผย สำนักงาน กลต. จึงไม่อาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ ตามนัยมาตรา ๓๑๖ (๗) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามนัยมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

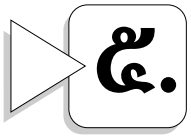
(๒) คำวินิจฉัย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศพิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้สาธารณชนสามารถตรวจสอบการทำงานของสำนักงาน กลต. ตลอดจนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการตรวจสอบรวมทั้งหลักเกณฑ์ในการกำกับ ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสำนักงาน กลต. อันจะเป็นประโยชน์กับสาธารณชนและต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน กลต. ด้วย จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ขอ

(๓) ข้อสังเกตประกอบการศึกษา

จะเห็นได้ว่า แม้ว่า กลต. จะมีกฎหมายกำหนดให้ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ได้ รวมทั้งบริษัทที่เกี่ยวข้องยังไม่ประสงค์จะให้มีการเปิดเผยด้วย แต่เนื่องจากเรื่องนี้คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การเปิดเผยไม่เสียหายต่อหน่วยงาน คือ กลต. และเอกชนที่เกี่ยวข้อง แต่เป็นประโยชน์กับสาธารณชนและ กลต. เองด้วย จึงมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ดังกล่าว

๕. ขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

๕.๑ คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใด (มาตรา ๑๕ วรรคสอง)

เมื่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้ เจ้าหน้าที่ก็จะต้องใช้ดุลพินิจว่าจะมีคำสั่งให้เปิดเผยหรือไม่ให้เปิดเผย และในกรณีที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผย[๒] (การแจ้งผู้ร้องว่าไม่อนุญาตหรือไม่สามารถเปิดเผยได้) จะต้องระบุไว้ในคำสั่งด้วยถึงเหตุผลของการไม่เปิดเผย โดยเหตุผลที่ระบุอย่างน้อยต้องแจ้งว่าข้อมูลข่าวสารที่สั่งไม่เปิดเผยนี้จัดเป็นข้อมูลข่าวสารอยู่ในประเภทใด และเพราะเหตุใดจึงไม่เปิดเผย โดยมีข้อเท็จจริงเป็นเหตุอย่างไร เช่น ในกรณีที่มีผู้ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนวินัยของเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแต่การสอบสวนวินัยดังกล่าวยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ เมื่อมีปัญหาขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวและเจ้าหน้าที่ได้ใช้ดุลพินิจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ก็จะต้องระบุเหตุผลของการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้วยว่า “เหตุผลที่ไม่เปิดเผยนี้เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดอยู่ในประเภทของข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากขณะนั้นการดำเนินการสอบสวนวินัยยังไม่เสร็จสิ้นการเปิดเผยอาจทำให้การดำเนินการสอบสวนไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมได้ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐” เป็นต้น

การที่พระราชบัญญัติกำหนดให้คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะต้องระบุเหตุผลของการสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้ด้วย ก็เพื่อประโยชน์หลายประการ คือ

ประการแรก ทำให้เจ้าหน้าที่ซึ่งจะเป็นผู้ออกคำสั่งมิให้เปิดเผยต้องมีการพิจารณาโดยรอบคอบอย่างจริงจังว่าสมควรที่จะไม่เปิดเผย มีเหตุผลรองรับทั้งทางกฎหมายและข้อเท็จจริง

ประการที่สอง ทำให้ผู้ที่ขอข้อมูลข่าวสารมีความชัดเจนว่าการที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิใช่เป็นการดำเนินการตามอำเภอใจหรือต้องการปกปิด โดยมีอะไรที่ซ่อนเร้นปิดบังไม่ถูกต้อง ซึ่งหากเหตุผลที่ระบุไว้เป็นที่ยอมรับและผู้ที่ขอข้อมูลข่าวสารพอใจ ถือได้ว่าเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือแก่ระบบการบริหารงานของรัฐได้อีกทางหนึ่ง

---

[๒] คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕ ได้ให้ความหมายของคำสั่งทางปกครองว่า “การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว อาทิ การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียนแต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ”

ประการที่สาม ในกรณีที่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารไม่เห็นด้วยกับคำสั่งมิให้เปิดเผยของหน่วยงานของรัฐและใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย เหตุผลที่ระบุไว้ในคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็จะเป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ยิ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ระบุเหตุผลไว้โดยละเอียดมากเท่าใด การวินิจฉัยอุทธรณ์ย่อมเป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีกับการส่งเสริมให้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อีกทางหนึ่ง

๕.๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันรับแจ้ง (มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง)

ข้อกำหนดนี้ เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ยื่นคำขอไว้แล้ว เห็นว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวหากเปิดเผยไปแล้วอาจทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบหรือเสียหายต่อประโยชน์ได้เสียของบุคคลดังกล่าว พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบการพิจารณาเรื่องนี้แจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้เสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด โดยให้เวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ การแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งประโยชน์ได้เสียอาจได้รับผลกระทบนั้นถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความจำเป็น เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลเหล่านั้นได้รับทราบว่ามีการขอข้อมูลข่าวสารและอาจมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว บุคคลที่เกี่ยวข้องจะได้สามารถพิจารณาว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของตนหรือไม่ และจะคัดค้านกรณีที่จะมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งบุคคลที่คัดค้านก็จะต้องให้เหตุผลของการคัดค้านโดยชัดแจ้งหรือโดยละเอียดด้วย เพื่อหน่วยงานสามารถใช้ประกอบการพิจารณาได้ เช่น คัดค้านไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะทำให้เสียหายอย่างใดมากเพียงใด เป็นต้น นอกจากนั้น การให้เวลาแก่ผู้มีประโยชน์ได้เสียหรือได้รับผลกระทบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก็เพื่อที่จะให้บุคคลนั้นสามารถมีเวลาเพียงพอในการพิจารณาและจัดทำคำคัดค้าน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะไปกำหนดให้เวลาที่มากเกินสมควร เพราะโดยหลักการแล้วกฎหมายต้องการให้ดำเนินการคัดค้านโดยเร็วที่สุด เพื่อไม่ให้กระบวนการพิจารณาเรื่องการขอข้อมูลข่าวสารของประชาชนมีความล่าช้า ดังนั้น หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงควรแจ้งกำหนดเวลาให้กับผู้ที่อาจรับผลกระทบได้พิจารณามีคำคัดค้านภายในเวลาที่เหมาะสม

๕.๓ ผู้ที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๕.๒ (มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง) หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตนมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ (มาตรา ๑๗ วรรคสอง)

ข้อกำหนดนี้ เป็นผลต่อเนื่องจากการดำเนินการในข้อที่ผ่านมา กล่าวคือ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้แจ้งให้ผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทราบแล้ว ผู้ที่ได้รับแจ้งหากประสงค์จะคัดค้านก็จะต้องดำเนินการคัดค้านภายในเวลาตามที่ได้รับแจ้ง ซึ่งหากพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดและเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ได้รับหนังสือคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมสามารถมีดุลพินิจให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ดังกล่าวได้

๕.๔ ในกรณีที่มีคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้ จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๗ วรรคสาม)

จะเห็นได้ว่า เมื่อบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียหากมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีหนังสือคัดค้านมายังเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถมีดุลพินิจที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำคัดค้านดังกล่าวได้ ซึ่งในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเห็นด้วยกับคำคัดค้าน ก็มีคำสั่งมิให้เปิดเผยตามแนวทางที่ได้ศึกษามาแล้ว และแจ้งให้ผู้ร้องขอข้อมูลข่าวสารทราบ แต่ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับคำคัดค้านก็จะต้องมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน และแจ้งให้ผู้ที่คัดค้านทราบว่า หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำคัดค้านและจะพิจารณาดำเนินการมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอนี้ต่อไป

การที่หน่วยงานของรัฐมีดุลพินิจที่จะไม่รับฟังคำคัดค้าน พระราชบัญญัติได้กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจนกว่าจะได้ผ่านเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่างก่อน กล่าวคือ

เงื่อนไขประการแรก “จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘”

มาตรา ๑๘ ได้กำหนดให้ผู้คัดค้านสามารถอุทธรณ์ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่รับฟังคำคัดค้านต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น หมายความว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้มีคำสั่งแจ้งไม่รับฟังคำคัดค้านไปยังผู้คัดค้าน รวมทั้งได้แจ้งไปในคำสั่งดังกล่าวให้ผู้คัดค้านทราบด้วยว่า ผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น ซึ่งถ้าพ้นกำหนดเวลาตามคำสั่งนี้และไม่ปรากฏว่าผู้คัดค้านได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้กับผู้ขอได้ อย่างไรก็ตาม หากในการแจ้งคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์และกำหนดวันที่จะต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับผู้คัดค้านทราบกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ นี้ก็จะถูกขยายออกไปจากสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๐[๓]

เงื่อนไขประการที่สอง “หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้แล้ว”

เงื่อนไขนี้สืบเนื่องจากเงื่อนไขประการแรก กล่าวคือ ในกรณีที่ล่วงพ้นกำหนดเวลาตาม

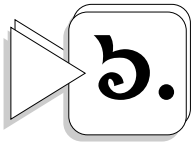
---

[๓] **พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙**

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งการยื่นอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๑๘ แล้ว ผู้คัดค้านไม่ดำเนินการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขประการที่สอง แต่หากผู้คัดค้านได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ในกำหนดเวลาตามเงื่อนไขประการแรกแล้ว หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะยังเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไม่ได้จนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จะได้มีคำวินิจฉัยแล้ว ซึ่งหากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีคำวินิจฉัยเห็นด้วยกับการไม่รับฟังคำคัดค้านของหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐก็สามารถดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ แต่หากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ไม่เห็นด้วยกับการไม่รับฟังคำคัดค้าน หน่วยงานของรัฐก็ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ หรือหากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่เพียงบางส่วน หน่วยงานของรัฐก็จะต้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยดังกล่าว ทั้งนี้ เนื่องจากในมาตรา ๓๗ ของพระราชบัญญัติ ได้บัญญัติให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นที่สุด[๔]

๖. ความหมายของข้อมูลข่าวสารที่มีการประทับตามชั้นความลับ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มิได้มีการกำหนดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับไว้ แต่มาตรา ๑๖ ได้ให้อำนาจคณะรัฐมนตรีออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ขึ้นใช้บังคับแทนระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในส่วนที่ว่าด้วยเอกสาร ข้อมูลข่าวสารลับมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผยหรืออาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย (มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕) ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือประชาชน ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติได้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างพระราชบัญญัติกับข้อมูลข่าวสารความลับ เห็นควรศึกษาความหมายของข้อมูลข่าวสารลับ ซึ่งข้อมูลข่าวสารใดจะกำหนดว่าเป็นข้อมูลข่าวสารลับได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบครบถ้วน ดังนี้คือ

๖.๑ เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ คือ ข้อมูลข่าวสารที่โดยลักษณะจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่ห้ามมิให้เปิดเผยหรืออาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั่นเอง

๖.๒ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้มีคำสั่งมิให้เปิดเผยและกำหนดชั้นความลับเป็นชั้นลับต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าข้อกำหนดนี้ ถือเป็นองค์ประกอบของนิยามคำว่า ข้อมูลข่าวสารลับ คือ จะต้องเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยและกำหนดชั้นความลับเป็นชั้นลับต่างๆ นั่นเอง

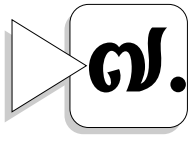
จากนิยามของข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ข้อมูลข่าวสารลับมิได้แตกต่างจากข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ เพียงแต่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการพิจารณาโดยละเอียดแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวควรมีการกำหนดเป็นข้อมูลข่าวสารลับและได้มีคำสั่งมิให้เปิดเผยและกำหนดชั้นความลับแล้วเท่านั้น จึงทำให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารลับ และการ

---

[๔] **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐**
มาตรา ๓๗ วรรคสอง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

เปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับนี้จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ เช่น การกำหนดให้ผู้มีอำนาจยกเลิกชั้นความลับใด ก็คือ ผู้ที่มีอำนาจหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้กำหนดชั้นความลับนั่นเอง เป็นต้น

๗. การคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยสุจริต

เนื่องจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้มีการปรับทัศนคติหรือค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้เป็นไปในลักษณะ เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น จึงได้มีบทบัญญัติที่เป็นการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการประเภทข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย (ตามข้อ ๓.๒) ซึ่งพระราชบัญญัติได้กำหนดเป็นหลักไว้ตามมาตรา ๒๐ ว่า

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดตามกฎหมายใดให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิด หากเป็นการกระทำโดยสุจริต ในกรณีต่อไปนี้

๗.๑ มาตรา ๒๐ (๑) เป็นกรณีที่ได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ที่มีคำสั่งไม่เปิดเผยและมีการกำหนดชั้นความลับแล้ว โดยได้ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔[๕]

ข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่จัดอยู่ในประเภทข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยและมีการกำหนดชั้นความลับไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นชั้นลับ ลับมาก ลับที่สุด และเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นแก่ผู้ขอข้อมูลโดยดำเนินการโดยสุจริต ไม่มีผลประโยชน์ส่วนตนแอบแฝง และมีการดำเนินการตามขั้นตอนหรือข้อกำหนดตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้ว เช่น ถ้าตนเองมิใช่ผู้มีอำนาจหรือได้รับมอบอำนาจกำหนดชั้นความลับก็จะต้องเสนอให้ผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับนั้นๆ เป็นผู้สั่งให้มีการปลดชั้นความลับเสียก่อนที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น และถ้าข้อมูลข่าวสารนั้นได้ดำเนินการปลดชั้นความลับ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถนำไปเปิดเผยได้ แม้ว่าต่อมาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ทำให้มีผลกระทบเสียหายต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือต่อรัฐเข้าข่ายต้องรับผิดตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ซึ่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายนั้น เป็นต้น

๗.๒ มาตรา ๒๐ (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป สำหรับข้าราชการพลเรือน ซึ่งถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง[๖] ได้มีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่จัดอยู่ในประเภทข้อมูลข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด

---

[๕] ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ เป็นระเบียบที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐

[๖] คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐(๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ เสนอแนะคณะรัฐมนตรีให้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๔๒) กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเป็นผู้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับ ๖ ข้าราชการทหาร หรือข้าราชการตำรวจ ยศตั้งแต่พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรี ขึ้นไป

การมีคำสั่งมิให้เปิดเผยเพื่อประโยชน์สำคัญที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิตสุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นก็ไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายใด แม้ว่าเข้าข่ายต้องมีความรับผิดตามกฎหมายนั้น

หากพิจารณาตามข้อกำหนดของกฎหมายมาตรา ๒๐ นี้แล้ว หมายถึงในกรณีที่มีผู้มาขอข้อมูลข่าวสาร และเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาโดยสุจริตไม่มีผลประโยชน์ส่วนตนแอบแฝงอยู่ และได้มีการชั่งน้ำหนักถึงผลประโยชน์หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสาธารณะ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว และได้มีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารไปตามที่ได้มีดุลพินิจนั้น เจ้าหน้าที่ย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายใด แม้ว่าเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายนั้น อย่างไรก็ตาม การยกเว้นนี้ไม่รวมถึงหน่วยงานของรัฐซึ่งอาจต้องรับผิดตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าวนี้

๗.๓ เจ้าหน้าที่โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐ (๒) เช่นเดียวกับข้อที่ผ่านมาสามารถกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้มาขอนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับผู้ที่มาขอ แต่เห็นว่าหากมีการนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปเปิดเผยเป็นการทั่วไป อาจกระทบเสียหายถึงบุคคลที่ ๓ ที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติจึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอได้ เช่น อาจกำหนดว่า ข้อมูลข่าวสารที่ขอให้นำไปใช้เฉพาะเพื่อการฟ้องคดีเพื่อรักษาปกป้องสิทธิของผู้ขอ แต่ห้ามนำไปเปิดเผยเป็นการทั่วไปและแก่สาธารณชน ซึ่งในกรณีที่ผู้ขอข้อมูลฝ่าฝืนบทบัญญัติตามข้อนี้ ก็มีบทลงโทษทั้งปรับและจำตามกฎหมายด้วย ข้อกำหนดตามข้อนี้จึงเป็นผลดีที่ช่วยในการใช้ดุลพินิจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ประโยชน์

๘. หน้าที่และหลักปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เป็นหลักการสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีการระบุไว้ในเหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และยังถือได้ว่าเป็นการรองรับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัว กรณีที่จะมีการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิส่วนบุคคลในครอบครัว ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกหน่วยงานต้องรับทราบถึงหลักปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูก ซึ่งพระราชบัญญัติ มาตรา ๒๓ ได้กำหนดหน้าที่และแนวปฏิบัติสำหรับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐไว้ ดังนี้

๘.๑ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

ข้อนี้เป็นการวางแนวคิดและการปฏิบัติที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบรวบรวมข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลขึ้นและจะต้องพิจารณาเพื่อให้มีตามความจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานและเป็นไปตามขอบเขตของวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้เท่านั้น รวมทั้งเมื่อหน่วยงานได้พิจารณาแล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายดังกล่าวที่กำหนดได้ยกเลิกแล้ว ระบบข้อมูลข่าวสารที่ดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวก็สมควรยกเลิกด้วย

๘.๒ การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ใด หน่วยงานของรัฐจะต้องพยายามเก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง โดยเฉพาะในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

ข้อนี้เป็นการวางแนวปฏิบัติ เมื่อต้องมีการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้ถูกต้องสมบูรณ์ก็ควรต้องเก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง เพราะเป็นผู้ที่รู้ถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตนเองเป็นอย่างดี เพื่อป้องกันไม่ให้ได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพราะหากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องถูกนำไปใช้ก็อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบุคคลผู้นั้นได้

๘.๓ ต้องตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่จัดเก็บไว้อาจต้องมีการนำมาใช้เพื่อประกอบการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากข้อมูลไม่ถูกต้องอาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ จึงต้องตรวจสอบแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอด้วย

๘.๔ ต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

การกำหนดให้มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้กับระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นเนื่องจากในปัจจุบันการประมวลผลข้อมูลได้มีการนำเทคโนโลยีทางสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์มาใช้

ทำให้สามารถประมวลผลได้จำนวนมาก รวมทั้งการสื่อสารทางเทคโนโลยีสามารถส่งผ่านข้อมูลกันได้โดยง่าย จึงอาจเป็นไปได้ว่า อาจมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางอื่นที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ ซึ่งอาจทำให้เสียหายหรือเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควร เช่น การนำไปใช้เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจการค้า เป็นต้น

๘.๕ จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล จำนวน ๖ เรื่อง รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่นำไปพิมพ์นี้ให้ถูกต้องอยู่เสมอ (มาตรา ๒๓ (๓)) คือ

๘.๕.๑ *ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้*

การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่ามีการเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลประเภทใดบ้าง เช่น เก็บข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการทุกระดับทุกคน ของลูกจ้างทุกคนทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว เป็นต้น

๘.๕.๒ *ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล*

หน่วยงานของรัฐต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่ามีการจัดเก็บข้อมูลในระบบใด เช่น แฟ้มเอกสาร หรือเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๘.๕.๓ *ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ*

หน่วยงานของรัฐต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่จัดเก็บไว้นี้จะมีการนำไปใช้ในเรื่องใดกรณีใดบ้าง ซึ่งจะทำให้สามารถตรวจสอบในภายหลังได้ว่ามีการใช้นอกเหนือจากที่ประกาศไว้หรือไม่

๘.๕.๔ *วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล*

เนื่องจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับรองสิทธิจากเจ้าของข้อมูลให้สามารถขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเองที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บไว้ได้ ดังนั้น การกำหนดให้พิมพ์เรื่องนี้ในราชกิจจานุเบกษา จึงช่วยให้ผู้ที่จะใช้สิทธินี้ได้รับทราบถึงวิธีการที่จะใช้สิทธิและเป็นหลักประกันว่าหน่วยงานของรัฐจะปฏิบัติต่อผู้ใช้สิทธิอย่างเท่าเทียมกัน

๘.๕.๕ *วิธีการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล*

ข้อกำหนดในข้อนี้ก็เช่นเดียวกับข้อที่ผ่านมา เนื่องจากพระราชบัญญัติรับรองสิทธิในการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเองได้ การประกาศในราชกิจจานุเบกษาจึงทำให้ทุกคนได้รับทราบหลักเกณฑ์หรือวิธีการที่ชัดเจนเหมือนกัน

๘.๕.๖ *แหล่งที่มาของข้อมูล*

เพื่อให้ทราบว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานจัดเก็บมาจากแหล่งใดบ้าง มีความน่าเชื่อถือเพียงใด ผู้เกี่ยวข้องจึงอาจใช้สิทธิเพื่อขอตรวจสอบและขอให้แก้ไขได้

๘.๖ กรณีที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐจะต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

๘.๖.๑ ต้องแจ้งถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลไปใช้ให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้า หรือพร้อมกับการขอข้อมูล

๘.๖.๒ ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึง ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติว่าจะนำไปใช้กรณีใดบ้าง

๘.๖.๓ ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบด้วยว่า การขอข้อมูลเป็นกรณีที่เจ้าของข้อมูลอาจให้ข้อมูลหรือไม่ให้ข้อมูลก็ได้ หรือเป็นกรณีที่กฎหมายบังคับต้องให้ข้อมูล

๘.๗ กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะจัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่หน่วยงานของรัฐได้จัดเก็บไว้ไปยังที่ใดที่หนึ่ง อันจะทำให้หรือมีโอกาสทำให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้และเป็นกรณีที่ไม่ใช่เป็นการใช้ข้อมูลตามลักษณะปกติตามที่หน่วยงานของรัฐได้เคยแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบ

กรณีนี้หน่วยงานของรัฐจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้า

๙. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔ ได้กำหนดห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการนำไปเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้

๙.๑ การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น (มาตรา ๒๔(๑))

ข้อยกเว้นให้เปิดเผยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนหรือที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกันนี้ถือได้ว่าเป็นข้อยกเว้นที่มีความชัดเจน เพราะวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อการนำมาใช้งานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ย่อมต้องมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งคน จึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลร่วมกันเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ จึงได้กำหนดข้อยกเว้นตามข้อนี้ไว้ อย่างไรก็ตามยังมีบางกรณี เช่น เมื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้ขอให้ฝ่ายบริหารเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลอยู่ จึงอาจมีข้อสงสัยว่าผู้ที่ขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนตามข้อยกเว้นในข้อนี้หรือไม่ ซึ่งเรื่องนี้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ได้มีคำวินิจฉัยที่ สคส ๑๓/๒๕๔๔ ว่าผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานเดียวกับฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงสามารถนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ได้ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ฝ่ายบริหารจัดเก็บไว้จึงได้รับยกเว้นให้เปิดเผยแก่สมาชิกสภาฯ ได้ตามข้อยกเว้นในข้อนี้

๙.๒ การเปิดเผยซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลตามปกติตามวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น (มาตรา ๒๔ (๒))

ข้อยกเว้นตามข้อนี้จะสอดคล้องกับการที่พระราชบัญญัติได้กำหนดหน้าที่และหลักการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานของรัฐจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึง

วัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลไปใช้และลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ ซึ่งลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกตินี้หน่วยงานของรัฐยังต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อเผยแพร่ให้ทราบเป็นการทั่วไปอีกด้วย ดังนั้น หากกรณีการเปิดเผยยังคงอยู่ในขอบเขตของการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นก็ถือได้ว่าเป็นไปตามข้อยกเว้นของหลักเกณฑ์ตามข้อนี้

๙.๓ การเปิดเผยต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น (มาตรา ๒๔ (๓))

การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่างๆ จำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์จัดทำเป็นสถิติหรือการวางแผนที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือประชากร ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้กับหน่วยงานของรัฐดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็น รวมทั้งหน่วยงานของรัฐเหล่านี้ก็มีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

๙.๔ การเปิดเผยซึ่งเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อ หรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลใด (มาตรา ๒๔ (๔))

พระราชบัญญัติได้กำหนดข้อจำกัดการเปิดเผยไว้โดยให้สามารถเปิดเผยได้ แต่ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยจะต้องไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ใด ซึ่งจะทำให้ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยไม่มีสภาพของการเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐[๗] การเปิดเผยในกรณีนี้จึงสามารถตอบสนองประโยชน์ของการศึกษาวิจัยได้ รวมทั้งการเปิดเผยนี้ก็ไม่เป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควรแต่อย่างไรด้วย

๙.๕ การเปิดเผยต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา (มาตรา ๒๔ (๕))

การเปิดเผยต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่คัดเลือกข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ การมีข้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลต่อหน่วยงานดังกล่าวเพื่อตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษาจึงเป็นกรณีที่เป็นประโยชน์แก่การทำงานของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่เพื่อตรวจสอบคุณค่าในการเก็บรักษาคือ ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวอยู่ในหลักเกณฑ์ที่สมควรจะเก็บรักษาไว้เป็นเอกสารประวัติศาสตร์หรือไม่ ขั้นตอนตามข้อยกเว้นนี้ยังไม่ใช่การพิจารณาว่าจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้เพื่อการศึกษาค้นคว้าหรือไม่ การพิจารณาดังกล่าวจะต้องมีการพิจารณาเป็นขั้นตอนต่อไป โดยจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย

---

[๗] **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔**

"ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่ายและให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

๙.๖ การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม (มาตรา ๒๔ (๖))

การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อนำข้อมูลไปใช้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้จึงมีหน้าที่ต้องคุ้มครองข้อมูลมิให้ถูกนำไปใช้นอกวัตถุประสงค์ด้วย

๙.๗ การเปิดเผยที่เป็นการใช้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกัน หรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล (มาตรา ๒๔ (๗))

กรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อป้องกันหรือระงับมิให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคลซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ พระราชบัญญัติจึงยกเว้นให้เปิดเผยได้โดยไม่ต้องได้รับคำยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

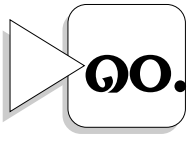
๙.๘ การเปิดเผยต่อศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว (มาตรา ๒๔ (๘))

เมื่อผู้ที่ขอให้เปิดเผยเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เช่น ศาลใช้อำนาจตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และยังมีตัวอย่างอื่นๆ ที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยไว้ เช่น คำวินิจฉัยที่ สค ๓๒/๒๕๔๕

๙.๙ การเปิดเผยในกรณีอื่นที่กำหนดเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๒๔ (๙))

ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาในกรณีตามข้อนี้

หมายเหตุ หน่วยงานของรัฐที่ข้อมูลข่าวสารของราชการอยู่ในความควบคุมดูแลของตนและได้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในลักษณะตามข้อ ๓-๙ มาตรา ๒๔ วรรคสอง ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนี้จะต้องจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาไว้และเป็นเอกสารประวัติศาสตร์

๑๐.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาไว้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ไม่ประสงค์จะเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการในเรื่องใดไว้ให้มอบให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร เพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนศึกษาค้นคว้า โดยกฎหมายนี้มุ่งหมายให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติได้มีโอกาสตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการในทุกเรื่อง ก่อนที่จะมีการทำลายทิ้งไป เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลข่าวสารที่สมควรสงวนไว้ให้เป็นเอกสารประวัติศาสตร์เพื่อการค้นคว้าศึกษาได้มีการคัดเลือกไว้แล้วไม่ถูกทำลายทิ้งไปเสียก่อน

๑๐.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภท เมื่อมีอายุครบกำหนดตามที่กฎหมายกำหนด จะต้องส่งให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

เป็นกรณีที่กฎหมายนำเรื่องอายุของข้อมูลข่าวสารมาเป็นข้อกำหนดในการให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภทให้กับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เมื่อครบกำหนดเวลา ดังนี้

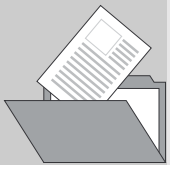
๑๐.๒.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ (การเปิดเผยอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์) เมื่อเก็บครบเจ็ดสิบห้าปี

๑๐.๒.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ (อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยได้) เมื่อครบยี่สิบปี

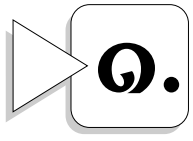
ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยไม่ส่งข้อมูลให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติตามกำหนดเวลา ก็สามารถดำเนินการได้โดยทำความตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ แต่จะต้องดำเนินการจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่ตกลงไว้กับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ หรือในกรณีเมื่อครบเวลาแล้วแต่หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าวยังไม่สมควรเปิดเผย ก็สามารถขอขยายเวลาจากผู้มีอำนาจกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นได้ เช่น หน่วยงานระดับกรมก็ขอขยายเวลาจากปลัดกระทรวง เทศบาลก็ขอขยายเวลาจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น

บทที่ ๓

สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

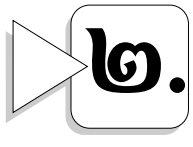
๑. สิทธิของประชาชนในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ

๑.๑ สิทธิในการเข้าตรวจดู

สิทธิในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการ ประชาชนสามารถทำได้ แม้ว่าจะไม่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารนั้น โดยกฎหมายได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจะต้องเตรียมข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามรายการที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๙ นำไปรวมไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เช่น แผนงานโครงการและงบประมาณ สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอน เป็นต้น

๑.๒ สิทธิในการขอสำเนาหรือการรับรองสำเนาถูกต้อง

เมื่อประชาชนได้ใช้สิทธิเข้าตรวจดูแล้ว หากสนใจข้อมูลข่าวสารของราชการในเรื่องใดก็มีสิทธิที่จะขอสำเนา[๘] และขอให้รับรองสำเนาถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐในเรื่องนั้นได้

๒. สิทธิของประชาชนที่จะยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามที่ตนเองประสงค์จะรู้หรือเพื่อนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รู้หรือเพื่อการพิทักษ์สิทธิของตนเองหรือชุมชนหรือสังคม

๒.๑ ประชาชนมีสิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารได้ทุกเรื่อง

สิทธิในการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารนี้ ถือว่าเป็นไปตามมาตรา ๑๑ ของกฎหมาย ประชาชนมีสิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการได้ทุกเรื่อง โดยกฎหมายไม่ได้กำหนดข้อจำกัดหรือข้อห้ามว่าไม่ให้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารประเภทใดหรือเรื่องใด และผู้ใช้สิทธิยื่นคำขอตามกฎหมายนี้ก็ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้ส่วนเสียเช่นเดียวกับสิทธิเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร

๒.๒ ประชาชนได้ใช้สิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารโดยเขียนคำขอให้เข้าใจได้พอสมควรว่าขอข้อมูลข่าวสารเรื่องใด หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดให้ในเวลาอันสมควร

กฎหมายได้บัญญัติรับรองสิทธิการขอข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ว่า ถ้าประชาชนได้เขียน

[๘] การขอสำเนาผู้ขออาจต้องเสียค่าธรรมเนียมในการถ่ายสำเนาให้กับหน่วยงานของรัฐที่เข้าตรวจดูด้วย แต่ทั้งนี้จะเก็บค่าธรรมเนียมเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้ความเห็นชอบไม่ได้

คำขอให้เข้าใจได้พอสมควรว่าขอข้อมูลข่าวสารเรื่องใด หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนที่ยื่นคำขอในเวลาอันสมควรด้วยเช่นกัน โดยในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

๒.๒.๑ กรณีที่ประชาชนขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งข้อมูลข่าวสารนั้น หน่วยงานของรัฐมีข้อมูลพร้อมที่จะจัดหาให้ได้ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หรือภายในวันที่รับคำขอ

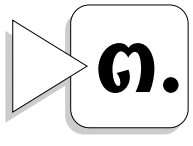
๒.๒.๒ กรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่ขอมีเป็นจำนวนมาก หรือไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าปี จะต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลทราบภายในสิบห้าวัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้ผู้ขอข้อมูลทราบด้วย

๒.๓ การใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารของประชาชนต้องไม่ขอบ่อยครั้งหรือขอจำนวนมากโดยไม่มีเหตุอันสมควร

แม้ว่าสิทธิการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเป็นของประชาชน ซึ่งกฎหมายรับรองให้เป็นสิทธิของคนทุกคนโดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ถ้าประชาชนยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารบ่อยครั้งหรือขอจำนวนมากโดยไม่มีเหตุอันสมควร หน่วยงานของรัฐก็อาจใช้เหตุนี้เป็นเหตุผลที่จะไม่จัดข้อมูลข่าวสารให้ตามคำขอได้ แม้ว่ากฎหมายจะไม่บังคับให้ต้องแสดงเหตุผลในการขอ แต่หากมีการขอบ่อยครั้งหรือขอจำนวนมากก็ควรต้องระบุจุดประสงค์หรือเหตุผลในการขอไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม หากหน่วยงานของรัฐหยิบยกเหตุผลว่าขอบ่อยครั้งหรือขอจำนวนมาก โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ประชาชนก็ยังสามารถร้องเรียนมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

๒.๔ สิทธิการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารนี้หมายถึงการขอสำเนาและสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง

การใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสาร โดยการยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐ ผู้ที่ขอข้อมูลสามารถแสดงความประสงค์ขอสำเนาข้อมูลข่าวสารหรือสำเนาข้อมูลข่าวสารที่มีคำรับรองถูกต้องได้

๓. สิทธิของประชาชนในการขอตรวจดูหรือขำสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเอง

สิทธิของประชาชนที่เกี่ยวกับการขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล กฎหมายจำกัดโดยรับรองหรือคุ้มครองสิทธิไว้เฉพาะเมื่อเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเอง ดังนี้

๓.๑ บุคคลมีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือเพื่อขอตรวจดูหรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเอง (มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง)

เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดที่มีการรวบรวมข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลหนึ่งบุคคลใดไว้ เช่น ประวัติสุขภาพ ประวัติการทำงาน หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฐานะการเงิน เป็นต้น บุคคลผู้นั้นก็มีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอตรวจดูหรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้ของตนเองได้

คำว่า บุคคล ตามข้อนี้ก็คือ ประชาชนโดยทั่วไปนั่นเอง แต่เนื่องจากกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลได้ให้สิทธิครอบคลุมไปถึงคนที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยด้วย

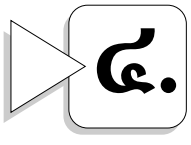
๓.๒ บุคคลมีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือขอให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเพื่อขอให้ดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนที่เห็นว่าไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริงได้ (มาตรา ๒๕ วรรคสาม)

หากตรวจดูข้อมูลข่าวสารแล้วพบว่ามีข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในส่วนของตนเองส่วนหนึ่งส่วนใดที่ไม่ถูกต้องก็สามารถที่จะยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขได้ถ้าหน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ผู้ที่ยื่นคำขอก็มีสิทธิที่จะยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร

๓.๓ กรณีที่เจ้าของข้อมูลเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นเจ้าของข้อมูลที่ถึงแก่กรรมแล้ว กฎหมายกำหนดให้บุคคลตามที่กฎกระทรวงกำหนดใช้สิทธิในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล การขอตรวจสอบและการขอให้มีการแก้ไขแทนได้ (มาตรา ๒๕ วรรคห้า)

เช่น ในกรณีที่มีผู้ถึงแก่กรรมและไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ ให้บุคคลที่กฎหมายกำหนดตามลำดับต่อไปนี้ใช้สิทธิแทน

(๑) บุตรชอบด้วยกฎหมาย
(๒) คู่สมรส
(๓) บิดาหรือมารดา
(๔) ผู้สืบสันดาน
(๕) พี่น้องร่วมบิดา มารดา

๔. สิทธิของประชาชนที่จะได้รับความคุ้มครองมิให้มีการนำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานของรัฐเก็บรวบรวมไว้ไปใช้อย่างไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

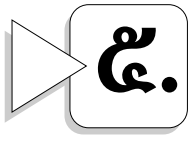
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่จะคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมิให้ถูกเปิดเผยหรือถูกนำไปใช้อย่างไม่เหมาะสมหรือเป็นผลเสียหายต่อเจ้าของข้อมูล ซึ่งโดยหลักแล้วการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น ในเรื่องนี้กฎหมายจึงกำหนดเป็นสิทธิของประชาชน ดังนี้

๔.๑ สิทธิที่จะได้รับแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลว่าจะนำข้อมูลไปใช้ในเรื่องใดหรือกรณีใด

๔.๒ สิทธิได้รับทราบว่าการขอข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐนั้น เป็นกรณีที่มีกฎหมายบังคับให้ต้องให้ข้อมูลหรือเป็นกรณีที่อาจให้ได้โดยความสมัครใจ

๔.๓ กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ไม่อยู่ในหลักข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน

๕. สิทธิของประชาชนในการร้องเรียนหน่วยงานของรัฐกรณีไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

กรณีที่ประชาชนได้ใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการแล้ว หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายก็ได้กำหนดให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ ดังนี้

๕.๑ สิทธิร้องเรียนกรณีที่พบว่าหน่วยงานของรัฐไม่นำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

กรณีที่พบว่าหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งไม่มีการนำข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนดไว้[๙] ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ประชาชนมีสิทธิที่จะร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ ทั้งนี้ การกำหนดให้หน่วยงานมีการนำข้อมูลข่าวสารไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาก็เป็นหลักประกันได้ว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้ประชาชนจะสามารถได้รับรู้

๕.๒ สิทธิร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิในการขอเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีที่ไปใช้สิทธิขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนด[๑๐] แต่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐได้มีการจัดข้อมูลข่าวสารมารวมไว้ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้โดยสะดวกหรือไม่จัดทำสำเนาข้อมูล

---

[๙] **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐**
มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
(๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีดำเนินการ
(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ
(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความเฉพาะที่จัดให้มีขึ้น โดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

[๑๐] **พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐**
มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้
(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความขัดแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว
(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗(๔)
(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ
(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน
(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงมาตรา ๗ วรรคสอง
(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ
(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้ระบุชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย
(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

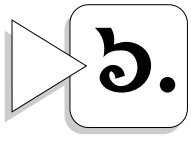
ข่าวสารให้ตามที่ขอ ประชาชนมีสิทธิที่จะร้องเรียนไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

๕.๓ สิทธิร้องเรียนกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการจัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการให้ตามคำขอ

กรณีที่ประชาชนผู้หนึ่งผู้ใดได้ใช้สิทธิยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องหนึ่งเรื่องใดจากหน่วยงานของรัฐแล้ว แต่หน่วยงานของรัฐนิ่งเฉยไม่ดำเนินการให้หรือดำเนินการล่าช้า หรือเมื่อเห็นว่าไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๕.๔ สิทธิร้องเรียนกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ประชาชนได้ยื่นคำขอไว้ แต่ผู้ขอไม่เชื่อว่าไม่มี

กรณีที่ประชาชนได้ไปยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐและได้รับการปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ หากผู้ขอไม่เชื่อว่าที่หน่วยงานตอบแจ้งนั้นเป็นความจริง ประชาชนผู้ขอข้อมูลก็มีสิทธิร้องเรียนไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้ใช้อำนาจของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๓๓ เข้าดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงนี้ได้

๖. สิทธิของประชาชนในการอุทธรณ์คำสั่งต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐ

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการที่จะอุทธรณ์คำสั่งต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวเนื่องกับการใช้สิทธิของประชาชนตามกฎหมาย และให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยสิทธิอุทธรณ์ของประชาชนมีดังนี้

๖.๑ สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีที่ประชาชนได้ไปยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐแล้ว หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวได้มีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ประชาชนได้ยื่นคำขอไว้ ผู้ที่ได้ยื่นคำขอนั้นมีสิทธิส่งเรื่องเพื่ออุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ใหม่อีกครั้งก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จะพิจารณาว่า การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไม่เปิดเผยนั้นเป็นดุลพินิจที่เหมาะสมถูกต้องหรือไม่ หากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นว่าเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องก็จะมีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนที่ยื่นคำขอไว้ แต่หากคณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่ามีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายสนับสนุนอย่างชัดเจนให้สมควรที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอในขณะนั้น ก็อาจมีมติเห็นชอบกับคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ

๖.๒ สิทธิอุทธรณ์กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่รับฟังคำคัดค้านมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

กรณีที่มีผู้ไปขอข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งและหน่วยงานแห่งนั้นเห็นว่าข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอนี้หากเปิดเผยแล้วอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้หนึ่งจึงแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เมื่อผู้นั้นหมายถึงบุคคลธรรมดา

และนิติบุคคลได้แจ้งคำคัดค้านให้กับหน่วยงานทราบแล้วภายในกำหนดเวลา แต่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่รับฟังคำคัดค้าน โดยแจ้งให้บุคคลผู้นี้ทราบว่าจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว กรณีเช่นนี้กฎหมายบัญญัติให้บุคคลผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์หน่วยงานของรัฐที่ไม่รับฟังคำคัดค้านได้ โดยอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของหน่วยงานของรัฐ

๖.๓ สิทธิอุทธรณ์กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องของตน

กรณีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งตรวจพบว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนที่หน่วยงานของรัฐได้รวบรวมเก็บไว้มีข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องอยู่ด้วย จึงได้มีคำขอให้หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นดำเนินการแก้ไข แต่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นไม่แก้ไขให้ตามที่มีคำขอ กรณีนี้กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ที่ยื่นคำขอแก้ไขมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒) สมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(๓) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(๔) นิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่นให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือสมาชิก หรือเจ้าของทุนดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

(๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบ

ของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบูบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แม้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลาง หรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้นหรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำ เพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด ๒
ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ จะเปิดเผยมิได้

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเห็นหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีรักษามิให้รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั้นไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ได้ จะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยมิให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณาและในกรณีที่จำเป็นจะพิจารณาลับหลังคู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา ๒๐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด แม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบตามมาตรา ๑๖

(๒) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด เพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด ๓
ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ "บุคคล" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย และบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา ๒๒ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่มิให้นำบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (๓) ของมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๒๓ หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

(ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

(ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

(ง) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(๕) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ และกรณีที่ขอข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้โดยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อ

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผนหรือการสถิติหรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา ๙ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลที่ถึงแก่กรรมแล้วก็ได้

หมวด ๔
เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา ๒๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสองนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบยี่สิบปี

กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่จะตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(๒) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นยังไม่ควรเปิดเผย โดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีออกระเบียบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด ๕
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา ๒๗ ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดส่องดูแล และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ

(๓) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกา และการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๑ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสารหรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มีคำขอไม่ว่าจะเป็นกรณีมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้ และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้และให้นำความในมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่ได้

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา วิธีพิจารณาและวินิจฉัย และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ และบทกำหนดโทษที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด ๗
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ บทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะได้กำหนด

มาตรา ๔๓ ให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๖ จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

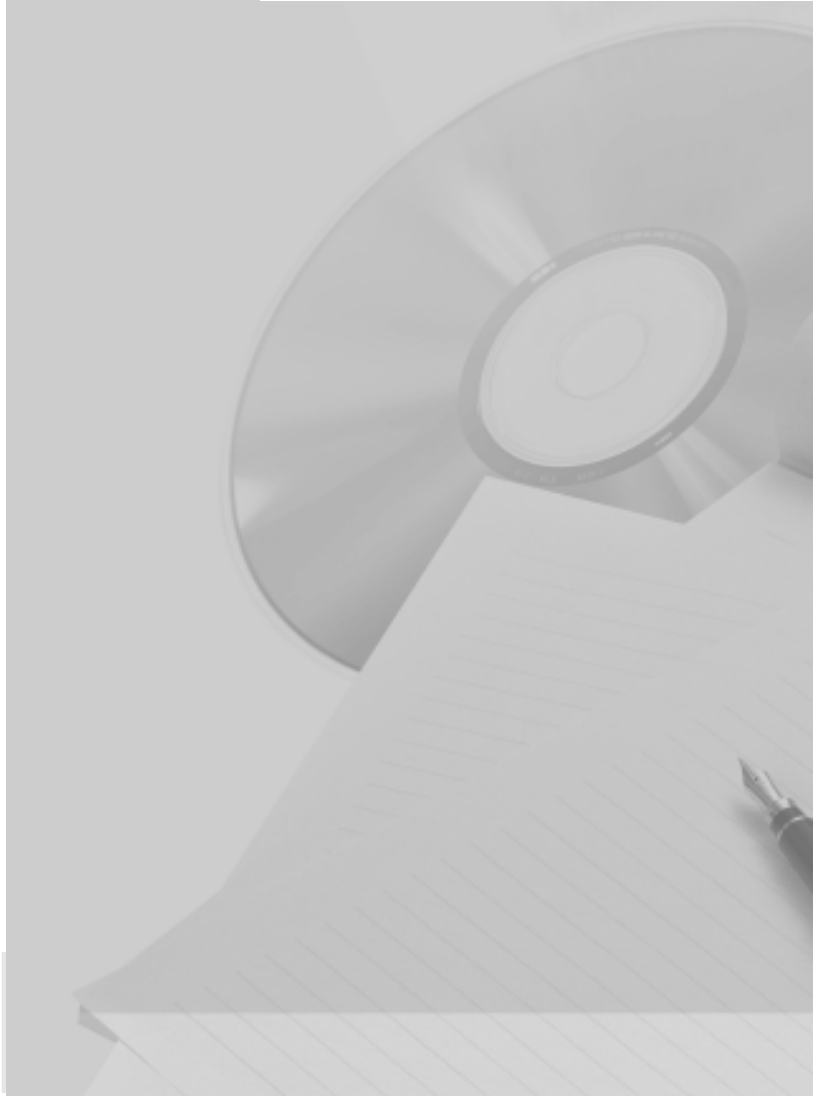
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกปักรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศ และกฎกระทรวง
ที่ออกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะได้กำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) ที่มีผลใช้บังคับอยู่ และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๗ (๔) ที่มีผลใช้บังคับอยู่และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง หมายถึงหน่วยงานของรัฐผู้ตราหรือกำหนดข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔)

ข้อ ๓ ในกรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่าไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ให้ขอขยายระยะเวลาในการจัดทำต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

การขอขยายระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้กระทำก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี

กำหนดเวลาตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาให้ได้ไม่เกินสามเดือนหรือไม่เกินหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ เสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

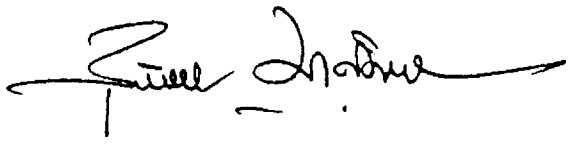
เมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามแผนงานและโครงการดังกล่าวต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติ

เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบายประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้น ก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ

ข้อ ๑ หน่วยงานของรัฐจะต้องรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) ที่มีผลใช้บังคับอยู่และส่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในสามเดือนนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการใช้บังคับ

ข้อ ๒ แต่ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ หน่วยงานของรัฐตามข้อ ๒ นี้ หมายถึงหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ตราหรือผู้กำหนดหรือผู้ออกข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔)

ข้อ ๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ก่อนที่จะครบกำหนดระยะเวลา ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสามเดือนหรือหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๐ เช่น การรวบรวมผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรง รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว จะต้องจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อจัดให้มีข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้ประชาชนตรวจดูเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ โดยหน่วยงานของรัฐเมื่อได้เสนอแผนงานและโครงการดังกล่าวแล้ว หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามแผนงานและโครงการต่อไปโดยไม่ชักช้า เว้นแต่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีมติให้ถือปฏิบัติเป็นอย่างอื่นซึ่งการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการนี้มิใช่เป็นการเสนองบประมาณและบุคลากรเพิ่มแต่อย่างใด

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับ การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้สะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มี

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำดรรชนีที่มีรายละเอียดเพียงพอสำหรับประชาชนสามารถค้นคว้าข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ได้เอง

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้โดยสะดวก

กรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ จะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหาก หรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

ข้อ ๔ การให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยก็ได้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารด้วย

ข้อ ๕ การดำเนินการตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ข้างต้น หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่นหรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐนั้นซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปใช้บริการแทนก็ได้

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำอธิบายประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๑ สถานที่ที่หน่วยงานของรัฐ จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๙ สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษา จะต้องเป็นสถานที่สะดวกตามสมควร ตามกำลังบุคลากรและงบประมาณที่มีอยู่ เช่น ห้องสมุด หรือห้องที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ซึ่งหน่วยงานของรัฐมีอยู่แล้ว

ข้อ ๒ หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำดรรชนีของข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดเพียงพอ เช่น หมวดหมู่และชื่อเรื่องของข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนสามารถค้นหาได้เอง

ข้อ ๓ ในกรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานที่ หน่วยงานของรัฐจะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหาก หรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลข่าวสารที่แยกเก็บไว้ที่อื่นมาให้ประชาชนตรวจดู

ข้อ ๔ ในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของประชาชน หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐก็ได้ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนด้วย

ข้อ ๕ หน่วยงานของรัฐจะจัดข้อมูลข่าวสารไว้ที่ห้องสมุดของหน่วยงานอื่น หรือของเอกชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูแทนก็ได้

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือ ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ วรรคสาม กำหนดให้หน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ วางหลักเกณฑ์การเรียกค่าธรรมเนียมในการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการได้ โดยให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ดังนั้นเพื่อให้การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นแนวทางเดียวกัน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นการทั่วไป ดังนี้

๑. ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารที่หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดได้โดยให้ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว คืออัตราดังต่อไปนี้

(๑) ขนาดกระดาษ เอ ๔	หน้าละไม่เกิน ๑ บาท
(๒) ขนาดกระดาษ เอฟ ๑๔	หน้าละไม่เกิน ๑.๕๐ บาท
(๓) ขนาดกระดาษ บี ๔	หน้าละไม่เกิน ๒ บาท
(๔) ขนาดกระดากษ เอ ๓	หน้าละไม่เกิน ๓ บาท
(๕) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๒	หน้าละไม่เกิน ๘ บาท
(๖) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๑	หน้าละไม่เกิน ๑๕ บาท
(๗) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๐	หน้าละไม่เกิน ๓๐ บาท

๒. การเรียกค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารในขนาดกระดาษ หรือในอัตราที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ หรือการขอสำเนาที่เป็นสื่อประเภทอื่น หน่วยงานของรัฐจะต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นการเรียกค่าธรรมเนียมที่ไม่เกินต้นทุนที่แท้จริง

๓. การเรียกค่าธรรมเนียมการให้คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ถือว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบ ให้คิดในอัตราคำรับรองละไม่เกิน ๕ บาท

๔. ในกรณีที่ผู้ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องเป็นผู้มีรายได้น้อย หน่วยงานของรัฐจะพิจารณายกเว้นค่าธรรมเนียม หรือลดอัตราค่าธรรมเนียมให้ตามควรแก่กรณีได้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา ของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสาร ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ (๘) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙(๘) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ประกาศในประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ ทั้งนี้มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารอื่นที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชนชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๑. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นรายเดือนทุกๆ เดือน โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อจัดจ้าง วงเงินงบประมาณ วิธีซื้อหรือจ้าง รายชื่อผู้เข้าเสนอราคาและราคาที่เสนอ ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา และเหตุผลที่คัดเลือกผู้เสนอราคารายนั้นโดยสรุป เพื่อเป็นดรรชนีสำหรับการตรวจดูของประชาชน

๒. การดำเนินการตาม ๑. ให้จัดทำตามแบบ สขร. ๑ แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

แบบ สขร. 1

สรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน _____

(ชื่อหน่วยงาน) _____

ลำดับที่	งานจัดซื้อจัดจ้าง	วงเงินงบประมาณ (ราคากลาง)	วิธีซื้อ/จ้าง	ผู้เสนอราคาและราคาที่เสนอ	ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา	เหตุผลที่คัดเลือกโดยสังเขป
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						

กฎกระทรวง
(พ.ศ. ๒๕๔๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

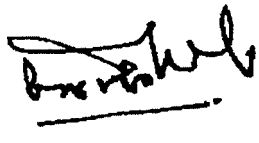
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พร้อมสำเนาหนึ่งชุด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการตามบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามที่แนบท้ายกฎกระทรวงนี้ และเก็บรักษาไว้กับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บรวบรวมบัญชีหรือสำเนาบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้เป็นระบบกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสาร นั้น เพื่อความสะดวกในการเก็บรักษาของหน่วยงานของรัฐและตรวจสอบของบุคคลที่ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนตามมาตรา ๒๕

ข้อ ๓ กรณีที่บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีส่วนที่เห็นควรไม่เปิดเผยแก่ผู้ขอตรวจดูหรือยืมอยู่ด้วย หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะตัดรายการใดออกจากรายการในบัญชีที่จะเปิดเผยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องคงรายการที่แสดงลำดับที่ วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดูหรือขอยืมไว้ และให้แสดงเหตุผลที่ไม่เปิดเผยไว้ในช่องหมายเหตุด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ชื่อของข้อมูลข่าวสาร _____

ลำดับที่	วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดู หรือยืม	วัตถุประสงค์ในการขอตรวจดู หรือยืม	ชื่อผู้ขอตรวจดู หรือยืม และหลักฐานแสดงตัวบุคคล	ลายมือชื่อผู้ขอตรวจดู หรือยืม	วัน เดือน ปี ที่คืน	ชื่อผู้คืน	ลายมือชื่อผู้คืน	หมายเหตุ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

หลักการ

กำหนดระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๒๐ (๒)

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทำหน้าที่วินิจฉัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ที่มีปัญหาต้องพิจารณาทั้งในด้านการรักษาความลับเพื่อประโยชน์ในราชการ และในด้านประโยชน์อื่นอันสำคัญที่ทำให้อาจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเกิดดุลยภาพระหว่างการรักษาความลับกับประโยชน์อื่นที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำเสนอแนะของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

การมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่เป็นข้าราชการธุรการ ข้าราชการฝ่ายอัยการที่เป็นข้าราชการธุรการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภาสามัญหรือข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป

(๒) ข้าราชการทหาร หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่ พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรีขึ้นไป แล้วแต่กรณี

(๓) ข้าราชการตุลาการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการตุลาการชั้น ๒ ขั้นไป

(๔) ข้าราชการอัยการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการอัยการชั้น ๒ ขึ้นไป

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาตำบล ปรือปลัดเมืองพัทยา ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น แล้วแต่กรณี

(๖) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไป

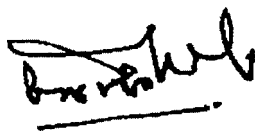
(๗) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานอิสระของรัฐหรือผู้บริหารระดับเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันของหน่วยงานอิสระของรัฐหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอิสระของรัฐที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

(๘) บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือหัวหน้าสำนักงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรควบคุมการประกอบ

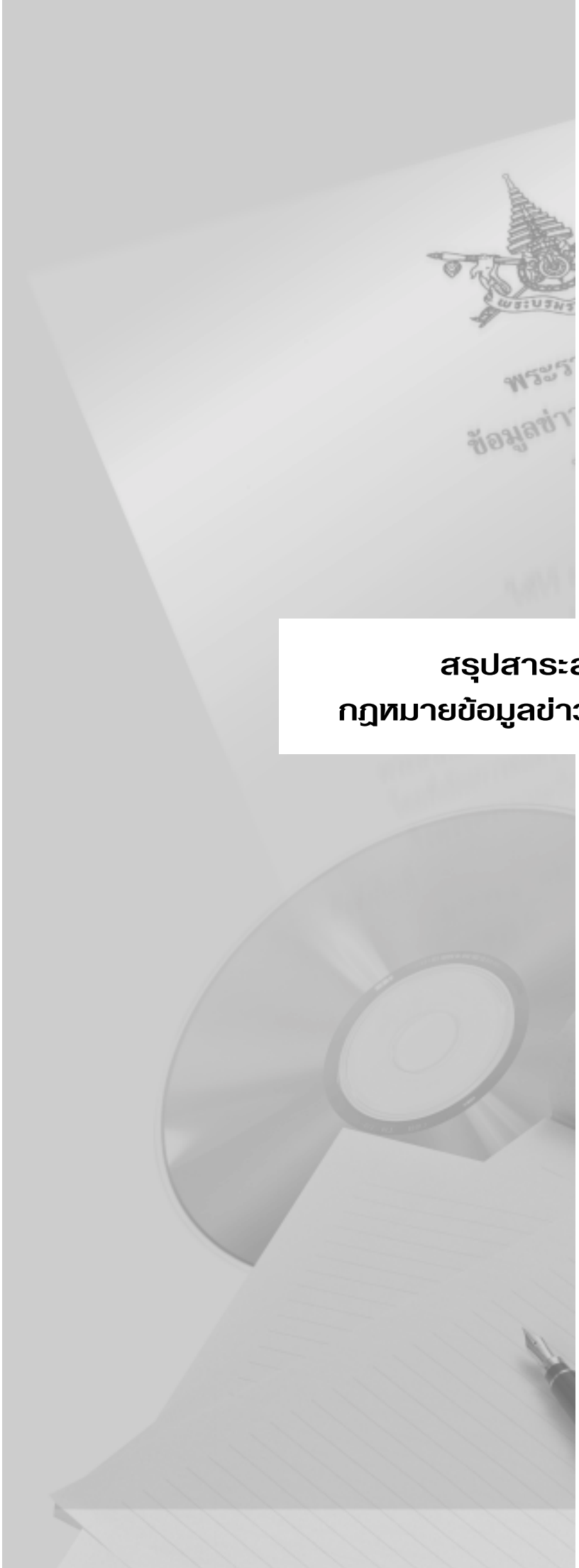
วิชาชีพที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

สรุปสาระสำคัญของ
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

สรุปสาระสำคัญ
ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
หลักการและเจตนารมณ์ของกฎหมาย	เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาล โดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการโดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกปักรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้	
การประกาศกฎหมายข้อมูลข่าวสารในราชกิจจานุเบกษา	เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2540 เล่ม 114 ตอนที่ 46 ก	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี
วันบังคับใช้กฎหมายข้อมูลข่าวสาร	วันที่ 9 ธันวาคม 2540	ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี
คำนิยาม "ข้อมูลข่าวสาร"	หมายความว่าสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูลหรือสิ่งใดๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้	**มาตรา 4** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
"ข้อมูลข่าวสารของราชการ"	**หมายความว่า** ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน	
"หน่วยงานของรัฐ"	**หมายความว่า** ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	**ส่วนกลาง** - กระทรวง,ทบวง,กรม **ส่วนภูมิภาค** - จังหวัด,อำเภอ **ส่วนท้องถิ่น** - เทศบาล - อบจ. - อบต. - กทม. - เมืองพัทยา
"เจ้าหน้าที่ของรัฐข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล"	**หมายความว่า** ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ **หมายความว่า** ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย	
องค์กรตามกฎหมาย 1. คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	**องค์ประกอบ** ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ **อำนาจหน้าที่** (1) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ	**มาตรา 27** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **องค์ประกอบ** จำนวน 23 คน : - รมต. ที่ นรม. มอบหมาย - กรรมการโดยตำแหน่ง 13 คน - กรรมการแต่งตั้ง 9 คน (ผู้ทรงคุณวุฒิฯ) : อยู่ในวาระ 3 ปี

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (2) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ (3) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ (4) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา 13 (5) จัดทำรายการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ (7) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	
2. คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	**องค์ประกอบ** : ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ **อำนาจหน้าที่** : พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25 **คำนิจฉัย** : คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้	**มาตรา 35** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ **คณะหนึ่ง** ต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน อยู่ในวาระ 3 ปี
3. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	**องค์กร** : ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี **หน้าที่** : (1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	**มาตรา 6** แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ กำหนดให้เป็นหน่วยราชการระดับกอง

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
สิทธิตามกฎหมาย 1. สิทธิได้รู้ 1.1 สิทธิได้รู้ตามตามมาตรา 7	(2) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และ (3) ให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน (2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน (3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ (4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบาย หรือการตีความทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง (5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้วให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขยายหรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรับแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร	**มาตรา 7** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ ประชาชน-มีสิทธิตรวจดู หน่วยงานของรัฐ-มีหน้าที่ 1. นำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา 2. จัดพิมพ์แพร่เผยเพื่อจำหน่ายจ่ายแจก
1.2 สิทธิตรวจดูตามมาตรา 9	ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว (2) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 (4) (3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ	**มาตรา 9** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิตรวจดูเอง **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. จัดสถานที่ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา 2. นำข้อมูลข่าวสารมาตั้งแสดงในสถานที่ตาม 1 3. จัดทำดัชนีสำหรับค้นหา

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	(4) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน (5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา 7 วรรคสอง (6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ (7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมายหรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการรายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย (8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่งถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น	4. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าตรวจดู
1.3 สิทธิขอดูตามมาตรา 11	นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา 26 แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควรให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควรเว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบูบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำวิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีการขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียงระบบ	**มาตรา 11** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิโดยการยื่นคำขอ **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. บริการ อำนวยความสะดวก 2. พัฒนาระบบจัดเก็บเอกสาร 3. จำแนกประเภทข้อมูลข่าวสาร 4. จัดหาข้อมูลให้ตามคำขอ 5. คัดสำเนาและรับรองสำเนา

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	คอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้ บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว ให้นำความในมาตรา 9 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม	
1.4 สิทธิได้รับสำเนาและขอให้รับรองสำเนาถูกต้อง	บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น	**มาตรา 9 และ 11** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิขอสำเนา **หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่** 1. คัดสำเนาและรับรองสำเนา 2. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม
2. สิทธิคัดค้านการเปิดเผย	**มาตรา 17** ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดแต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้	**มาตรา 17** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชนทั่วไป** - ยื่นคำขอดูข้อมูล **ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย** - คัดค้าน - ใช้สิทธิคัดค้านพร้อมแสดงเหตุผล - ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน หน่วยงานของรัฐ - มีหน้าที่

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา 18 หรือจนกว่าคณะกรรมการวิจัยฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี	1. แจ้งผู้มีส่วนได้เสียคัดค้าน 2. พิจารณาคำคัดค้าน
3. สิทธิร้องเรียน	**มาตรา 13** ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา 9 หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควรผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25 ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งคณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน	**มาตรา 13** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิร้องเรียน **หน่วยงานของรัฐ** - มีพฤติกรรมฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย **กขร.** - มีหน้าที่พิจารณาคำร้องเรียน **กขร.** - ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน
4. สิทธิอุทธรณ์	**มาตรา 18** ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา 17 ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ มาตรา 25 วรรคสี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบ	**มาตรา 18** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชน** - ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ 3 กรณี **หน่วยงานของรัฐ** - มีคำสั่งปฏิเสธไม่เปิดเผย/ไม่รับฟังคำคัดค้าน/ไม่แก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล **กขร.** - รับคำอุทธรณ์ - พิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ให้กรรมการวินิจฉัยฯ

สาระสำคัญ	รายละเอียด	บทบัญญัติและผู้เกี่ยวข้อง
	ข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใดๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้องได้	**กวฉ.** - พิจารณาคำอุทธรณ์
5. สิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน	**มาตรา 25** ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนและเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา 9 วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใดถ้ากรณีมีเหตุผลอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้ ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่เป็นจริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า	**มาตรา 25** แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ **ประชาชนเจ้าของข้อมูล** - ใช้สิทธิขอดู - ขอให้แก้ไข **ประชาชนอื่น** จะขอดูได้ต้องได้รับหนังสือยินยอมจากเจ้าของข้อมูล **หน่วยงานของรัฐ** - มีหน้าที่ 1. เปิดเผยแก่เจ้าของข้อมูล 2. แก้ไข/หมายเหตุ ตามคำร้องขอเจ้าของข้อมูล 3. จัดระบบคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
สิทธิทำการแทนผู้เยาว์ฯ	ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรานี้แทนผู้เยาว์คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือเจ้าของข้อมูลที่ถึงแก่กรรมแล้วได้	

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ประกอบกับได้มีประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐโดยเรียกสถานที่ที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารว่า **ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร**

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เป็นสถานที่ที่หน่วยงานของรัฐจัดรวบรวมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเพื่อสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารของราชการได้เอง ในเบื้องต้นสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเห็นว่า เพื่อไม่ให้เป็นภาระกับหน่วยงานของรัฐทั้งในด้านบุคลากร สถานที่และงบประมาณ จึงให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารกำหนดให้เป็นเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้น ดังนั้น หมายถึงหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลาง คือ กรม หน่วยงานเทียบเท่าราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัด และราชการส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ สรุปได้ ดังนี้

๑. สถานที่ตั้งของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๑.๑ จัดตั้งภายในสำนักงาน โดยจัดเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารในห้องใดห้องหนึ่งเป็นสัดส่วน แต่ถ้ามีพื้นที่น้อยจัดเป็นห้องไม่ได้ ให้จัดเป็นมุมหนึ่งของห้องในสำนักงานนั้น ซึ่งถ้าไม่สามารถเก็บข้อมูลข่าวสารไว้ได้ทั้งหมดในที่เดียวก็สามารถแยกเก็บไว้ต่างหากได้ แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

๑.๒ จัดตั้งภายนอกสำนักงาน โดยจัดในห้องสมุดของหน่วยงานอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงได้ ทั้งนี้ ควรจัดทำป้ายชื่อศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ (ชื่อหน่วยงาน) ติดไว้ด้วย

๒. การมอบหมายหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งควรมอบหมายหน่วยงานย่อยเพียงหน่วยเดียวขึ้นมารับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ไม่ควรแบ่งกระจายออกไปตามหน่วยงานต่างๆ และควรมีเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้นรับผิดชอบโดยตรง

๓. วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นภายในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ควรจัดให้มีตู้ หรือชั้น และแฟ้มสำหรับใช้จัดเก็บเอกสารและดัชนีของข้อมูลที่จัดเก็บ โต๊ะและเก้าอี้สำหรับให้ผู้มาขอตรวจดูข้อมูลข่าวสาร

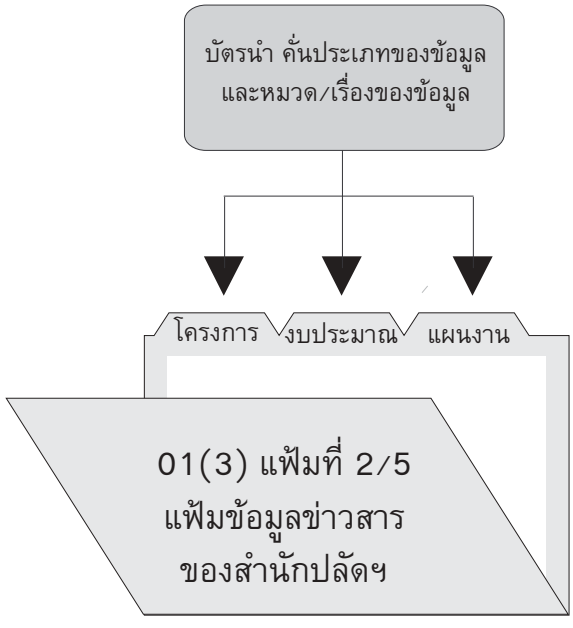
๔. การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๔.๑ ระบบการจัดเก็บข้อมูลข่าวสาร

- จำแนกข้อมูลตามหน่วยงานในสังกัดและหมายเลข (รหัส) ประจำข้อมูลข่าวสารนั้น
- ให้แต่ละหน่วยงานแยกข้อมูลออกเป็นหมวด/เรื่องตามมาตรา ๙(๑)-(๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดตั้งเป็นแฟ้ม
- ภายในหมวด/เรื่องให้จัดลำดับตัวอักษรของเรื่องภายในแต่ละแฟ้ม

- ในแฟ้มควรจัดทำบัตรนำคั่นประเภทข้อมูลข่าวสารและหมวด/เรื่องข้อมูล

หมายเลขรหัส “01 (3) แฟ้มที่.../...” ความหมายคือ

“01”	หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารของ..... (ชื่อหน่วยงาน)
“(3)”	หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 (3)
“แฟ้มที่.../...”	ให้ระบุว่าแฟ้มที่เท่าใดจากจำนวนกี่แฟ้มของข้อมูล 01 (3) นั้น

- การจัดเก็บแฟ้มเข้าตู้หรือชั้นเอกสาร ควรจัดเก็บตามหมายเลข (รหัส) ประจำข้อมูล
- การจัดทำสารบัญเอกสารในแต่ละแฟ้มเรียงตามลำดับของการจัดเก็บ
- การจัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสาร

การจัดทำดัชนีข้อมูลข่าวสารอย่างง่าย โดยจัดพิมพ์เป็นตาราง และจัดเก็บไว้ด้านหน้าของแฟ้มสารบัญเอกสาร

ที่	รหัสแฟ้มข้อมูล	แฟ้มที่	สถานที่จัดเก็บแฟ้ม	รายละเอียดเอกสาร	หมายเหตุ
1	01 (1)	1 – 3	ตู้ 1 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	
2	01 (2)	1	ตู้ 2 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	
3	01 (3) – (8)	1 – 5	ตู้ 3 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	
4	02 (1) – (3)	3	ตู้ 4 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	
5	02 (4) – (5)	6	ตู้ 5 ชั้นบน	- สารบัญแฟ้ม หน้า...	

การจัดทำบัตรดัชนีข้อมูลข่าวสาร โดยใช้คำหรือข้อความหรือวลีที่เป็นมาตรฐานสื่อแล้วเข้าใจง่าย จัดเรียงตามตัวอักษรไว้ในตู้บัตรดัชนี เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้โดยสะดวก

๔.๒ การจัดทำแฟ้มบันทึกการขอตรวจดู และสำเนาเอกสารเพื่อเป็นสถิติการดำเนินการของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ลำดับที่	ชื่อเอกสาร/แฟ้ม	รหัสประจำแฟ้ม	หน่วยงาน/บุคคลที่ยืม		วันที่ยืม วันกำหนดคืน	ลายมือชื่อผู้ยืม	ลายมือชื่อผู้คืน	หมายเหตุ
			ชื่อหน่วยงาน	ชื่อบุคคล				
1.	งบประมาณ	01(1)	การคลัง	นายชอบตรวจตรา	13 เม.ย. 48			
2.								
3.								
4.								

๕. การให้บริการข้อมูลข่าวสารในศูนย์ข้อมูล

- แนะนำให้ประชาชนตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจากดัชนีที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารได้จัดทำเตรียมไว้เพื่อค้นหาข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการ
- ช่วยเหลือในการให้คำแนะนำและค้นหาข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน
- หากมีการจัดแยกข้อมูลข่าวสารที่มีไว้บริการประชาชนตรวจค้นจะต้องเก็บไว้ต่างหากและต้องให้คำแนะนำกับประชาชนว่าจะต้องไปติดต่อตรวจดูข้อมูลข่าวสารใด ณ ที่ใด อย่างไร ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนเป็นหลัก
- ในกรณีที่สงสัยว่าเป็นคนต่างด้าวมาขอรับบริการข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารมีสิทธิขอดูบัตรประชาชนของผู้ที่เจ้าหน้าที่สงสัยว่าจะเป็นคนต่างด้าว ถ้าเป็นคนต่างด้าวจะไม่ให้บริการก็ได้ แต่เจ้าหน้าที่จะขอให้ประชาชนแสดงบัตรประจำตัวประชาชนโดยพร่ำเพรื่อ หรือโดยไม่มีเหตุสงสัยไม่ได้ เพราะเป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนเกินควร
- เมื่อประชาชนขอถ่ายสำเนาเอกสารที่ขอตรวจดู เจ้าหน้าที่จะดำเนินการถ่ายสำเนาให้โดยคิดค่าธรรมเนียม เช่น ขนาดกระดาษ A๔ หน้าละไม่เกิน ๑ บาท F๔ หน้าละไม่เกิน ๑.๕๐ บาท เป็นต้น
- หากประชาชนต้องการให้รับรองสำเนาถูกต้อง เจ้าหน้าที่จะคิดค่าธรรมเนียมอัตราคำรับรองละไม่เกิน ๕ บาท

ขั้นตอนการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ตรวจดูว่ามีข้อมูลข่าวสารอยู่ในศูนย์ข้อมูลข่าวสารหรือไม่

ถ้ามี

ช่วยเหลือ/แนะนำ/ค้นหาจากดัชนี
ข้อมูลข่าวสารที่เก็บ ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
หรือที่แยกเก็บไว้ต่างหาก

ถ้าสงสัยว่าเป็นบุคคลต่างด้าว ขอดูหลักฐาน
เจ้าหน้าที่อาจไม่ให้บริการก็ได้

ถ่ายสำเนา

รับรองสำเนาถูกต้อง

ถ้าไม่มี

ให้กรอกแบบฟอร์มคำขอ (ถ้ามี)

ให้ความช่วยเหลือในการกรอกแบบฟอร์ม
หรือเจ้าหน้าที่กรอกเอง

ขอรายละเอียด ชื่อ ที่อยู่ ที่ติดต่อ

ถ้าสงสัยว่าเป็นบุคคลต่างด้าว ขอดูหลักฐาน
เจ้าหน้าที่อาจไม่ให้บริการก็ได้

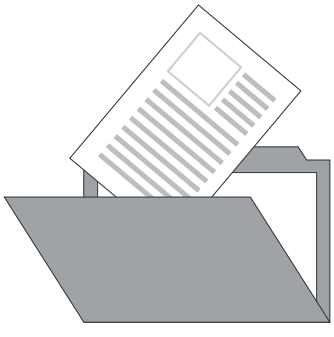
แนะนำให้ไปที่เก็บข้อมูลข่าวสารแห่งอื่น

ส่งผู้รับผิดชอบพิจารณาว่าจะเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารตามคำขอได้หรือไม่

ติดต่อนัดหมายมาฟังผลคำขอ

ถ่ายสำเนา

รับรองสำเนาถูกต้อง

สรุป

การจัดศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการควรจัดสถานที่ไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารได้ การจัดให้ประชาชนเข้าดูจะมีลักษณะคล้ายกับการเข้าไปใช้บริการในห้องสมุด โดยหน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตลอดจนดัชนีของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูได้และอาจมีการขอสำเนาหรือสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง การที่ประชาชนจะขอสำเนานั้นจะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามข้อกำหนดที่หน่วยงานนั้นกำหนดขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ **ซึ่งบุคคลทุกคนไม่ว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้ส่วนเสียหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิขอตรวจดูข้อมูลข่าวสาร ขอสำเนาหรือสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องได้** เช่น ประชาชนมีสิทธิที่จะขอรับทราบข้อมูลข่าวสารว่าปีนี้จะมีการตัดถนนผ่านหน้าบ้านของตนหรือไม่ กระทรวงคมนาคมมีงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดเท่าไร เริ่มโครงการเมื่อไรและโครงการจะเสร็จสิ้นเมื่อไร มีแผนงานโครงการอย่างไร กระทรวงคมนาคมจะโต้แย้งว่าผู้นั้นไม่ใช่ผู้รับเหมาโครงการเป็นเพียงประชาชนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการนั้นหรือข้อมูลนั้นไม่ได้ เป็นต้น

แนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่
ในการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานภายใต้ MOU

****

ตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้าง
ในประเทศ พ.ศ. 2559

****

ฝ่ายจัดระบบการนำเข้าแรงงานต่างด้าวตาม MOU
สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว
โทร ๐๒ ๓๕๔ ๑๗๖๓-๖๘
วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. ขั้นตอนการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานภายใต้ MOU ตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้าง พ.ศ.๒๕๕๙	๑
๒. แผนภูมิขั้นตอนการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานภายใต้ MOU ตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ.๒๕๕๙	๒
๓. แนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ในการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานภายใต้ MOU ตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ.๒๕๕๙	๓-๑๔
๔. แบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว (นจ.๑)	๑๕
๕. หนังสือแจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว(โควตา)	๑๖
๖. หนังสือยืนยันการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว	๑๗
๗. แบบคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ (นจ.๒)	๑๘
๘. หนังสือแต่งตั้ง (Power of Attorney)	๑๙
๙. หนังสือมอบอำนาจไปรับคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา	๒๐
๑๐.หนังสือนำส่งคำร้องกัมพูชา	
๑๐.๑ กรณีสำนักงานจัดหางานจังหวัด	
-นายจ้าง ๑ ราย	๒๑
-นายจ้างมากกว่า ๑ ราย	๒๒
-ตารางแนบนายจ้างมากกว่า ๑ ราย	๒๓
๑๐.๒ กรณีสำนักงานจัดงานหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่	
-นายจ้าง ๑ ราย	๒๔
-นายจ้างมากกว่า ๑ ราย	๒๕
-ตารางแนบนายจ้างมากกว่า ๑ ราย	๒๖
๑๑.หนังสือนำส่งคำร้องลาว	
๑๑.๑ กรณีสำนักงานจัดหางานจังหวัด	
-นายจ้าง ๑ ราย	๒๗
-นายจ้างมากกว่า ๑ ราย	๒๘
-ตารางแนบนายจ้างมากกว่า ๑ ราย	๒๙
๑๑.๒ กรณีสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่	
-นายจ้าง ๑ ราย	๓๐
-นายจ้างมากกว่า ๑ ราย	๓๑
-ตารางแนบนายจ้างมากกว่า ๑ ราย	๓๒
๑๒.หนังสือนำส่งคำร้องเมียนมา	
๑๒.๑ กรณีสำนักงานจัดหางานจังหวัดและตารางขวางแนบคำร้อง	๓๓-๓๔
๑๒.๒ กรณีสำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่และตารางขวางแนบคำร้อง	๓๕-๓๖

เรื่อง	หน้า

๑๓.หนังสือรับรอง ๓ กรณีของเมียนมา

๑๓.๑ กรณีนายจ้างนำคนต่างด้าวไปทำงานภาคใต้

-สำนักงานจัดหางานจังหวัด ๓๗

-สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๓๘

๑๓.๒ กรณีนายจ้างขอนำคนต่างด้าวเข้ามาเกิน ๒๐๐ คน

-สำนักงานจัดหางานจังหวัด ๓๙

-สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๔๐

๑๓.๓ กรณีนายจ้างขอนำคนต่างด้าวประกอบกิจการรับจ้างทำของ/รับจ้างทั่วไป

-สำนักงานจัดหางานจังหวัด ๔๑

-สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๔๒

๑๔.หนังสือนำส่งคำร้องเวียดนาม (ใบแจ้งความต้องการนำเข้าแรงงานเวียดนาม) ๔๓

๑๕.ใบรับคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ๔๔

๑๖.บัญชีรายชื่อ(Name List) กัมพูชา ๔๕

๑๗.บัญชีรายชื่อ(Name List) ลาว ๔๖

๑๘.หนังสือนำส่งจากสถานทูตเมียนมาและบัญชีรายชื่อ(Name List) เมียนมา ๔๗-๔๘

๑๙.บัญชีรายชื่อ(Name List) เวียดนาม ๔๙

๒๐.การกำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก

๒๐.๑ กรณีสัญชาติกัมพูชา เมียนมา และเวียดนาม

-สำนักงานจัดหางานจังหวัด ๕๐

-สำนักงานจัดหางานกรุงเทพหานครพื้นที่ ๕๐

๒๐.๒ กรณีสัญชาติลาว

-สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๕๑

-สำนักงานจัดหางานจังหวัด ๕๒-๕๔

๒๑.หนังสือมอบอำนาจ ๕๕

๒๒.แบบรายงานการยื่นคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ จำแนกตามประเภทกิจการ ๕๖

ขั้นตอนการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานภายใต้ MOU
ตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ.๒๕๕๙

(๑) นายจ้าง/สถานประกอบการ

๑. ยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว**(นจ.๑)** ณ สจจ./สจก. ๑-๑๐
๒. จนท. ตรวจสอบ และออกใบรับให้ผู้แจ้ง
๓. จนท.ตรวจสอบหลักฐาน แสดงการให้โอกาสคนไทยได้ทำงาน ความจำเป็นและเหมาะสม
๔. เสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อพิจารณาอนุญาต และมีหนังสือแจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าวภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับเอกสารครบ

(๒) สจจ./สจก. ๑-๑๐

๑. นายจ้างยื่นแบบคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ **(นจ.๒)**
๒. กรณีนายจ้างมอบหมายให้ผู้รับอนุญาตดำเนินการนำเข้า **แนบสัญญาการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ** และสำเนาใบอนุญาต **(นจ.๔)**
๓. จนท. ตรวจสอบ และออกใบรับคำร้องให้ผู้ยื่น
๔. จัดส่งคำร้องให้กับประเทศต้นทาง โดยผ่านสถานทูตประเทศต้นทางประจำประเทศไทย
๕. กรณีเวียดนามนายจ้างจัดส่งคำร้องผ่านตัวแทนจัดส่งเวียดนามหรือบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศเพื่อแจ้งกรมแรงงานในต่างแดน(Dolab)

(๓) หน่วยงานที่รับผิดชอบของประเทศต้นทาง

๑. รับสมัคร และคัดเลือกแรงงาน
๒. จัดทำบัญชีรายชื่อ (Name List) และแจ้งนายจ้างไทย

(๔) นายจ้าง/สถานประกอบการ

๑. นำบัญชีรายชื่อยื่นขออนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าว ณ สจจ./สจก. ๑-๑๐
๒. จนท. พิจารณาอนุญาต พร้อมทั้งจัดเก็บค่าธรรมเนียมและค่ายื่นคำขอตามสัญญาจ้าง และแจ้ง กกจ.
๓. กรณีนายจ้างนำเข้าด้วยตนเอง ต้องวางหลักประกัน ไว้กับกรมการจัดหางาน (๑,๐๐๐ บาท/คน ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท)

(๕) กรมการจัดหางาน

มีหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<u>สัญชาติกัมพูชา ลาว และเวียดนาม</u>
๑.สถานทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ เวียงจันทน์ และกรุงฮานอย เพื่อตรวจลงตราวีซ่า (๕๐๐ บาท/คน) (กรณีเวียดนามแจ้ง Dolab เพื่อทราบ)
๒.สตม. เพื่ออนุญาตให้คนต่างด้าวเดินทางเข้าประเทศ
<u>สัญชาติเมียนมา</u>
๑.ทางการเมียนมา เพื่อยืนยันการจ้างงานของนายจ้าง
๒.สตม. เพื่อตรวจลงตราวีซ่าNon-L-A และอนุญาตให้คนต่างด้าวเดินทางเข้าประเทศ (๕๐๐ บาท/คน)

(๖) ศูนย์แรกรับเข้าทำงาน และสิ้นสุดการจ้าง (ตาก สระแก้ว และหนองคาย)

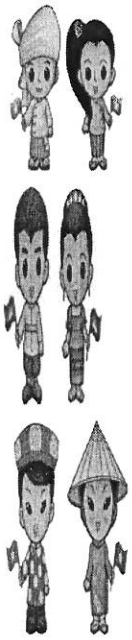
คนต่างด้าวกัมพูชา ลาว และเมียนมา เมื่อเดินทางเข้ามาในประเทศ ต้องดำเนินการ ดังนี้
๑. เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำงาน และการใช้ชีวิตในเมืองไทย
๒. จนท. แจ้งรายชื่อคนต่างด้าวที่เข้ารับการอบรมให้ สจจ./สจก.๑-๑๐ และ กกจ.ทราบ

(๗) คนต่างด้าวกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม

๑. เข้ารับการตรวจสุขภาพ *ณ* สถานพยาบาลที่มีแพทย์ผู้ได้รับใบประกอบวิชาชีพ (๕๐๐ บาท)
๒. นำใบรับรองแพทย์ไปขอรับใบอนุญาตทำงาน ณ สจจ./สจก.๑-๑๐ และคนต่างด้าวเวียดนามต้องเข้ารับการฝึกอบรม ณ สจจ./สจก.๑-๑๐ ด้วย
๓. เข้าทำงานในสถานประกอบการ เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำงานแล้ว และคืนใบอนุญาตทำงานเมื่อสิ้นสุดการจ้าง ณ สจจ/สจก. ๑-๑๐

(๘) ครบวาระการจ้างงาน (๔ ปี)

๑.คนต่างด้าวกัมพูชา ลาว และเมียนมาเดินทางกลับประเทศผ่านศูนย์ฯ เพื่อตรวจสอบสิทธิประโยชน์
๒. คนต่างด้าวเวียดนามเดินทางกลับประเทศโดยไม่ต้องผ่านศูนย์ฯ
๓. สามารถเดินทางกลับเข้ามาทำงานใหม่ภายใต้ MOU ได้ โดยเว้นวรรค ๓๐ วัน

แผนภูมิขั้นตอนการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานภายใต้ MOU ตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ.๒๕๕๙

นายจ้าง/สถานประกอบการ

๑. ยื่นการแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว (นจ.๑) ณ สจจ./สจก. ๑-๑๐
๒. จนท.ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน และออกใบรับให้ผู้แจ้ง
๓. แจ้งผลการพิจารณาอนุญาตภายใน ๓ วัน นับแต่เอกสารครบ

สจจ./สจก. ๑-๑๐

๑. นายจ้างยื่นแบบคำร้องขอนำคนต่างด้าวฯ (นจ.๒)
๒. จนท. ตรวจสอบเอกสาร และออกใบรับให้ผู้ยื่น
๓. จนท./นายจ้าง/ผู้รับอนุญาต จัดส่งแบบคำร้องให้ประเทศต้นทาง ยกเว้นเวียดนามมอบนายจ้างเพื่อส่งผ่านตัวแทนเวียดนาม หรือผู้รับใบอนุญาตเพื่อส่งกรมแรงงานในต่างแดน (Dolab)

หน่วยงานที่รับผิดชอบของประเทศต้นทาง

๑. รับสมัคร และคัดเลือกคนงาน
๒. จัดทำบัญชีรายชื่อ (Name List) และแจ้งนายจ้างไทย

นายจ้าง/สถานประกอบการ

๑. นำบัญชีรายชื่อยื่นขออนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าว ณ สจจ/สจก. ๑-๑๐
๒. จนท. พิจารณาอนุญาตพร้อมเก็บค่ายื่นคำขอและค่าธรรมเนียมการอนุญาตตามสัญญาจ้าง และแจ้ง กกจ.
๓. กรณีนายจ้างนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานด้วยตนเอง ต้องวางหลักประกัน ไว้กับกรมการจัดหางาน **(๑,๐๐๐ บาท/คน ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท)**

กรมการจัดหางาน

มีหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สัญชาติกัมพูชา ลาว และเวียดนาม

๑.สถานทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ เวียงจันทน์ และกรุงฮานอย เพื่อตรวจลงตราวีซ่า **(๕๐๐ บาท/คน)** (กรณีเวียดนามแจ้ง Dolab)

๒.สตม. เพื่ออนุญาตให้คนต่างด้าวเดินทางเข้าประเทศ

สัญชาติเมียนมา

๑.ทางการเมียนมา เพื่อยืนยันการจ้างงานของนายจ้าง

๒.สตม. เพื่อตรวจลงตราวีซ่าNon-L-A และอนุญาตให้คนต่างด้าวเดินทางเข้าประเทศ **(๕๐๐ บาท/คน)**

ศูนย์แรกรับเข้าทำงาน และสิ้นสุดการจ้าง (ตาก สระแก้ว และหนองคาย)

คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมา เดินทางเข้ามาแล้วต้องดำเนินการ

๑. เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำงาน และการใช้ชีวิตในไทย
๒. จนท.แจ้งรายชื่อคนต่างด้าวให้ สจจ./สจก. ๑-๑๐ และ กกจ.

คนต่างด้าว ดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสุขภาพ **(๕๐๐ บาท)**
๒. นำใบรับรองแพทย์ไปขอรับใบอนุญาตทำงาน ณ สจจ/สจก. ๑-๑๐ และคนงานเวียดนามต้องอบรมด้วย
๓. เข้าทำงานในสถานประกอบการ

หมายเหตุ : คนต่างด้าวที่ทำงานในกิจการรับใช้ในบ้าน ประมง เกษตรและปศุสัตว์ ไม่สามารถเข้าสู่ระบบประกันสังคมได้ ต้องเข้าสู่ระบบประกันสุขภาพ **(๑,๖๐๐ บาท/คน/ปี)**

เอกสารประกอบการยื่นคำร้องขอนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศ

๑.แบบคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ (นจ.๒)
๒.สำเนาสัญญาการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างให้ผู้รับอนุญาตดำเนินการ
๓.หนังสือแต่งตั้ง (Power of Attorney)
๔.สัญญาจ้างแรงงาน (Employment Contract) กรณีประมงใช้สัญญาจ้างในงานประมงทะเล (แบบ ปม.๑)
๕.สำเนาหนังสือแจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว (โควตา) และสำเนาหนังสือยืนยันโควตา
๖.หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักฐานนายจ้าง สำเนาใบอนุญาตจัดตั้งโรงงาน สำเนาสัญญาจ้างงานกับบริษัทคู่ค้า สำเนาสัญญาก่อสร้าง เป็นต้น
๗.หนังสือมอบอำนาจ มอบอำนาจได้ ดังนี้
(๑) มอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาต แสดงสำเนาใบอนุญาต (นจ.๔)
(๒) นิติบุคคลมอบให้พนักงาน แสดงหลักฐานประกันสังคม เป็นต้น
(๓) บุคคลธรรมดามอบอำนาจให้ สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง ต้องแสดงสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงถึงความสัมพันธ์ตามกฎหมาย

เอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตทำงานทำงานแทนคนต่างด้าว

๑. แบบคำขอ (ตท.๒)
๒. หนังสือรับรองการจ้าง
๓. สำเนาหนังสือแจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว
๔. บัญชีรายชื่อคนต่างด้าว(Name List) ระบุด่านที่จะเดินทางเข้ามา
๕. สำเนาหนังสือเดินทาง
๖. รูปถ่ายครึ่งตัว ๓ x ๔ เซนติเมตร จำนวน ๓ รูป
๗. สำเนาหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักฐานนายจ้าง หลักฐานการวางหลักประกันกรณีนายจ้างนำเข้าเอง (ถ้ามี)
๘. สำเนาสัญญาการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างให้ผู้รับอนุญาตดำเนินการ พร้อมสำเนาใบอนุญาต (นจ.๔)
๙.กรณีนายจ้างนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานเอง มอบอำนาจได้ ดังนี้
(๑) มอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาต แสดงสำเนาใบอนุญาต (นจ.๔)
(๒) นิติบุคคลมอบให้พนักงาน แสดงหลักฐานประกันสังคม เป็นต้น
(๓) บุคคลธรรมดามอบอำนาจให้ สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง ต้องแสดงสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงถึงความสัมพันธ์ตามกฎหมาย

เอกสารประกอบการยื่นขอรับใบอนุญาตทำงาน

๑. คำร้องขอรับใบอนุญาตทำงาน
๒. หนังสือเดินทาง และการตรวจลงตราวีซ่าพร้อมสำเนา
๓. หนังสือแจ้งผลการอนุญาตให้เข้ามาทำงานได้
๔. ใบรับรองแพทย์ (ไม่เกิน ๖ เดือน)
๕. เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่
ในการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานภายใต้ MOU
ตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙
หลังจากอนุบัญญัติมีผลใช้บังคับ

การแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว

นายจ้าง/สถานประกอบการผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรสัญชาติอื่นเข้าทำงาน ให้ยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว **(แบบ นจ.๑)** ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด หรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งสถานประกอบการ

เอกสารหลักฐานการรับแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว

๑. กรณีผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเป็นบุคคลธรรมดา

(๑) แบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว **(แบบ นจ.๑) (หน้า ๑๕)**

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือเดินทางกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว

(๓) หลักฐานแสดงความจำเป็นในการจ้างคนต่างด้าว เช่น เอกสารหลักฐานการประกอบธุรกิจ ทะเบียนพาณิชย์ สัญญาเช่า โฉนดที่ดิน ทะเบียนเรือ สัญญาจ้าง เป็นต้น

(๔) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงาน

(๕) สำเนาสัญญานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างมอบหมายให้ผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศเป็นผู้ดำเนินการ

(๖) หนังสือมอบอำนาจ (หน้า ๕๕) กรณี ดังนี้

(๖.๑) มอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตฯ แสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)**

(๖.๒) มอบอำนาจให้ลูกจ้างของตน แสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๖.๓) มอบอำนาจให้ สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง แสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านที่สามารถแสดงว่ามีความสัมพันธ์กันทางกฎหมาย

๒. กรณีผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเป็นนิติบุคคล

(๑) แบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว **(แบบ นจ.๑) (หน้า ๑๕)**

(๒) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล

(๓) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาใบอนุญาตทำงานกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าวซึ่งแสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจลงนาม

(๔) หลักฐานแสดงความจำเป็นในการจ้างคนต่างด้าว เช่น เอกสารหลักฐานการประกอบธุรกิจ ทะเบียนพาณิชย์ สัญญาเช่า โฉนดที่ดิน ทะเบียนเรือ สัญญาจ้างงานกรณีนายจ้างประกอบกิจการรับจ้างทำของ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้าง ต้องแนบสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของบริษัทสัญญาคู่ค้าพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาใบอนุญาตทำงานของผู้มีอำนาจลงนาม เป็นต้น

(๕) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงาน

(๖) สำเนาสัญญานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างมอบหมายให้ผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศเป็นผู้ดำเนินการ

(๗) หนังสือมอบอำนาจ (หน้า ๕๕) กรณี ดังนี้

(๗.๑) มอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตฯ แสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)**

(๗.๒) มอบอำนาจให้พนักงานบริษัทของตน แสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

เอกสารเพิ่มเติมในกรณีต่างๆ

- กิจการเกษตร ปลูกพืชสวน พืชไร่ ให้เตรียมสำเนาโฉนดที่ดินหน้าหลัง ถ้าเป็นพื้นที่เช่าให้นำสำเนาสัญญาเช่าและสำเนาเอกสารคู่สัญญามาด้วย

- กิจการร้านค้า ร้านอาหาร จำหน่ายอาหาร กิจการโรงงาน โรงสี กิจการรีไซเคิล รับซื้อของเก่า อู่ซ่อมรถ ล้างอัดฉีด ให้เตรียมใบทะเบียนพาณิชย์ ถ้าเป็นพื้นที่เช่าให้นำสำเนาสัญญาเช่าและสำเนาเอกสารคู่สัญญามาด้วย

- กิจการก่อสร้าง ให้เตรียมสำเนาสัญญารับเหมาก่อสร้าง สำเนาใบอนุญาตก่อสร้าง สำเนาเอกสารหลักฐานของคู่สัญญา ถ้าเป็นงานรับเหมาช่วงให้นำสำเนาสัญญาต้นฉบับมาด้วย ทั้งนี้ ก่อนเรียกสัญญารับเหมาก่อสร้างให้พิจารณาถึงทุนจดทะเบียนของบริษัท และความมั่นคงของบริษัทด้วย หากบริษัทมีความมั่นคงก็ไม่จำเป็นต้องใช้สัญญารับเหมาก่อสร้าง

-กิจการรับจ้างทำของ และกิจการรับจ้างอื่นๆ ให้เตรียมสัญญารับจ้างทำของ หรือสัญญารับจ้างอื่นๆ ที่ระบุรายละเอียดของสิ่งที่รับจ้างทำ สำเนาเอกสารหลักฐานของคู่สัญญา

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่

๑. การรับแบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว (แบบ นจ. ๑)

พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับแบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว **(แบบ นจ. ๑)** พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้เจ้าหน้าที่**ออกใบรับ**ให้แก่ผู้แจ้งไว้เป็นหลักฐาน

๒. การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน

๒.๑ กรณีผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเป็นบุคคลธรรมดา

(๑) ตรวจสอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทางกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าวให้ตรงกับข้อมูลผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวตามแบบที่กำหนด

(๒) ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานแสดงความจำเป็นในการจ้างคนต่างด้าว เช่น เอกสารหลักฐานการประกอบธุรกิจ ทะเบียนพาณิชย์ สัญญาเช่า โฉนดที่ดิน ทะเบียนเรือ สัญญาจ้างงานกรณีนายจ้างประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้าง กิจการรับจ้างทำของและกิจการรับจ้างอื่นๆ พร้อมแนบสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของบริษัทสัญญาคู่ค้าพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาใบอนุญาตทำงานของผู้มีอำนาจลงนาม ให้ตรงกับกิจการที่ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเข้าทำงาน

(๓) ตรวจสอบแผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงานของคนต่างด้าว

(๔) ตรวจสอบสัญญานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างให้ผู้รับอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศโดยกรอกข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญให้เป็นไปตามประกาศกรมการจัดหางาน เรื่อง กำหนดรายละเอียดในสัญญาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และผ่านการรับรองสำเนาจากนายจ้างหรือผู้รับอนุญาต

(๕) ตรวจสอบหนังสือมอบ โดยติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท สำหรับการยื่นเอกสาร หากมอบอำนาจให้ลงนามแทนในเอกสารแทนนายจ้างได้ติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท ดังนี้

(๕.๑) กรณีมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตจัดหางาน แสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)**

(๕.๒) กรณีมอบอำนาจให้ลูกจ้าง ต้องแสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุดที่มีชื่อพนักงานดังกล่าว พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

(๕.๓) กรณีมอบอำนาจให้ สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง แสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน ที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันตามกฎหมาย

๒.๒ กรณีผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเป็นนิติบุคคล

(๑) ตรวจสอบสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลว่าผ่านการรับรองจากหน่วยงานของกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาใบอนุญาตทำงานกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว ซึ่งแสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจลงนาม

(๒) ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานแสดงความจำเป็นในการจ้างคนต่างด้าว เช่น เอกสารหลักฐานการประกอบธุรกิจ ทะเบียนพาณิชย์ สัญญาเช่า โฉนดที่ดิน ทะเบียนเรือ สัญญาจ้าง เป็นต้น ให้ตรงกับกิจการที่ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเข้าทำงาน

(๓) ตรวจสอบแผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงานของคนต่างด้าว

(๔) ตรวจสอบสัญญานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างให้ผู้รับอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศโดยกรอกข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญให้เป็นไปตามประกาศกรมการจัดหางาน เรื่อง กำหนดรายละเอียดในสัญญาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และผ่านการรับรองสำเนาจากนายจ้างหรือผู้รับอนุญาต

(๕) ตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจ โดยติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาทสำหรับการยื่นเอกสาร หากมอบอำนาจให้ลงนามแทนในเอกสารแทนนายจ้างได้ติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท ดังนี้

(๕.๑) กรณีมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตฯ แสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)**

(๕.๒) กรณีมอบอำนาจให้พนักงานบริษัท ต้องแสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุดที่มีชื่อพนักงานดังกล่าว พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

๓. การพิจารณาจัดสรรโควตา ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงานว่างของนายจ้างให้คนไทยเข้าทำงานเป็นเวลา ๓๐ วัน เว้นแต่นายจ้างมีหลักฐานว่าได้เปิดโอกาสให้คนไทยเข้าทำงานแล้ว เช่น หลักฐานการปิดประกาศในที่สาธารณะให้รับคนไทยเข้าทำงานเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน แต่ไม่สามารถหาคนไทยเข้ามาทำงานได้ โดยให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีมีผู้ประสงค์จะทำงานตามข้อ ๓.๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้นายจ้างทราบ

(๒) กรณีไม่มีผู้ประสงค์จะทำงานดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นโดยพิจารณาตามระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดสรรจำนวนการจ้างคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๙ และแก้ไขเพิ่มเติม

- เสนอความเห็นการพิจารณาจัดสรรจำนวนคนต่างด้าวนำเสนอจัดหางานจังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่พิจารณา

- บันทึกผลการพิจารณาการจัดสรรจำนวนการจ้างคนต่างด้าวลงในระบบคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมที่กรมการจัดหางานกำหนด

๓.๒ แจ้งผลการอนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าว (แจ้งโควตา)

ให้สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ จัดทำหนังสือการแจ้งผลการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว**(หน้า ๑๖)** ลงนามโดยจัดหางานจังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แจ้งให้นายจ้างทราบภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับการเสนอเรื่อง โดยส่งต้นฉบับให้ผู้ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าว ส่วนฉบับสำเนาให้สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่เก็บไว้เป็นหลักฐาน

❖ **ข้อควรทราบในการยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว ดังนี้**

๑. กรณีที่ผู้ประสงค์จะจ้างเป็นบุคคลธรรมดา ให้ยื่นแบบรับแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าวได้ ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งสถานประกอบการ

๒. กรณีผู้ประสงค์จะจ้างเป็นนิติบุคคล ให้ยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าวได้ ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ ที่สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่

๓. **<u>หนังสือแจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว จะมีอายุ ๑ ปี นับแต่วันที่ออกหนังสือ</u>**

การยื่นคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ

นายจ้างที่ได้รับการจัดสรรจำนวนคนต่างด้าวแล้ว (โควตา) ให้ยื่นแบบคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการ ดังนี้

การยื่นแบบคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ใช้เอกสารหลักฐาน ดังนี้

๑. แบบคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ **(แบบ นจ.๒) (หน้า ๑๘)**

๒. หนังสือแต่งตั้ง (Power of Attorney) **(หน้า ๑๙)**

๓. สัญญาจ้างแรงงาน (Employment Contract) กัมพูชา/ ลาว/เมียนมา/เวียดนาม แล้วแต่กรณี หากนำแรงงานต่างด้าวไปลงเรือประมงต้องใช้สัญญาจ้างในงานประมงทะเล (Sea Fishery Work Employment) กัมพูชา/ ลาว /เมียมา/เวียดนาม แล้วแต่กรณี

๔. สำเนาหนังสือแจ้งผลการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว (โควตา) **(หน้า ๑๖)** และหนังสือยืนยันการมีโควตา **(หน้า ๑๗)**

๕. หลักฐานนายจ้าง

๕.๑ **กรณีนายจ้างเป็นบุคคลธรรมดา** สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทาง (กรณีเป็นคนต่างด้าว)

๕.๒ **กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล** สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม หรือสำเนาใบอนุญาตทำงานกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๖. สำเนาสัญญานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างมอบหมายให้ผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศเป็นผู้ดำเนินการ

๗. หนังสือมอบอำนาจ **(หน้า ๕๕)** ดังนี้

๗.๑ กรณีมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตฯ แสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)**

๗.๒ กรณีมอบอำนาจให้พนักงานบริษัท/ลูกจ้างของบุคคลธรรมดา แสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

๗.๓ กรณีบุคคลธรรมดามอบอำนาจให้ สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง แสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

๘. สำหรับการนำเข้าแรงงานเมียนมา นายจ้างต้อง**ไปคัดเลือกแรงงานที่ประเทศเมียนมา** โดยจะต้องทำหนังสือมอบอำนาจ **(หน้า ๒๐)** เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานจัดหางานจังหวัด/สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่รับรองด้วย สำหรับผู้ที่ไปทำการคัดเลือกคนงานได้ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขการมอบอำนาจที่กล่าวข้างต้น หรือเป็นตัวนายจ้างเอง

ข้อควรรู้ในการนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าวได้ร่วมประชุมหารือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายแรงงานประจำสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาประจำประเทศไทย (Labour Attache) เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ชั้น ๓ กรมการจัดหางาน อาคารกระทรวงแรงงาน โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายแรงงานประจำสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาประจำประเทศไทย (Labour Attache) แจ้งให้ทราบเงื่อนไขในการนำเข้าแรงงานเมียนมาตาม MOU ดังนี้

๑. ไม่อนุญาตให้บุคคลธรรมดานำเข้าคนต่างด้าว

๒. ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาเข้ามาทำงานในตำแหน่งผู้รับใช้ในบ้าน

๓. ในการนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาเพศหญิง ต้องมีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๕ คน/ครั้ง

๔. การยื่นคำร้องขอนำเข้าแรงงานต่างด้าวแต่ละครั้ง สามารถระบุจำนวนได้ไม่เกิน ๒๐๐ คน/ครั้ง

๕. นายจ้างต้องทำหนังสือรับรอง ใน ๓ กรณี คือ

๕..๑ กรณีนายจ้างนำแรงงานต่างด้าวไปทำงานในท้องที่จังหวัดภาคใต้ **(หน้า ๓๗-๓๘)**

๕.๒ กรณีนายจ้างยื่นคำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าวเกิน ๒๐๐ คน **(หน้า ๓๙-๔๐)**

๕.๓ กรณีนายจ้างในกิจการรับจ้างทำของ รับจ้างทั่วไป **(หน้า ๔๑-๔๒)**

หมายเหตุ เงื่อนไขตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ทางการเมียนมาจะผ่อนปรน กรณีเป็นคนต่างด้าวที่เคยได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย แล้วแต่กรณี

อนึ่ง ให้นายจ้างกรอกเอกสารให้ครบถ้วนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยให้จัดทำเอกสาร ๓ ชุด (ต้นฉบับ ๑ ชุด ส่งให้ประเทศต้นทาง และสำเนา ๒ ชุด ให้หน่วยงานที่รับคำร้องเก็บไว้ ๑ ชุด และให้ผู้ยื่นคำร้องเก็บไว้ ๑ ชุด)

<u>การดำเนินการของเจ้าหน้าที่</u>

สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสาร และ**และออกใบรับให้ผู้ยื่น (หน้า ๔๔)** และดำเนินการต่อไป ดังนี้

๑. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและแบบฟอร์มต่างๆ ดังนี้

๑.๑ แบบคำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าวฯ (นจ.๒) ตรวจสอบชื่อนายจ้าง บริษัทจัดหางานหรือตัวแทนของประเทศต้นทางที่นายจ้างแต่งตั้ง ตรวจสอบตำแหน่งงานที่นายจ้างประสงค์จะจ้างต้องตรงกับจำนวนโควตาที่ได้รับ และจำนวนคนต่างด้าวที่ต้องการจ้างต้องไม่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในหนังสือยืนยันโควตาของนายจ้าง ระบุเพศ ระยะเวลาการจ้างคนต่างด้าว ต้องระบุให้ตรงกับสัญญาจ้างแรงงาน(Employment Contract) ระบุด่านตรวจคนเข้าเมืองที่จะนำคนต่างด้าวเดินทางเข้ามาประเทศไทย พร้อมทั้งลายมือชื่อนายจ้างลงนามในเอกสาร กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคลผู้ลงนามต้องมีอำนาจตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล

๑.๒ หนังสือแต่งตั้ง(Power of Attorney) ตรวจสอบว่านายจ้างแต่งตั้งบริษัทจัดหางาน หรือตัวแทนของประเทศต้นทาง และกรอกข้อมูลถูกต้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และนายจ้างต้องลงนามในหนังสือแต่งตั้ง กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคลผู้ลงนามต้องมีอำนาจลงนามตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลพร้อมประทับตรา (หากมีระบุในหนังสือรับรองนิติบุคคล)

๑.๓ สัญญาจ้างแรงงาน (Employment Contract) หรือสัญญาจ้างในงานประมงทะเล (Sea Fishery Work Employment) ต้องมีข้อมูลที่สมบูรณ์ และถูกต้อง เช่น ตำแหน่งงาน อัตราค่าจ้าง ระยะเวลาการจ้าง สถานที่ทำงาน ชั่วโมงการทำงาน วันหยุดและค่าล่วงเวลา ต้องระบุให้ชัดเจนเป็นไปตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของไทย นายจ้างจะต้องลงลายมือชื่อในสัญญาจ้างแรงงานทั้งด้านภาษาอังกฤษและภาษาไทย กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคลผู้ลงนามต้องมีอำนาจลงนามตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลพร้อมประทับตรา (หากมีระบุในหนังสือรับรองนิติบุคคล)

๑.๔ สำเนาหนังสือแจ้งผลการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว (โควตา) และสำเนาหนังสือยืนยันโควตา ตรวจสอบว่าหนังสือใบโควตาต้องมีอายุการใช้งาน และหนังสือยืนยันการมีโควตาระบุจำนวนมากกว่าหรือเท่ากับจำนวนคนงานที่แจ้งความต้องการจ้างงาน (นำเข้า)

๑.๕ ตรวจสอบความถูกต้องหลักฐานของนายจ้าง โดยหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล ต้องมีอายุไม่เกิน ๖ เดือนนับแต่วันที่ออก พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่ยังไม่หมดอายุและสำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม หรือสำเนาใบอนุญาตทำงาน(กรณีกรรมการผู้มีอำนาจลงนามเป็นคนต่างด้าว) ซึ่งใบอนุญาตทำงานต้องระบุว่ามีอำนาจลงนามด้วย

๑.๖ ตรวจสอบสัญญานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างให้ผู้รับอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศโดยกรอกข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญให้เป็นไปตามประกาศกรมการจัดหางาน เรื่อง กำหนดรายละเอียดในสัญญาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และผ่านการรับรองสำเนาจากนายจ้างหรือผู้รับอนุญาต

๑.๗ ตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจ โดยติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาทสำหรับการยื่นเอกสาร หากมอบอำนาจให้ลงนามแทนในเอกสารแทนนายจ้างได้ติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท ดังนี้

- กรณีมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตฯ พร้อมสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)** สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับอนุญาต
- กรณีมอบอำนาจให้พนักงานบริษัท/บุคคลธรรมดามอบลูกจ้าง ต้องแสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุดที่มีชื่อพนักงานดังกล่าว พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน
- กรณีบุคคลธรรมดามอบให้สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง ต้องแสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน ที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันตามกฎหมาย

๑.๘ กรณีการนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ตรวจสอบว่านายจ้างจะต้องมีหนังสือรับรองเพิ่มเติมใน ๓ กรณี และการลงนามในเอกสารต้องสอดคล้องกับเอกสารที่นำมาแสดง

๑.๙ กรณีขอนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในกิจการประมงทะเล จะต้องแนบสำเนาหลักฐานการจดทะเบียนเรือประมง **หรือ** หนังสือรับรองประสานการนำเข้าคนต่างด้าวมาทำงานในกิจการประมงจากสมาคมการประมงแห่งประเทศไทยประกอบด้วย

๒. การรับรองเอกสาร โดยการประทับตรากรมการจัดหางานด้วยหมึกสีแดงมุมบนด้านขวา และลงลายมือชื่อกำกับพร้อมประทับตราชื่อและตำแหน่งในแบบ นจ.๒ หนังสือแต่งตั้ง สัญญาจ้างแรงงาน

๓. กรณีเอกสารสมบูรณ์ถูกต้อง จัดทำหนังสือเสนอจัดหางานจังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ เพื่อจัดส่งคำร้องดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบของแต่ละประเทศ ดังนี้

๓.๑ คำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา เจ้าหน้าที่จัดส่งให้กระทรวงแรงงานและการฝึกอบรมวิชาชีพแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ผ่านสถานเอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทย สำหรับเอกสารหลักฐานที่จัดส่งประกอบด้วย **(กำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก หน้า ๕๐)**

(๑) หนังสือนำส่งคำร้องกัมพูชา **(หน้า ๒๑-๒๖)**

(๒) แบบคำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าว (แบบ นจ.๒) **(หน้า ๑๘)**

(๓) หนังสือแต่งตั้ง (Power of Attorney) **(หน้า ๑๙)**

(๔) สัญญาจ้างแรงงานกัมพูชา

ให้สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่จัดส่งคำร้องคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ณ ที่ตั้ง ดังนี้

เรียน สถานเอกอัครราชทูตราชอาณาจักรกัมพูชาประจำประเทศไทย
๕๑๘/๔ ซอยรามคำแหง ๓๙ ถนนประชาอุทิศ
แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง
กรุงเทพมหานคร (๑๐๓๑๐)

๓.๒ คำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติลาว จัดส่งให้หัวหน้ากรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางานแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผ่านสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำประเทศไทย สำหรับเอกสารหลักฐานที่จัดส่งประกอบด้วย **(กำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก หน้า ๕๑-๕๔)**

(๑) หนังสือนำส่งคำร้องลาว **(หน้า ๒๗-๓๒)**

(๒) แบบคำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าว (นจ.๒) **(หน้า ๑๘)**

(๓) หนังสือแต่งตั้ง (Power of Attorney) **(หน้า ๑๙)**

(๔) สัญญาจ้างแรงงานลาว

ให้สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่จัดส่งคำร้องคนต่างด้าวสัญชาติลาว ณ ที่ตั้ง ดังนี้

เรียน สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำประเทศไทย
๕๐๒/๕๐๒/๑-๓ ซอยสหการประมูล ถนนประชาอุทิศ
แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง
กรุงเทพมหานคร (๑๐๓๑๐)

๓.๓ คนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา จัดส่งให้กระทรวงแรงงานของประเทศเมียนมาผ่านสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาประจำประเทศไทย โดยมีเอกสารและหลักฐาน ดังนี้ **(กำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก หน้า ๕๐)**

(๑) หนังสือนำส่งคำร้องเมียนมาพร้อมตารางขวาง **(หน้า ๓๓-๓๖)** และหนังสือรับรอง (ถ้ามี) **(หน้า ๓๕-๔๐)**

(๒) แบบคำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าว (นจ.๒) **(หน้า ๑๘)**

(๓) หนังสือแต่งตั้ง (Power of Attorney) **(หน้า ๑๙)**

(๔) สัญญาจ้างแรงงานเมียนมา

(๕) หนังสือมอบอำนาจกรณีไปคัดเลือกคนต่างด้าว นายจ้างจะต้องทำหนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท เพื่อมอบอำนาจให้ไปคัดเลือกคนงานที่ประเทศต้นทาง (ผู้ที่สามารถไปคัดเลือกคนงานได้ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขการมอบอำนาจที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น) โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ประทับตรากรมการจัดหางานด้วยหมึกสีแดง พร้อมลงนามรับรองโดยระบุเลขที่ และวันที่ของหนังสือนำส่งคำร้องกำกับลงบนตราครุฑ ดังนี้ **(หน้า ๒๐)**

Refer to No ...../.....

Date.....Month.....B.E....

(ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่พร้อมตราประทับ)

วัน/เดือน/ปี ที่ลงลายมือชื่อ

ให้นายจ้างหรือผู้รับอนุญาตฯ รับคำร้องจาก สจจ./สจก. เพื่อนำไปจัดส่งให้สถานทูตเมียนมาประจำประเทศไทย

๓.๔ คำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม จัดส่งคำร้องให้นายจ้างเพื่อจัดส่งให้ตัวแทนการจัดส่งแรงงานเวียดนามหรือยื่นผ่านบริษัทจัดหางานไทยเพื่อส่งต่อให้กรมแรงงานเวียดนามในต่างแดน(DOLAB) โดยมีเอกสารและหลักฐาน ดังนี้ **(กำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก หน้า ๕๐)**

(๑) ใบแจ้งความต้องการนำเข้าแรงงานเวียดนาม **(หน้า ๔๓)**

(๒) แบบคำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าว (นจ.๒) **(หน้า ๑๘)**

(๓) หนังสือแต่งตั้ง (Power of Attorney) **(หน้า ๑๙)**

(๔) สัญญาจ้างแรงงานเวียดนาม

***หมายเหตุ :**

๑. หนังสือที่หน่วยงานในสังกัดกรมการจัดหางานนำส่งคำร้องให้ประเทศต้นทาง ให้มีอายุการใช้งาน ๖ เดือน นับแต่วันที่ออก

๒. กรณีนายจ้างเปลี่ยนแปลงบริษัทจัดหางานของประเทศต้นทางในหนังสือแต่งตั้ง (Power of Attorney) จาก A เป็น B ให้นายจ้างทำหนังสือชี้แจงเหตุผล และจัดทำหนังสือแต่งตั้งฉบับใหม่เพื่อให้เจ้าหน้าที่รับรองหนังสือแต่งตั้งฉบับใหม่ โดยต้องนำหนังสือฉบับเดิมมาคืน

การยื่นบัญชีรายชื่อ (Name List) คนต่างด้าว

การยื่นบัญชีรายชื่อ (Name List) ของคนต่างด้าว เมื่อนายจ้างได้รับบัญชีรายชื่อคนต่างด้าวจากประเทศต้นทางแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

นายจ้าง/สถานประกอบการเมื่อได้รับบัญชีรายชื่อแรงงานต่างด้าว (Name list) ที่ผ่านการประทับตราและลงลายมือชื่อรับรองอย่างเป็นทางการจากกระทรวงแรงงานของประเทศต้นทางแล้ว ให้ยื่นคำขออนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าว ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ที่ยื่นคำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าว พร้อมเอกสาร ดังนี้

๑. แบบคำขอรับใบอนุญาตทำงาน (ตท.๒)

๒. หนังสือรับรองการจ้างตามแบบที่กำหนด

๓. สำเนาหนังสือเดินทางหรือสำเนาเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

๔. บัญชีรายชื่อของคนต่างด้าว (Name List) แยกตามสัญชาติ มีเอกสารหลักฐานประกอบ ดังนี้

๔.๑ กรณีคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา/ลาว เอกสารประกอบด้วย บัญชีรายชื่อคนต่างด้าว (Name list) สัญชาติกัมพูชา**(หน้า ๔๕)** /ลาว **(หน้า ๔๖)** ที่ผ่านการรับรองจากประเทศต้นทาง โดยให้ระบุด่านตรวจคนเข้าเมืองที่คนต่างด้าวจะเดินทางเข้ามา และสำเนาหนังสือนำส่งคำร้องของหน่วยงานในสังกัดกรมการจัดหางานถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบของกัมพูชา**(หน้า ๒๑-๒๖)** /ลาว **(หน้า ๒๗-๓๒)**

๔.๒ กรณีคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา เอกสารประกอบด้วย หนังสือนำส่งจากสถานเอกอัครทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา**(หน้า ๔๗-๔๘)** (จะมีตรานูนประทับบริเวณซ้ายมือ ซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าต้องใช้มือสัมผัส) พร้อมบัญชีรายชื่อคนต่างด้าว(Name list) สัญชาติเมียนมาที่มีการประทับตรา และลงลายมือชื่อรับรองจากประเทศต้นทาง และสำเนาหนังสือนำส่งคำร้องของหน่วยงานในสังกัดกรมการจัดหางานถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบของเมียนมา **(หน้า ๓๓-๓๖)**

๔.๓ กรณีคนต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม ใช้เอกสารประกอบด้วย บัญชีรายชื่อคนต่างด้าว (Name list) **(หน้า ๔๙)** ที่ผ่านการรับรองจากประเทศต้นทาง และสำเนาใบแจ้งความต้องการนำเข้าแรงงานสัญชาติเวียดนาม **(หน้า ๔๓)** (แรงงานเดินทางเข้ามาทางเครื่องบินเท่านั้น)

๕. สำเนาหนังสือแจ้งผลการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว (โควตา) **(หน้า ๑๖)**

๖. รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาสีเข้ม ขนาด ๓X๔ เซนติเมตร ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๓ รูป

๗. หลักฐานนายจ้าง

๗.๑ กรณีนายจ้างเป็นบุคคลธรรมดา สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทาง (กรณีเป็นคนต่างด้าว)

๗.๒ กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการของผู้มีอำนาจลงนาม หรือสำเนาใบอนุญาตทำงานกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๘. สำเนาสัญญานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างมอบหมายให้ผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศเป็นผู้ดำเนินการ

๙. หนังสือมอบอำนาจ **(หน้า ๕๕)** ดังนี้

๙.๑ กรณีมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตฯ แสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)**

๙.๒ กรณีมอบอำนาจให้พนักงานบริษัท/ลูกจ้างของบุคคลธรรมดา แสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

๙.๓ กรณีบุคคลธรรมดามอบอำนาจให้ สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง ต้องแสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน ที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันตามกฎหมาย

๑๐. แผนที่แสดงที่ตั้งสถานที่ทำงาน

<u>การดำเนินการของเจ้าหน้าที่</u>

- **สำนักงานจัดหางานจังหวัดและสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่** ดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารหลักฐานต่าง ๆ

๒. ดำเนินการพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๑ **<u>พร้อมทั้งจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานตามสัญญาจ้างและค่ายื่นคำขอ และออกใบเสร็จรับเงินให้นายจ้างไว้เป็นหลักฐาน</u>** ทั้งนี้ ให้จัดเก็บหลักประกันจากนายจ้างทุกรายที่ดำเนินการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานด้วยตนเอง ซึ่งได้ยื่นคำร้องไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นมา **<u>และออกใบเสร็จรับเงินให้นายจ้างไว้เป็นหลักฐาน และรายงานผลการดำเนินการให้สำนักบริหารแรงงานต่างด้าวทราบทุกวันที่มีการเก็บหลักประกัน พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศให้แล้วเสร็จ เพื่อความรวดเร็วในการออกใบอนุญาตทำงานต่อไป</u>**

๓. จัดทำหนังสือนำส่งเอกสารให้สำนักบริหารแรงงานต่างด้าวพร้อมหลักฐานประกอบการขออนุญาตนำคนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร และระบุด่านตรวจคนเข้าเมืองที่แรงงานจะเดินทางผ่านเข้ามาในประเทศ สำหรับเอกสารหลักฐานที่นำส่งประกอบด้วย

๓.๑ สำเนาหนังสือการขอรับใบอนุญาตทำงานกัมพูชา/ลาว/เมียนมา/เวียดนาม

๓.๒ บัญชีรายชื่อคนต่างด้าว (Name List) ฉบับจริง

๓.๓ สำเนาหลักฐานการวางหลักประกันของนายจ้าง กรณีนายจ้างเป็นผู้ดำเนินการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานด้วยตนเอง

๓.๔ สำเนาสัญญาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ และผ่านการรับรองสำเนาจากนายจ้างหรือผู้รับอนุญาต

๓.๕ สำเนาหนังสือแจ้งผลการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว (โควตา)

๓.๖ หลักฐานนายจ้าง

(๑) กรณีนายจ้างเป็นบุคคลธรรมดา สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทาง (กรณีเป็นคนต่างด้าว)

(๒) กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม หรือสำเนาใบอนุญาตทำงานกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๓.๗ หนังสือมอบอำนาจ ดังนี้

(๑) กรณีมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาต พร้อมสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)**

(๒) กรณีมอบอำนาจให้พนักงานบริษัท/ลูกจ้างของบุคคลธรรมดา แสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๓) กรณีบุคคลธรรมดามอบให้ สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง ต้องแสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน ที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันตามกฎหมาย

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเอกสาร <u>ประทับตรากรมการจัดหางานด้วยหมึกสีแดง</u> และลงลายมือชื่อกำกับพร้อมประทับตราชื่อและตำแหน่งในบัญชีรายชื่อคนต่างด้าวทุกแผ่น

๒. ตรวจสอบสัญญานำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศที่ผ่านการรับรองจาก สจจ./สจก. แล้ว

๓. ตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจ พร้อมติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท หากมอบอำนาจให้ลงนามแทนในเอกสารแทนนายจ้างได้ติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท ดังนี้

๓.๑ กรณีมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาต แสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(นจ.๔)**

๓.๒ กรณีมอบอำนาจให้พนักงานบริษัท/ลูกจ้างของบุคคลธรรมดา ต้องแสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุดที่มีชื่อพนักงานดังกล่าว พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

๓.๓ กรณีบุคคลธรรมดามอบให้ สามี/ภรรยา/บุตร/บิดา/มารดา/พี่/น้อง ต้องแสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน ที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันตามกฎหมาย

๔. จัดทำหนังสือเสนออธิบดีกรมการจัดหางาน เพื่อลงนามในหนังสือ ๒ ฉบับ คือ

๔.๑ กรณีคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา/ลาว/เวียดนาม หนังสือแจ้งสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ (กัมพูชา) / ณ เวียงจันทน์ (ลาว) / ณ กรุงฮานอย (เวียดนาม) เพื่อพิจารณาตรวจลงตราวีซ่า (Non-Immigrant L-A) แก่คนต่างด้าว และหนังสือแจ้งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่ออนุญาตให้คนต่างด้าวกัมพูชา ลาว และเวียดนามเดินทางผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองตามที่นายจ้างได้แจ้งไว้ (กรณีเวียดนามแจ้ง Dolab ทราบด้วย)

๔.๒ กรณีคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา หนังสือถึงสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเพื่อยืนยันการคัดเลือกแรงงานของนายจ้างพร้อมแนบบัญชีรายชื่อ และหนังสือถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่ออนุญาตให้คนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาเดินทางผ่านด่านที่กำหนดเข้ามาในราชอาณาจักรไทยและพิจารณาการตรวจลงตราวีซ่า Non- Immigrant – LA ให้แก่คนต่างด้าวตามบัญชีรายชื่อ

ศูนย์แรกรับเข้าทำงาน และสิ้นสุดการจ้าง (ตาก สระแก้ว และหนองคาย)

เนื่องจากคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมา เมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วจะประสบปัญหาจากความไม่เข้าใจสัญญาจ้าง ภาษาไทย วัฒนธรรม กฎหมาย และการใช้ชีวิตในเมืองไทย จึงก่อให้เกิดปัญหากับนายจ้าง เพื่อนร่วมงาน รวมถึงชาวไทยที่เกี่ยวข้อง เกิดการละทิ้งงาน หลบหนีนายจ้าง และลักลอบทำงานอย่างผิดกฎหมาย โดยไม่สนใจพันธะผูกพันตามสัญญาจ้างที่ได้ตกลงไปแล้ว จึงเกิดความเสียหายต่อนายจ้าง เศรษฐกิจ และสังคมโดยรวม ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวคณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ให้กรมการจัดหางานจัดตั้งศูนย์แรกรับเข้าทำงาน และสิ้นสุดการจ้าง ต้องไปศูนย์แรกรับเข้าทำงาน และสิ้นสุดการจ้าง โดยคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมา เมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยแล้วต้องไปดำเนินการที่ศูนย์ฯ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

๑. อบรมให้ได้รับความรู้ด้านต่างๆ เช่น สัญญาจ้าง ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และการใช้ชีวิตในประเทศไทย โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ แจ้งรายชื่อคนต่างด้าวที่ได้รับการอบรมแล้วให้สำนักจัดหางานจังหวัดหรือสำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ และกรมการจัดหางานทราบ

๒. ตรวจ คัดกรองคนต่างด้าวว่ามีนายจ้างจริงตามสัญญา และมีความพร้อมที่จะทำงาน

๓. เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างนายจ้างและคนต่างด้าว

๔. เป็นจุดพักรอแรงงานเดินทางกลับประเทศเมื่อครบสัญญาจ้าง และตรวจสอบสิทธิที่คนต่างด้าวพึงจะได้รับ เช่น สิทธิขอรับเงินส่งกลับจากกองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม

๑. เข้ารับการตรวจสุขภาพ ณ สถานพยาบาลที่มีแพทย์ผู้ตรวจได้รับใบประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

๒. นำใบรับรองแพทย์ที่ระบุว่าไม่เป็นโรคต้องห้ามตามกฎกระทรวงฯ ไปขอรับใบอนุญาตทำงาน ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ กรณีคนต่างด้าวสัญชาติเวียดนามต้องได้รับการอบรมก่อนเข้าทำงาน ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ด้วย

๓. คนต่างด้าวเข้าทำงานในสถานประกอบการ

- **การออกใบอนุญาตทำงาน**

การออกใบอนุญาตทำงานนั้น ให้ออก ณ วันที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง และสิ้นสุดระยะเวลาอนุญาตตามสัญญาจ้างแต่ไม่เกินระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร

- **การรายงานผลการยื่นคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ**

สำนักงานจัดหางานจังหวัดและสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ รายงานผลการยื่นคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ **(หน้า ๕๖)** โดยตัดยอดทุกวันที่ ๒๕ ของเดือน และส่งรายงานให้สำนักบริหารแรงงานต่างด้าวทุกวันที่ ๑ ของเดือนถัดไป ซึ่งสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวจะสรุปประมวลผลรายงานผู้บริหารต่อไป โดยขอให้รายงานทางหมายเลขโทรสาร ๐๒ ๓๕๔ ๑๗๒๓ หรือ E-mail mou 1763@gmail.com)

- **คนต่างด้าวครบวาระการจ้างงาน ๔ ปี**

เมื่อครบกำหนด**ครบวาระการจ้างงาน (๔ ปี) แล้ว** คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมา จะต้องเดินทางกลับประเทศต้นทางโดยผ่านศูนย์แรกรับเข้าทำงาน และสิ้นสุดการจ้างเพื่อตรวจสอบสิทธิประโยชน์ที่คนต่างด้าวพึงจะได้รับ เช่น สิทธิขอรับเงินส่งกลับจากกองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

ส่วนคนต่างด้าวสัญชาติเวียดนามจะเดินทางกลับประเทศโดยไม่ต้องผ่านศูนย์ศูนย์แรกรับเข้าทำงานและสิ้นสุดการจ้าง

สำหรับคนต่างด้าวที่เดินทางกลับประเทศต้นทางแล้ว หากต้องการกลับเข้ามาทำงานในประเทศไทยใหม่ต้องเว้นระยะพำนักในประเทศต้นทาง ๓๐ วัน โดยนายจ้างต้องยื่นคำร้องขอนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศตามระบบ MOU ต่อไป

แบบ นจ.๑

การแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว

เลขที่รับ.....
สถานที่รับ.....
วันที่รับ.....

เรียน .....

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (นิติบุคคล) | | | | | | | | | | | | | |

เลขประจำตัวประชาชน/หนังสือเดินทาง | | | | | | | | | | | | | |

ชื่อนายจ้าง.....

ประเภทธุรกิจ/กิจการ..... | | | | |

สถานที่ตั้ง ชื่ออาคาร/หมู่บ้าน.....ห้องเลขที่.....ชั้นที่.....เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....สถานที่ใกล้เคียง.....

จำนวนลูกจ้าง ณ วันแจ้งทั้งหมด.....คน คนไทย.....คน คนต่างด้าว.....คน ขอจ้างคนต่างด้าวเพิ่ม จำนวน.....คน

ชื่อตำแหน่ง	จำนวนลูกจ้างคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานแล้ว (คน)									จำนวนลูกจ้างคนต่างด้าวที่ขอจ้างใหม่ (คน)									อัตราค่าจ้าง (บาท/วัน/เดือน)	ระยะเวลาการจ้าง (ปี)
	สัญชาติกัมพูชา		สัญชาติลาว		สัญชาติเมียนมา		สัญชาติเวียดนาม		รวม	สัญชาติกัมพูชา		สัญชาติลาว		สัญชาติเมียนมา		สัญชาติเวียดนาม		รวม		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง			
งานกรรมกร																				
งานรับใช้ในบ้าน																				
งานช่างเครื่องยนต์ในเรือประมงทะเล																				
อื่นๆ (ระบุ).....																				

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้ยื่นเอกสารและหลักฐานตามรายการ ดังต่อไปนี้

- ☐ กรณีบุคคลธรรมดา สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือเดินทาง
- ☐ กรณีนิติบุคคล สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาใบอนุญาตทำงาน กรณีคนต่างด้าว
- ☐ สำเนาทะเบียนพาณิชย์
- ☐ สำเนาทะเบียนเรือ
- ☐ สำเนาทะเบียนอาชญาบัตร
- ☐ สำเนาโฉนดที่ดิน
- ☐ สำเนาใบอนุญาตโรงงาน/โรงเรียน
- ☐ สำเนาสัญญาก่อสร้าง/รับจ้างทำของ
- ☐ แผนที่ตั้ง
- ☐ สำเนาสัญญาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ
- ☐ หนังสือมอบอำนาจ
- ☐ อื่นๆ.....
  .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ ..... นายจ้าง/ผู้รับมอบอำนาจ

(.....)

วันที่.....

เฉพาะเจ้าหน้าที่

การพิจารณาอนุญาตจำนวนคนต่างด้าว

๑. การตรวจเอกสารและหลักฐาน

- ☐ ครบถ้วน
- ☐ ไม่ครบถ้วน.....
  .....
  .....

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจเอกสาร

(.....)

วันที่.....

๒. ความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่

- ☐ เห็นควรอนุญาต จำนวน.....คน
- ☐ ไม่อนุญาต เหตุผล.....
  .....

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

(.....)

วันที่.....

๓. คำสั่ง จัดหางานจังหวัด/ผู้อำนวยการสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่

- ☐ อนุญาต จำนวน.....คน
- ☐ ไม่อนุญาต เหตุผล.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....

ที่.....

สจจ./สจก.....
.....
.....

.....

เรื่อง แจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว

เรียน .....

อ้างถึง แบบรับแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว เลขที่รับ.....วันที่.....

ตามที่อ้างถึงท่านได้แจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว นั้น

สจจ./สจก.....จึงขอแจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าวได้ จำนวน.....คน ในกิจการ.....แยกเป็น งานกรรมกร.....คน งานรับใช้ในบ้าน.....คน งานช่างเครื่องยนต์ในเรือประมงทะเล.....คน งานอื่นๆ (ระบุ).....คน โดยมีสถานที่ทำงานตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่..... แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....นอกจากนี้มีสถานที่ทำงาน/ท้องที่ทำงาน จำนวน.....แห่ง (ตามเอกสานแนบ) โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑. กรณีมีคนไทยประสงค์จะทำงานนี้ต้องจ้างคนไทยเข้าทำงานก่อน
๒. ต้องปฏิบัติต่อคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน
๓. ในกรณีการนำเข้าคนต่างด้าวตาม MOU คนต่างด้าวต้องเข้ารับการอบรมที่ศูนย์แรกรับเข้าทำงานและสิ้นสุดการจ้างก่อน
๔. ต้องนำคนต่างด้าวไปยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และได้รับอนุญาตทำงานจึงทำงานได้
๕. หนังสือแจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าวฉบับนี้ใช้ได้ถึงวันที่.....

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

.....
โทรศัพท์ .....
โทรสาร .....

ที่ รง ...../..... สจจ./สจก.....

.....

.....

เรื่อง ยืนยันการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว

เรียน .....

อ้างถึง หนังสือสำนักงานจัดหางานจังหวัด/สำนักงานจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ ที่...../.... ลงวันที่.....

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านได้รับแจ้งการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าว นั้น

สำนักงานจัดหางานจังหวัด/สำนักงานจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ ขอยืนยันการอนุญาตให้จ้างคนต่างด้าวดังกล่าว ดังนี้

- จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้จ้างรวม จำนวน ..... คน
- ได้ยื่นคำขออนุญาตจ้างคนต่างด้าวไปแล้ว จำนวน ..... คน
- สามารถยื่นขออนุญาตจ้างคนต่างด้าวได้อีก จำนวน ..... คน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

จัดหางานจังหวัด/ผู้อำนวยการสำนักงานจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่

ฝ่าย.....

โทรศัพท์ .....

โทรสาร .....

แบบ นจ. ๒

คำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

Application Form for bringing foreign worker to work with employer in the Kingdom of Thailand

(สัญชาติ.....) (Nationality.....)

๑. ข้าพเจ้า (นายจ้าง/สถานประกอบการ).....

.....

ประเภทธุรกิจ/กิจการ.....

เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

๒. แต่งตั้งให้บริษัทประเทศต้นทาง ชื่อ.....

.....

ที่อยู่.....

.....

ตามหนังสือแต่งตั้งลงวันที่...../...../.....

๓. ประสงค์จะจ้างคนต่างด้าว จำนวน.....คน

☐ งานกรรมกร

เพศชาย จำนวน.....คน เพศหญิง จำนวน.....คน

☐ งานรับใช้ในบ้าน

เพศชาย จำนวน.....คน เพศหญิง จำนวน.....คน

☐ งานช่างเครื่องยนต์ในเรือประมงทะเล

เพศชาย จำนวน.....คน เพศหญิง จำนวน.....คน

☐ งานอื่นๆ (ระบุ).....

เพศชาย จำนวน.....คน เพศหญิง จำนวน.....คน

๔. คุณสมบัติที่ต้องการ : อายุ.....ปี ส่วนสูง.....น้ำหนัก.....

๕. สถานที่ทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย

เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

๖. ระยะเวลาการจ้าง.....ปี.....เดือน

๗. ค่าจ้าง.....บาท ต่อวัน/เดือน

๘. ชั่วโมงการทำงานปกติ.....ชั่วโมง

๙. วันหยุดประจำสัปดาห์.....วัน วันหยุดพักผ่อนประจำปี.....วัน

วันหยุดตามประเพณี.....วัน

๑๐. คนต่างด้าวจะเดินทางเข้ามาผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง.....

.....

๑๑. คนต่างด้าวเข้ารับการอบรมที่ศูนย์แรกรับเข้าทำงานและสิ้นสุดการจ้าง จังหวัด.....

ทั้งนี้ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะดำเนินการให้คนต่างด้าวที่ขอนำมาทำงานปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ

ลายมือชื่อ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

1. (Employer/Company).....

.....

Type of business.....

Address No.....Moo.....Soi.....

Road.....Sub-District.....

District.....Province.....

Telephone.....Fax.....

2. The name of authorized company from the country of origin.....

.....

Address.....

.....

Concerning the Power of Attorney on (date)...../...../.....

3. We would like to hire.....(number of) foreign worker (s).

☐ Labourer

Male .....person (s) Female .....person (s)

☐ Domestic Worker

Male .....person (s) Female .....person (s)

☐ Mechanic on Fishing vessel

Male .....person (s) Female .....person (s)

☐ Other (specify).....

Male .....person (s) Female .....person (s)

4. Qualification : Age.....year (S) Height..... Weight.....

5. Place of work of foreign worker in Thailand

Address No.....Moo.....Soi .....

Road.....Sub-District.....

District.....Province.....

6. Period of employment.....year (s).....month (s)

7. Wage .....bath per/day/month

8. Number of normal working hours.....hours.

9. Weekly holiday.....day (s) Annual leave.....day (s)

Thai official holiday.....day (s)

10. The Immigration checkpoint which foreign worker will enter.....

.....

11. Foreign Worker received training at Post-Arrival and Repatriation Center,.....Province

We hereby accept that all processes of bringing foreign workers to work shall comply with the Thai laws and regulations.

Signature.....

Date.....Month.....Year.....

หนังสือแต่งตั้ง

(Power of Attorney)

วันที่.....

ข้าพเจ้า(นายจ้าง/สถานประกอบการ).....

.....

ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....

ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

แต่งตั้งให้.....

.....

ที่อยู่.....

.....

.....

ใบอนุญาตเลขที่.....

เป็นตัวแทนในนามของข้าพเจ้าโดยมีอำนาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมดดังต่อไปนี้

1. เป็นตัวแทนโดยชอบและถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อจุดประสงค์ในการดำเนินการทุกเรื่อง เกี่ยวกับการจัดหาคนงานสัญชาติ..... .....เพื่อทำงาน
2. ลงนามในเอกสารที่จำเป็นทั้งหมด
3. จัดเตรียมการในสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนงานที่จะเดินทางไปทำงานในประเทศไทย
4. มอบอำนาจให้แก่บุคคลอื่นตามความจำเป็นเพื่อบรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวข้างต้น

Date.....

(Employer/Company).....

.....

Address No.....Moo.....Soi/Lane.....

Road.....Sub-District.....

District.....Province.....

Tel.....Fax.....

Do hereby appoint.....

.....

Address.....

.....

.....

License No.....

To do and perform any of all the following acts as our representative ;

1. To be our true and lawful attorney for the purpose of handling any matter concerning the recruiting of..... .....workers which would be employed by us
2. To sign all necessary documents
3. To make the necessary arrangements for the foreign workers to come to work in Thailand
4. To delegate this power of attorney to another persons (if necessary) for the purposes mentioned above.

ผู้มีอำนาจลงนามและประทับตราบริษัท

ชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

พยาน.....

(.....)

Authorized Signature and Company Seal

Name.....

(.....)

Position.....

Witness.....

(.....)

Power of Attorney
หนังสือมอบอำนาจ

Written at SRIBOONYAPAIROT CO.,LTD
ทำที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีบุญยะไพโรจน์

Date..... Month..... B.E.
วันที่ ..... เดือน 13 ก.ค. ..... พ.ศ. .....

1. นาย / นาง / นางสาว /Miss. SUGUNYA SRIBOONYAPAIROT
ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว สุกัญญา ศรีบุญยะไพโรจน์

Hereby authorize and appoint Mr. / Mrs. /Miss. KANNIKA PHOOWATTHANATIKARN
ขอมอบอำนาจให้ นาย/นาง/นางสาว กรรณิการ์ ภูวัฒนติกานต์

At present working in the position of MANAGER
ปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง ผู้จัดการ

at the office of MAESOT COMMUNITY CONSALTANT Tel. 084-4827952
ตั้งอยู่ที่สำนักงานชื่อ หจก.จัดหางานแม่สอด คอมมูนิตี้ คอนซัลแทนท์ โทร. 084-4827952

Located on 390/28-29 Soi / Lane - Road -
ตั้งอยู่เลขที่ 390/28-29 ซอย - ถนน -

Sub-District THA SAI LOUD District MAESOT Province TAK
แขวง/ตำบล ท่าสายลวด เขต/อำเภอ แม่สอด จังหวัด ตาก

to be lawful and legal attorney for the purpose of recruiting 10 Myanmar workers in concerning with Memorandum of Understanding (MOU) and sign any documents on behalf of myself including changing words on the related documents,

มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการนำเข้าแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จำนวน 10 คน ตามบันทึกความเข้าใจ(MOU) และลงนามในเอกสารประกอบการนำเข้าแรงงานแทนข้าพเจ้าได้ทุกฉบับ รวมทั้งแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในเอกสารดังกล่าวด้วย

What has been done by KANNIKA PHOOWATTHANATIKARN will remain in full force and effect as it has been done by myself
การใดที่ นาย/นาง/นางสาว กรรณิการ์ ภูวัฒนติกานต์ ได้กระทำไปให้ถือเสมือน
ว่าข้าพเจ้าได้กระทำเองทุกประการ

Signed ..... Grantor
ลงชื่อ ..... ผู้มอบอำนาจ
(นางสาว สุกัญญา ศรีบุญยะไพโรจน์)

Signed ..... Grantee
ลงชื่อ ..... ผู้รับมอบอำนาจ
(นาง กรรณิการ์ ภูวัฒนติกานต์)

Signed ..... Witness
ลงชื่อ ..... พยาน
(นาย สุรเดช ปัญญาหมื่น)

Signed ..... Witness
ลงชื่อ ..... พยาน
(นาย เกรียงไกร บรรณาธิกล)

Refer to No. 0301/ชย.ธ.๑๑
Date 31 Oct B.E. ๒๕๕๙ (2016)
(นางสาวกุมุทา โชคสวัสดิ์)
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ กลุ่มงาน
- 8 พ.ย. 2559

หมายเหตุ หากผู้มอบอำนาจประสงค์จะจำกัดขอบเขตการมอบอำนาจเป็นอย่างอื่น ย่อมกระทำได้ โดยไม่ต้องใช้เนื้อความตามนี้
Remark In case grantor prefer to Limit the authorization giving to the grantee it could be done by using the other forms of power of attorney.

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องกัมพูชา
สำหรับ สจจ.
กรณีนายจ้าง 1 ราย

No. .....

(Provincial Name) Provincial
Employment Office,
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour and Vocational Training of the Kingdom of Cambodia dated 19 December2015,concerning the agreement to recruit Cambodian workers to work legally in Thailand.

Inthis regard,we are pleased to inform you that .....**(ชื่อนายจ้าง)**..., Thai employer, have proposed the demand for hiring **(จำนวนคนต่างด้าว เช่น 15)** Cambodian workers to work in .....**(ชื่อจังหวัด)**.....,Thailand. Enclosed herewith please find the documents of the above-mentionedemployer in order to facilitate your implementation on recruitment and sending of Cambodian workers to Thailand.

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration,

Signature .....
(.....)
Chief of ...**(ชื่อจังหวัด)**..... Provincial Employment Office

Permanent Secretary,
Ministry of Labour and Vocational Training,
PHNOM PENH.

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องกัมพูชา
สำหรับ สจจ.
กรณีนายจ้างมากกว่า 1 ราย

No. .....

(Provincial Name) Provincial
Employment Office,
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour and Vocational Training of the Kingdom of Cambodia dated 19 December2015,concerning the agreement to recruit Cambodian workers to work legally in Thailand.

Inthis regard,we are pleased to inform you that there are **(จำนวนนายจ้าง เช่น 5)** Thai employers who have proposed the demand for totally **(จำนวนคนต่างด้าว เช่น 45)**Cambodian workers to work in Thailand. Enclosed herewith please find the documents of the above-mentioned employer in order to facilitate your implementation on recruitment and sending of Cambodian workers to Thailand.

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration,

Signature .....
(.....)
Chief of ...(ชื่อจังหวัด)...Provincial Employment Office

Permanent Secretary,
Ministry of Labour and Vocational Training,
PHNOM PENH.

ตัวอย่างสำหรับ สจจ. กรณีนายจ้างมากกว่า 1 ราย

List of the Employers/Companies who have submitted a request tohire Cambodian workers
according to the Memorandum of Understanding(MOU) between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia
(Ref. No. ..... Date/Month/Year)

No.	Employers/ Companies (ชื่อนายจ้าง)	Quota for hiring Foreign Workers (จำนวนโควตา)	Demand for hiring Cambodian workers (จำนวนที่ขอนำเข้า)	Working Location (ที่ตั้งสถานประกอบการ)
1				
2				
...				
Total (....)				

Signature .....
(.....)
Chief of ..(ชื่อจังหวัด)... Provincial Employment Office

Remark :Provincial Employment Office seal with red ink

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องกัมพูชา
สำหรับ สจก.1-10
กรณีนายจ้าง 1 ราย

No. .....

Bangkok Employment Office
.....
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour and Vocational Training of the Kingdom of Cambodia dated 19 December2015,concerning the agreement to recruit Cambodian workers to work legally in Thailand.

Inthis regard,we are pleased to inform you that **.....(ชื่อนายจ้าง)...,** Thai employer, have proposed the demand for hiring **(จำนวนคนต่างด้าว เช่น 5)** Cambodian workers to work in Bangkok,Thailand. Enclosed herewith please find the documents of the above-mentioned employer in order to facilitate your implementation on recruitment and sending of Cambodian workers to Thailand..

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Director of Bangkok Employment Office.....

Permanent Secretary,
Ministry of Labour and Vocational Training,
PHNOM PENH.

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องกัมพูชา
สำหรับ สจก.1-10
กรณีนายจ้างมากกว่า 1 ราย

No. .....

Bangkok Employment Office
.....
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour and Vocational Training of the Kingdom of Cambodia dated 19 December2015,concerning the agreement to recruit Cambodian workers to work legally in Thailand.

Inthis regard,we are pleased to inform you that there are (จำนวนนายจ้าง เช่น 5) Thai employers who have proposed the demand for totally (จำนวนคนต่างด้าว เช่น 45)Cambodian workers to work in Thailand. Enclosed herewith please find the documents of the above-mentioned employer in order to facilitate your implementation on recruitment and sending of Cambodian workers to Thailand.

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration,

Signature .....
(.....)
Director of Bangkok Employment Office.....

Permanent Secretary,
Ministry of Labour and Vocational Training,
PHNOM PENH.

ตัวอย่าง สาหรับ สจก.1-10 กรณีนายจ้างมากกว่า 1 รายราย

List of the Employers/Companies who have submitted a request to hire Cambodian workers according to the Memorandum of Understanding(MOU) between the Kingdom of Thailand and the Kingdom of Cambodia

No.	Employers/ Companies (ชื่อนายจ้าง)	Quota for hiring Foreign Workers (จำนวนโควตา)	Demand for hiring Cambodian workers (จำนวนที่ขอนำเข้า)	Working Location (ที่ตั้งสถานประกอบการ)
1				
2				
...				
Total (....)				

Signature .....

(.....)

Director of Bangkok Employment Office.....

Remark : Bangkok Employment Office ... seal with red ink

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องลาว
สำหรับ สจจ.
กรณีนายจ้าง 1 ราย

เลขที่ .....

สำนักงานจัดหางานจังหวัด....
ที่อยู่.....
รหัสไปรษณีย์.....

วันที่ เดือน....ปี พ.ศ. ....

เรื่อง การแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าวสัญชาติลาว

เรียน หัวหน้ากรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางานแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเอกสารหลักฐานของนายจ้างที่ขอนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติลาว
จำนวน XX ชุด

ตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๖กรกฎาคม ๒๕๕๙ทั้งสองฝ่ายส่งเสริมการจ้างงานให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศคู่ภาคี นั้น

สำนักงานจัดหางานจังหวัด.....ขอแจ้งความต้องการนำเข้าคนต่างด้าวจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ของ.....(ชื่อนายจ้าง).....จำนวน .....คนเพื่อทำงานในท้องที่ .....(จังหวัด)..... โดยขอให้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดำเนินการรับสมัครคัดเลือกและจัดส่งคนต่างด้าวสัญชาติลาวให้กับนายจ้างดังกล่าว สำหรับบัญชีรายชื่อ (Name List) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานในประเทศไทย กรุณานำส่งสถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ และนายจ้างเพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดขอได้โปรดแจ้งให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด.....ทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ชื่อ - สกุล)
จัดหางานจังหวัด.....

กลุ่ม.....
โทรศัพท์.....
โทรสาร.....

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องลาว
สำหรับ สจจ.
กรณีนายจ้างมากกว่า 1 ราย

เลขที่ .....

สำนักงานจัดหางานจังหวัด....
ที่อยู่.....
รหัสไปรษณีย์.....

วันที่ เดือน.... ปี พ.ศ. ....

เรื่อง การแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าวสัญชาติลาว

เรียน หัวหน้ากรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางานแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเอกสารหลักฐานของนายจ้างที่ขอนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติลาว
จำนวน XX ชุด

ตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๖กรกฎาคม ๒๕๕๙ทั้งสองฝ่ายส่งเสริมการจ้างงานให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศคู่ภาคี นั้น

สำนักงานจัดหางานจังหวัด.....ขอแจ้งความต้องการนำเข้าคนต่างด้าวจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ของนายจ้างไทย จำนวน XXราย (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) จำนวน XXคนเพื่อทำงานในท้องที่ .....(จังหวัด)..... โดยขอให้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดำเนินการรับสมัครคัดเลือกและจัดส่งคนต่างด้าวสัญชาติลาวให้กับนายจ้าง/สถานประกอบการดังกล่าว สำหรับบัญชีรายชื่อ (Name List) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานในประเทศไทย กรุณานำส่งสถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ และนายจ้างเพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดขอได้โปรดแจ้งให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด.....ทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ชื่อ - สกุล)
จัดหางานจังหวัด.....

กลุ่ม.....
โทรศัพท์.....
โทรสาร.....

ตัวอย่าง สำหรับ สจจ. กรณีนายจ้างมากกว่า 1 ราย

บัญชีรายชื่อนายจ้าง ที่ต้องการจ้างคนต่างด้าวสัญชาติลาว

แนบท้ายหนังสือ ที่ XX/XX ลงวันที่ เดือน พ.ศ. ....

ลำดับที่	ชื่อนายจ้าง/สถานประกอบการ	จำนวนคนต่างด้าว	จังหวัด
๑. ๒. ๓. ๔. ...			
รวม	ราย	คน	

(ชื่อ - สกุล)
จัดหางานจังหวัด.....

หมายเหตุ : ประทับตราพร้อมลงนาม

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องลาว
สำหรับ สจก. 1-10
กรณีนายจ้าง 1 ราย

เลขที่ .....

สำนักงานจัดหางาน
กรุงเทพมหานครพื้นที่ ....
ที่อยู่.....
รหัสไปรษณีย์.....

วันที่ เดือน.... ปี พ.ศ. ....

เรื่อง การแจ้งความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว

เรียน หัวหน้ากรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางานแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเอกสารหลักฐานของนายจ้างที่ขอนำเข้าแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว
จำนวน XX ชุด

ตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๖กรกฎาคม ๒๕๕๙ทั้งสองฝ่ายส่งเสริมการจ้างงานให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศคู่ภาคี นั้น

สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่.....ขอแจ้งความต้องการนำเข้าคนต่างด้าวจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ของ.....(ชื่อนายจ้าง)..... จำนวน XX คน เพื่อทำงานในท้องที่กรุงเทพมหานคร โดยขอให้ให้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดำเนินการรับสมัครคัดเลือกและจัดส่งคนต่างด้าวสัญชาติลาวให้กับนายจ้างดังกล่าว สำหรับบัญชีรายชื่อ (Name List) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานในประเทศไทย กรุณานำส่งสถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ และนายจ้างเพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดขอได้โปรดแจ้งให้สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่....ทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ชื่อ - สกุล)
ผู้อำนวยการสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ .....

กลุ่ม.....
โทรศัพท์.....
โทรสาร.....

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องลาว
สำหรับ สจก. 1-10
กรณีนายจ้างมากกว่า 1 ราย

เลขที่ .....

สำนักงานจัดหางาน
กรุงเทพมหานครพื้นที่ ....
ที่อยู่.....
รหัสไปรษณีย์.....

วันที่ เดือน.... ปี พ.ศ. ....

เรื่อง การแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าวสัญชาติลาว

เรียน หัวหน้ากรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางานแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเอกสารหลักฐานของนายจ้างที่ขอนำเข้าคนต่างด้าวสัญชาติลาว
จำนวน XX ชุด

ตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ ๖กรกฎาคม ๒๕๕๙ทั้งสองฝ่ายส่งเสริมการจ้างงานให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศคู่ภาคี นั้น

สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่.....ขอแจ้งความต้องการนำเข้าคนต่างด้าวจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ของนายจ้างไทย จำนวน XXราย (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) จำนวน XXคนเพื่อทำงานในท้องที่กรุงเทพมหานคร โดยขอให้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดำเนินการรับสมัครคัดเลือกและจัดส่งคนต่างด้าวสัญชาติลาวให้กับนายจ้าง/สถานประกอบการดังกล่าว สำหรับบัญชีรายชื่อ (Name List) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานในประเทศไทย กรุณานำส่งสถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ และนายจ้างเพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดขอได้โปรดแจ้งให้สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่....ทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ชื่อ - สกุล)
ผู้อำนวยการสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ .....

กลุ่ม.....
โทรศัพท์.....
โทรสาร.....

ตัวอย่าง สำหรับ สจก. 1-10 กรณีนายจ้างมากกว่า 1 ราย

บัญชีรายชื่อนายจ้าง ที่ต้องการจ้างคนสัญชาติลาว

แนบท้ายหนังสือ ที่ XX/XX ลงวันที่ เดือน พ.ศ. ....

ลำดับที่	ชื่อนายจ้าง/สถานประกอบการ	จำนวนคนต่างด้าว	จังหวัด
๑. ๒. ๓. ๔. ...			
รวม	ราย	คน	

(ชื่อ - สกุล)

ผู้อำนวยการสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ .....

หมายเหตุ : ประทับตราพร้อมลงนาม

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องพม่า สำหรับ สจจ.

No. .....

(Provincial Name) Provincial Employment Office,
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour, Immigration and Population of the Republic of the Union of Myanmar dated 24 June 2016, concerning the agreement to recruit Myanmar workers to work legally in Thailand.

In this regard, we would like to inform Your Excellency that there is **one** Thai employer who has proposed the demand for **..(จำนวน เช่น 2)..** fresh Myanmar workers. Enclosed herewith please find the documents of the above-mentioned Thai employer and please forward such documents to the Ministry of Labour, Immigration and Population, the Republic of the Union of Myanmar, in order to facilitate the implementation of the recruitment.

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Chief of ...(ชื่อจังหวัด)... Provincial Employment Office

H.E. U Win Maung,
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of the Union of Myanmar,
The Embassy of the Republic of the Union of Myanmar,
BANGKOK.

ตัวอย่าง สำหรับสำนักงานจัดหางานจังหวัด

List of Demand Letter For Myanmar Worker

(Ref. Letter No. ..... Date/Month/Year)

No. (ลำดับ)	Employer/Company (ชื่อนายจ้าง)	Type of Business (ประเภทกิจการ)	Job category (ตำแหน่ง)	Working place (Province) (จังหวัดที่ทำงาน)	Term of Contract (ระยะเวลาจ้าง) (year) (ปี)	Number of workers (จำนวนคนงาน)			Selection Place (ด่านที่จะเดินทางเข้ามา)			NOTE
						Total (จำนวน)	Gender (เพศ)		Tachileik (Chiangrai) (เชียงราย)	Myawaddy (Tak) (ตาก)	Kawthaung (Ranong) (ระนอง)	
							Male (ชาย)	Female (หญิง)				
					Total (รวม)							

Remark :Provincial Employment Office seal with red ink

ตัวอย่างหนังสือนำส่งคำร้องพม่า
สำหรับ สจก. 1-10

No. .....

Bangkok Employment Office
.....
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour, Immigration and Population of the Republic of the Union of Myanmar dated 24 June 2016, concerning the agreement to recruit Myanmar workers to work legally in Thailand.

In this regard, we would like to inform Your Excellency that there is **one** Thai employer who has proposed the demand for **.(จำนวนคนต่างด้าว)..** fresh Myanmar workers. Enclosed herewith please find the documents of the above-mentioned Thai employer and please forward such documents to the Ministry of Labour, Immigration and Population, the Republic of the Union of Myanmar, in order to facilitate the implementation of the recruitment.

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Director of Bangkok Employment Office.....

H.E. U Win Maung,
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of the Union of Myanmar,
The Embassy of the Republic of the Union of Myanmar,
BANGKOK.

ตัวอย่าง สำหรับสำนักงานจัดหางานกรุงเทพหมานครพื้นที่ 1-10

List of Demand Letter For Myanmar Worker

(Ref. Letter No. ..... Date/Month/Year)

No. (ลำดับ)	Employer/Company (ชื่อนายจ้าง)	Type of Business (ประเภทกิจการ)	Job category (ตำแหน่ง)	Working place (Province) (จังหวัดที่ทำงาน)	Term of Contract (ระยะเวลาจ้าง) (year) (ปี)	Number of workers (จำนวนคนงาน)			Selection Place (ด่านที่จะเดินทางเข้ามา)			No. (ลำดับ)
						Total (จำนวน)	Gender (เพศ)		Tachileik	Myawaddy	Kawthaung	
							Male (ชาย)					
					Total (รวม)							

Remark :Bangkok Employment Office ... seal with red ink

ตัวอย่างหนังสือรับรองของพม่า กรณีนำคนต่างด้าวไปทำงานท้องที่จังหวัดภาคใต้ สำหรับ สจจ.

No. .....

(Provincial Name) Provincial Employment Office,
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour, Immigration and Population of the Republic of the Union of Myanmar dated 24 June 2016, concerning the agreement to recruit Myanmar workers to work legally in Thailand.

In this regard, we would like to inform Your Excellency that (ชื่อนายจ้าง),... address(ที่อยู่).....

engaged in ...(ประเภทกิจการ).....business has submitted a request to recruit **(จำนวน)** Myanmar workers in order to work in ...(ชื่อจังหวัด).....Province,Thailand. The workplace is located at.....,
as refer to the letter of (Provincial Name) Provincial Employment Office No. .....Dated.....
..(วันที่)..(เดือน).. B.E. 25....(20...)

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Chief of ...(ชื่อจังหวัด)... Provincial Employment Office

H.E.U MyoAung,
Permanent Secretary, Ministry of Labour, Immigration and Population
the Republic of the Union of Myanmar,
Nay Pyi Taw

ตัวอย่างหนังสือรับรองของพม่า
กรณีนำคนต่างด้าวไปทำงานท้องที่
จังหวัดภาคใต้ สำหรับ สจก.1-10

No. .....

Bangkok Employment Office
.....
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour, Immigration and Population of the Republic of the Union of Myanmar dated 24 June 2016, concerning the agreement to recruit Myanmar workers to work legally in Thailand.

In this regard, we would like to inform Your Excellency that (ชื่อนายจ้าง),... address(ทีอยู่).....

engaged in ...(ประเภทกิจการ).....business has submitted a request to recruit **(จำนวน)** Myanmar workers in order to work in ...(ชื่อจังหวัด).....Province,Thailand. The workplace is located at.....,
as refer to the letter of (Provincial Name) Provincial Employment Office No. .....Dated.....
..(วันที่)..(เดือน).. B.E. 25....(20...)

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Director of Bangkok Employment Office.....

H.E.U MyoAung,
Permanent Secretary, Ministry of Labour, Immigration and Population
the Republic of the Union of Myanmar,
Nay Pyi Taw

ตัวอย่างหนังสือรับรองของพม่า
กรณีนำคนต่างด้าวเข้ามามากกว่า 200 คน
สำหรับ สจจ.

No. .....

(Provincial Name) Provincial
Employment Office,
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour, Immigration and Population of the Republic of the Union of Myanmar dated 24 June 2016, concerning the agreement to recruit Myanmar workers to work legally in Thailand.

In this regard, we would like to inform Your Excellency that (ชื่อนายจ้าง)....., address.....,

engaged in .....(ประเภทกิจการ).....business has submitted a request to recruit ..**(จำนวน)**...Myanmar workers in order to work in ...(ชื่อจังหวัด)..... Province,Thailand. The workplace is located at .....,

as refer to the letter of (Provincial Name) Provincial Employment Office No. .....Dated ..(วันที่)..(เดือน).. B.E. 25....(20...)

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Chief of ...(ชื่อจังหวัด)... Provincial Employment Office

H.E.U MyoAung,
Permanent Secretary, Ministry of Labour, Immigration and Population
the Republic of the Union of Myanmar,
Nay Pyi Taw

ตัวอย่างหนังสือรับรองของพม่า
กรณีนำคนต่างด้าวเข้ามามากกว่า 200 คน
สำหรับ สจก. 1-10

No. .....

Bangkok Employment Office
.....
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour, Immigration and Population of the Republic of the Union of Myanmar dated 24 June 2016, concerning the agreement to recruit Myanmar workers to work legally in Thailand.

In this regard, we would like to inform Your Excellency that (ชื่อนายจ้าง)....., address.....,

engaged in .....(ประเภทกิจการ).....business has submitted a request to recruit ..**(จำนวน)**...Myanmar workers in order to work in ...(ชื่อจังหวัด)..... Province,Thailand. The workplace is located at .....,

as refer to the letter of (Provincial Name) Provincial Employment Office No. .....Dated ..(วันที่)..(เดือน).. B.E. 25....(20...)

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Director of Bangkok Employment Office.....

H.E.U MyoAung,
Permanent Secretary, Ministry of Labour, Immigration and Population
the Republic of the Union of Myanmar,
Nay Pyi Taw

ตัวอย่างหนังสือรับรองของพม่า
กรณีนายจ้างประกอบกิจการรับเหมาแรงงาน รับจ้างทำของ รับจ้างทั่วไป
สำหรับ สจจ.

No. .....

(Provincial Name) Provincial
Employment Office,
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour, Immigration and Population of the Republic of the Union of Myanmar dated 24 June 2016, concerning the agreement to recruit Myanmar workers to work legally in Thailand.

In this regard, we would like to inform Your Excellency that (ชื่อนายจ้าง), address.....

engaged in ...(ประเภทกิจการ)....business has submitted a request to recruit **..(จำนวนคนต่างด้าว).....** Myanmar workers in order to work under (ชื่อบริษัทคู่สัญญา).The workplace is located at..... (ที่ตั้งสถานที่ทำงาน).....,
as refer to the letter of (Provincial Name) Provincial Employment Office No. .....Dated ..(วันที่)..(เดือน).. B.E. 25....(20...)

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Chief of ..(ชื่อจังหวัด)..... Provincial Employment Office

H.E.U MyoAung,
Permanent Secretary, Ministry of Labour, Immigration and Population
the Republic of the Union of Myanmar,
Nay Pyi Taw.

ตัวอย่างหนังสือรับรองของพม่า
กรณีนายจ้างประกอบกิจการรับจ้างทำของ รับจ้างทั่วไป
สำหรับ สจก. 1-10

No. .....

Bangkok Employment Office
.....
address.....
Postcode.....
Tel .....
Fax .....

Month....B.E. 25....(20...)

Excellency,

Please kindly refer to the Memorandum of Understanding on Cooperation in the Employment of Workers between the Ministry of Labour of the Kingdom of Thailand and the Ministry of Labour, Immigration and Population of the Republic of the Union of Myanmar dated 24 June 2016, concerning the agreement to recruit Myanmar workers to work legally in Thailand.

In this regard, we would like to inform Your Excellency that (ชื่อนายจ้าง), address.....

engaged in ...(ประเภทกิจการ)....business has submitted a request to recruit **..(จำนวนคนต่างด้าว).....** Myanmar workers in order to work under (ชื่อบริษัทคู่สัญญา).The workplace is located at..... (ที่ตั้งสถานที่ทำงาน).....,
as refer to the letter of (Provincial Name) Provincial Employment Office No. .....Dated ..(วันที่)..(เดือน).. B.E. 25....(20...)

Accept, Excellency,the renewed assurances of my highest consideration

Signature .....
(.....)
Director of Bangkok Employment Office.....

H.E.U MyoAung,
Permanent Secretary, Ministry of Labour, Immigration and Population
the Republic of the Union of Myanmar,
Nay Pyi Taw.

No. .....

(Provincial Name)
Provincial Employment Office,/ Bangkok Employment Office Area
(Number)
.....
.....
.....

Notice of Vietnamese Worker Demand

This document is to notify that..... (Employers/Enterprises).....
Address..... Moo..... Soi..... Road.....
Tambon/Sub-district.....Amphoe/District.....Province..... Code.....
Telephone.....Fax.....Mobile Phone.....E-mail.....
Type of Business.....

requires Vietnamese Worker to work in Thailand in the position and number of worker as follows;

☐ Labourer Total.....Male.....Female.....
☐ Others Total.....Male.....Female.....

Workplace located at.....Moo.....Soi.....Road.....
Tambon/Sub-district.....Amphoe/District.....Province.....
The details of employment according to the employment contract certified by Provincial Employment Office/Bangkok Employment Office Area are as attached herewith.

This document is valid until the date of .....month.....year.....

Issued on .....month.....year.....

Signature.....

(.....)
Chief of the Provincial Employment Office/ Director of Bangkok Employment Office Area.

Remark: Department of Employment seal with red ink

ใบรับคำร้องขอนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ

RECEIPT OF PETITION ORDER TO IMPORT ALIEN TO ENTER INTO WORK IN THE KINGDOM

หน่วยงานที่รับคำขอ(สจจ./สจก.).....

OFFICE RECEIPT OF PETITION ORDER

เลขรับที่.....

NO.

วันที่.....

DATE

ชื่อนายจ้าง/สถานประกอบการ.....

NAME OF EMPLOYER/ ESTABLISHMENT

ยื่นคำขอนำคนต่างด้าวสัญชาติ

PETITION ORDER TO IMPORT ALIEN TO ENTER IN TO WORK OF NATIONALITY

☐ สัญชาติเมียนมา Myanmar

☐ สัญชาติลาว Lao

☐ สัญชาติกัมพูชา Cambodia

☐ สัญชาติเวียดนาม Vietnamese

☐ สัญชาติอื่นๆ (ระบุ)..... Other Nationality (specify)

ชื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับ.....

NAME OF OFFICE

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

MINISTRY OF LABOUR
AND VOCATIONAL TRAINING
N°:.....9769.....M.L.V.T/691

Name List of Cambodian Workers
Working Place : PRM Agency Service Co.,Ltd
Address: 106/63 Moo 5 Plutaluang Sattahip Chonburi 20180
Sending Company : Touch Manak Manpower Supply Co.,Ltd.

1	ឆែម មុំ	CHHEM MOM	F	13-12-1991	N00018126	KH-MOU00018046	KAMPONG THOM
2	ស ឡាច	SOR LACH	M	03-08-1974	N0058953	KH-MOU00018047	KAPOT
3	សាន សុខុម	SAN SOKHOM	F	26-01-1984	N1762027	KH-MOU00018048	TAKEO
4	ឃុន ខេន	KHUN KHEM	M	10-06-1988	N00558840	KH-MOU00018049	TAKEO
5	ស្វឹត ថូ	SVOET THOU	F	30-09-1991	N1606651	KH-MOU00018061	KAMPOT
6	ហេង សុភា	HENG SOPHEA	F	21-01-1995	N1479193	KH-MOU00018050	KOMPONG THOM
7	ឆាន់ សាវ៉ែត	CHHAN SAVETH	F	04-06-1985	N0077085	KH-MOU00018051	TBOUNG KHMUM
8	ហាយ ស្រីតូច	HAY SREYTOCH	F	11-06-1987	N1713976	KH-MOU00018052	KOMPONG CHAM
9	ជុយ វុធឿន	CHUY VUTHOEUN	M	06-05-1995	N00533647	KH-MOU00018053	PREY VENG
10	នឿន ណ្ណះ	NOEURN VANNAK	M	09-04-1991	N1753718	KH-MOU00018054	KOMPONG CHAM
11	ថុន សារុន	THON SARUN	F	03-01-1984	N00470592	KH-MOU00018055	TAKEO
12	រស់ រ៉ន់	ROUS RAN	M	08-10-1979	N00477075	KH-MOU00018056	KOMPONG THOM
13	ភឿង ម៉ាលីស	PHOEUNG MALIS	F	07-08-1993	N1481167	KH-MOU00018057	PREY VENG
14	ថាត មុំ	THAT MOM	F	12-03-1976	N00453944	KH-MOU00018058	KOMPONG CHAM
15	ថុន ស្រីកាត់	THUN SREYKATH	F	01-06-1993	N00470591	KH-MOU00018059	TAKEO
16	ឈន ពិន	CHHORN PEN	F	11-02-1976	N00477070	KH-MOU00018060	KOMPONG CHAM

Finish the list No. 16 only.

Phnom Penh, Sep.....23....., 2016
GENERAL DEPARTMENT OF LABOUR

Dr. SENG SAKDA
DIRECTOR GENERAL

Name List of working Worker Abroad (In Thailand)

No.....1139...../ XY
Vientaine....1.1 OCT 2016

Employer ID: 3100200711583 Name: Mr.Pipat Wannatipyaporn /Set Sae Lease

Province: Bangkok Adress: No:427/4, Road Pracharat Sai2, Sub-District Bang Sue, District Bang Sue.

Tel: 081-7210602 Fax:

No	Name and Last Name	Sex	Age	Passport No	Adress	District	Province	Area of Work
1	KI PHAIMIXAY	M	26	P1830790	DONETOUM	XAYPHOUTHONG	SAVANNAKHET	SERVICE

Director General
Department of Skills Development and Employment

Phouvanh CHANTHAVONG

Name of Recruitment Agency

XAYA EMPLOYMENT CO.,LTD

Ms.Viengsavanh Bounheuanghoung
Xaya Emploment Service Co.,LTD
351/3, Unit 22, T2 Road, Nakham Village, Sikhottabong District, Vientiane Capital, Lao PDR
Tel/Fax: 856-021 520188

THE EMBASSY OF THE REPUBLIC OF THE UNION OF MYANMAR
132 SATHORN NUA ROAD, BANGKOK 10500, THAILAND
Tel : (662) 233 2237, (662) 233 7250, (662) 234 4698,
(662) 237 7744, Fax : (662) 236 6898

No. 15196 /7-L/16

The Embassy of the Republic of the Union of Myanmar in Bangkok presents its compliments to the Ministry of Labour of Kingdom of Thailand, and has the honour to inform that the Ministry of Labour, Immigration and Population of Myanmar has approve the (3) employments of the following company:

(1) Miss Korakot Inthanuru (3 Pax)

The Embassy would like to send herewith a list of (3 Pax) Employment Contract approved by the Ministry of Labour, Immigration and Population of Myanmar.

The Embassy of the Republic of the Union of Myanmar avails itself of this opportunity to renew to the Ministry of Labour of Kingdom of Thailand the assurances of its highest consideration.

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF THE UNION OF MYANMAR
020
BANGKOK

3.10.2016

Dated. 3 October, 2016

Ministry of Labour
Kingdom of Thailand

Bangkok.

Department of Labour
Kayin Region, Hpa-An Township
The List Of Myanmar Employment Contract Workers (Miss Korakot Inthanuru) Date - 28-9-2016

No	Labour Card No	Issue of Labour Date	Name	M/F	NRC No.	Father's Name	Quali-fication	Date of Birth	Address In Myanmar	Job	Factory's Adress	Pass-port No.	Issue Date of Passport	Identi-fication Card	Issue Date of ID Card	Place of Pass - poart	Salary (Baht)
1	14867	28.Sep 2016	Ae Doe	M	3/KaKaYa (N)197495	U Htein Maung	Four Standard	4.May 1984	Kawka Reik Tsp	General Worker	Miss Korakot Inthanuruk	MB 506158	25.Feb 2016			Yan Gon	300(Per-Day)
2	14868	28.Sep 2016	Man Thung Wort Tun	M	3/KaKaYa (N)219992	U Chit Aung	Four Standard	20.Sep 1981	Kawka Reik Tsp	General Worker	Miss Korakot Inthanuruk	MB 506941	25.Feb 2016			Yan Gon	300(Per-Day)
3	14869	28.Sep 2016	Nan Dar Muu	F	3/KaKaYa (N)219993	U Thaung Myint	Four Standard	17.Nov 1985	Kawka Reik Tsp	General Worker	Miss Korakot Inthanuruk	MB 506631	25.Feb 2016			Yan Gon	300(Per-Day)

Male	2
Female	1
Total	3

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF THE UNION OF MYANMAR 026 BANGKOK

Department of Labour Date.....

กรมการจัดหางาน DEPARTMENT OF EMPLOYMENT

Aung Nyein
Assistant Director
Department of Labour

- ตัวอย่าง -

NAME LIST OF VIETNAMESE WORKERS

Date.....

EMPLOYER.....

ADDRESS : .....

Tel : ..... Fax : ..... E-mail : .....

VIETNAMESE SENDING AGENEY : .....

No	Name	Sex	Age	Passport No.	Address in Vietnam

Signature

( )

Employer/Recruitment Agency

Address.....

Tel.....Fax..... E-mail.....

The Reference Number of Provincial Employment Office.

Code Number	Province
0028/....	All Provincial Employment Office

The Reference Number of Bangkok Employment Office.

Code Number	Bangkok Employment Office
0315.1/....	1
0315.2/....	2
0315.3/....	3
0315.4/....	4
0315.5/....	5
0315.6/....	6
0315.7/....	7
0315.8/....	8
0315.9/....	9
0315.10/....	10

การกำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออกของ
สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่

รหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก	สำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่
รง ๐๓๑๕.๑/....	๑
รง ๐๓๑๕.๒/....	๒
รง ๐๓๑๕.๓/....	๓
รง ๐๓๑๕.๔/....	๔
รง ๐๓๑๕.๕/....	๕
รง ๐๓๑๕.๖/....	๖
รง ๐๓๑๕.๗/....	๗
รง ๐๓๑๕.๘/....	๘
รง ๐๓๑๕.๙/....	๙
รง ๐๓๑๕.๑๐/....	๑๐

การกำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออกของสำนักงานจัดหางานจังหวัด

รหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก	สำนักงานจัดหางานจังหวัด
กบ ๐๐๒๘/....	กระบี่
กจ ๐๐๒๘/....	กาญจนบุรี
กส ๐๐๒๘/....	กาฬสินธุ์
กพ ๐๐๒๘/....	กำแพงเพชร
ขก ๐๐๒๘/....	ขอนแก่น
จบ ๐๐๒๘/....	จันทบุรี
ฉช ๐๐๒๘/....	ฉะเชิงเทรา
ชบ ๐๐๒๘/....	ชลบุรี
ชน ๐๐๒๘/....	ชัยนาท
ชย ๐๐๒๘/....	ชัยภูมิ
ชพ ๐๐๒๘/....	ชุมพร
ชร ๐๐๒๘/....	เชียงราย
ชม ๐๐๒๘/....	เชียงใหม่
ตง ๐๐๒๘/....	ตรัง
ตร ๐๐๒๘/....	ตราด
ตก ๐๐๒๘/....	ตาก
นย ๐๐๒๘/....	นครนายก
นฐ ๐๐๒๘/....	นครปฐม
นพ ๐๐๒๘/....	นครพนม
นม ๐๐๒๘/....	นครราชสีมา
นศ ๐๐๒๘/....	นครศรีธรรมราช
นว ๐๐๒๘/....	นครสวรรค์
นบ ๐๐๒๘/....	นนทบุรี
นธ ๐๐๒๘/....	นราธิวาส
นน ๐๐๒๘/....	น่าน
บก ๐๐๒๘/....	บึงกาฬ
บร ๐๐๒๘/....	บุรีรัมย์
ปท ๐๐๒๘/....	ปทุมธานี
ปข ๐๐๒๘/....	ประจวบคีรีขันธ์
ปจ ๐๐๒๘/....	ปราจีนบุรี

รหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก	สำนักงานจัดหางานจังหวัด
ปน ๐๐๒๘/....	ปัตตานี
พย ๐๐๒๘/....	พะเยา
อย ๐๐๒๘/....	พระนครศรีอยุธยา
พง ๐๐๒๘/....	พังงา
พท ๐๐๒๘/....	พัทลุง
พจ ๐๐๒๘/....	พิจิตร
พล ๐๐๒๘/....	พิษณุโลก
พบ ๐๐๒๘/....	เพชรบุรี
พช ๐๐๒๘/....	เพชรบูรณ์
พร ๐๐๒๘/....	แพร่
ภก ๐๐๒๘/....	ภูเก็ต
มค ๐๐๒๘/....	มหาสารคาม
มห ๐๐๒๘/....	มุกดาหาร
มส ๐๐๒๘/....	แม่ฮ่องสอน
ยส ๐๐๒๘/....	ยโสธร
ยล ๐๐๒๘/....	ยะลา
รอ ๐๐๒๘/....	ร้อยเอ็ด
รน ๐๐๒๘/....	ระนอง
รย ๐๐๒๘/....	ระยอง
รบ ๐๐๒๘/....	ราชบุรี
ลบ ๐๐๒๘/....	ลพบุรี
ลป ๐๐๒๘/....	ลำปาง
ลพ ๐๐๒๘/....	ลำพูน
ลย ๐๐๒๘/....	เลย
ศก ๐๐๒๘/....	ศรีสะเกษ
สน ๐๐๒๘/....	สกลนคร
สข ๐๐๒๘/....	สงขลา
สต ๐๐๒๘/....	สตูล
สป ๐๐๒๘/....	สมุทรปราการ
สส ๐๐๒๘/....	สมุทรสงคราม
สค ๐๐๒๘/....	สมุทรสาคร
สก ๐๐๒๘/....	สระแก้ว

รหัสตัวพยัญชนะและเลขที่หนังสือออก	สำนักงานจัดหางานจังหวัด
สบ ๐๐๒๘/....	สระบุรี
สห ๐๐๒๘/....	สิงห์บุรี
สท ๐๐๒๘/....	สุโขทัย
สพ ๐๐๒๘/....	สุพรรณบุรี
สฎ ๐๐๒๘/....	สุราษฎร์ธานี
สร ๐๐๒๘/....	สุรินทร์
นค ๐๐๒๘/....	หนองคาย
นภ ๐๐๒๘/....	หนองบัวลำภู
อท ๐๐๒๘/....	อ่างทอง
อจ ๐๐๒๘/....	อำนาจเจริญ
อด ๐๐๒๘/....	อุดรธานี
อต ๐๐๒๘/....	อุตรดิตถ์
อน ๐๐๒๘/....	อุทัยธานี
อบ ๐๐๒๘/....	อุบลราชธานี

อากรแสตมป์
พร้อมขีดฆ่า

หนังสือมอบอำนาจ

ทำที่.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ข้าพเจ้า .....

เลขประจำตัวประชาชน/เลขทะเบียนนิติบุคคล/หนังสือเดินทาง.....

อยู่บ้านเลขที่/สำนักงานตั้งอยู่ที่.....

.....

.....

ขอมอบอำนาจให้.....

เลขประจำตัวประชาชน/เลขทะเบียนนิติบุคคล.....

อยู่บ้านเลขที่/สำนักงานตั้งอยู่ที่.....

.....

.....

เป็นผู้มีอำนาจทำการแทนข้าพเจ้าเพื่อดำเนินการต่อไปนี้

๑. ยื่นคำขอ หรือคำร้อง และเอกสารและหลักฐานเพื่อดำเนินการตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือการอื่นใดอันจำเป็นที่เกี่ยวข้องได้

๒. ลงนามในบันทึกข้อตกลง หรือหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๓. แก้ไขเพิ่มเติมข้อความในคำขอ หรือคำร้อง และเอกสารและหลักฐานประกอบการดำเนินการตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙

๔. ให้ถ้อยคำ หรือนำส่งคำขอหรือคำร้อง และเอกสารและหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

๕. มอบอำนาจช่วงให้บุคคลอื่นใด เพื่อดำเนินการตามหนังสือมอบอำนาจฉบับนี้อีกช่วงหนึ่ง

๖. ดำเนินการในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจนเสร็จการ

ทั้งนี้การกระทำใดๆ ที่ผู้รับมอบอำนาจได้กระทำไปตามที่ได้รับมอบหมายนั้น ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง เสมือนหนึ่งว่าข้าพเจ้าได้กระทำการนั้นๆ ด้วยตัวข้าพเจ้าเอง

ลงชื่อ.....ผู้มอบอำนาจ
(.....)
ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....ผู้รับมอบอำนาจ
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

<u>หมายเหตุ</u> หากผู้มอบอำนาจประสงค์จะจำกัดขอบเขตการมอบอำนาจเป็นอย่างอื่น ย่อมกระทำได้โดยไม่ใช้หรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อความข้างต้น

รายงานผลการยื่นคำร้องขอนำเข้าคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ
จำแนกตามประเภทกิจการ 25 กิจการ ประจำเดือน .....

สจจ./สจก. .....

ลำดับที่	ประเภทกิจการ	เมียนมา			ลาว			กัมพูชา			เวียดนาม			รวมทั้งสิ้น	รวมนายจ้าง
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม		
1	กิจการประมง														
2	กิจการเกษตรและปศุสัตว์														
3	กิจการก่อสร้าง														
4	กิจการต่อเนื่องประมงทะเล														
5	กิจการต่อเนื่องการเกษตร														
6	กิจการต่อเนื่องปศุสัตว์														
7	กิจการรีไซเคิล รับซื้อของเก่า คัดแยกขยะ คัดแยกของเก่า														
8	กิจการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน														
9	กิจการผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับโลหะ														
10	กิจการผลิตหรือจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม														
11	กิจการผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากดิน														
12	กิจการผลิตหรือจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง														
13	กิจการแปรรูปหิน														
14	กิจการผลิตหรือจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องแต่งกาย สิ่งทอ เครื่องประดับ ชิ้นส่วนรองเท้า														
15	กิจการผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์พลาสติก เคมีภัณฑ์ ผลิตปุ๋ย ของเด็กเล่น														
16	กิจการผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์กระดาษ														
17	กิจการผลิตหรือจำหน่ายจำหน่ายสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า แบตเตอรี่ และยานยนต์														
18	กิจการขนถ่ายสินค้าทางบก ทางน้ำ คลังสินค้า														
19	กิจการค้าส่ง ค้าปลีก แผงลอยในตลาด และร้านค้าทั่วไป														
20	กิจการอู่ซ่อมรถ ล้าง อัดฉีด														
21	กิจการสถานีบริการน้ำมัน แก๊ส เชื้อเพลิง														
22	กิจการสถานศึกษา มูลนิธิ สมาคม สถานพยาบาล														
23	กิจการให้บริการต่างๆ ยกเว้นกิจการรับเหมาแรงงาน														
24	กิจการแปรรูปสัตว์น้ำ														
25	ผู้รับใช้ในบ้าน														
รวมทั้งสิ้น															

หมายเหตุ : 1. ตัดยอดทุกวันที่ 25 ของเดือน และรายงานสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวทุกวันที่ 1 ของเดือนถัดไป

2. รายงานทางหมายเลขโทรสาร 02-354-1723 หรือ E-mail mou1763@gmail.com

ผู้รายงาน.....

(.....)

คู่มือ

การปราบปรามการค้ามนุษย์

และคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

บทที่ ๑
ความรู้ทั่วไป

๑. การค้ามนุษย์ (Human Trafficking) คืออะไร (หน้า ๒)

๒. องค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์ตามกฎหมายไทย (หน้า ๓)

๓. การค้ามนุษย์ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (หน้า ๖)

๔. การค้ามนุษย์และการลักลอบขนคนเข้าเมือง (Human Trafficking and People Smuggling) (หน้า ๗)

๑. การค้ามนุษย์ (Human Trafficking) คืออะไร

การค้ามนุษย์ เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการเป็นธุระจัดหา การนำพา การรับตัวไว้และการบริหารจัดการบุคคลที่ได้มาซึ่งก็คือ**ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำตัวผู้เสียหายไปก่อให้เกิดผลกำไร และ/หรือ ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในวงจรของการค้ามนุษย์ จะใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อควบคุมผู้เสียหายให้ยอมปฏิบัติตาม ไม่กล้าหลบหนี หรือป้องกันในกรณีที่ถูกเจ้าหน้าที่ตรวจพบ ซึ่งนอกเหนือจากการใช้กำลังบังคับแล้ว ยังรวมถึงการทำให้ผู้เสียหายถูกผูกมัดด้วยภาระหนี้สินที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ หรือการใช้กระบวนการทางกฎหมายหรือข่มขู่ว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายมาบังคับกับผู้เสียหาย

วิธีการที่ใช้ในการควบคุมผู้เสียหายทำให้ผู้เสียหายตัดสินใจที่จะไม่หลบหนี หรือทำให้ผู้เสียหายเชื่อหรือกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อตนเองหรือคนใกล้ชิดหากปฏิเสธการให้บริการหรือทำงาน ผู้เสียหายอาจต้องเผชิญกับการถูกข่มเหงทั้งด้านร่างกาย เพศ และจิตใจ และอาจต้องอาศัยหรือทำงานในสถานที่ที่มีสภาพเลวร้าย

การค้ามนุษย์ประกอบด้วย**ขั้นตอนหลัก ๓ ขั้นตอน** คือ

๑.๑ <u>การจัดหา</u> (recruitment)

การจัดหาผู้เสียหายโดยฉกฉวยและอาศัยความไร้เดียงสาและความใสซื่อของคนหนุ่มสาวผู้ที่กำลังมองหาโอกาสใหม่ สถานที่ใหม่ เพื่ออนาคตที่สดใสหรือพยายามดิ้นรนเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น โดยการชักจูงหรือหลอกล่อคนเหล่านี้เข้าสู่วังวนของการค้ามนุษย์ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น คำมั่นสัญญาจอมปลอมเกี่ยวกับงานที่มีค่าจ้างค่าแรงสูง การแกล้งหลอกเกี่ยวกับการจัดการเดินทาง การทำสัญญาจัดงานแต่งงานที่กุเรื่องขึ้นมา หรือแม้แต่การขายผู้เสียหายให้แก่ขบวนการค้ามนุษย์โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคนใกล้ชิด เป็นต้น

๑.๒ <u>การนำพา</u> (transfer/transportation)

การนำพาผู้เสียหายไปยังจุดหมายปลายทางโดยส่วนใหญ่คือ สถานที่ที่เกิดการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอาจเป็นการนำพาตัวผู้เสียหายจากเมืองหนึ่งไปยังอีกเมืองหนึ่ง หรือจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง การทำเช่นนี้ก็เพื่อทำให้ผู้เสียหายถูกตัดขาดจากสถานที่หรือบุคคลที่ตนมีความสนิมสนมคุ้นเคย ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการควบคุมตัวผู้เสียหาย

๑.๓ <u>การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ</u> (exploitation)

การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์นั้น บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าในขั้นตอนใด หากกระทำโดยรู้และเจตนาแสวงหาประโยชน์ โดยใช้ผู้เสียหายเป็นเครื่องมือหรือช่วยเหลือให้การกระทำบรรลุผล ย่อมมีความผิดฐานค้ามนุษย์ด้วยกันทุกคน

วัตถุประสงค์สำคัญของการค้ามนุษย์ก็เพื่อแสวงหากำไรโดยการนำตัวผู้เสียหายไปหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แสวงหาประโยชน์ทางเพศ แสวงหาประโยชน์ทางด้านแรงงาน บังคับให้ขอทาน บังคับให้แต่งงาน หรือรูปแบบอื่นที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น และโดยมากมักจะเกิดในสถานที่หรือประเทศอันเป็นจุดหมายปลายทาง

เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผู้เสียหายจะเชื่อฟัง ยอมปฏิบัติตามและเพื่อเป็นการควบคุมผู้เสียหายให้อยู่ภายใต้คำสั่ง นักค้ามนุษย์จะมีการใช้ความรุนแรง (ทั้งทางร่างกาย เพศและจิตใจ) มีการข่มขู่คุกคามในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแบล็คเมล์ การขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายตัวผู้เสียหายหรือบุคคลใกล้ชิด เป็นต้น นอกจากนั้น อาจมีการยึดเอกสารแสดงตน เช่น หนังสือเดินทาง นักค้ามนุษย์จะกีดกันผู้เสียหายไม่ให้ติดต่อกับบุคคลอื่น ควบคุมเสรีภาพในการเดินทาง และผู้เสียหายบางรายอาจทำให้กลายเป็นผู้ติดยาเสพติดหรือสุรา

วิธีที่พบและเป็นที่นิยมในการนำมาใช้ในการควบคุมผู้เสียหายมากที่สุด คือ การทำให้ตกเป็นทาสชดใช้หนี้ (indebted slavery) นักค้ามนุษย์จะบอกผู้เสียหายว่าได้ทดลองจ่ายเงินสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งเงินจำนวนนี้จะมียอดสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายสำหรับอาหารและปัจจัยการยังชีพอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันของผู้เสียหาย โดยผู้เสียหายจะถูกทำให้เชื่อว่าในทันทีที่พวกเขาชำระหนี้หมด พวกเขาจะได้รับอิสรภาพ

๒. องค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์ตามกฎหมายไทย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดความผิดฐานค้ามนุษย์ไว้ใน มาตรา ๖ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการคือ

๒.๑ องค์ประกอบภายนอก ประกอบด้วย

๑) กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- เป็นธุระจัดหา
- ซื้อ ขาย จำหน่าย
- พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด
- หน่วงเหนี่ยว กักขัง
- จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด

๒) การกระทำตามข้อ ๑) ได้กระทำลงโดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- ข่มขู่
- ใช้กำลังบังคับ
- ลักพาตัว

- ฉ้อฉล หลอกลวง

- ใช้อำนาจโดยมิชอบ

- ใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ

- ขู่เข็ญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ

- โดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิด

๒.๒ องค์ประกอบภายใน ประกอบด้วย

๑) มีเจตนาในการกระทำผิด และ

๒) มีเจตนาพิเศษเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (หากำไร) จากผู้เสียหาย

มาตรา ๖ วรรคสาม ได้กำหนดความหมายของ "การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ" ว่าหมายความรวมถึง

(๑) การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี

(๒) การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุลามกหรือสื่อลามก เช่น นำตัวมาเพื่อแสดงภาพยนตร์ลามก เป็นต้น

(๓) การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น เช่น บังคับให้เต้นระบำเปลื้องผ้า เป็นต้น

(๔) การเอาคนมาเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส

(๕) การนำคนมาขอทาน

(๖) การตัดอวัยวะเพื่อการค้า

(๗) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

(๘) การอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล

หมายเหตุ - การที่กฎหมายกำหนด (๘) เป็นการแสดงให้เห็นในตัวว่า การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอาจมีรูปแบบอื่นอีกก็ได้

- วลีที่ว่า "ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม" หมายความว่า แม้ว่าบุคคลนั้นจะยินยอม การกระทำดังกล่าวก็ถือเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ซึ่งหากมีปรากฏว่ามีองค์ประกอบภายนอกอื่นครบถ้วน เช่น ถูกพามาด้วยวิธีการหลอกลวง หรือรับตัวไว้แล้วถูกบังคับ เช่นนี้บุคคลนั้นก็ถือเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นต้น

มาตรา ๖ วรรคสี่ กำหนดว่า "การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ" หมายถึง การข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการ โดยใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายเสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเอง หรือผู้อื่น

(๒) ขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ

(๓) ใช้กำลังประทุษร้าย

(๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ หรือนำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่นมาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ (debt bondage)

(๕) ทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้

ข้อสังเกต

๑. แนวความคิดพื้นฐานของการค้ามนุษย์ คือ การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากผู้เสียหาย แต่มาตรา ๔ ไม่ได้อธิบายว่า "การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ" คืออะไร เพียงแต่ยกตัวอย่างรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนท้ายที่ระบุว่า "การอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน อันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม" ก็จะเป็นการยากสำหรับผู้ปฏิบัติหากไม่เข้าใจความหมายของคำว่า "การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ"

แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดบัญญัติความหมายของคำว่า "การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ" ไว้ และโดยที่แนวความคิดพื้นฐานในเรื่องนี้พัฒนามาจากอนุสัญญาระหว่างประเทศซึ่งใช้คำว่า "Exploitation" การค้นหาความหมายที่ใช้โดยทั่วไปจากพจนานุกรมภาษาอังกฤษจะทำให้เข้าใจความหมายได้ใกล้เคียงที่สุด

Oxford Dictionaries และ British & World English Dictionary ได้ให้ความหมายของคำว่า "การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ" ไว้คล้ายกันและสอดคล้องกับการค้ามนุษย์มี ๒ นัย คือ

๑.๑ การกระทำใด ๆ ต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดอย่างไม่เป็นธรรม เพื่อที่จะได้ประโยชน์จากการทำงานหรือน้ำพักน้ำแรงของบุคคลนั้น

๑.๒ การอาศัยหรือการใช้สถานการณ์หรือโอกาสเพื่อตักตวงผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรมให้แก่ตนเอง

Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus ได้ให้ความหมายว่า การใช้บุคคลหนึ่งบุคลใดอย่างไม่เป็นธรรมเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

ดังนั้น คำที่เป็นหัวใจสำคัญในการพิจารณาว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบหรือไม่ คือการใช้อย่างไม่เป็นธรรม (Unfair use) และการได้ประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรม (Unfair advantage)

๒. ความผิดฐานค้ามนุษย์ได้ถูกบัญญัติให้สามารถนำมาใช้ดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงจรการค้ามนุษย์ในบทบาทต่าง ๆ รวมทั้งบุคคลที่แม้ไม่ได้เป็นผู้แสวงหาประโยชน์จากแรงงานหรือบริการของผู้เสียหายโดยตรง หากแต่ได้รับผลประโยชน์หรือช่วยเหลือสนับสนุนให้เกิดการค้ามนุษย์

๓. วงจรการค้ามนุษย์จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำหลายอย่าง ซึ่งการกระทำบางอย่างอาจเข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นโดยตัวเอง ดังนั้น จึงควรพิจารณานำกฎหมายและมาตราที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ให้ครบถ้วน

๓. การค้ามนุษย์ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

๓.๑ มาตรา ๔ กำหนดว่า "เด็ก" หมายถึง บุคคลผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (ให้พิจารณาจากอายุของผู้เสียหายในวันแรกที่ตกเป็นผู้เสียหาย)

๓.๒ มาตรา ๖ (๒) กำหนดองค์ประกอบความผิดในกรณีที่การค้ามนุษย์กระทำต่อเด็กไว้ ๒ ประการ คือ

องค์ประกอบภายนอก คือ มีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- เป็นธุระจัดหา
- ซื้อ ขาย จำหน่าย
- พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด
- หน่วงเหนี่ยว กักขัง
- จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก

องค์ประกอบภายใน คือ การกระทำดังกล่าวมีเจตนาเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก

ทั้งนี้ แม้จะไม่มีการใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๒.๑ ข้อย่อย ๒) หรือแม้เด็กนั้นจะได้ให้ความยินยอมก็ถือว่าเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์

หมายเหตุ – การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ตามมาตรา ๖ (๒) นี้ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ นอกจากนั้น การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการซึ่งกระทำกับเด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ตามมาตรานี้จะแตกต่างจากความผิดตามมาตรา ๕๖/๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดต่างหาก ซึ่งไม่ใช่ความผิดฐานค้ามนุษย์

๓.๓ **พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐** ได้บัญญัติความผิดขึ้นใหม่ เป็นความผิดฐานใช้เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี หรือผู้มีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ทำงานหรือให้บริการอันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ในมาตรา ๕๒/๑ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

ผู้กระทำ คือ ผู้ใด

การกระทำ คือ

- เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย จัดให้หรือรับไว้ซึ่งบุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปี
- ให้ทำงานหรือให้บริการ ที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของบุคคลนั้น

(๒) ในลักษณะ หรือในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของบุคคลนั้น

(๓) ขัดต่อศีลธรรมอันดี

ระวางโทษ มี ๒ กรณี คือ

๑. กรณีทั่วไป คือ จำคุกไม่เกินสี่ปี และปรับไม่เกินสี่แสนบาท

๒. กรณีที่บุพการีให้ผู้สืบสันดานทำงานหรือให้บริการ ศาลอาจไม่ลงโทษเลยก็ได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- ให้ทำเพราะความยากจนเหลือทนทาน
- เมื่อพิจารณาถึงสภาพความผิด หรือเหตุอันควรปราณีอื่น

คำว่า "บุพการี" หมายถึง บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด สืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไป กล่าวคือ พิจารณาความเป็นเครือญาติตามความเป็นจริงยิ่งกว่าความสัมพันธ์ทางกฎหมาย ดังนั้น แม้จะเป็นบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เป็นบิดาตามความเป็นตริงก็ถือเป็นบุพการี

ผู้สืบสันดาน หมายถึง ผู้สืบสายโลหิตโดยตรงลงมา เช่น ลูก หลาน เหลน ลื่อ

๔. การค้ามนุษย์และการลักลอบขนคนเข้าเมือง (Human Trafficking and People Smuggling)

การค้ามนุษย์และการลักลอบขนคนเข้าเมืองถือเป็นอาชญากรรมที่มีข้อแตกต่างที่สำคัญ ได้แก่

การเปรียบเทียบระหว่างการค้ามนุษย์กับการลักลอบขนคนเข้าเมือง	
การค้ามนุษย์	**การลักลอบขนคนเข้าเมือง**
๑. เป็นความผิดที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และอนามัยของผู้เสียหาย ซึ่งถูกบังคับ หลอกลวง นำต้ามาแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ (ผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้)	๑. เป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย ความมั่นคง ปลอดภัยของประเทศที่มีการลักลอบเดินทางระหว่างกัน (รัฐเป็นผู้เสียหาย)
๒. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่ได้ยินยอมที่จะถูกพามาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ แม้จะมีบางกรณีที่ผู้เสียหายยินยอม หรือเต็มใจที่จะถูกพามาจากภูมิลำเนาของตน แต่ความยินยอมดังกล่าว มักเกิดจากการถูกหลอก หรือใช้อุบายชักจูง	๒. ผู้ที่ลักลอบข้ามแดนมานั้นยินยอมหรือสมัครใจที่จะข้ามแดนไปยังประเทศปลายทาง ผู้รับจ้างพาข้ามแดนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการข้ามแดนเท่านั้น และเมื่อข้ามแดนได้สำเร็จแล้ว ผู้ที่ลักลอบข้ามแดนมีอิสระที่จะทำการใด ๆ ตามที่ตนต้องการ ผู้รับจ้างจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยว มีอิสระที่จะทำการใด ๆ ตามที่ตนต้องการ ผู้รับจ้างจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยว
๓. วัตถุประสงค์ของการค้ามนุษย์ คือ การพาผู้เสียหายไปแสวงหาประโยชน์ยังสถานที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งในทางกฎหมายถือว่า ผู้กระทำมีเจตนาพิเศษเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ (Exploitative purpose) เช่น แสวงหาประโยชน์ทางเพศ บังคับใช้แรงงานหรือบริการ บังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า เป็นต้น	๓. วัตถุประสงค์ของผู้กระทำความผิดฐานรับจ้างพาข้ามแดน คือ นำพาผู้ประสงค์ข้ามแดนผ่านแดนไปได้ตามที่ตกลงกันไว้ (Facilitative purpose) มิได้มีเจตนาแสวงหาประโยชน์อื่นใดจากผู้ลักลอบข้ามแดนนอกจากค่าจ้างที่ได้ตกลงกัน

การเปรียบเทียบระหว่างการค้ามนุษย์กับการลักลอบขนคนเข้าเมือง	
การค้ามนุษย์	การลักลอบขนคนเข้าเมือง
๔. เป็นการกระทำผิดที่เกิดขึ้นได้ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ เช่น หลอกลวงหญิงจากทางภาคเหนือของประเทศเพื่อมาขายประเวณีทางภาคใต้ของประเทศ หรืออาจข้ามประเทศไปยังประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เป็นต้น	๔. เป็นความผิดที่เกิดได้เฉพาะระหว่างประเทศเท่านั้น เสมอ วัตถุประสงค์ คือ เป็นการลักลอบพาคนจากประเทศหนึ่งข้ามแดนไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
๕. ผู้กระทำความผิดจะเป็นฝ่ายแสวงหาผู้เสียหาย โดยผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น ผ่านตัวแทน นายหน้า ใช้อุบายหลอกลวงทำให้ผู้เสียหายเชื่อว่าจะไปประกอบอาชีพที่มั่นคงมีรายได้ดี หรือบางรายใช้กำลังประทุษร้ายทันทีที่ผู้เสียหายตกอยู่ภายใต้การควบคุม แล้วทำให้ผู้เสียหายไม่มีอำนาจตัดสินใจหรือต่อรองใด ๆ	๕. ผู้ประสงค์จะข้ามแดน จะเป็นผู้ขวนขวายใช้บริการจากผู้รับจ้างขนคนข้ามแดนโดยตรงหรือจากการผ่านโฆษณาเชิญชวน ผู้รับจ้างขนคนข้ามแดน จะมีอำนาจควบคุมได้เฉพาะช่วงเวลาในการพาข้ามแดนเท่านั้น
๖. ผลประโยชน์จากการค้ามนุษย์เกิดจากการนำตัวผู้เสียหายไปทำงานหรือให้บริการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อก่อให้เกิดกำไรแก่นักค้ามนุษย์	๖. ผลประโยชน์ คือ ค่าตอบแทนที่คนประสงค์เดินทางข้ามแดนจ่ายให้เมื่อสามารถพาข้ามพรมแดนประเทศมาได้
๗. การค้ามนุษย์ มักมีการใช้ความรุนแรง หรือการจำกัดเสรีภาพของผู้เสียหายเป็นมาตรการในการควบคุมไม่ให้ผู้เสียหายหลบหนี หรือยอมปฏิบัติตาม	๗. การเดินทางข้ามแดนเป็นความประสงค์ของผู้เดินทางโดยแท้ ถ้าผู้ประสงค์จะข้ามแดนประเมินถึงความเสี่ยงแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมที่ข้ามแดนในช่วงเวลาดังกล่าว เขาจะบอกเลิกก็ได้ ซึ่งผู้รับจ้างขนคนข้ามแดนไม่มีอำนาจบังคับ หรือใช้ความรุนแรง
๘. เมื่อเดินทางมาถึงที่หมาย ผู้เสียหายจะถูกขายหรือถูกบังคับให้ทำงานในประเภทและสถานที่ที่กำหนดไว้ ผู้เสียหายจะถูกจำกัดเสรีภาพโดยมักจะถูกควบคุม หรือคุมขังในสถานที่ที่ถูกแสวงหาประโยชน์ เอกสารเดินทาง หรือเอกสารสำคัญอื่น เช่น ตั๋วเครื่องบินจะถูกริบหรือยึดไว้	๘. เมื่อผู้รับจ้างพาผู้ประสงค์เดินทางมาถึงที่หมายปลายทางตามที่ตกลงกันไว้ ทั้งสองฝ่ายไม่มีพันธะผูกพันใด ๆ ต่อกัน การจะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างไรเป็นการตัดสินใจของผู้ประสงค์เดินทางแต่เพียงฝ่ายเดียว

หมายเหตุ

๑. บางกรณีผู้ที่ถูกลักพาตัวไม่ได้ยินยอม แต่การที่จะเป็นการค้ามนุษย์หรือไม่ ให้ไปพิจารณาที่องค์ประกอบของการค้ามนุษย์

๒. ผู้ที่ลักลอบเดินทางเข้าประเทศถือเป็นบุคคลที่อยู่ในภาวะเสี่ยง ดังนั้น ผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองอาจกลายเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในภายหลังก็ได้

บทที่ ๒

การรับแจ้งเหตุ การช่วยเหลือ และการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

๑. การรับแจ้งเหตุ (หน้า ๙)

๒. การเตรียมการวางแผนและจัดทีมเข้าปฏิบัติการก่อนเข้าทำการช่วยเหลือ (หน้า ๑๑)

๓. การเข้าปฏิบัติการช่วยเหลือ (หน้า ๑๒)

๔. การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ (หน้า ๑๒)

๕.การจัดทำบันทึกการตรวจค้น (หน้า ๑๕)

๑. การรับแจ้งเหตุ

กรณีผู้แจ้งไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

พฤติกรรมที่แจ้งเป็นอย่างไร

ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น พร้อมพยานบุคคลพยานวัตถุ และเอกสาร (ถ้ามี)

สรุปข้อเสนอ/ความเห็น
- ฐานความผิดอะไร
- แนวทางการดำเนินการ

เสนอผู้บังคับบัญชา

กรณีการแจ้งเหตุการค้ามนุษย์ในเรือประมง

สอบถามพิกัดตำแหน่งของเรือทั้งแลตติจูด ลองติจูด

ชื่อเรือ/หมายเลขข้างเรือ/ชื่อเจ้าของเรือ/บริษัท/ไต้ก่ง/นายหน้า (ถ้ารู้)

ประเภทการทำประมง เช่น เรือไดร์หมึก เรืออวนลอย อวนลาก อวนล้อม อวนรุน เป็นต้น

ลักษณะและขนาดของเรือ เช่น ทำด้วยไม้ สีขอนเก่ง เป็นต้น

ทิศทางของเรือ (สอบถามต้นทางและปลายทางเรือรวมทั้งความเร็วเรือ)

สภาพแวดล้อมโดยรอบเพื่อใช้เป็นจุดอ้างอิง (เช่น กระโจมไฟ ท่าเรือ อ่าว)

๓.๑ <u>กรณีผู้แจ้งไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์</u>

ให้ผู้รับแจ้งทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐานเบื้องต้นและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา โดยในรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงควรมีรายละเอียด ดังนี้

๑) พฤติกรรมตามที่แจ้งเป็นอย่างไร

๒) ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น พร้อมพยานบุคคล พยานวัตถุ และพยานเอกสาร (หากมี)

๓) ข้อเสนอและความเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญาหรือไม่ควรดำเนินการอย่างไร และหากเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาฐานอื่นให้พิจารณาด้วยว่าเป็นความผิดฐานใดแล้วเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการ เช่น ให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป เป็นต้น

กรณีพบว่าน่าจะเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ อาจเรียกบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มาสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกเบื้องต้นแล้วส่งแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อคัดแยกผู้เสียหายประกอบรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้พนักงานสอบสวนนำไปใช้ประกอบการสอบสวนต่อไป

๓.๒ <u>กรณีมีการแจ้งเหตุการค้ามนุษย์ในเรือประมง</u>

เนื่องจากมีเรือประมงจำนวนมาก ผู้รับแจ้งจึงควรสอบถามข้อมูลต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ในการค้นหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่ผู้รับแจ้งเหตุควรสอบถาม ได้แก่

๑) พิกัดตำแหน่งเรือทั้งแลตติจูด ลองติจูด หรือเรียกกันทั่วไปว่าแลตลอง ซึ่งได้มาจากเครื่องมือหาตำแหน่งที่เรือติดตั้งประจำอยู่บนเรือ

๒) ชื่อเรือหรือหมายเลขข้างเรือ

๓) ประเภทการทำประมงของเรือ เช่น เรือไดร์หมึก เรืออวนลอย เรืออวนล้อม เรืออวนรุน เป็นต้น

๔) ลักษณะทั่วไปของเรือ เช่น เรือทำด้วยไม้ขนาดประมาณ ๑๒ วา ตัวเรือสีขาว เก่งเรือสีฟ้า เป็นต้น

๕) ทิศทางของเรือสอบถามต้นทางที่เรือออกและจุดหมายปลายทาง รวมทั้งความเร็วเรือ เป็นต้น

๖) สภาพแวดล้อมโดยรอบ เช่น ชื่อเรือที่แล่นผ่านโดยเฉพาะเรือขนาดใหญ่ ซึ่งอาจมีช่องทางติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้ หรือสิ่งที่สามารถใช้เป็นจุดอ้างอิง เช่น กระโจมไฟท่าเรือ อ่าวแหลม เป็นต้น

๑.๓ <u>กรณีผู้แจ้งเป็นผู้เสียหายหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์</u>

ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งจัดให้มีการดำเนินการตามขั้นตอนการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ ๔

หมายเหตุ *หากผู้รับแจ้งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วส่งเรื่องให้สถานีตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุ กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไปโดยเร็ว พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้แจ้งเหตุทราบด้วย*

๒. การเตรียมการวางแผนและจัดทีมเข้าปฏิบัติการก่อนเข้าทำการช่วยเหลือ

๑) กำหนดหัวหน้าชุดปฏิบัติการ (ในกรณีที่เป็นการทำงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ควรมีการกำหนดผู้บัญชาการเหตุการณ์)

๒) ระบุผู้ปฏิบัติงานและหน้าที่ให้ชัดเจน

๓) แบ่งทีมงานสำหรับรับผิดชอบด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม ด้านกฎหมาย โดยแต่ละทีมกำหนดให้มีหัวหน้าทีม เพื่อประสานงานกับทีมอื่นและสื่อสารกับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ

๔) ประเมินสภาพแวดล้อมของสถานที่เกิดเหตุ เช่น ทางเข้า-ออก ที่หลบซ่อน กล้องวงจรปิด เป็นต้น จัดทำแผนที่หรือศึกษาแผนผังของสถานที่ที่จะเข้าปฏิบัติการ โดยอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายโยธาธิการของสำนักงานเขต เป็นต้น

๕) ประเมินความเสี่ยงและความปลอดภัยทั้งของผู้ปฏิบัติงานและผู้เสียหาย เช่น จำนวนผู้ต้องสงสัย พฤติการณ์ในการใช้ความรุนแรงหรืออาวุธ เป็นต้น

๖) กำหนดจุดและสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการเคลื่อนย้ายผู้เสียหายออกจากสถานที่เกิดเหตุและทำการคัดแยกซึ่งต้องสอดรับกับจำนวนผู้เสียหาย

๗) ประสานล่ามและนัดหมายเวลาและสถานที่ให้ล่ามเข้าร่วมปฏิบัติการ

๘) เตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการตรวจค้นช่วยเหลือ และรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้เสียหาย

๙) ประสานงานกับกระทรวง พม. (กองต่อต้านการค้ามนุษย์ หรือสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือบ้านพักเด็กและครอบครัว) เพื่อเตรียมความพร้อมล่วงหน้า

๑๐) กรณีมีเด็กในสถานที่เกิดเหตุ ควรประสานงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เข้าร่วมวางแผนการช่วยเหลือ

๑๑) คำนึงถึงประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น การขอหมายค้น หรือเหตุผลที่จะทำการเข้าค้นโดยไม่มีหมาย เป็นต้น

๑๒) เตรียมการทางการแพทย์ อาหาร ยานพาหนะ อุปกรณ์การสื่อสารและการบันทึกข้อมูล อุปกรณ์บันทึกภาพเคลื่อนไหว หรือ VDO

๑๓) กำชับเรื่องการรักษาแผนปฏิบัติการไว้เป็นความลับ

๓. การเข้าปฏิบัติการช่วยเหลือ

๑) ก่อนปฏิบัติการหัวหน้าชุดปฏิบัติการและหัวหน้าทีมด้านต่าง ๆ ควรมีการประชุมและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติการ กรณีที่มีสื่อมวลชนเข้าร่วมในขณะปฏิบัติการ ควรทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ การรักษาความปลอดภัยของผู้เสียหายด้วย

๒) ตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เข้าร่วมปฏิบัติการทุกคนมีสัญลักษณ์แสดงตนที่ชัดเจนเพื่อป้องกันความสับสน

๓) ควบคุมสถานที่เกิดเหตุในทันทีที่ทำได้

๔) กักตัวผู้ต้องสงสัยไว้ในทันทีที่ทำได้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ต้องสงสัยทิ้งหรือทำลายพยานหลักฐาน และเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจเกิดแก่บุคคล รวมทั้ง ตัดการสื่อสารระหว่างผู้ต้องสงสัยกับบุคคลอื่นตลอดจนระหว่างผู้ต้องสงสัยด้วยกันเอง หากจำเป็นให้ใช้เครื่องพันธนาการ

๕) หากผู้เสียหายผู้ต้องสงสัยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติการหรือเจ็บป่วยอย่างเห็นได้ชัดและต้องการความช่วยเหลือทางการแพทย์อย่างเร่งด่วน ให้จัดเข้ารับการรักษาพยาบาลทันทีที่ทำได้ทั้งในสถานที่เกิดเหตุหรือเคลื่อนย้ายไปยังสถานพยาบาล

๖) หาสถานที่ปลอดภัยและแยกผู้เสียหายไว้ต่างหาก โดยมอบให้มีผู้รับผิดชอบดูแลในกรณีที่ผู้เสียหายดื้นตระหนก หรือมีปฏิกิริยาต่อต้านให้พยายามทำความเข้าใจ และแยกผู้เสียหายออกจากผู้ต้องสงสัย

๗) ควรย้ายผู้เสียหายออกไปจากสถานที่เกิดเหตุ โดยก่อนเคลื่อนย้ายหากผู้เสียหายต้องการนำทรัพย์สินส่วนตัวออกจากสถานที่เกิดเหตุ ให้จัดทำแผนที่คร่าว ๆ แสดงตำแหน่งของทรัพย์สิน และก่อนเคลื่อนย้ายทรัพย์สินดังกล่าว ให้ถ่ายภาพและบันทึกภาพวิดีโอประกอบเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน และควรให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพยานด้วย

๘) ควรแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงสิทธิและกระบวนการทำงานในขั้นตอนต่อไป ตลอดจนการคุ้มครองและให้ความปลอดภัย ตั้งแต่เคลื่อนย้ายผู้เสียหายออกจากสถานที่เกิดเหตุ

๙) หากมีบุคคลอื่นอยู่ด้วย เช่น ลูกค้า หรือคนงานถูกต้องตามกฎหมาย ให้เก็บบันทึกรายละเอียดและย้ายออกจากสถานที่เกิดเหตุในทันทีที่ทำได้

๔. การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ

หลังจากควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยและเคลื่อนย้ายผู้เสียหายไว้ในที่ปลอดภัยแล้วให้ตรวจค้นสถานที่เกิดเหตุ ยานพาหนะที่เกี่ยวข้องและที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่เกิดเหตุ รวมทั้งภาพจากกล้องวงจรปิดจากสถานที่เกิดเหตุหรือสถานที่ใกล้เคียงเพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และก่อนเริ่มการตรวจค้นให้แจ้งผู้ต้องสงสัย รวมทั้งเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เกิดเหตุ (กรณีผู้ต้องสงสัยไม่ใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เกิดเหตุ) ให้ทราบ ดังนี้

๔.๑ อำนาจในการตรวจค้น หากเป็นการค้นตามหมายค้นให้แสดงหมายค้นให้ดู

๔.๒ ระหว่างตรวจค้นให้ผู้ต้องสงสัย รวมทั้งเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เกิดเหตุ (กรณีผู้ต้องสงสัยไม่ใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เกิดเหตุ) อยู่ร่วมเป็นพยานในการตรวจค้นถ่ายภาพและบันทึกภาพวิดีโอไว้โดยตลอด

๔.๓ ให้พิจารณาเก็บสิ่งของทุกชิ้นที่คิดว่าอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันหรือโต้แย้งการกระทำผิดได้ หากไม่แน่ใจให้เก็บสิ่งนั้นส่งให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๔ จัดทำบัญชีรายการสิ่งของทั่วไปและสิ่งของที่ใช้เป็นพยานหลักฐาน หากมีสิ่งของและเอกสารเป็นจำนวนมากให้หากล่องมาบรรจุปิดผนึกแล้วให้เจ้าหน้าที่และผู้ต้องสงสัย รวมทั้งเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เกิดเหตุ (กรณีผู้ต้องสงสัยไม่ใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เกิดเหตุ) ลงลายมือชื่อกำกับพร้อมถ่ายภาพและบันทึกภาพวิดีโอไว้เป็นหลักฐานเพื่อนำไปตรวจสอบในภายหลัง

๔.๕) พยานหลักฐานที่รวบรวมจากที่เกิดเหตุนั้น อาจมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์รูปแบบใด อย่างไรก็ตาม พยานหลักฐานที่สามารถพบได้ในที่เกิดเหตุ บริเวณใกล้เคียงหรือจากการตรวจค้นตัวผู้เสียหายที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีอาจสรุปเป็นแนวทางโดยจำแนกตามรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ที่มักพบบ่อยได้ ดังนี้

๔.๕.๑ <u>การแสวงหาประโยชน์ทางเพศหรือจากการค้าประเวณี</u>

๑) หากเป็นการล่อซื้อหลักฐานที่สำคัญคือธนบัตรที่ใช้ล่อซื้อโดยจะต้องยืนยันได้ว่าธนบัตรอยู่ในการครอบครองของผู้ใด (ถ่ายรูปขณะตรวจพบเป็นหลักฐาน)

<u>ข้อควรระวัง</u>	*พยานสำคัญในคดีค้ามนุษย์ คือ การให้การยืนยันการกระทำผิดจากผู้เสียหาย ดังนั้นในการล่อซื้อต้องไม่มีการร่วมประเวณีกับผู้เสียหาย หากมีการร่วมประเวณีและผู้เสียหายเป็นเด็กเจ้าหน้าที่หรือสายลับที่ร่วมประเวณีกับผู้เสียหาย รวมทั้งผู้ที่สั่งการให้ทำเช่นนั้นถือว่ากระทำผิดกฎหมายและต้องถูกดำเนินคดี*

๒) หลักฐานที่แสดงว่ามีการค้าประเวณี เช่น ถุงยางอนามัย ครีมสำหรับใช้หล่อลื่นขณะร่วมเพศ ตั๋วหรือเอกสารใด ๆ ที่ผู้ประกอบการทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในการจ่ายเงินให้กับหญิงขายบริการ หรือเพื่อให้ทราบจำนวนครั้ง หรือวงรอบในการค้าประเวณี

๓) เอกสารเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบการ ใบอนุญาตขายบุหรี่หรือสุรา เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองอาคารที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขยายผลให้ทราบว่าผู้ประกอบการแท้จริงคือใคร

๔) หลักฐานเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทางของผู้เสียหายหรือผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ควรถ่ายรูปหรือบันทึกภาพวิดีโอไว้เป็นหลักฐานว่าถูกเก็บไว้ที่ใดหรือเก็บในลักษณะซุกซ่อนหรือไม่อย่างไร เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานกรณีผู้เสียหายยืนยันว่าถูกยึดเอกสารดังกล่าวไว้

๕) หลักฐานทางการเงิน เช่น สมุดบัญชีธนาคาร บัตรเอทีเอ็ม หลักฐานการส่งเงิน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบรายได้และเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสืบสวนความผิดฐานฟอกเงินอีกส่วนหนึ่ง

๖) หลักฐานแสดงว่ามีการฟันธนาการ เช่น กุญแจมือ กุญแจมือ โซ่ตรวน เป็นต้น

๗) หลักฐานทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ ใบเสร็จรับเงินค่าโทรศัพท์ จดหมายติดต่อกับผู้อื่น เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการสืบหาและเชื่อมโยงขบวนการค้ามนุษย์

๘) หากเป็นคนต่างด้าวให้ตรวจยึดหลักฐานการเดินทาง และหลักฐานการ เข้าเมือง ใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบหานายจ้างและผู้เกี่ยวข้อง

๙) รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่จอดใกล้เคียงสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากอาจมีพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอยู่ภายใน รวมทั้งอาจทราบเบาะแสเชื่อมโยงกับผู้กระทำผิดได้

๑๐) หากเป็นการล่อซื้อหญิงบริการเพื่อไปใช้บริการนอกสถานที่เกิดเหตุ ให้ตรวจยึดรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ที่ใช้ส่งหญิงบริการเป็นของกลางประกอบการดำเนินคดี และตรวจสอบทะเบียนรถเพื่อให้ทราบผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือผู้ครอบครองและหาความเชื่อมโยง

๑๑) เสื้อผ้าเครื่องใช้ของหญิงบริการหรือผู้เสียหายเพื่อแสดงให้เห็นว่าหญิงบริการหรือผู้เสียหายพักอาศัยอยู่ในที่เกิดเหตุ และเพื่อป้องกันข้อต่อสู้ว่าหญิงเข้ามาขายบริการเองโดยผู้ประกอบการไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๑๒) หากเป็นกรณีการค้ามนุษย์ทางอินเตอร์เน็ตจะต้องตรวจสอบและตรวจยึดหลักฐานการใช้อินเตอร์เน็ต รวมทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และแท็ปเล็ต ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานประเภทนี้ควรประสานงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เข้าร่วมด้วย

๔.๕.๒ <u>การแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ</u>

๑) เอกสารเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบการ ใบอนุญาตขายบุหรี่ หรือสุรา เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองอาคารที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขยายผลให้ทราบว่าผู้ประกอบการแท้จริงคือใคร

๒) เอกสารเกี่ยวกับการจ้างงาน ได้แก่ สัญญาจ้าง ทะเบียนลูกจ้างเอกสารการจ่ายค่าจ้าง เป็นต้น ทั้งนี้ ในสถานประกอบการบางแห่งอาจมีการบันทึกการทำงานหรือการจ่ายค่าจ้างของลูกจ้างไว้ในคอมพิวเตอร์ ดังนั้น จึงควรตรวจหรือยึดแฟลชไดรท์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่พบในที่เกิดเหตุไว้เป็นหลักฐาน เพื่อตรวจสอบหากไม่พบข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้นำส่งคืนต่อไป

๓) หลักฐานเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทางของผู้เสียหายหรือผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ควรถ่ายรูปหรือถ่ายวิดีโอไว้เป็นหลักฐานว่าถูกเก็บไว้ที่ใด หรือเก็บในลักษณะซุกซ่อนหรือไม่เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานกรณีผู้เสียหายยืนยันว่าถูกยึดเอกสารดังกล่าวไว้

๔) หลักฐานทางการเงิน เช่น สมุดบัญชีธนาคาร บัตรเอทีเอ็ม หลักฐานการส่งเงิน ตู้เซฟ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบรายได้ของแรงงาน และเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสืบสวนความผิดฐานฟอกเงินอีกส่วนหนึ่ง

๕) หลักฐานแสดงว่ามีการฟันธนาการ เช่น กุญแจประตู กุญแจมือ โซ่ตรวน เป็นต้น

๖) หลักฐานทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ ใบเสร็จรับเงินค่าโทรศัพท์ จดหมายติดต่อกับผู้อื่น เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการสืบหาและเชื่อมโยงขบวนการค้ามนุษย์

๗) หากเป็นคนต่างด้าวให้ตรวจยึดหลักฐานการเดินทางและหลักฐานการเข้าเมือง ใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบหานายจ้างและผู้เกี่ยวข้อง

๘) รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่จอดใกล้เคียงสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากอาจมีพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอยู่ภายใน รวมทั้งอาจทราบเบาะแสเชื่อมโยงกับผู้กระทำผิดได้

๙) ในบางกรณีอาจมีการเรียกค่าไถ่จากญาติผู้เสียหาย และอาจมีการโอนเงินเข้าบัญชีผู้ต้องสงสัย ให้ตรวจหาหลักฐานการเปิดบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑๐) เสื้อผ้าเครื่องใช้ของแรงงานหรือผู้เสียหาย เพื่อแสดงให้เห็นว่าแรงงานหรือผู้เสียหายพักอาศัยอยู่ในที่เกิดเหตุ

๑๑) หลักฐานจากกล้องวงจรปิดใกล้ที่เกิดเหตุอาจทำให้เห็นการเคลื่อนไหวของผู้เสียหายและผู้ต้องสงสัย

๔.๕.๓ <u>การแสวงหาประโยชน์จากการนำคนมาขอทาน</u>

การรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีลักษณะนี้ เจ้าหน้าที่ต้องใช้วิธีเฝ้าจุด และสะกดรอยตามกลุ่มขบวนการไปยังที่ต่าง ๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานก่อนทำการจับกุม ซึ่งหลักฐานที่สำคัญ ได้แก่

๑) หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าขบวนการค้ามนุษย์มารับและส่งผู้เสียหายบริเวณที่เกิดเหตุ (อาจใช้วิธีการสะกดรอยและถ่ายภาพหรือบันทึกภาพวีดิโอไว้เป็นหลักฐาน)

๒) การใช้วิธีล่อซื้อโดยการให้เจ้าหน้าที่แฝงตัวเป็นประชาชนที่สัญจรไปมาแล้วนำเงิน (เงินล่อซื้อ) ให้ทานกับผู้เสียหายแล้วเฝ้าสังเกตการณ์ว่ามีผู้ใดมานำเงินไปจากผู้เสียหายหรือไม่ หากมีให้ถ่ายรูปหรือบันทึกภาพวีดิโอเป็นหลักฐาน

๓) เข้าตรวจค้นบริเวณที่พัก หรือที่กักตัวผู้เสียหาย และเก็บพยานหลักฐานเช่นเดียวกันกับการเก็บพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์ในรูปแบบการบังคับใช้แรงงานตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๔.๕.๒

๔) กรณีมีการกล่าวอ้างว่าบุคคลใดเป็นบิดาหรือมารดาของผู้เสียหายซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ให้เก็บหลักฐานเพื่อส่งตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอ โดยระหว่างการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานให้ส่งตัวผู้เสียหายที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ไปยังสถานสงเคราะห์เพื่อให้การสงเคราะห์ และช่วยเหลือกรณีผู้เสียหายอายุเกินกว่า ๑๘ ปี ให้ไปดูการปฏิบัติในบทที่ ๕

๕. การจัดทำบันทึกการตรวจค้น

เจ้าหน้าที่ผู้เข้าปฏิบัติจะต้องจัดทำบันทึกการตรวจสอบหรือบันทึกการตรวจค้นเพื่อเป็นหลักฐานส่งให้พนักงานสอบสวน เพื่อประกอบการดำเนินคดี สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการกำหนดแนวทางการจัดทำบันทึกการตรวจค้นไว้ ๒ แบบ คือ บันทึกการค้นโดยมีหมายค้นและบันทึกการค้นโดยไม่มีหมายค้น นอกจากนั้น หากเป็นการเข้าทำการตรวจค้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๖ (๔) แห่ง พ.ร.บ. ป้องกันและ

ปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าต้องส่งสำเนารายงานเหตุผล และผล การตรวจค้นบัญชีพยานหลักฐานหรือบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหาย และบัญชีทรัพย์ที่ยึดอายัดไว้ต่อศาลจังหวัด ที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการตรวจค้น หรือศาลอาญาภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังสิ้นสุดการตรวจค้นด้วย

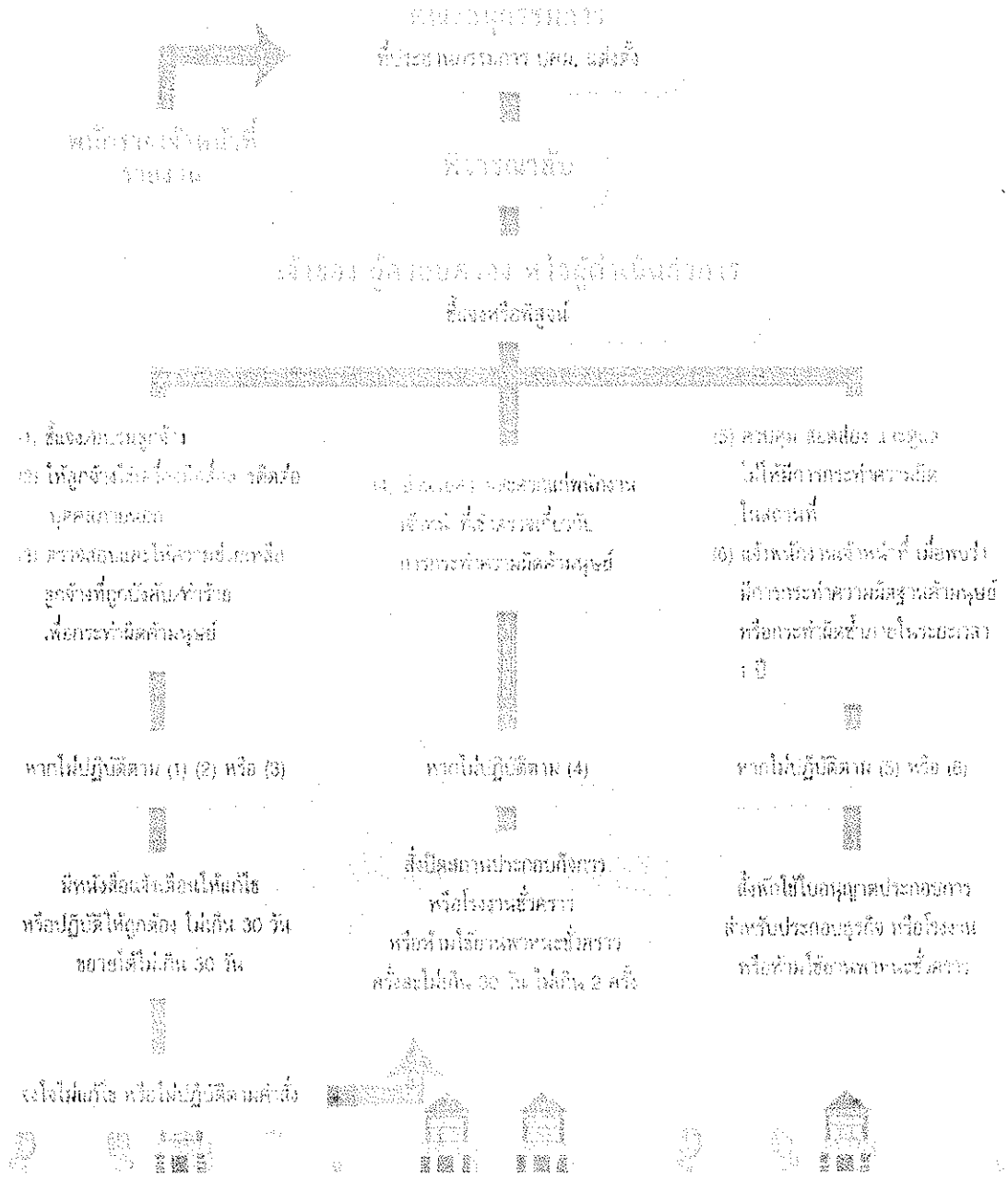
ข้อสังเกต

ในกรณีที่เข้าช่วยเหลือผู้เสียหายจากสถานที่หน่วงเหนี่ยวกักขังจากการค้าประเวณี เรือประมง โรงงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่รโหฐานและยากแก่การกลับไปรวบรวมพยานหลักฐานและพนักงานสอบสวนไม่ได้ ร่วมปฏิบัติด้วย หากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เข้าช่วยเหลือได้รวบรวมและเก็บพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาพถ่าย อาวุธ คราบเลือดสิ่งของ เอกสารหนังสือเดินทาง จดหมายบันทึกส่วนตัวบัญชีรายชื่อรายรับ-รายจ่ายรถยนต์ ที่ใช้ในการนำพา โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ บัตรผู้ป่วย ใบเสร็จรับเงินค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ ที่ผู้เสียหายยืนยันว่า เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นว่าสิ่งของดังกล่าวเป็นสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิดหรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แล้วบันทึกรายละเอียดในการตรวจยึดพร้อมระบุเหตุผลที่ยึดสถานที่ตรวจพบ รวมทั้งทำแผนที่หรือผังที่ตั้ง ของพยานหลักฐานแต่ละชนิดไว้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี

๖. การดำเนินงานตามมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการ โรงงาน และยานพาหนะ

ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๖/๒ (ภาคผนวก ก.) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๖/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ โดยเคร่งครัด (ภาคผนวก ข.)

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการสั่งปิดสถานประกอบกิจการหรือโรงงานชั่วคราว
การหักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจหรือโรงงาน
การห้ามใช้ยานพาหนะเป็นการชั่วคราว หรือดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันการกระทำผิดขึ้นอีก
ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

บทที่ ๓
การจับกุม

๑. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๗๘ (หน้า ๑๙)
๒. การแจ้งความนำจับและการขอรับเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนในการนำจับ (หน้า ๑๙)

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ การจับจะต้องกระทำโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และต้องมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล **ยกเว้น**

๑. เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือ

๒. เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภยันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมืออาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นซึ่งอาจใช้ในการกระทำผิด หรือ

๓. เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นแต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้หรือ

๔. เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราว

เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับจะขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียงเพื่อจัดการตามหมายจับนั้นก็ได้ แต่จะบังคับให้ผู้ใดช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขาไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒

ข้อสังเกต

*๑. เจ้าพนักงานจะขอให้บุคคลที่อยู่ใกล้เคียงช่วยจับได้ **เฉพาะกรณีที่มีหมายจับบุคคล** ที่จะถูกจับเท่านั้น*

*๒. พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ **ไม่มีอำนาจในการจับกุมตัวผู้กระทำผิด** แต่อาจเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานในการจัดการตามหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๒ หรือ เป็นกรณีพบการกระทำผิดซึ่งหน้า แต่ก็ต้องเป็นความผิดตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือความผิดฐานกระทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ เป็นต้น*

๓. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายในความผิดฐานเข้ามาออกไปหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานฐานปลอมหรือใช้หนังสือเดินทางปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีเฉพาะที่เกี่ยวกับการติดต่อชักชวนแนะนำตัว ติดตาม หรือรบเร้าบุคคลเพื่อค้าประเวณี

และการเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อค้าประเวณี หรือความผิดฐานเป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ดังนั้น การพิจารณาจับบุคคลหนึ่งบุคคลใดควรที่จะคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้นก่อนว่าบุคคลที่จะจับเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ หากเป็นผู้เสียหายและไม่ได้กระทำความผิดอื่นนอกจากที่กล่าวข้างต้น ก็ไม่ควรที่จะจับกุม

๒. การแจ้งความนำจับและการขอรับเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนในการนำจับ

คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้ออกประกาศฉบับลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลและค่าตอบแทนในการนำจับและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

เงินรางวัลและค่าตอบแทน		
ผู้แจ้งความนำจับ	การขอรับเงินรางวัลหรือค่าตอบแทน	ระยะเวลาในการยื่นคำร้องและขอรับเงินรางวัลหรือค่าตอบแทน
ผู้แจ้งความนำจับ คือ ผู้แจ้งความหรือให้เบาะแสนำจับผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งความจนเจ้าพนักงานจับกุมตัวผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ **ผู้รับแจ้งความนำจับ** ๑. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์/รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์/ผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ามนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๒. หนักงานสอบสวน/เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ๓. ผู้ว่าราชการจังหวัด/รองผู้ว่าราชการจังหวัด/ปลัดจังหวัด/นายอำเภอ/ปลัดอำเภอ ๔. ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไป/นายทหารฝ่ายการสารวัตร/นายทหารฝ่ายสารวัตรสืบสวนสอบสวน ๕. เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	๑. ในเขตกรุงเทพมหานคร : ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์/รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์/ผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ามนุษย์สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๒. ในส่วนภูมิภาค : ผู้ว่าราชการจังหวัด/รองผู้ว่าราชการจังหวัด/พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ๓. ข้าราชการทหาร : ผู้บังคับการกรมหรือเทียบเท่าขึ้นไป	๑. ให้ยื่นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่จับกุมตัวได้และนำส่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดได้ ๒. ผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าตอบแทนจะต้องขอรับเงินจากผู้รับคำร้องภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือหากพ้นกำหนดดังกล่าวให้เงินรางวัลและค่าตอบแทนดังกล่าวตกเป็นของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

เอกสารประกอบการยื่นคำร้อง

๑. สำเนาใบรับแจ้งความนำจับ

๒. สำเนาบันทึกการจับกุมของเจ้าพนักงานสืบสวนหรือจับกุมและพนักงานสอบสวนที่ปรากฏในรับคดีอาญา

๓. สำเนาคำฟ้องของพนักงานอัยการ หรือคำสั่งศาลที่มีหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วแต่กรณี

๔. ข้อตกลงในการแบ่งเงินรางวัลและค่าตอบแทน (ถ้ามี)

๕ หลักฐานการสละสิทธิที่ได้รับเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายหรือระเบียบอื่นในคดีความผิดฐานค้ามนุษย์คดีเดียวกันนี้ (ถ้ามี)

หมายเหตุ ๑) ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน อาจแจ้งความนำจับด้วยวาจา แล้วจึงนำหลักฐานการแจ้งความนำจับภายหลังการจับกุมก็ได้

๒) ในกรณีที่มีผู้แจ้งความนำจับหรือเจ้าพนักงานสืบสวน หรือจับกุม หรือพนักงานสอบสวนถึงแก่กรรม หรือมีความจำเป็นอื่นใด ไม่สามารถยื่นคำขอรับเงินรางวัลหรือค่าตอบแทนได้ ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกหรือผู้มีส่วนได้เสียของผู้แจ้งความนำจับหรือของเจ้าพนักงานสืบสวน หรือจับกุม หรือของพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการแล้วแต่กรณี

บทที่ ๔
การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๑. ข้อควรพิจารณาก่อนทำการสัมภาษณ์ (หน้า ๒๑)

๒. ข้อควรพิจารณาระหว่างทำการสัมภาษณ์และหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ (หน้า ๒๒)

๓. การดำเนินการหลังการคัดแยกเสร็จสิ้น (หน้า ๒๔)

การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นการสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อคัดแยกว่าบุคคลใดเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ส่วนทีมสหวิชาชีพมีหน้าที่ช่วยพนักงานสอบสวนสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้น กรณีที่พนักงานสอบสวนและทีมสหวิชาชีพมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดหรือวินิจฉัยเป็นข้อยุติ

แม้ว่ากระบวนการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะไม่มีกฎหมายบังคับว่าจำเป็นต้องทำหรือใครมีหน้าที่ต้องทำ แต่การคัดแยกที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อตัวผู้เสียหายและพนักงานสอบสวน เนื่องจากการคัดแยกที่รวดเร็วถูกต้อง และแม่นยำ จะช่วยให้ผู้เสียหายหลุดพ้นจากการถูกแสวงหาประโยชน์ได้เร็วขึ้นทำให้ผู้เสียหายรู้สึกปลอดภัยและเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่อันจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนต่อไป อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการคัดแยกเบื้องต้นจะไม่มีผลในการผูกมัดให้พนักงานสอบสวนต้องยึดถือตามนั้น แต่อาจช่วยให้พนักงานสอบสวนได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่ผ่านการคัดแยกเบื้องต้นแล้วเชื่อว่าเป็นผู้เสียหายซึ่งจะทำให้แนวทางในการสอบสวนดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑. ข้อควรพิจารณาก่อนทำการสัมภาษณ์

๑.๑ การสัมภาษณ์เพื่อทำการคัดแยกผู้เสียหายไม่ใช่การสอบสวน แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จริงหรือไม่ และเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด รวมทั้งต้องสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ และทำให้เหยื่อเกิดความรู้สึกปลอดภัย

๑.๒ หากเป็นไปได้ควรใช้ผู้สัมภาษณ์/ล่าม ที่มีประสบการณ์

๑.๓ พึงระลึกเสมอว่าการบันทึกการสัมภาษณ์มีความสำคัญยิ่งต่อการวางแผนช่วยเหลือและดำเนินคดี

๑.๔ ก่อนเริ่มสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์ควรพยายามเรียนรู้และหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียหายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ความเชื่อด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น

๑.๕ ผู้เสียหายบางคนอาจไม่ตอบตามความเป็นจริง หรือตอบตามที่ได้รับการเสี้ยมสอนมา หรืออาจไม่ยอมตอบคำถามใด ๆ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น

๑) เชื่อว่าตนหรือคนที่ตนรู้จัก กำลังถูกคุกคามและไม่ปลอดภัย

๒) เชื่อว่าตนได้ทำความผิดและต้องถูกจับกุมดำเนินคดี

๓) ผู้เสียหายคนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ามนุษย์

๔) ไม่ตระหนักถึง หรือถูกหลอก หรือได้รับข้อมูลที่ผิดเกี่ยวกับสิทธิในฐานะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๕) รู้สึกพึงพอใจกับสถานะภาพที่เป็นอยู่ มากกว่าสถานะภาพที่เคยเป็นมาก่อนที่จะตกเป็นผู้เสียหาย

๖) รู้สึกละอายใจ หรืออับอายที่จะเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนให้ผู้อื่นฟัง

๗) กลัวว่าเมื่อเรื่องของตนถูกเปิดเผย จะถูกตำหนิ ประณาม

๘) ความเชื่อด้านวัฒนธรรม ศาสนา

๙) รู้สึกว่าตนต้องรับผิดชอบหรือสมควรได้รับผลจากการกระทำของตน

๑๐) ต้องการรักษาสัมพันธภาพที่เคยมีกับผู้ต้องหาหรือผู้กระทำผิด ผู้เสียหายบางคนถูกแนะนำให้รู้จักกับผู้กระทำผิด โดยเพื่อน หรือญาติ ซึ่งทำให้ผู้เสียหายเกิดความรู้สึกผูกพัน หรือไม่กล้าให้ความร่วมมือ เพราะเกรงว่าเพื่อน หรือญาติของตนจะเดือดร้อน บางกรณีขบวนการค้ามนุษย์อาจใช้วิธีการพัฒนาความผูกพันทางด้านจิตใจและอารมณ์อย่างค่อยเป็นค่อยไป จนกระทั่งผู้เสียหายไว้ใจและยอมทำตามที่ขบวนการค้ามนุษย์บงการหรือจนถึงขั้นที่ผู้เสียหายมีความรู้สึกที่ดีต่อคนที่มาแสวงหาประโยชน์ มีพฤติกรรมเข้าข้างช่วยเหลือ แต่กลับรู้สึกไม่ดีหรือเป็นปรปักษ์ต่อสมาชิกในครอบครัว เพื่อน หรือเจ้าหน้าที่ที่พยายามจะช่วยเหลือ

๑๑) ในกรณีของผู้เสียหายที่เป็นชาวต่างประเทศ พวกเขาอาจกังวลเกี่ยวกับสถานภาพทางกฎหมาย รวมทั้งสิทธิและความช่วยเหลือต่าง ๆ

๑.๖ ก่อนเริ่มทำการสัมภาษณ์ผู้เข้าช่วยเหลือควรให้ข้อมูลในการช่วยเหลือผู้เสียหาย รวมทั้งข้อมูลจากผู้ที่เข้ามาทำการช่วยเหลือต้องมั่นใจว่า ผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือขั้นพื้นฐาน ได้แก่ อาหาร การรักษาพยาบาล ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า ของใช้ส่วนตัว และความปลอดภัยอย่างเหมาะสมแล้ว

๒. ข้อควรพิจารณาระหว่างทำการสัมภาษณ์และหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์

๒.๑ ก่อนเริ่มสัมภาษณ์ ต้องอธิบายให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ บทบาทของผู้สัมภาษณ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ต้องเป็นไปโดยสมัครใจ ควรแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบว่า เขากำลังถูกสัมภาษณ์ในฐานะเป็นผู้เสียหายไม่ใช่เป็นผู้ต้องหา และจะไม่ถูกดำเนินคดี

๒.๒ การจัดให้มีผู้สัมภาษณ์ที่เป็นเพศเดียวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ อาจช่วยทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกละอายใจที่จะเล่าเรื่องหรือให้ข้อมูลมากกว่า

๒.๓ แจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบว่าการสัมภาษณ์จะถูกบันทึก และหากมีการฟ้องร้องดำเนินคดีจะถูกนำไปใช้ในกระบวนการทางกฎหมาย

๒.๔ อนุญาตให้บุคคลที่ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความสนิทสนมคุ้นเคยซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ร่วมระหว่างการสัมภาษณ์พูดคุย เพราะจะช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความรู้สึกผ่อนคลายและเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ

๒.๕ ผู้ที่ทำการสัมภาษณ์พึงตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่า การแสดงออกอย่างเป็นมิตร สุภาพ และแสดงความเอื้ออาทรต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ จะช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความรู้สึกผ่อนคลายและไว้วางใจซึ่งจะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์กล้าพูดและให้ข้อมูล

๒.๖ ผู้สัมภาษณ์ต้องมีความอดทนและใส่ใจกับเรื่องที่ผู้ถูกสัมภาษณ์กำลังเล่า หลีกเลี่ยงการคาดคั้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เร่งเล่าเรื่องหรือให้ข้อเท็จจริง อย่าแสดงออกถึงความเบื่อหน่าย ความไม่เชื่อถือในเรื่องที่ผู้ถูกสัมภาษณ์กำลังเล่า หรือขัดจังหวะการเล่าของผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วยคำถามในลักษณะโต้แย้ง

๒.๗ ใช้คำถามสั้น ๆ และใช้คำธรรมดาสามัญ หลีกเลี่ยงการถามย้ำไปมา เว้นแต่ผู้ถูกสัมภาษณ์ต้องการให้อธิบาย หลีกเลี่ยงการถามที่จะเป็นการซ้ำเติมความชอกช้ำจิตใจของผู้ถูกสัมภาษณ์

๒.๘ เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ซักถาม หากเขามีข้อสงสัยใด ๆ

๒.๙ หลีกเลี่ยงการให้คำมั่น หรือสัญญาในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ที่ยังไม่มีความแน่นอน

๒.๑๐ สรุปความเข้าใจของผู้สัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง

๒.๑๑ หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ สรุปสิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง เพื่อที่เขาจะได้แก้ไขข้อผิดพลาด หรือเพิ่มเติมข้อมูลเพื่อให้ครบถ้วน

หมายเหตุ

๑) กรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเด็กควรให้ผู้ที่มีประสบการณ์ในการช่วยเหลือคุ้มครองเด็กเข้าร่วมในการสัมภาษณ์

๒) สถานที่ในการสัมภาษณ์ควรจัดแยกเป็นสัดส่วนให้พ้นจากสายตาของผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้กระทำผิด

๓) การรักษาความลับของข้อมูลที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับตัวถูกสัมภาษณ์และสมาชิกในครอบครัวถือเป็นสิ่งสำคัญและต้องเก็บรักษามิให้รั่วไหลไปสู่ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๔) ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้ถูกสัมภาษณ์ และสมาชิกในครอบครัว โดยทำการประเมินความเสี่ยงเป็นระยะ ๆ รวมทั้งต้องประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหรือเพิ่มขึ้นหลังจากผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ความร่วมมือหรือให้ข้อมูล หรือหลังจากที่เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น ทำการตรวจค้น หรือจับกุมสมาชิกในขบวนการค้ามนุษย์ เป็นต้น

๓. การดำเนินการหลังการคัดแยกเสร็จสิ้น

๓.๑ กรณีเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ให้ส่งตัวผู้เสียหายพร้อมแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นให้พนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการรับคำร้องทุกข์และสอบปากคำ แล้วส่งต่อให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๒ กรณีเป็นบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๑) ในกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง และเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่บุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจัดให้บุคคลดังกล่าว**เข้ารับการคุ้มครองชั่วคราวในสถานที่ที่เหมาะสมที่ไม่ใช่ที่คุมขัง** ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙

๒) จัดทำรายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ **ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับตั้งแต่จัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในความคุ้มครองชั่วคราว**

๓) หากมีความจำเป็นต้องคุ้มครองเกินกว่า ๒๔ ชั่วโมง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งอนุญาต ทั้งนี้ **ศาลมีอำนาจอนุญาตได้ไม่เกิน ๗ วัน** โดยจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้

๔) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสอบปากคำบุคคลดังกล่าวในฐานะผู้ให้ถ้อยคำ และรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นเพื่อประกอบการยื่นคำร้องด้วย

๕) หากศาลไม่อนุญาตการคุ้มครองชั่วคราวยุติหากเป็นคนไทยจะได้รับการปล่อยตัว และคนต่างชาติจะต้องดำเนินคดีตามกฎหมายอื่นต่อไป

๖) หากศาลอนุญาต เมื่อครบกำหนดแล้วยังไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นผู้เสียหายหรือไม่ การคุ้มครองยุติ แต่หากระบุได้ว่าเป็นผู้เสียหาย ให้นำตัวบุคคลนั้นเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองช่วยเหลือต่อไป

๓.๓ กรณีไม่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๓.๓.๑ กรณีที่เป็นขอทาน

๑) หากบุคคลนั้นเป็นคนไทยอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ให้นำส่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๒) หากเป็นชาวต่างชาติอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ให้นำส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

๓) หากเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ปี ทั้งคนไทยและต่างชาติดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ นำส่งสถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก คือ บ้านพักเด็กและครอบครัวซึ่งมีอยู่ทั่วทุกจังหวัด

๔) กรณีคนต่างชาติที่มาในรูปแบบมารดาและเด็กระหว่างดำเนินการทางคดีกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือรอพิสูจน์ยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครองและเด็ก

ให้นำเด็กส่งหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อคุ้มครองเด็ก โดยมีหน่วยงานให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงในการพัฒนาระบบคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง คนขอทาน และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน เพื่อจัดระเบียบขอทานระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรอพิสูจน์และยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และเด็ก เมื่อดำเนินการทางคดีหรือพิสูจน์ยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และเด็กเสร็จแล้ว ให้ประสานพนักงานสอบสวนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๒ <u>กรณีที่เป็นการค้าประเวณี</u>

๑) หากเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ทั้งชาวไทยและต่างชาติ และไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกหรือต้องคำพิพากษาให้จำคุก ให้พนักงานสอบสวนในกรณีที่ได้เปรียบเทียบคดีแล้วดำเนินการจัดส่งตัวเด็กผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กคือ บ้านพักเด็กและครอบครัวซึ่งมีอยู่ทั่วทุกจังหวัด

๒) หากเป็นคนไทยอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป หากศาลพิพากษาลงโทษและเห็นสมควรให้ผู้กระทำความผิดรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพด้วยหรือถ้าบุคคลนั้นประสงค์ที่จะได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการจัดส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับ คือ บ้านพักเด็กและครอบครัว หรือสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ๔ แห่ง (บ้านเกร็ดตระการจังหวัดนนทบุรี บ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก บ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา และบ้านศรีสุราษฎร์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

๓) หากเป็นชาวต่างชาติอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปให้นำส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

หมายเหตุ *๑) กรณีที่เป็นคนต่างชาติและไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือเป็นผู้เสียหายแต่ไม่ยินยอมเข้ารับการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามมาตรา ๓๓ ให้ประสานงานส่งตัวไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อรอการส่งกลับประเทศภูมิลำเนาตามช่องทางของรัฐ หากบุคคลนั้นมีเอกสารหลักฐานและมีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรให้ส่งคืนถิ่นที่อยู่ตามที่ได้รับอนุญาตในกรณีที่บุคคลนั้นมีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราวเพื่อการทำงาน แต่ไม่สามารถกลับไปอยู่กับนายจ้างเดิมและไม่สามารถหานายจ้างใหม่ได้ถือว่าการอนุญาตนั้นสิ้นสุดให้นำส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง*

๒) กรณีบุคคลอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เป็นผู้เสียหายหรือไม่เป็นผู้เสียหาย ไม่ยินยอมเข้ารับการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ (แล้วแต่กรณี) อาจมอบตัวบุคคลนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพระหว่างการสอบสวนก็ได้

๓) อายุของผู้เสียหายให้พิจารณานับแต่วันแรกที่ตกเป็นผู้เสียหาย ในการประเมินอายุเบื้องต้นหากพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพ รวมทั้งรูปร่างหน้าตาแล้ว ยังไม่สามารถยืนยันอายุได้ต้องจัดให้บุคคลนั้นเข้ารับการตรวจร่างกายทางการแพทย์โดยทันที

๔) พึงระลึกว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้เสียหายในความผิดฐานเข้ามาออกไปหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานฐานปลอมหรือใช้หนังสือเดินทางปลอมตามประมวลกฎหมายอาญาความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีเฉพาะที่เกี่ยวกับการติดต่อชักชวน แนะนำ ตัวติดตาม หรือรบเร้าบุคคลเพื่อค้าประเวณีและการเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อค้าประเวณี หรือความผิดฐานเป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ดังนั้น เมื่อทำการคัดแยกแล้วพบว่าบุคคลใดเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แม้เขาจะไม่ยินยอมเข้ารับการช่วยเหลือคุ้มครองหากบุคคลนั้นไม่ได้กระทำความผิดอื่นนอกจากที่กล่าวข้างต้น เจ้าหน้าที่ก็จะทำการจับกุมและดำเนินคดีกับเขาไม่ได้เช่นกัน

บทที่ ๕
การสอบสวน

๑. ข้อพิจารณาเบื้องต้น (หน้า ๒๗)
๒. การรายงานเหตุ (หน้า ๒๘)
๓. การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นหญิง (หน้า ๒๘)
๔. การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็ก (หน้า ๒๙)
๕. การสอบสวนคดีความผิดที่มีโทษ ตามกฎหมายไทย ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร (หน้า ๒๙)
๖. สาระสำคัญของการสอบสวน (หน้า ๒๙)
๗. การสืบพยานล่วงหน้า (หน้า ๓๒)
๘. การสอบสวนผู้ต้องหา (หน้า ๓๓)
๙. การขอปล่อยตัวชั่วคราว (หน้า ๓๕)

๑. ข้อพิจารณาเบื้องต้น

๑.๑ คดีค้ามนุษย์เป็นคดีอาญาแผ่นดิน การสอบสวนเริ่มต้นได้ทั้งด้วยการร้องทุกข์หรือการกล่าวโทษ

๑.๒ พนักงานสอบสวนควรนำข้อควรพิจารณาก่อน ระหว่าง และหลังการสัมภาษณ์ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ ๔ ข้อ ๑ และ ๒ มาพิจารณาประกอบการดำเนินการด้วย

๑.๓ การสอบสวนผู้เสียหายคดีค้ามนุษย์ พนักงานสอบสวนควรขอข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสถานบริการที่เกิดเหตุจากนายทะเบียนสถานบริการ ข้อมูลเรือลำที่เกิดเหตุจากกรมเจ้าท่า ข้อมูลการอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าว การขออาชญาบัตรจากกรมประมง ข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างแรงงานก่อนเกิดเหตุและการตกลงการจ่ายค่าจ้างหลังเกิดเหตุจากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นำไปประกอบการสอบสวนเพราะผู้เสียหายอาจให้ข้อเท็จจริงต่อหน่วยงานดังกล่าว และไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ให้ไว้กับพนักงานสอบสวน หรืออาจมีข้อมูลที่อาจเชื่อมโยงไปยังกลุ่มขบวนการค้ามนุษย์ได้หากข้อเท็จจริงไม่ตรงกัน พนักงานสอบสวนพึงหาพยานแวดล้อมกรณีเท่าที่ทำได้ เพื่อนำมาชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานประกอบการใช้ดุลยพินิจในการทำความเห็นทางคดี

๑.๔ หลังรับแจ้งความร้องทุกข์ และสอบปากคำเบื้องต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำหนังสือส่งตัวผู้เสียหายเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพภายใต้การดูแลของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังนี้

๑) ผู้เสียหายที่เป็นเด็กหญิงและผู้เสียหายหญิงและบุตรที่เป็นเด็กชายอายุไม่เกิน ๖ ปี ประสานกองต่อต้านการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อส่งต่อให้สถานคุ้มครอง และช่วยเหลือตามความเหมาะสมต่อไป

๒) ผู้เสียหายที่เป็นเด็กชายอายุ ๖ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี นำส่งสถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด (บ้านภูมิเวท) จังหวัดนนทบุรี

๓) ผู้เสียหายที่เป็นชายอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป และผู้เสียหายที่มาในรูปแบบครอบครัว สามี ภรรยา และบุตร นำส่งหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งนี้ หน่วยงานนำส่งควรแนบเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาแบบสัมภาษณ์เบื้องต้นสำหรับการคัดแยกผู้เสียหาย

(๒) สำเนาบันทึกการจับกุมของพนักงานสอบสวน

(๓) สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน (กรณีคนไทย)

(๔) เอกสารทางการแพทย์ (หากมี)

(๕) สำเนาหลักฐานทางการศึกษา (กรณีคนไทย)

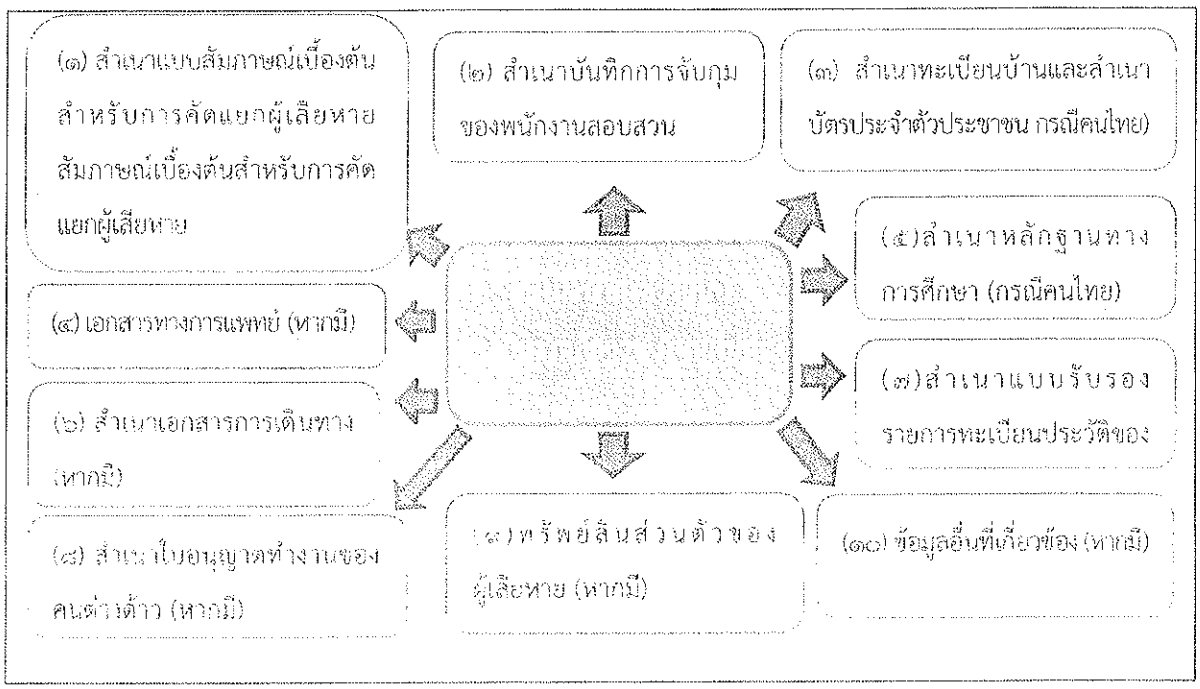
(๖) สำเนาเอกสารการเดินทาง (หากมี)

(๗) สำเนาแบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของคนต่างด้าว (ท.ร.๓๘/๑) (หากมี)

(๘) สำเนาใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว (หากมี)

(๙) ทรัพย์สินส่วนตัวของผู้เสียหาย (หากมี)

(๑๐)ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง (หากมี)

๒. การรายงานเหตุ

หลังจากรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแล้ว พนักงานสอบสวนต้องรีบรายงานผู้บังคับบัญชาตามระเบียบโดยใช้แบบฟอร์มแบบรายงานเหตุอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญและเหตุที่ต้องรายงานด่วนในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นคนต่างด้าว

๓. การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นหญิง

ในกรณีเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศถ้าผู้เสียหายเป็นหญิงให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๓๓

๔. การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็ก

การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กให้ดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๓๓ ทวิ และก่อนเริ่มถามปากคำให้แจ้งสิทธิเด็ก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคหนึ่ง ให้เด็กทราบ ในกรณีเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศและผู้เสียหายเป็นหญิงให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอม หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๓๓ ทั้งนี้ อาจจะจัดหาบุคคลที่เด็กร้องขอให้เข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วย

๕. การสอบสวนคดีความผิดที่มีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร

คดีค้ามนุษย์ส่วนใหญ่มีความเชื่อมโยงเป็นขบวนการทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อมีการร้องทุกข์กล่าวโทษ พนักงานสอบสวนควรพิจารณาเบื้องต้นว่า กรณีดังกล่าวเป็นคดีความผิดที่มีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรหรือไม่ หากใช่ต้องรีบมีหนังสือแจ้งให้อัยการสูงสุดพิจารณามอบหมายหน้าที่ให้บุคคลใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๒๐ ระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุด พนักงานสอบสวนสามารถทำการสอบสวนไปพลางได้เฉพาะกรณีมีเหตุจำเป็นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ วรรค ๕ เท่านั้น

๖. สาระสำคัญของการสอบสวน

การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่จะนำไปสู่การฟ้องร้องและลงโทษได้ ต้องมีพยานที่จะพิสูจน์องค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ คือ การกระทำ (ใครทำอะไร) วิธีการ (ทำอย่างไร) และวัตถุประสงค์ของการกระทำ (เพื่ออะไร)

ในทุกสำนวนการสอบสวนต้องให้ได้ข้อมูลต่อไปนี้

๑) ชื่อ อายุ ที่อยู่ บิดามารดา ประวัติส่วนตัว เช่น อาชีพ รายได้ การศึกษา สถานภาพครอบครัว พร้อมพยานหลักฐาน

๒) จุดเริ่มต้นการติดต่อติดต่อด้วยเรื่องใดพร้อมพยานหลักฐาน

๓) การนำพาคนเดียวหรือกับพวก การส่ง-รับต่อเนื่องกัน พร้อมพยานหลักฐาน

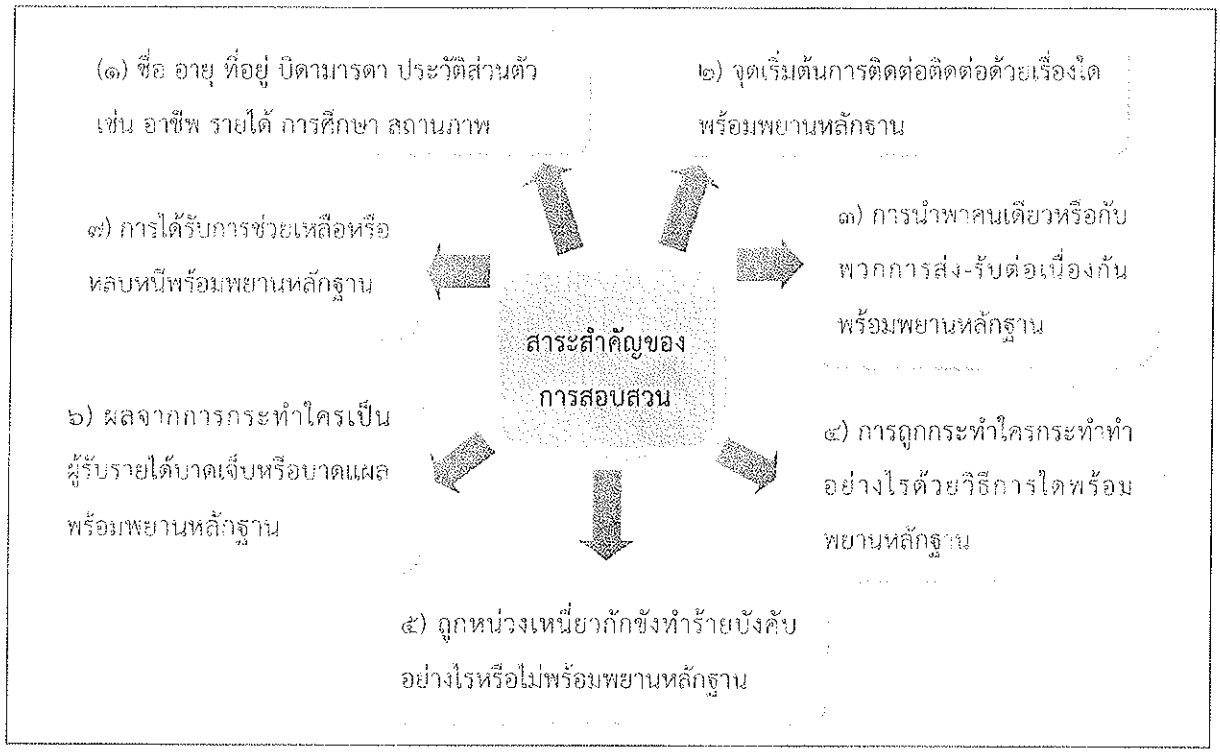
๔) การถูกกระทำ ใครกระทำ ทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด พร้อมพยานหลักฐาน

๕) ถูกหน่วงเหนี่ยวกักขังทำร้ายบังคับอย่างไรหรือไม่ พร้อมพยานหลักฐาน

๖) ผลจากการกระทำใครเป็นผู้รับรายได้ บาดเจ็บหรือบาดแผล พร้อมพยานหลักฐาน

๗) การได้รับการช่วยเหลือหรือหลบหนีพร้อมพยานหลักฐาน

โดยให้ปรากฏรายละเอียดวันเวลาสถานที่เกิดเหตุพฤติการณ์และการกระทำทั้งหลายแห่งคดีพยานหลักฐานที่มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อเท็จจริงดังกล่าว

๖.๑ <u>กรณีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณี</u>

ประเด็นในการซักถาม ได้แก่ ผู้เสียหายพักอาศัยอยู่กับผู้ใด ใครเป็นผู้ติดต่อชักชวน ชักชวนให้ไปทำอะไร ใครรับผู้เสียหายไว้ ใครเป็นผู้จัดหาสถานที่พักอาศัยที่ใด ติดต่อลูกค้าด้วยวิธีการอย่างไร ใครเป็นผู้ติดต่อ ใครเป็นผู้ควบคุมดูแลสถานที่บริการที่ใด ค่าบริการครั้งละเท่าไร ใครรับค่าบริการไว้ แบ่งกันอย่างไร ใครได้เท่าไร ผู้เสียหายได้เท่าไร มีบัญชีหรือไม่ ถูกข่มขู่ใช้กำลังบังคับ ล่อลวงตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบให้ขายบริการหรือไม่ ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอยู่ในความปกครองดูแลของผู้ใด

ถ้าเป็นเด็กพ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลรู้หรือไม่รู้แล้วทำอย่างไร

พยานหลักฐาน ได้แก่ บุคคลที่รู้เห็นการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย หลักฐานการติดต่อ จดหมาย โทรศัพท์ อินเตอร์เน็ต หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง หลักฐานทางการเงินและธนาคาร บันทึกส่วนตัว บันทึกการทำงาน รายรับรายจ่าย เงินส่วนแบ่ง เงินของกลาง ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง

ร่องรอยบาดแผล รายงานการตรวจพิสูจน์ของแพทย์ หลักฐานการตรวจอายุ (กรณีไม่แน่ชัดเรื่องอายุ) และสิ่งของที่ได้จากที่พักอาศัยฯลฯ

กรณีเป็นการค้ามนุษย์ในรูปแบบการค้าประเวณีข้ามชาติ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องตรวจสอบหลักฐานการเข้า-ออกของผู้เสียหายจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หลักฐานการขอหนังสือเดินทางจากกองหนังสือเดินทางกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ หลักฐานการขอวีซ่าเข้าประเทศปลายทาง หลักฐานการซื้อตั๋วเครื่องบิน และตรวจสอบบุคคลในเที่ยวบินที่เดินทางเข้าและออกประเทศดังกล่าว แล้วนำข้อมูลมาเชื่อมโยงกันเพื่อสามารถวิเคราะห์หาผู้นำพาผู้เสียหายไปค้าประเวณี

๖.๒ <u>กรณีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการบังคับใช้แรงงาน</u>

ประเด็นในการซักถาม ได้แก่ ผู้เสียหายพักอาศัยอยู่กับผู้ใด สมัครใจมาทำงานหรือใครเป็นผู้ติดต่อชักชวน ชักชวนด้วยข้อความว่าอย่างไร เสียค่าเดินทางเองหรือใครออกให้ ใครพามาส่งที่ทำงาน ใครรับไว้ ได้ทำงานตามที่ถูกชักชวนหรือไม่ งานที่ทำเป็นงานอะไร ถ้างานไม่ตรงกับที่ชักชวนหรือต้องทำงานหนักงานเสี่ยงสมัครใจทำงานหรือไม่ ถ้าไม่สมัครใจได้โต้แย้งอย่างไรหรือไม่ ไม่ทำงานได้หรือไม่ ทำงานกี่ชั่วโมง พักผ่อนทานอาหารเพียงพอหรือไม่ ใครเป็นผู้ควบคุมให้ทำงาน ผู้ควบคุมเกี่ยวข้องกับนายจ้างหรือผู้ที่รับไว้อย่างไร ผลจากการทำงานบาดเจ็บหรือมีบาดแผลหรือไม่ รักษาอย่างไร มีข้อตกลงเรื่องการทำงานและค่าจ้างหรือไม่กับผู้ใด ใครเป็นนายจ้าง ได้รับค่าจ้างครบถ้วนหรือไม่ ถูกข่มขู่ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบให้ทำงานหรือไม่อย่างไร

ถ้าผู้เสียหายเป็นเด็กพ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลรู้หรือไม่รู้แล้วทำอย่างไร

พยานหลักฐานได้แก่ บุคคลที่รู้เห็นการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย หลักฐานการติดต่อจดหมาย โทรศัพท์ อินเตอร์เน็ต หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง สัญญาจ้าง หลักฐานทางการเงินและธนาคาร บันทึกส่วนตัว บันทึกการทำงาน ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่องรอยบาดแผล รายงานการตรวจพิสูจน์ของแพทย์ หลักฐานการตรวจอายุ (กรณีไม่แน่ชัดเรื่องอายุ) และสิ่งของที่ได้จากที่พักอาศัย ฯลฯ

๖.๓ <u>กรณีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการนำคนมาขอทาน</u>

ประเด็นในการซักถาม ได้แก่ ผู้เสียหายพักอาศัยอยู่กับผู้ใด สมัครใจมาขอทานหรือใครเป็นผู้ติดต่อชักชวน รู้หรือไม่ว่าต้องมาขอทาน เสียค่าเดินทางเองหรือใครออกให้ ใครเป็นผู้พามาขอทาน สถานที่ขอทาน ใช้อุปกรณ์อะไรประกอบการขอทาน ขณะขอทานมีใครควบคุมดูแลรายได้จากการขอทานต่อวันขอทานตั้งแต่เวลาใดถึงเวลาใด เงินที่ได้จากการขอทานเก็บไว้ที่ใด ใครเก็บ ใช้ประโยชน์อย่างไร คนที่พามาและควบคุมขอทานเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายอย่างไร เมื่อเลิกขอทานต่อวันใครมารับ รับไปที่ใด พักอาศัยที่ใด มีวันหยุดหรือไม่ สมัครใจขอทานหรือไม่ ถ้าไม่สมัครใจได้โต้แย้งอย่างไรหรือไม่ ไม่ขอทานได้หรือไม่ พักผ่อนทานอาหารเพียงพอหรือไม่ ถูกข่มขู่ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบให้ขอทานหรือไม่ ขณะเกิดเหตุอยู่ในความปกครองดูแลของผู้ใด

ถ้าเป็นเด็กพ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลรู้หรือไม่รู้แล้วทำอย่างไร

พยานหลักฐาน ได้แก่ บุคคลที่รู้เห็นการติดต่อระหว่างกลุ่มผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย หลักฐานการติดต่อจดหมาย โทรศัพท์ อินเตอร์เน็ต หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง หลักฐานทางการเงินและธนาคาร บันทึกส่วนตัว บันทึกการทำงาน ค่าแรงเงินเหรียญหรือธนบัตรของกลาง ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่องรอยบาดแผล รายงานการตรวจพิสูจน์ของแพทย์ หลักฐานการตรวจอายุ (กรณีไม่แน่ชัดเรื่องอายุ) และสิ่งของที่ได้จากที่พักอาศัยฯลฯ

หมายเหตุ *ในการสอบสวนผู้เสียหาย ควรต้องทำให้ปรากฏในคำให้การว่า พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงสิทธิที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายแล้ว*

๗. การสืบพยานล่วงหน้า

๗.๑ เหตุผลในการขอสืบพยานล่วงหน้า

๑) เหตุตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ ได้แก่ ผู้เสียหายเป็นชาวต่างชาติ ประสงค์จะเดินทางกลับประเทศ หรือผู้เสียหายเป็นบุคคลไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรืออยู่ห่างไกลจากศาล หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีความยุ่งยากกับพยานหลักฐาน หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันจะเป็นการยากที่จะนำพยานมาเบิกความในภายหน้า

๒) เหตุผลอื่นที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เช่น เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลและมีแนวโน้มว่าผู้เสียหายจะกลับคำให้การ เป็นต้น

๗.๒ ในคดีค้ามนุษย์ การสืบพยานล่วงหน้าอาจเริ่มต้นโดยพนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนร้องขอไปยังพนักงานอัยการ หรือผู้เสียหายร้องขอไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ

๗.๓ ก่อนที่จะทำการสืบพยานล่วงหน้า ควรมีการหารือร่วมกันว่าการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ข้อเท็จจริงสมบูรณ์ครบถ้วนหรือไม่ เพียงใด และการสืบพยานล่วงหน้าจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่เพียงใด

๗.๔ การสืบพยานล่วงหน้าไม่ได้จำกัดว่าผู้เสียหายต้องเป็นชาวต่างชาติเท่านั้น แม้ผู้เสียหายเป็นคนไทยก็สามารถขอให้ทำการสืบพยานล่วงหน้าได้

๗.๕ พนักงานอัยการจะซักถามและนำสืบเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เสียหายประสงค์จะเรียกร้องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยไปในคราวเดียวกัน ดังนั้น จึงควรมีการประสานงานเร่งให้มีการประชุมเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทนและแจ้งให้พนักงานอัยการทราบก่อนทำการสืบพยานล่วงหน้า

๗.๖ การที่ผู้เสียหายได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพอยู่ในสถานคุ้มครองฯ ไม่ใช่เหตุผลที่จะปฏิเสธไม่ดำเนินการให้มีการสืบพยานล่วงหน้า

๗.๗ คำร้องขอสืบพยานล่วงหน้าให้ยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่อันเป็นที่ตั้งของสถานคุ้มครองฯ

๘. การสอบสวนผู้ต้องหา

ก่อนเริ่มถามคำให้การผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนต้องแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ และดำเนินการตาม มาตรา ๑๓๔/๑-๑๓๔/๔ ก่อนเสมอ

๘.๑ **การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน**

๑) การรับตัว การจับกุมและนำตัวไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุม ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๗๐, ๗๑, ๗๒ และ ๗๖

๒) การสอบสวนให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ และ มาตรา ๑๓๔/๑-๑๓๔/๔

๘.๒ **การรายงานเหตุกรณีผู้ต้องหาเป็นคนต่างชาติ**

กรณีที่ผู้ต้องหาเป็นคนต่างชาติ ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๐๐๒๙.๑๓๒/ว ๐๐๘๗ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เรื่อง แนวปฏิบัติกรณีต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญา หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

๘.๓ **การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน**

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๒ กำหนดห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานในคดีเดียวกัน ดังนั้น หากประสงค์ให้ผู้ต้องหาคนหนึ่งคนใดมาเป็นพยานเพื่อพิสูจน์การกระทำผิดของผู้ต้องหาอีกคนหนึ่ง ก็ต้องมีการดำเนินการไม่ให้บุคคลนั้นอยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีนั้นอีกต่อไป

ผู้มีอำนาจอนุญาตให้กันผู้ต้องหาเป็นพยาน

๑) กรุงเทพมหานครให้เสนอถึงผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้อนุญาต

๒) ต่างจังหวัดให้เสนอถึงผู้บังคับการขึ้นไปเป็นผู้อนุญาต

วิธีปฏิบัติในการกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

๑) ให้พนักงานสอบสวนสอบสวนผู้ต้องหานั้นในฐานะผู้ต้องหาไว้ในสำนวนการสอบสวน

๒) เสนอเรื่องให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้กันผู้ต้องหานั้นเป็นพยาน

๓) เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจให้กันผู้ต้องหาเป็นพยานแล้วให้มีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหารายนั้น หากผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ให้ขอปล่อยตัว

๔) เสนอสำนวนการสอบสวนนั้นไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา

๕) พนักงานอัยการอาจมีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องก็ได้ ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องให้ส่งตัวให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อไป

๖) ถ้าพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องและได้แจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแก่พนักงานสอบสวนแล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหานั้นไว้ในฐานะพยานต่อไป

๘.๔ การดำเนินการตามกฎหมายฟอกเงิน

ตามมาตรา ๑๔ ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔ และระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประกอบหนังสือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๑ (กม ๑)/๔๒๘๕ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ กำหนดให้เมื่อมีการร้องทุกข์กล่าวโทษหรือจับกุมดำเนินคดีในความผิดฐานค้ามนุษย์ หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้กระทำผิดเพิ่มเติมในความผิดฐานค้ามนุษย์ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้นในความผิดฐานค้ามนุษย์ และรายงานรายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดีดังกล่าว ไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทุกคดี ภายใน ๓ วัน นับตั้งแต่วันรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษหรือแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ขณะเดียวกันให้หัวหน้าหน่วยงานสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดดำเนินการสืบสวนว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินด้วยหรือไม่ ตามข้อ ๕ ของระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๑๘ บทที่ ๒๓ หากมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงินให้หัวหน้าหน่วยงานจัดให้มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย

หมายเหตุ *สำหรับการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินคดีลักษณะนี้ อาจต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษว่าเป็นคดีความผิดที่มีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรหรือไม่ หากใช่ต้องรีบมีหนังสือแจ้งให้อัยการสูงสุดพิจารณามอบหมายหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐*

นอกจากนั้น หากพบว่ามีพยานหลักฐานจำเป็นที่อยู่ในต่างประเทศก็ควรที่จะพิจารณาเสียแต่เนิ่น ๆ ว่าสามารถจะนำเข้าสู่สำนวนการสอบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้หรือไม่ เพียงใด จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากต่างประเทศอย่างเป็นทางการโดยผ่านพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ (บางประเทศอาจไม่ยอมมอบหลักฐานให้ เว้นแต่จะมีการร้องขอไปอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลไทย) หากจำเป็นก็ควรต้องรีบดำเนินการเนื่องจากการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เวลา และอาจมีผลกระทบต่อรูปคดี หากมีการจับกุมผู้กระทำผิดก่อนที่จะได้พยานหลักฐานสำคัญจากต่างประเทศ

๙. การขอปล่อยตัวชั่วคราว

เนื่องจากพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและการรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมายมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว (มาตรา ๙) ดังนั้น พนักงานสอบสวนควรนำแนวทางที่กฎหมายกำหนดไว้มาใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวเช่นกัน

หลักเกณฑ์สำคัญที่กฎหมายกำหนดประกอบการใช้ดุลพินิจในการปล่อยตัวชั่วคราว คือ

๑) ต้องคำนึงถึงผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดต่อร่างกายหรือจิตใจ และข้อวิตกกังวลหรือข้อคิดเห็นอย่างอื่นของผู้เสียหาย

๒) ต้องพิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดประกอบ

๓) เป็นเครือข่ายหรือเป็นองค์กรอาชญากรรมหรือไม่

๔) เป็นผู้มีอิทธิพลหรือมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดหรือไม่

๕) ความปลอดภัยของผู้เสียหาย

๖) ภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่พยานหลักฐาน

บทที่ ๖
การคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย

๑. การคุ้มครองชั่วคราว (หน้า ๓๖)
๒. การคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานคุ้มครอง ตามมาตรา ๓๓ (หน้า ๓๗)
๓. การช่วยเหลือผู้เสียหาย มาตรา ๓๗ (หน้า ๓๘)
๔. การให้ความช่วยเหลือในการบังคับคดี ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ (หน้า ๓๘)
๕. การช่วยเหลือผู้เสียหายได้รับการเยียวยาตามกฎหมายอื่น (หน้า ๓๙)

๑. การคุ้มครองชั่วคราว

๑.๑ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง และเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่บุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจัดให้บุคคลดังกล่าวเข้ารับการคุ้มครองชั่วคราวที่บ้านพักเด็กและครอบครัวซึ่งมีอยู่ทุกจังหวัด หรือสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙

๑.๒ เจ้าหน้าที่ที่รับตัวบุคคลดังกล่าวเข้ารับการคุ้มครองชั่วคราว ต้องทำบันทึกการรับตัวโดยให้เจ้าหน้าที่ผู้นำส่งลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

๑.๓ ต้องรายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีทราบ**โดยไม่ชักช้า** ทั้งนี้ **ต้องไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง** นับตั้งแต่จัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในความคุ้มครองชั่วคราว

๑.๔ หากมีความจำเป็น**ต้องคุ้มครองเกินกว่า ๒๔ ชั่วโมง** พนักงานเจ้าหน้าที่ (ของหน่วยงานที่นำส่ง) **ต้องยื่นคำร้องต่อศาล**เพื่อมีคำสั่งอนุญาต ทั้งนี้ ศาลมีอำนาจอนุญาตได้ไม่เกิน ๗ วัน โดยจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้

๑.๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ (ของหน่วยงานที่นำส่ง) ทำการสอบปากคำบุคคลดังกล่าวในฐานะผู้ให้ถ้อยคำ และรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นเพื่อประกอบการยื่นคำร้องด้วย

๑.๖ หากศาล**ไม่อนุญาต** ให้ถือว่าการ**คุ้มครองชั่วคราวเป็นที่ยุติ** และหากบุคคลดังกล่าวมีการกระทำผิดตามกฎหมายอื่น ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายนั้นต่อไป (ให้ดำเนินการตามบทที่ ๔)

๑.๗ หากศาลอนุญาต เมื่อครบกำหนดแล้วยังไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นผู้เสียหายหรือไม่ การคุ้มครองชั่วคราวยุติ แต่หากระบุได้ว่าเป็นผู้เสียหาย ให้นำตัวบุคคลนั้นเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองช่วยเหลือต่อไป

๒. การคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานคุ้มครองฯ ตาม มาตรา ๓๓

๒.๑ การให้ความคุ้มครองตามมาตรา ๓๓ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย

๒.๒ หลังรับตัวเข้าคุ้มครอง ให้เจ้าหน้าที่ของสถานคุ้มครองแจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายทราบ

๒.๓ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหาย ให้หน่วยงานที่รับตัวผู้เสียหายปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์พ.ศ. ๒๕๕๒ลงวันที่๕สิงหาคม๒๕๕๒

๓. การช่วยเหลือผู้เสียหาย มาตรา ๓๗

ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ระบุว่าเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟู การเรียกร้องของผู้เสียหาย พนักงานเจ้าหน้าที่อาจดำเนินการให้มีการผ่อนผันให้ผู้เสียหายนั้นอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงเหตุผลทางด้านมนุษยธรรมเป็นหลัก

๓.๑ การอนุญาตให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ

ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) โดยอนุญาตให้ผู้เสียหายอยู่ในราชอาณาจักรได้ไม่เกิน ๑ ปี และหากมีความจำเป็นตามข้อเท็จจริงแห่งคดีให้สามารถขอขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปี โดยให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุญาตและกำหนดระยะเวลาให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักร

<u>ขั้นตอนในการขออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว</u>

๑) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งหลักฐานของผู้เสียหาย (ประวัติและเอกสารของพนักงานสอบสวน) ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว

๒) กระทรวงมหาดไทยแจ้งรายชื่อผู้เสียหายที่ได้รับอนุญาตให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กองต่อต้านการค้ามนุษย์) ทราบ

๓) กองต่อต้านการค้ามนุษย์แจ้งรายชื่อผู้เสียหายที่ได้รับอนุญาตให้สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทราบ

๔) สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์นำผู้เสียหายพร้อมสำเนาหนังสืออนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย ไปยื่นคำร้องเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติต่อนายทะเบียนอำเภอหรือท้องถิ่น พร้อมถ่ายรูป ซึ่งสำนักทะเบียนท้องถิ่นจะออกเอกสารแบบ ๘๙/๑ ให้แก่ผู้เสียหาย เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการรับบัตรประจำตัวบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนซึ่งใช้ระยะเวลา ๑๐ วัน

๓.๒ การขออนุญาตให้ผู้เสียหายต่างด้าวทำงานเป็นการชั่วคราว

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดประเภทงานให้คนต่างด้าว ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยได้กำหนดประเภทงานให้แก่ผู้เสียหาย

จากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ทำงานได้ ๓ ประเภท ได้แก่ งานกรรมกร งานรับใช้ในบ้าน และช่างยนต์ในเรือประมง

ขั้นตอนในการขออนุญาตให้ผู้เสียหายต่างด้าวทำงานเป็นการชั่วคราว

๑) สถานคุ้มครองฯ ประชุมชี้แจงการทำงานชั่วคราว ตามมาตรา ๓๗ แก่ผู้เสียหายทราบ

๒) ประสานสำนักงานจัดหางานจังหวัด เพื่อประสานขอทราบตำแหน่งงานว่างภายในพื้นที่ และเป็นงานที่เหมาะสมสำหรับผู้เสียหาย

๓) สถานคุ้มครองฯ นำผู้เสียหายไปตรวจร่างกาย (มีค่าใช้จ่าย ดังนี้ ค่าตรวจโรค ๕๐๐ บาท และค่าประกันสุขภาพ ๑,๖๐๐ บาท ต่อปี ซึ่งสถานคุ้มครองฯ สามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์)

๔) สถานคุ้มครองฯ แจ้งนายจ้าง หรือสถานประกอบการ เพื่อยื่นเอกสารหลักฐานขอรับผู้เสียหายไปทำงาน

๕) สถานคุ้มครองฯ พาผู้เสียหายไปยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตทำงาน (แบบ ตท.๗) พร้อมเอกสารหลักฐานของนายจ้างที่สำนักงานจัดหางานจังหวัด ที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวไว้

โดยมีเอกสารการยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาต ดังนี้

(๑) บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

(๒) แบบ ทร.๓๘ ข./สำเนาหนังสือการอนุญาตของปลัดกระทรวงมหาดไทย

(๓) ใบรับรองแพทย์/รูปถ่าย ๓ x ๔ ซม. จำนวน ๓ รูป

(๔) เอกสารหลักฐานสถานประกอบการ/หนังสือรับรองจากนายจ้าง/แผนที่แสดงที่ตั้งสถานที่ทำงาน/สำเนาทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวนายจ้าง

(๕) หนังสือรับรองของสถานคุ้มครองฯ(กระทรวงแรงงานยกเว้นค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์)

(๖) รอใบอนุญาตให้ทำงานจากนายทะเบียน

(๗) เมื่อได้รับใบอนุญาตทำงานเรียบร้อยแล้ว แจ้งนายจ้างทราบสำหรับรับตัวผู้เสียหายไปทำงาน

๔. การให้ความช่วยเหลือในการบังคับคดี ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙

หลังจากศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหายเพื่อเป็นการลงโทษ (หากมี) แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้หน่วยงานที่ได้รับแจ้งผลคำพิพากษา แจ้งไปยัง กองต่อต้านการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหายเพื่อบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา

๕. การช่วยเหลือผู้เสียหายได้รับการเยียวยาตามกฎหมายอื่น

๕.๑ พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำร้องสิทธิ

ผู้เสียหายที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเข้าหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑) ต้องเป็นผู้เสียหายที่ถูกกระทำให้ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น เช่น ถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกฆ่า เพื่อชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือถูกข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น

๒) ต้องเป็นผู้เสียหายที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น คือ ไม่ใช่ผู้ที่ก่อให้เกิดหรือสนับสนุนหรือสมัครใจเข้าร่วมในการกระทำความผิด ไม่ได้เป็นผู้ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำความผิด และไม่ได้มีส่วนประมาทด้วย

๓) การกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นดังกล่าวต้องเป็นความผิดอาญาดังต่อไปนี้เท่านั้น คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ ถึง มาตรา ๒๘๗

(๒) ความผิดต่อชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ถึง มาตรา ๒๙๔

(๓) ความผิดต่อร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ ถึง มาตรา ๓๐๐

(๔) ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ถึง มาตรา ๓๐๕

(๕) ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนเจ็บป่วย หรือคนชรา ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๐๖ ถึง มาตรา ๓๐๘

ค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับ แบ่งเป็น ๒ กรณี

ก. กรณีทั่วไป

๑) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

๒) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๓) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการงานได้ตามปกติในอัตราวันละไม่เกิน ๒๐๐ บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการงานได้ตามปกติ

๔) ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ข. กรณีถึงแก่ความตาย

๑) ค่าตอบแทน ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๐บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๒) ค่าจัดการศพ ๒๐,๐๐๐ บาท

๓) ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

๔) ค่าเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ในการพิจารณาค่าตอบแทนดังกล่าว คณะกรรมการพิจารณาจะกำหนดจำนวนเงินค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายสมควรได้รับ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิดและสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมถึงโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วย

<u>เอกสารที่ผู้เสียหายต้องยื่นต่อเจ้าหน้าที่ในการขอรับค่าตอบแทน</u>

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ของผู้เสียหายและผู้มีสิทธิยื่น)

๒. สำเนาทะเบียนบ้าน (ของผู้เสียหายและผู้มีสิทธิยื่น)

๓. สำเนาทะเบียนสมรส

๔. สำเนาสูติบัตร

๕. สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ/สกุล (ถ้ามี)

๖. หนังสือมอบอำนาจ

๗. ใบเสร็จค่ารักษาพยาบาลและอื่นๆ

๘. สำเนาใบรับรองแพทย์

๙. สำเนาบันทึกรายงานการสอบสวนของสถานีตำรวจและสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี

๑๐. สำเนาใบมรณะบัตร

๑๑. สำเนาใบชันสูตรแพทย์

๑๒. หลักฐานการได้รับชดใช้ค่าเสียหายจากหน่วยงานอื่น

๑๓. ใบแต่งทนาย (ถ้ามี)

<u>วิธีการยื่นคำขอรับสิทธิ</u>

ผู้เสียหาย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย (กรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตายก่อน) ต้องยื่นคำขอและเอกสารหลักฐานด้วยตนเองต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามแบบที่กำหนด ณ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา อาคาร A ชั้น ๒ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๒๘๔๗ ถึง ๐ ๒๑๔๑ ๒๘๖๒ หรือที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด

กรณีผู้เสียหาย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายในคดีอาญาไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล หรือให้ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายแล้วแต่กรณียื่นคำขอแทนได้

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ สามารถยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย และคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

๕.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖

ผู้ที่อาจขอรับการคุ้มครอง

๑) ผู้ที่เป็นพยานเอง ซึ่งหมายถึงพยานบุคคลที่จะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน

๒) ผู้ที่เป็นสามีหรือภริยาของพยาน

๓) ผู้ที่เป็นบุพการีของพยาน เช่น บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย

๔) ผู้สืบสันดานของพยาน เช่น ลูก หลาน เหลน

๕) ผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งพยานร้องขอและอาจไม่ได้รับความปลอดภัยจากการมาเป็นพยานในคดีอาญา

มาตรการในการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แบ่งลักษณะของการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน

วิธีการที่จะนำมาคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปนั้น หน่วยงานที่ให้ความคุ้มครองจะต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน ลักษณะและพฤติการณ์ความร้ายแรงของคดีอาญา พฤติการณ์การข่มขู่คุกคามพยาน โดยมีวิธีการให้ความคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปหลายวิธี เช่น

๑) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจไปทำการติดตั้งตู้สายตรวจ (ตู้แดง) ที่พักอาศัยของพยาน

๒) การจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย

๓) การปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัวชื่อสกุลที่อยู่หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานได้

๔) การจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปอารักขาพยานณที่พำนักอาศัยหรือในวันที่พยานจะไปศาล

โดยอาจใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธีประกอบกัน

๒. มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน

กรณีที่เป็นพยานในคดีอาญาความผิดฐานหนึ่งฐานใด ดังต่อไปนี้

๑) คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

๒) คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา

๓) คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือพาไป เพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กผู้เยาว์

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณีผู้ดูแล หรือจัดกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

๔) คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่และซ่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา และให้หมายความรวมถึงความผิดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกันโดยกลุ่มอาชญากรที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและมีการวางแผนเครือข่ายเป็นขบวนการหรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน

๕) คดีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น

๖) คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน

หากปรากฏแน่ชัดว่ามีเหตุอันควรให้ความคุ้มครองพยานหรือบุคคลอื่นใดเกี่ยวข้องพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษอาจกระทำด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่

(๑) ย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม

(๒) จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรให้แก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยานเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขอขยายระยะเวลาครั้งละไม่เกินสามเดือนแต่ไม่เกินสองปี

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนตัวชื่อสกุลและหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยานรวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยาน

(๔) ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรมหรือดำเนินการใดเพื่อให้พยานสามารถดำรงอาชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม

(๕) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ

(๖) ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น

(๗) ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือได้รับความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการข้างต้น ให้ถือว่าเป็นความลับและห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยาข้องเปิดเผยข้อมูลนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุสิ้นสุดการให้ความคุ้มครองพยานในคดีอาญา

(๑) พยานร้องขอ

(๒) พยานไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือระเบียบของกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ

(๓) พฤติการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานเปลี่ยนแปลงไป และกรณีไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษอีกต่อไป

(๔) พยานไม่ให้การเป็นพยานโดยไม่มีเหตุสมควร

(๕) ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาลหรือความผิดฐาน ทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จอันเนื่องจากการเป็นพยานในคดีที่พยานได้รับความคุ้มครอง

๕.๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกจ้างผู้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิในการยื่นคำร้องเพื่อเรียกร้องสิทธิให้ได้รับเงินตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานพ.ศ. ๒๕๔๑ เช่น ค่าจ้างค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด เป็นต้น

การเรียกร้องสิทธิประโยชน์ดังกล่าวผู้เสียหาย สามารถติดต่อขอคำปรึกษาหรือยื่นคำร้องกับพนักงานตรวจแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หรือสถานคุ้มครองประสานงานให้พนักงานตรวจแรงงานในพื้นที่ ไปรับคำร้องที่สถานคุ้มครอง โดยสอบถามรายละเอียดได้ที่

๑) ส่วนกลางในกรุงเทพมหานครติดต่อที่

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๕ ๗๐๒๐
- สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ – ๑๐

๒) ส่วนภูมิภาค ติดต่อที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดทุกจังหวัดที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด สามารถติดต่อสอบถาม ได้ที่ “กลุ่มงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุ้มครองแรงงาน สำนักคุ้มครองแรงงาน” หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๕ ๗๐๒๐

๓) ศูนย์ Call Center กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สายด่วน ๑๕๔๖

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	เว็ปไซต์	เบอร์โทร
กรมการปกครอง	www.dopa.go.th	๐ ๒๓๕๖ ๙๕๔๖
กรมสอบสวนคดีพิเศษ	www.dsi.go.th	๐ ๒๕๗๕ ๔๓๐๓
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	www.royalthaipolice.go.th	๑๕๙๙
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กองต่อต้านการค้ามนุษย์)	https://e-aht.com	๐ ๒๒๐๒ ๙๐๗๔
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	www.rlpd.go.th	๑๑๑๑

บทที่ ๗
กรณีบุคคลผู้มีสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในต่างประเทศ

๑. กรณีมีการแจ้งเหตุในประเทศไทย (หน้า ๔๔)
๒. กรณีมีการแจ้งเหตุในต่างประเทศ (หน้า ๔๔)
๓. ข้อพิจารณาก่อนส่งตัวผู้เสียหายกลับประเทศไทย (หน้า ๔๔)
๔. การรับตัวผู้เสียหาย (หน้า ๔๕)

๑. กรณีมีการแจ้งเหตุในประเทศไทย

ให้ผู้รับแจ้งทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นตามแนวทางที่ระบุไว้ในบทที่ ๒ ข้อ ๔ แล้วให้ประสานไปยังกระทรวงการต่างประเทศเพื่อแจ้งสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ประจำประเทศนั้น ๆ เพื่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศดังกล่าวเพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือต่อไป

๒. กรณีมีการแจ้งเหตุในต่างประเทศ

ให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ประจำประเทศนั้น ๆ ประสานงานกับหน่วยงานภายในประเทศดังกล่าว เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป (ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายภายในของประเทศนั้น ๆ)

หมายเหตุ *หากเป็นไปได้เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ควรขออนุญาตเข้าร่วมในการคัดแยกผู้เสียหาย โดยขออนุญาตสัมภาษณ์บุคคลดังกล่าว ตามแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น ฯ (ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายภายในของประเทศนั้น ๆ)*

๓. ข้อพิจารณาก่อนส่งตัวผู้เสียหายกลับประเทศไทย

ข้อมูลหรือเอกสารหลักฐานที่ตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ในประเทศที่เกิดเหตุอาจเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือและดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ประจำประเทศนั้น ๆ ควรขอรวบรวมเอกสารหลักฐาน และข้อมูลเพื่อส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ในประเทศไทยดำเนินการต่อไป โดยเอกสารควร ประกอบด้วย

๑) ข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียหาย

๒) ข้อมูลของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓) ข้อมูลอื่นๆ ที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี

๔) สถานภาพทางกฎหมาย เช่น มีการจับกุมดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในประเทศที่เกิดเหตุหรือไม่อย่างไร

๕) ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของผู้เสียหาย

๖) ข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างงานในประเทศที่เกิดเหตุ

๗) สิทธิทางกฎหมายที่ผู้เสียหายพึงได้รับในประเทศที่เกิดเหตุ

ก่อนที่จะมีการส่งตัวผู้เสียหายกลับประเทศไทย ให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ประจำประเทศนั้น ๆ แจ้งกองคุ้มครองและดูแลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล เพื่อประสานให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เตรียมการรับตัวผู้เสียหายเป็นการล่วงหน้า

หมายเหตุ *การรวบรวมเอกสารหลักฐาน และข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายภายในของประเทศนั้นๆ*

๔. การรับตัวผู้เสียหาย

๑) เมื่อทราบกำหนดวันเดินทางกลับประเทศไทยที่แน่นอนของผู้เสียหาย ให้กระทรวงการต่างประเทศ แจ้งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบวัน เวลาท่าอากาศยาน และ/หรือ ด่านตรวจคนเข้าเมือง ที่ผู้เสียหายจะเดินทางเข้ามาในประเทศไทย

๒) ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจไปรอรับผู้เสียหาย

๓) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายโดยทันทีหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับสภาพและความพร้อมของผู้เสียหาย อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับความปลอดภัยและความต้องการของผู้เสียหาย รวมทั้งควรมีการวางแผนการให้ความช่วยเหลือและดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดโดยเร็วที่สุด

ภาคผนวก

หน้า ๒๗
เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘
เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

"มาตรา ๑๓/๑ ผู้ใดแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ทราบว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา"

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรียกโดยย่อว่า "คณะกรรมการ ปคม." ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการ ปกค. เป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ด้านการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดฟื้นฟู และการประสานงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่น้อยกว่าเจ็ดปี ด้านละหนึ่งคน โดยต้องเป็นภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นกรรมการ และมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ และให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้งข้าราชการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ"

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

"(๒/๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานประกอบกิจการ โรงงาน และยานพาหนะ และกำหนดให้สถานประกอบกิจการ โรงงาน และยานพาหนะ ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว"

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖/๑ มาตรา ๑๖/๒ และมาตรา ๑๖/๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

"มาตรา ๑๖/๑ ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานประกอบกิจการ โรงงาน และยานพาหนะ และประกาศกำหนดให้สถานประกอบกิจการ โรงงาน และยานพาหนะใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๖/๒ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะตามมาตรา ๑๖/๑ หากเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะ ดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว ให้คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง มีอำนาจสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ปิดสถานประกอบกิจการหรือโรงงานชั่วคราว

(๒) พักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจหรือโรงงาน

(๓) ห้ามใช้ยานพาหนะเป็นการชั่วคราว

(๔) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นอีก

ทั้งนี้ การสั่งตาม (๑) (๒) และ (๓) ต้องไม่เกินครั้งละสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะ ได้รับทราบคำสั่ง

ในกรณีมีการออกคำสั่งใด ๆ ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง แจ้งให้หน่วยงานซึ่งควบคุมสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะนั้นทราบ และให้หน่วยงานดังกล่าวถือปฏิบัติตามนั้น

การพิจารณาปิดสถานประกอบกิจการหรือโรงงานชั่วคราว การพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจหรือโรงงาน การห้ามใช้ยานพาหนะเป็นการชั่วคราวหรือการดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นอีก ตามวรรคหนึ่ง และการแจ้งให้หน่วยงานรับทราบตามวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖/๓ ให้แจ้งคำสั่งตามมาตรา ๑๖/๒ ต่อเจ้าของ ผู้ครอบครองหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะนั้นทราบเป็นหนังสือ ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้น ภายในเจ็ดวันนับแต่วันออกคำสั่ง

ในกรณีที่ไม่มีผู้รับ ให้ปิดคำสั่งไว้ที่ภูมิลำเนาของผู้นั้นในที่เปิดเผย และให้ถือว่าเจ้าของ ผู้ครอบครองหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะ ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นแล้ว เมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันปิดคำสั่ง

ในกรณีเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งจากคณะอนุกรรมการ

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด"

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๒๕ คณะกรรมการและคณะกรรมการ ปกค. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการและคณะกรรมการ ปกค. มอบหมายก็ได้

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการตามมาตรา ๑๖/๒

ให้นำมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานโดยอนุโลม"

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖/๑) ของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

"(๖/๑) ค่าปรับตามที่กระทรวงการคลังอนุญาต ให้นำไปใช้ได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน"

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๓/๑ และมาตรา ๕๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๕๓/๑ ถ้าการกระทำผิดตามมาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ วรรคสอง เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(๑) รับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่แปดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนหกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

มาตรา ๕๓/๒ เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการ โรงงาน หรือยานพาหนะ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๑๖/๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมต่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในปัจจุบันที่มีความรุนแรง ซับซ้อน และเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ จึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยกำหนดให้มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้พบเห็นเหตุการค้ามนุษย์แจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำหนดมาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หน้า ๗
เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๗๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๒๒/๒๕๕๘

เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

โดยที่ขณะนี้ได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าประชาชนทั่วไปต่างได้รับความเดือดร้อนรำคาญและได้รับอันตรายในการสัญจรไปมาจากกรณีที่มีการรวมตัวกันเพื่อแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันภัยสังคม อีกทั้งเพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น นอกจากนี้ เพื่อสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสังคมในทุกภาคส่วน ให้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครองกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมในลักษณะหรือโดยพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งรถในทางอันเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกหรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง มีอำนาจเข้าระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการนำรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่สงสัยว่าจะใช้ในการแข่งรถในทางมาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว เพื่อการป้องกันหรือรักษาไว้เพื่อความปลอดภัยสาธารณะ จนกว่าลักษณะหรือพฤติการณ์ดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง

การเก็บรักษาและการขอคืนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๒ บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนในปกครองเกิดการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดำเนินการติดตาม สอดส่องให้มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด

ในกรณีที่พบเด็กและเยาวชนรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามข้อ ๑ ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี และให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก หรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็กและเยาวชนดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอีก หรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานานุรูป แต่จะเรียกเงินประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี หากเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดดังกล่าวซ้ำอีก บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ริบเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก

ข้อ ๓ ผู้ใดผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หากกระทำการนั้นในลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการตระเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำในลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการพาณิชยกิจ โรงงาน หรืออาคารที่เกี่ยวกับการผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการประกอบกิจการดังกล่าว สั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันที ในกรณีที่มีการสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการกิจการนั้น ให้คำสั่งปิดการดำเนินการหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นที่สุด

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีอำนาจทำการตรวจสอบ

กิจการพาณิชยกิจตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี มิให้มีการกระทำผิดตามวรรคสอง และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุขดังกล่าวด้วย

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น

ข้อ ๔ ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ

(๒) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

(๔) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

(๕) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมิให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ ๖ กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหก ให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๕ ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงสถานบริการหรือสถานประกอบการดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียงนั้นให้แล้วเสร็จภายในเวลาสามสิบวัน และในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้หยุดการใช้เสียงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น

ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวยังไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ให้นำความในวรรคสองของข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๖ ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

หากพบว่ามีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นโดยเด็ดขาดและเคร่งครัด รวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคสองด้วย

ในกรณีที่เป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานประกอบการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ดังกล่าวด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ข้อ ๗ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิด ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการเพิกเฉยหรือละเลยไม่กระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๘ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครองหรือกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการหรือดำเนินคดีกับความผิดที่เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามที่มีกฎหมายบัญญัติความผิดไว้หรือตามคำสั่งนี้

ข้อ ๙ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการกวดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดระเบียบและลดปัญหาสังคมโดยเร่งด่วน

ข้อ ๑๐ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

หน้า ๕
เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๘๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๒๔/๒๕๕๘

เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพิ่มเติม

ตามที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อจัดตั้ง "ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย" ขึ้น โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการบัญชาการการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายในภาพรวม ตลอดจนเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งพัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่ผิดกฎหมายให้เป็นมาตรฐานสากล นั้น

บัดนี้ ได้รับรายงานจากศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายว่า ปัจจุบันทรัพยากรสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการทำการประมงที่เกินศักย์การผลิตตามธรรมชาติที่จะทดแทนได้ หากปล่อยให้เป็นเช่นนี้อยู่ต่อไปโดยไม่มีมาตรการในการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำที่ดีพอ จะทำให้กิจการประมงของประเทศอยู่ในภาวะวิกฤต และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้จำนวนเรือไทยสำหรับการประมงอยู่ในภาวะสมดุลกับทรัพยากรสัตว์น้ำ และมิให้มีการใช้เครื่องมือทำการประมงที่เป็นการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้นายทะเบียนเรือตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย งดการจดทะเบียนเรือไทยสำหรับการประมง หรือเรืออื่นตามที่ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายประกาศกำหนดที่จะขอจดทะเบียนเรือใหม่ทุกประเภทและทุกขนาด หรือเปลี่ยนประเภทการใช้เรือจากเรือประเภทอื่นมาเป็นเรือประมง ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการกำหนดให้มีการจดทะเบียนเรือไทยสำหรับการประมงหรือเรืออื่นเพิ่มเติมได้ตามหลักเกณฑ์ที่ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายประกาศกำหนด

ข้อ ๒ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้ซึ่งเครื่องมือทำการประมงดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องมืออวนรุนที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ เว้นแต่การใช้เครื่องมืออวนรุนเคยที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงตามรูปแบบของเครื่องมือ ขนาดเรือ วิธีการทำการประมง พื้นที่ทำการประมง และเงื่อนไขที่ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายประกาศกำหนด

(๒) เครื่องมือโพงพาง รั้วไซมานหรือกั้นซู่รั้วไซมาน เครื่องมือลี่ หรือเครื่องมืออื่นที่มีลักษณะและวิธีการคล้ายคลึงกัน

(๓) เครื่องมืออวนล้อมจับที่มีขนาดช่องตาเล็กกว่า ๒.๕ เซนติเมตร ทำการประมงในเวลากลางคืน

(๔) เครื่องมือลอบพับได้หรือไอ้โง่ ที่มีช่องทางเข้าของสัตว์น้ำสลับซ้ายขวาอยู่ทางด้านข้าง ใช้สำหรับดักสัตว์น้ำ

(๕) เครื่องมืออวนลากที่มีช่องตาอวนก้นถุงเล็กกว่า ๕ เซนติเมตร

(๖) เครื่องมือทำการประมงอื่นตามรูปแบบของเครื่องมือ วิธีการทำการประมง พื้นที่ทำการประมง ขนาดของเรือที่ใช้ประกอบการทำการประมง และเงื่อนไขอื่นที่ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายประกาศกำหนด

ข้อ ๓ เครื่องมือทำการประมง เรือที่ใช้ทำการประมง สัตว์น้ำ และสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด โดยฝ่าฝืนคำสั่งหรือประกาศที่ออกตามคำสั่งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการยึดและให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการรื้อถอนหรือทำลายเครื่องมือทำการประมง เรือที่ใช้ทำการประมง สัตว์น้ำ และสิ่งอื่น ๆ ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินนั้นมีไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ถูกยึด

ข้อ ๔ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งฉบับนี้ หรือประกาศที่ออกตามคำสั่งนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ ๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามประกาศที่ออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งฉบับนี้ด้วย

ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ และคำสั่งนี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ ๗ ประกาศของศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายที่ออกตามคำสั่งนี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ทั้งนี้ นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

กรมการจัดหางาน
รับที่ 2595
วันที่ 31 มี.ค. 2560
เวลา 17.15

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กระทรวงแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน โทรศัพท์ ๐๒๒๓๒ ๑๐๗๕

ที่ รง ๐๒๐๖.๑/ว ๑๗๖ **วันที่** ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง คู่มือการปราบปรามการค้ามนุษย์และคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

รอง ๒
เลขรับ 864
๑ ก.พ. ๒๕๖๐
วันที่
เวลา ๑๗.๑๖ น.

เรียน อธิบดีกรมการจัดหางาน

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ พม ๐๒๐๕/ว ๗๑๖ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่อง คู่มือการปราบปรามการค้ามนุษย์และคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามมติประชุมคณะกรรมการ ปกค. ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้เห็นชอบร่างคู่มือดังกล่าว โดยนำข้อคิดเห็นจากการประชุมมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ และแจ้งเวียนคณะกรรมการฯ ทราบก่อนเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ในการนี้ กระทรวงแรงงาน ขอส่งสำเนาคู่มือการปราบปรามการค้ามนุษย์และคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

สำนักบริหารกลาง
เลขรับ 569
วันที่ 2 ก.พ. 2560
เวลา

(นายวรานนท์ ปิติกรรม)
รองปลัดกระทรวงแรงงาน รักษาราชการแทน
ปลัดกระทรวงแรงงาน

เรียน อธิบดี
☐ เพื่อโปรดทราบ
☑ เพื่อโปรดพิจารณา
เห็นสมควร ตาม
ดำเนินการต่อไป

มอบ กองบริหารแรงงานต่างด้าว
พิจารณาดำเนินการ หน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่
ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน

(นายชนินทร์ สงสราม)
จัดหางานจังหวัดระยอง
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกรม
31 ส.ค. 2560

(นายสมบัติ นิเวศรัตน์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการจัดหางาน
- ๒ ก.พ. ๒๕๖๐

มอบกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์

(นางวีรยา รัตนนิตย์)
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
- 2 ก.พ. 2560

องค์ความรู้
เรื่อง การพิจารณาอนุญาตทำงาน คนบนพื้นที่สูง

คณะทำงานจัดการความรู้ (KM Team) สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

สิงหาคม ๒๕๕๘

คำนำ

การจัดการความรู้ เรื่อง การพิจารณาอนุญาตทำงานคนบนพื้นที่สูง เป็นการจัดการความรู้ของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการพิจารณาอนุญาตทำงานของคนบนพื้นที่สูง แก่เจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางาน ในการอำนวยความสะดวก และใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาอนุญาตทำงานให้แก่คนต่างด้าวที่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวยังไม่เป็นที่รับรู้อย่างแพร่หลาย เนื่องจากคนบนพื้นที่สูง มักไม่นิยมออกมาทำงานนอกเขตพื้นที่ ประกอบกับ สำนักบริหารแรงงานต่างด้าวซึ่งเป็นสำนักงานส่วนกลางไม่ได้ให้บริการในเรื่องดังกล่าว แต่มักได้รับคำถามจากนายจ้าง/สถานประกอบการและประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการขออนุญาตทำงานของคนบนพื้นที่สูง

คณะทำงานจัดการความรู้ (KM Team) สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ได้ดำเนินการจัดการความรู้ภายในองค์กรเพื่อให้เกิดการแบ่งปันความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ตลอดจนการประสานงานที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการรวบรวมองค์ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเรื่องการพิจารณาอนุญาตทำงานของคนบนพื้นที่สูงจะเป็นแนวทางในการศึกษา หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และผู้ที่สนใจต่อไป

คณะทำงานจัดการความรู้ (KM Team)
สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว
สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทที่ ๑ คนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง **๑**

๑.๑ คนบนพื้นที่สูงคือใคร ๑

๑.๒ การแบ่งกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองภายใต้ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ ๓

๑.๓ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ๓

๑.๔ การกำหนดเลขประจำตัว ๖

บทที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง **๘**

๒.๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับและกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม ๙

๒.๒ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ๑๐

๒.๓ ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๙ ๑๐

บทที่ ๓ แนวทางการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง **๑๒**

๓.๑ การยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนบนพื้นที่สูง ๑๓

๓.๒ การยื่นขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ๑๘

๓.๓ การยื่นขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน ๒๓

ภาคผนวก ๔๕

ภาคผนวก ๑ การกำหนดเลขประชาชนของชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่ม ๒๗

ภาคผนวก ๒ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับและกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม ๓๔

ภาคผนวก ๓ ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้ ๔๔

คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้

ภาคผนวก ๔ กฎกระทรวงค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๘ ๔๗

ภาคผนวก ๕ คู่มือสำหรับประชาชน ๕๑

ภาคผนวก ๖ คำสั่งสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ (KM Team) ๗๒

บทที่ ๑

คนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง

๑. คนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง

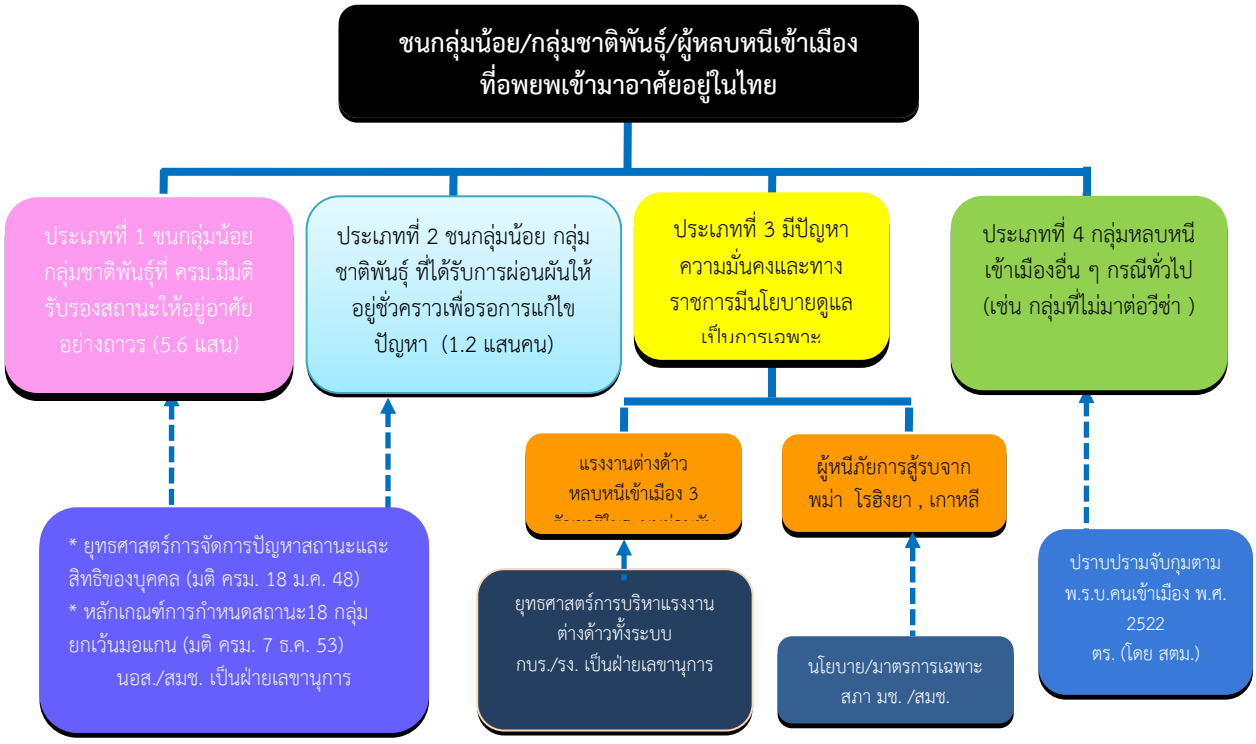
๑.๑ คนบนพื้นที่สูงคือใคร

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เริ่มจัดทำทะเบียนบ้านของชนกลุ่มน้อยที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามตะเข็บชายแดนไทยบนพื้นที่สูง ในจังหวัดต่างๆ ๒๐ จังหวัด คือ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา น่าน ลำพูน ลำปาง แพร่ ตาก เพชรบูรณ์ เลย พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร กาญจนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบูรณ์ ภาษาราชการเรียกว่า “บุคคลบนพื้นที่สูง” หรือ “ชาวเขา” ทะเบียนบุคคลที่นับจดชนกลุ่มน้อยเรียกว่า “ทร.๑๓” เริ่มต้นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๑๒ เพื่อใช้สำหรับคนที่ได้สัญชาติไทยแล้วถูกถอนสัญชาติไปตามประกาศคณะปฏิวัติที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และบุคคลที่เกิดมาแล้วไม่ได้สัญชาติไทยเพราะบิดามารดาเข้าเมืองมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยชนกลุ่มน้อยกลุ่มที่อพยพเข้ามาและอาศัยอยู่ในประเทศไทยมานานจนผสมกลมกลืน ประมาณ ๒ แสนคนเศษ ได้รับสัญชาติไทยเป็นจำนวนมากแล้ว เหลือเพียงกลุ่มที่อพยพเข้ามาภายหลัง ประมาณ ๕ แสนคน ได้แก่

(๑) กลุ่มที่มีปัญหาการส่งกลับได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติ บัตรสีและบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสัญชาติไทย (สำรวจในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๔๒)

(๒) กลุ่มที่มีปัญหาการส่งกลับได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน (สำรวจในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๑)

โดยบางส่วนครม.มีมติรับรองสถานะให้อยู่อาศัยอย่างถาวร และบางส่วนได้รับการผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราวเพื่อรอการแก้ไขปัญหา ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล (มติ ครม. ๑๘ ม.ค. ๒๕๔๘) และหลักเกณฑ์การกำหนดสถานะ ๑๘ กลุ่ม ยกเว้นมอแกน (มติ ครม. ๗ ธ.ค. ๒๕๕๓) ซึ่งภาครัฐให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบทะเบียนประวัติและความถูกต้องของตัวบุคคลนำไปสู่การพิจารณากำหนดสถานะให้เป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือให้ได้รับสัญชาติไทยภายใต้กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

สำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงภายในประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๑.๒ การแบ่งกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองภายใต้ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ

ผู้หลบหนีเข้าเมือง ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน บางส่วนมีปัญหาในการส่งกลับและตกค้างอยู่ในประเทศไทย นำมาซึ่งปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับสถานภาพตามกฎหมายและสิทธิของบุคคล ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต และปัญหาความมั่นคงทางสังคมในระยะยาว โดยสถานการณ์ผู้หลบหนีเข้าเมือง สามารถแยกได้เป็น ๔ กลุ่มใหญ่ ตามยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ (มติคณะรัฐมนตรี ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕) ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่อพยพเข้ามานานและกลับประเทศต้นทางไม่ได้ จำนวน ประมาณ ๖.๘ แสนคน ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้แล้ว

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มที่มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ได้แก่ แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ๓ สัญชาติ (พม่า ลาว และกัมพูชา) จำนวนประมาณ ๒ ล้านคน

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มที่มีปัญหาทางความมั่นคงเฉพาะ จำนวนประมาณ ๑ แสนคน ได้แก่ ผู้หนีภัยการสู้รบจากพม่า ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงจา และผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวเกาหลีเหนือ

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองอื่น ๆ ที่เข้าเมืองถูกต้องหรือเข้ามาโดยปลอมแปลงเอกสารเดินทางแล้วไม่กลับออกไป

จะเห็นได้ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ (มติคณะรัฐมนตรี ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕) ได้ยุบรวมชนกลุ่มน้อยกลุ่มชาติพันธ์ที่ครม.มีมติรับรองสถานะให้อยู่อาศัยอย่างถาวร (๕.๖ แสนคน) กับกลุ่มที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราวเพื่อรอการแก้ไขปัญหา (๑.๒ แสนคน) ไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน คือกลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่อพยพเข้ามานานและกลับประเทศต้นทางไม่ได้

๑.๓ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเป็นเอกสารทะเบียนราษฎรอีกประเภทหนึ่งที่นายทะเบียนออกให้กับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเพื่อเป็นหลักฐานสำหรับใช้แสดงตนเพื่อการการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล โดยยุคก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๗ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยจะเป็นบัตรกระดาษเคลือบด้วยพลาสติกที่ไม่มีวัสดุป้องกันการปลอมแปลง ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียกกันว่าบัตรชนกลุ่มน้อย โดยชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มจะได้บัตรประจำตัวที่มีสีแตกต่างกัน เช่น ญวนอพยพจะเป็นบัตรสีขาวขอบน้ำเงิน จีนฮ่ออพยพจะเป็นบัตรสีเหลือง จีนฮ่ออิสระจะเป็นบัตรสีส้ม ลาวอพยพจะเป็นบัตรสีฟ้า เนปาลอพยพจะเป็นบัตร สีเขียว ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าจะเป็นบัตรสีชมพู ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทยจะเป็นบัตรสีเหลืองขอบน้ำเงิน ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชาจะเป็นบัตรสีขาวขอบแดง บุคคลบนพื้นที่สูงจะเป็นบัตรสีฟ้า เป็นต้น

จนกระทั่งกรมการปกครองได้ออกระเบียบว่าด้วยบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงได้เปลี่ยนวัสดุและสีของบัตรให้เป็นบัตรพลาสติกชนิดที่มีแถบแม่เหล็ก ตัวบัตรเป็นสีชมพูทั้งสองด้าน โดยชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มจะได้รับบัตรประจำตัวสีเดียวกันแต่จะระบุชื่อกลุ่มชนกลุ่มน้อยของเจ้าของบัตรไว้ที่หน้าบัตรใต้รายการเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ซึ่งภายใต้ระเบียบฉบับนี้กำหนดอายุของชนกลุ่มน้อยที่จะทำบัตรได้ต้องมีอายุตั้งแต่ ๑๒ ปีบริบูรณ์ และให้บัตรมีอายุการใช้ได้ ๖ ปี

ต่อมาเมื่อมียุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ ได้มีการแบ่งกลุ่มบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ออกเป็น ๖ กลุ่มแต่เรียกในภาพรวมว่า “กลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน” ซึ่งบุคคลในกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งเป็นคนต่างด้าวแต่ก็มีอีกส่วนหนึ่งที่สถานะยังไม่ชัดเจนว่าเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าว เช่น กลุ่มเด็กนักเรียนที่บิดามารดาไม่ได้แจ้งการเกิด กลุ่มคนไร้รากเหง้าที่ไม่อาจสืบเสาะแสวงหาหลักฐานเพื่อพิสูจน์ชีวประวัติของตนเอง เป็นต้น และด้วยยุทธศาสตร์ดังกล่าวที่กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำทะเบียนประวัติและออกเอกสารแสดงตนให้กับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กรมการปกครองได้ออกระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับคนซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งภายใต้ระเบียบฉบับนี้ได้กำหนดบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนเป็นบัตรพลาสติกที่มีแถบแม่เหล็ก ด้านหน้าเป็นสีขาว ด้านหลังเป็นสีชมพู กำหนดอายุของคนที่จะทำบัตรตั้งแต่ ๑ ขวบขึ้นไป และให้บัตรมีอายุการใช้ ๑๐ ปี

การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยพระราชบัญญัติ การทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย กระทรวงมหาดไทยจึงได้ออกกฎกระทรวงกำหนดให้คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยปฏิบัติเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีการบัญญัติถึงการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยกำหนดอายุของคนที่จะทำบัตรตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน ๗๐ ปี บัตรมีอายุการใช้ ๑๐ ปี แต่ถ้าผู้ถือบัตรพ้นจากสถานะการเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือกลายเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง บัตรนั้นจะหมดอายุการใช้ทันที ส่วนบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่นายทะเบียนออกให้ก่อนที่จะมีกฎกระทรวงให้ยังคงใช้ได้ต่อไป สำหรับแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรนั้น กรมการปกครองได้ออกระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยยกเลิกระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๔๗

โดยสรุป ปัจจุบันบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยจะมีอยู่ ๒ แบบ ได้แก่ (๑) บัตรพลาสติกที่มีสีชมพูทั้งด้านหน้าและด้านหลัง นายทะเบียนจะออกให้กับคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย (มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือมีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ท.ร. ๑๔) และคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นกรณีพิเศษ เช่น ชนกลุ่มน้อย แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา (มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ หรือทะเบียนประวัติ ท.ร.๓๘)

บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

(๒) บัตรพลาสติกที่ด้านหน้าเป็นสีขาว ด้านหลังเป็นสีชมพู นายทะเบียนจะออกให้กับคนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน โดยคนที่จะทำบัตรทั้งสองแบบต้องมีอายุตั้งแต่ ๕ ปีแต่ไม่เกิน ๗๐ ปี และบัตรทั้งสองแบบมีอายุการใช้ ๑๐ ปี เว้นแต่ผู้ถือบัตรพ้นจากสถานะคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือกลายเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง บัตรนั้นจะหมดอายุการใช้ทันที

บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

๑.๔ การกำหนดเลขประจำตัว

บุคคลที่ได้รับการบันทึกรายการลงในเอกสารทะเบียนราษฎรจะได้รับการกำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลัก โดยเลขหลักแรกจะมีความหมายบ่งบอก ประเภทของบุคคลที่เข้าสู่ระบบทะเบียนราษฎรและสัญชาติ

เลข ๑ หมายถึง คนสัญชาติไทยที่แจ้งการเกิดภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

เลข ๒ หมายถึง คนสัญชาติไทยที่แจ้งการเกิดเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

เลข ๓ หมายถึง คนสัญชาติไทย และคนต่างด้าวที่มีชื่อในทะเบียนบ้านก่อนการให้เลข ๑๓ หลัก

เลข ๔ หมายถึง คนสัญชาติไทย และคนต่างด้าวที่เพิ่มชื่อในทะเบียน บ้านด้วยใบแจ้งย้ายในช่วงการให้ เลข ๑๓ หลัก

เลข ๕ หมายถึง คนสัญชาติไทยที่มีชื่อในทะเบียนบ้านโดยการเพิ่มชื่อ ภายหลังช่วงการให้เลข ๑๓ หลัก

เลข ๖ หมายถึง คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (กลุ่มที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ใน ประเทศไทยชั่วคราวและได้รับผ่อนผันให้อยู่เป็นกรณีพิเศษ)

เลข ๗ หมายถึง บุตรของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้สัญชาติไทย

เลข ๘ หมายถึง คนที่ได้สัญชาติ ไทยตามกฎหมายและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

เลข ๐ หมายถึง คนซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ได้รับสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติตามยุทธศาสตร์ การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติ ครม. ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ และคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน (ท. ร. ๑๓) ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง

เลข ๐๐ หมายถึง แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาที่ได้รับการจัดทำ ทะเบียนประวัติและได้รับอนุญาตให้ทำงานตามมติ ครม. รวมถึง ผู้ติดตามแรงงาน

การกำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลัก จำแนกกลุ่มเป้าหมาย ๔ ประเภทตามหลักเกณฑ์การกำหนดสถานะกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะละสิทธิของบุคคล (มติ ครม. ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓) จำแนกได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่คณะรัฐมนตรีรับรองสถานะให้อาศัยอยู่ถาวร ได้แก่

๑.๑ กลุ่มที่มีเลขขึ้นต้นในบัตรประจำตัวบุคคล เลข ๓ และ ๔ ที่เข้าเมืองโดยชอบ ได้สิทธิอาศัยถาวร (พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒) ประเภททะเบียนราษฎร์ ท.ร.๑๔

๑.๒ กลุ่มที่เลขขึ้นต้นในบัตรประจำตัวบุคคล เลข ๕ และ ๘ เป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิอาศัยถาวร ประเภททะเบียนราษฎร์ ท.ร.๑๔

สำหรับกลุ่มที่ ๑ สามารถออกนอกพื้นที่ได้โดยไม่ต้องขอใบอนุญาตออกนอกพื้นที่

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราวเพื่อรอกระบวนการแก้ปัญหา

๒.๑ กลุ่มที่มีปัญหาการส่งกลับซึ่งได้รับการสำรวจทำทะเบียนประวัติและบัตรสี/บัตรประจำตัวผู้ไม่ใช่สัญชาติไทยเพื่อการควบคุมและอยู่ระหว่างการแก้ปัญหา

(๑) กลุ่มที่มีเลขขึ้นต้นในบัตรประจำตัวบุคคล เลข ๖ เป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายในลักษณะชั่วคราว (ม.๑๒ ๑๓, ๓๔, ๓๕ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๕๒) และคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ม.๑๗ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒) ประเภททะเบียนราษฎร์ ท.ร.๑๓

(๒) กลุ่มที่มีเลขขึ้นต้นในบัตรประจำตัวบุคคล เลข ๗ เป็นบุตรคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายในลักษณะชั่วคราวที่เกิดในประเทศไทย (ม.๑๒, ๑๓, ๓๔, ๓๕ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒) และบุตรคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่เกิดในประเทศไทย (ม.๑๗ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒) ประเภททะเบียนราษฎร์ ท.ร. ๑๓

(รายละเอียดตามภาคผนวก ๑)

๒.๒ กลุ่มที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวบุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล เฉพาะกลุ่มต่อไปนี้

(๑) กลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาที่รับสวัสดิการจากรัฐบาลด้านการศึกษา มีเลขขึ้นต้นด้วย เลข ๐ประเภททะเบียนราษฎร์ ท.ร. ๓๘ ก

(๒) กลุ่มไร้รากเหง้า มีเลขขึ้นต้นในบัตรประชาชน เลข ๐ ประเภททะเบียนราษฎร์ ท.ร.๓๘ ก

(๓) กลุ่มคนที่ทำประโยชน์ให้กับประเทศ มีเลขขึ้นต้นในบัตรประชาชน เลข ๐ ประเภททะเบียนราษฎร์ ท.ร. ๓๘ ก ในกลุ่ม ๒.๒ เลขประจำตัวหลักที่ ๖ และ ๗ จะต้องเป็นเลข ๘๙ ตัวอย่าง เช่น ๐–๕๐๐๔-**๘๙**๐๒๒-๔๕-๓ และในการขอขึ้นทะเบียนจะต้องมีแบบสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ ๘๙) ที่ระบุประเภทตาม (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) เท่านั้น

สำหรับกลุ่มที่ ๒ กรณีออกนอกพื้นที่ต้องขอใบอนุญาตออกนอกพื้นที่ *(รายละเอียดตามภาคผนวก ๒)*

บทที่ ๒

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการทำงานของคนต่างด้าวที่เป็น
บุคคลบนพื้นที่สูง

๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง

๒.๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับและกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม

การขออนุญาตเดินทางของนอกเขตพื้นที่

ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อขอการส่งกลับและกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์การอนุญาตให้ออกนอกเขตเอาไว้ ดังนี้

(๑) กรณีเมื่อมีเหตุจำเป็นต้องออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม เพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นพยานศาล ได้รับหมายเรียกจากพนักงานสอบสวน มีหนังสือเรียกตัวจากหน่วยงานของรัฐเพื่อการรักษาพยาบาลหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะอนุญาตให้ออกนอกพื้นที่ได้ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

กรณีขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเกิน ๑๕ วัน ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่ จังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่อำเภอ กิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี พิจารณาอนุญาตเป็นรายๆ ไป ส่วนในกรณีการรักษาพยาบาลให้เป็นไปตามความเห็นของแพทย์ที่ทำการรักษา

(๒) กรณีออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเพื่อไปทำงาน ระยะเวลาในการอนุญาต ให้อยู่ในดุลยพินิจของปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี โดยให้พิจารณาจากระยะเวลาที่ผู้นั้นได้รับอนุญาตให้ทำงานจากกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เป็นสำคัญ

(๓) การอนุญาตออกนอกเขตควบคุมนอกเหนือ (๑) (๒) ให้เสนอปลัดกระทรวงมหาดไทย พิจารณาเป็นรายๆ ไป

การยื่นคำขออนุญาตออกนอกพื้นที่

(๑) ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้ไปแจ้งความจำนงโดยยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ณ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ

(๒) ในท้องที่จังหวัดอื่น

(ก) กรณีออกนอกเขตจังหวัดให้ไปแจ้งความจำนงโดยยื่นคำขอต่อนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ณ ที่ทำการปกครองอำเภอหรือกิ่ง

อำเภอแล้วแต่กรณี และให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเสนอความเห็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป

(ข) กรณีออกนอกเขตอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ให้ไปแจ้งความจำนงต่อนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ณ ที่ทำการปกครองอำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี

(รายละเอียดตามภาคผนวก ๒)

๒.๒ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

มาตรา ๑๓ คนต่างด้าวต่อไปนี้ จะทำงานใดได้เฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

(๑) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใด แทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

(๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร

(๓) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

(๔) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๕) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

๒.๒ ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๙

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๙ กำหนดให้งานที่คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ๒๗ รายการ ดังนี้

(๑) งานช่างซ่อมจักรยาน

(๒) งานช่างประกอบและซ่อมเบาะรถ

(๓) งานช่างประกอบและซ่อมตัวถังรถ

(๔) งานช่างประกอบและซ่อมท่อไอเสียรถ

(๕) งานช่างบัดกรีโลหะแผ่นด้วยมือ

(๖) ง่านช่างไม้เครื่องเรือน

(๗) งานช่างไม้ก่อสร้างอาคาร

(๘) งานเลื่อยไม้ในโรงงานแปรรูปไม้

(๙) งานช่างปูน

(๑๐) งานช่างทาสี

(๑๑) งานช่างประกอบและซ่อมประตูหน้าต่าง

(๑๒) งานช่างติดตั้งมุ้งลวด

(๑๓) งานช่างย้อมผ้า

(๑๔) งานช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ยกเว้นการตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี

(๑๕) งานซักรีดเสื้อผ้า

(๑๖) งานทำสวนผักและผลไม้

(๑๗) งานเลี้ยงสัตว์ ยกเว้นงานเลี้ยงไหม

(๑๘) งานขายปลีกสินค้าที่มิใช่เวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพยนตร์ อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครื่องอะไหล่

(๑๙) งานขายอาหารหรือเครื่องดื่ม

(๒๐) งานผลิตอาหารหรือเครื่องดื่ม

(๒๑) งานช่างประกอบและซ่อมรองเท้า

(๒๒) งานช่างซ่อมนาฬิกา ปากกา และแว่นตา

(๒๓) งานช่างลับมีด และของมีคมอื่นๆ

(๒๔) งานช่างทำกรอบรูป

(๒๕) งานช่างเครื่องทอง เครื่องเงิน หรือเครื่องโลหะมีค่าอื่นๆ

(๒๖) งานช่างทอถักไหมพรมและทอผ้าด้วยมือ ยกเว้นงานทอผ้าไหม และงานทำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับเส้นไหม

(๒๗) งานกรรมกร

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่คนต่างด้าวจะทำงานใดได้นั้นมีเงื่อนไขอยู่ ๒ ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง เป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใด แทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ หรือเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร หรือเป็นคนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น หรือเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือเป็นบุคคลที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

ประการที่สอง งานที่คนต่างด้าวจะทำงานได้นั้นจะต้องเป็นงานเฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้คืองานที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงแรงงานและ

สวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ซึ่งกำหนดไว้ ๒๗ รายการ
(รายละเอียดตามภาคผนวก ๓)

บทที่ ๓

แนวทางการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง

๓. แนวทางการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง

๓.๑ การยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนบนพื้นที่สูง

คนบนพื้นที่สูงที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตทำงาน กรอกข้อมูลในคำขอรับใบอนุญาตทำงานตามแบบ ตท. ๗ และจัดเตรียมเอกสารประกอบคำขอรับใบอนุญาตทำงานยื่นตามที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชน ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด และสำนักจัดหางานเขตพื้นที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ ดังนี้

๑) คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา ๑๓ (แบบ ตท.๗) จำนวน ๑ ฉบับ

๒) สำเนาเอกสารรับรองวุฒิการศึกษา หรือหนังสือรับรองของผู้ซึ่งเคยเป็นนายจ้างระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ ลักษณะของงานและระยะเวลาการทำงานที่ผู้ยื่นคำขอเคยทำงานด้วย หรือหนังสือรับรองของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างแสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสมกับงานที่ขอรับใบอนุญาต จำนวน ๑ ชุด

๓) หนังสือรับรองการจ้างของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างโดยระบุเหตุผลที่ไม่จ้างบุคคลสัญชาติไทยทำงาน พร้อมหลักฐานประกอบเหตุผลดังกล่าว ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด จำนวน ๑ ฉบับ

๔) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นคนไทย) จำนวน ๑ ฉบับ

๕) สำเนาทะเบียนบ้านของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นคนไทย) จำนวน ๑ ฉบับ

๖) สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ สำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นต่างด้าวบุคคลธรรมดา) จำนวน ๑ ชุด

๗) กรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว ให้แนบสำเนาใบอนุญาตทำงานของนายจ้าง หรือหากนายจ้างไม่ได้ทำงานในประเทศไทยและไม่มีใบอนุญาตทำงานต้องให้ Notary Public และสถานทูตไทยรับรองการมอบอำนาจให้กรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งลงนามแทน จำนวน ๑ ชุด

๘) ใบรับรองแพทย์ ซึ่งรับรองว่าคนต่างด้าวไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะต้องห้ามของคนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตทำงาน (ไม่เกิน ๑ เดือน หรือตามที่แพทย์ระบุ) จำนวน ๑ ฉบับ

๙) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาสีเข้ม ขนาด ๓X๔ เซนติเมตร ถ่ายไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๓ รูป

๑๐) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงาน จำนวน ๑ ชุด

๑๑) สำเนาหนังสือของส่วนราชการที่รับรองว่าผู้ยื่นคำขอเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วย การเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรือ

อยู่ระหว่างรอการเนรเทศ (กรณีเป็นคนต่างด้าวถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๒) สำเนาใบสำคัญประจำตัวของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว (กรณีเป็นคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๓) สำเนาหลักฐานแสดงสถานที่อยู่ตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (กรณีเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ หรือเป็นคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๔) สำเนาบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือสำเนาบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (กรณีเป็นคนต่างด้าวซึ่งเกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๕) สำเนาหนังสืออนุญาตให้ออกนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราวของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีที่เป็นการขออนุญาตทำงานนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราว จำนวน ๑ ฉบับ

๑๖) หนังสือมอบอำนาจจากคนต่างด้าวติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท จำนวน ๑ ฉบับ และสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจคนไทย จำนวน ๑ ฉบับ (กรณีคนต่างด้าวไม่มายื่นด้วยตนเอง)

(รายละเอียดตามภาคผนวก ๕)

แนวทางการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวที่เป็นบุคคลบนพื้นที่สูง

การรับคำขอรับใบอนุญาตทำงานตามแบบ ตท.๗

(๑) ตรวจสอบคำขอ ตามแบบ ตท.๗ และเอกสารประกอบคำขอตัวจริงพร้อมสาเนา เมื่อเห็นว่าครบถ้วนถูกต้องให้เจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมาย / ในช่องเอกสารหลักฐานครบถ้วน และลงชื่อพร้อมวันเดือน ปี ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจเอกสารตามข้อ ๑ ของส่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่

(๒) กรณีตรวจสอบแล้วเอกสารไม่ตรงกันหรือไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมาย / ในช่องเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน และให้ส่งเรื่องคืนผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่าขาดเอกสารหลักฐานใด

หากผู้ขอรับใบอนุญาตยืนยันจะยื่นคำขอ ให้เจ้าหน้าที่กำหนดระยะเวลาให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ยื่นคำขอไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้เจ้าหน้าที่คืนคำขอแก่ผู้ยื่นคำขอ

(๓) กรอกรายการรับคำขอลงบนมุมด้านขวาในหน้าแรกของแบบคำขอ และลงรายละเอียดในสมุดทะเบียนรับเรื่อง ตท.๗ พร้อมทั้งส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่การเงินเก็บค่าธรรมเนียมยื่นคำขอ ฉบับละ ๑๐๐ บาท พร้อมออกใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน

(๔) เมื่อผู้ยื่นคำขอชำระค่าธรรมเนียมยื่นคำขอเรียบร้อยแล้ว ให้ออกใบนัดรับใบอนุญาตตามแบบที่กรมการจัดหางานกำหนดให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน โดยกำหนดระยะเวลานัดรับใบอนุญาตภายใน ๓ วัน

เมื่อดำเนินการรับคำขอเรียบร้อยแล้วให้ส่งคำขอให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเบื้องต้นก่อนนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการต่อไป

การลงทะเบียนใบอนุญาตทำงานในระบบฐานข้อมูล

บันทึกข้อมูลตามแบบ ตท.๗ ลงในระบบคอมพิวเตอร์ตามคู่มือการใช้โปรแกรม

การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตทำงาน

พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดตามแบบคำขอ ตท.๗ และเอกสารหลักฐานรวมทั้งคุณสมบัติว่าตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องของแบบฟอร์มและเอกสารอีกครั้ง

(๒) พิจารณาคำขอตรวจดูลักษณะงานที่ผู้ขอจะทำดังต่อไปนี้

(๒.๑) เป็นงานที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้คืองานที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ซึ่งกำหนดไว้ ๒๗ รายการ

(๒.๒) กรณีคนต่างด้าวขออนุญาตทำงานในท้องที่ที่มิใช่ท้องที่ควบคุมให้ขอหลักฐานการอนุญาตให้ออกท้องที่ชั่วคราว และจะอนุญาตให้ทำงานได้เฉพาะท้องที่ที่ระบุ

(๓) ถ้าลักษณะงานที่ผู้ขอจะทำยังกรอกรายละเอียดไม่ชัดเจนพอที่จะพิจารณาได้ให้สอบถามเพิ่มเติมและบันทึกไว้เป็นหลักฐาน หรือออกไปตรวจสอบลักษณะการทำงาน ณ สถานที่ขอทำงาน ทั้งนี้ การออกตรวจต้องคำนึงถึงระยะเวลาการให้บริการที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนด้วย

(๔) เมื่อพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้องให้พนักเจ้าหน้าที่บันทึกความเห็นและทำเครื่องหมาย/ในช่องเห็นควรอนุญาต และลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปี ในข้อ ๒ หน้า ๗ ของส่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่ โดยมีกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้างหรือหนังสือรับรองการจ้าง แต่ไม่เกิน ๒ ปี และให้นำเสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณาอนุญาตต่อไป

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีความเห็นไม่อนุญาต เนื่องจากการขออนุญาตไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรือเมื่อตรวจสอบสถานประกอบการแล้วไม่ได้มีการประกอบกิจการตามที่ขออนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระบุเหตุที่ไม่อนุญาตนั้นไว้โดยชัดเจน และทำเครื่องหมาย/ในช่องเห็นควรไม่อนุญาต และลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปี และส่งเรื่องให้นายทะเบียนพิจารณาไม่อนุญาตต่อไป

การกำหนดระยะเวลาการอนุญาต

การอนุญาตให้ได้ไม่เกินระยะเวลาที่ระบุในหนังสือรับรองการจ้าง หรือสัญญาจ้าง ทั้งนี้ ไม่เกิน ๒ ปี

คำสั่งนายทะเบียน

(๑) **กรณีอนุญาต** เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้องและตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้นายทะเบียนทำเครื่องหมาย/ในช่องอนุญาต ลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปีที่มีคำสั่ง ในข้อ ๓ ของส่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่

(๒) **กรณีไม่อนุญาต** ให้นายทะเบียนทำเครื่องหมาย/ในช่องไม่อนุญาต ลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปีที่มีคำสั่งไม่อนุญาต และแจ้งการไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นทราบเป็นหนังสือ โดยระบุเหตุที่ไม่ให้การอนุญาตนั้นไว้โดยชัดเจน ซึ่งเหตุผลการไม่อนุญาตนั้นต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง รวมทั้งข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลยพินิจ คนต่างด้าวนั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตต่อนายทะเบียนได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง

การเขียนหรือพิมพ์ใบอนุญาต

(๑) บันทึกผลการอนุญาต/การไม่อนุญาตพร้อมเหตุผลการไม่อนุญาตของนายทะเบียนลงในระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์

(๒) ลงรายการในใบอนุญาตทำงานให้ตรงกับรายการคำขอโดยเฉพาะการพิมพ์เลขที่ใบอนุญาต วันที่ออกใบอนุญาต ชื่อผู้รับใบอนุญาต วัน เดือน ปี เกิด เพศ สัญชาติ (ให้ระบุรหัสประเภทชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ว่า “07” ต่อท้ายสัญชาติของคนต่างด้าวด้วย) หมู่โลหิต ท้องที่ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน (ให้ระบุเฉพาะชื่อจังหวัด) ที่ตั้งสถานที่ทำงาน ชื่อนายจ้าง ประเภทงานที่ได้รับอนุญาต ลักษณะงาน ตำแหน่งหน้าที่/อาชีพ/วิชาชีพ ถ้ามีการกำหนดเงื่อนไข ให้พิมพ์เงื่อนไขให้ชัดเจน และอายุใบอนุญาตทำงานให้นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนอนุญาตจนถึงวันสิ้นสุดในสัญญาจ้างหรือหนังสือรับรองการจ้าง แต่ไม่เกิน ๒ ปี คนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอหรือผู้รับมอบอำนาจมารับหนังสือการไม่อนุญาต โดยให้ลงลายมือชื่อ และวันเดือน ปีที่รับไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้เป็นหลักฐานกรณีคนต่างด้าวใช้สิทธิอุทธรณ์

(๓) ติดรูปถ่ายตรงช่องสำหรับติดรูปถ่ายประทับตราครุฑ ที่มีคำว่า “กรมการจัดหางาน”ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคคาบรูปถ่ายโดยไม่ให้ถูกใบหน้า

(๔) นำใบอนุญาตทำงานเสนอนายทะเบียนพิจารณาลงนามพร้อมคำขอ

การแจ้งผลการพิจารณา

(๑) **กรณีอนุญาต** ให้คนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาตทำงานด้วยตนเองตามกำหนดนัด โดยให้แสดงบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือเอกสารที่ทางราชการออกให้ และลงลายมือชื่อในใบอนุญาตทำงานต่อหน้าเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งเก็บเงินค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวตามกำหนดระยะเวลาที่ขออนุญาต และออกใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน

(๒) **กรณีไม่อนุญาต** ให้คนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอหรือผู้รับมอบอำนาจมารับหนังสือการไม่อนุญาต โดยให้ลงลายมือชื่อ และวันเดือน ปีที่รับไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้เป็นหลักฐานกรณีคนต่างด้าวใช้สิทธิอุทธรณ์

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน

ให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ ฉบับที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ *(รายละเอียดตามภาคผนวก ๔)*

ขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตทำงาน
มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

ยื่นเอกสารก่อนทำงาน

สถานที่ยื่นคำ

ฝ่ายควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว
สำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด
และสำนักจัดหางานเขตพื้นที่ ๑ - ๑๐

ขั้นตอนการขอรับใบอนญาตทำงาน

ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงาน ตท.๗
พร้อมเอกสารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ไม่รับ

ปรับปรุง/แก้ไข

รับ

- พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจเอกสาร
- ลงทะเบียนรับคำขอ
- บันทึกข้อมูลเบื้องต้น
- ส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่พิจารณา

ค่าธรรมเนียมยื่นคำขอ ๑๐๐ บาท

พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณา
เสนอความเห็นนายทะเบียน
ลงนามอนุมัติ

ตรวจสอบสถานประกอบการกรณีมีข้อสงสัย
ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงระยะเวลาการให้บริการตาม
คู่มือสำหรับประชาชนด้วย

คำสั่งนายทะเบียน

ไม่อนุญาต

แจ้งผู้ยื่นคำขอ

อนุญาต

หน้า

ออกใบอนุญาตทำงาน

ค่าธรรมเนียมตามระยะเวลาอนุญาต

๓.๒ การยื่นขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน

ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตทำงานประสงค์จะทำงานตามใบอนุญาตต่อไปหลังจากที่ใบอนุญาตเดิมหมดอายุลง ผู้รับใบอนุญาตนั้นจะต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ก่อนวันที่ใบอนุญาตเดิมหมดอายุ พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสาร ดังต่อไปนี้

๑) คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา ๑๓ (แบบ ตท.๗) จำนวน ๑ ฉบับ

๒) ใบอนุญาตทำงานฉบับจริง พร้อมสำเนา จำนวน 1 ชุด

๓) สำเนาเอกสารรับรองวุฒิการศึกษา หรือหนังสือรับรองของผู้ซึ่งเคยเป็นนายจ้างระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ ลักษณะของงานและระยะเวลาการทำงานที่ผู้ยื่นคำขอเคยทำงานด้วย หรือหนังสือรับรองของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างแสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสมกับงานที่ขอรับใบอนุญาต จำนวน ๑ ชุด

๔) หนังสือรับรองการจ้างของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างโดยระบุเหตุผลที่ไม่จ้างบุคคลสัญชาติไทยทำงาน พร้อมหลักฐานประกอบเหตุผลดังกล่าว ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด จำนวน ๑ ฉบับ

๕) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นคนไทย) จำนวน ๑ ฉบับ

๖) สำเนาทะเบียนบ้านของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นคนไทย) จำนวน ๑ ฉบับ

๗) สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ สำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นต่างด้าวบุคคลธรรมดา) จำนวน ๑ ชุด

๘) กรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว ให้แนบสำเนาใบอนุญาตทำงานของนายจ้าง หรือหากนายจ้างไม่ได้ทำงานในประเทศไทยและไม่มีใบอนุญาตทำงานต้องให้ Notary Public และสถานทูตไทยรับรองการมอบอำนาจให้กรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งลงนามแทน จำนวน ๑ ชุด

๙) ใบรับรองแพทย์ ซึ่งรับรองว่าคนต่างด้าวไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะต้องห้ามของคนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตทำงาน (ไม่เกิน ๑ เดือน หรือตามที่แพทย์ระบุ) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๐) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงาน จำนวน ๑ ชุด

๑๑) สำเนาหนังสือของส่วนราชการที่รับรองว่าผู้ยื่นคำขอเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วย การเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ระหว่างรอการเนรเทศ (กรณีเป็นคนต่างด้าวถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๒) สำเนาใบสำคัญประจำตัวของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว (กรณีเป็นคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๓) สำเนาหลักฐานแสดงสถานที่อยู่ตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (กรณีเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ หรือเป็นคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๔) สำเนาบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือสำเนาบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (กรณีเป็นคนต่างด้าวซึ่งเกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ) จำนวน ๑ ฉบับ

๑๕) สำเนาหนังสืออนุญาตให้ออกนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราวของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีที่เป็นการขออนุญาตทำงานนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราว จำนวน ๑ ฉบับ

๑๖) หนังสือมอบอำนาจจากคนต่างด้าวติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท จำนวน ๑ ฉบับ และสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจคนไทย จำนวน ๑ ฉบับ (กรณีคนต่างด้าวไม่มายื่นด้วยตนเอง)

(รายละเอียดตามภาคผนวก ๕)

แนวทางการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตทำงาน

การรับคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานตามแบบ ตท.๗

(๑) ตรวจสอบคำขอ ตามแบบ ตท.๗ และเอกสารประกอบคำขอตัวจริงพร้อมสาเนา เมื่อเห็นว่าครบถ้วนถูกต้องให้เจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมาย / ในช่องเอกสารหลักฐานครบถ้วน และลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปี ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจเอกสารตามข้อ ๑ ของส่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่

(๒) กรณีตรวจสอบแล้วเอกสารไม่ตรงกันหรือไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมาย / ในช่องเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน และให้ส่งเรื่องคืนผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่าขาดเอกสารหลักฐานใด

หากผู้ขอรับใบอนุญาตยืนยันจะยื่นคำขอ ให้เจ้าหน้าที่กำหนดระยะเวลาให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ยื่นคำขอไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้เจ้าหน้าที่คืนคำขอแก่ผู้ยื่นคำขอ

(๓) กรอกรายการรับคำขอลงบนมุมด้านขวาในหน้าแรกของแบบคำขอ และลงรายละเอียดในสมุดทะเบียนรับคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ตท.๗ พร้อมทั้งส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่การเงินเก็บค่าธรรมเนียมยื่นคำขอ ฉบับละ ๑๐๐ บาท พร้อมออกใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน

(๔) เมื่อผู้ยื่นคำขอชำระค่าธรรมเนียมยื่นคำขอเรียบร้อยแล้ว ให้ออกใบนัดรับใบอนุญาตตามแบบที่กรมการจัดหางานกำหนดให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน โดยกำหนดระยะเวลานัดรับใบอนุญาตภายใน ๓ วัน

เมื่อดำเนินการรับคำขอเรียบร้อยแล้วให้ส่งคำขอให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเบื้องต้นก่อนนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการต่อไป

การลงทะเบียนใบอนุญาตทำงานในระบบฐานข้อมูล

บันทึกข้อมูลตามแบบ ตท.๗ ลงในระบบคอมพิวเตอร์ตามคู่มือการใช้โปรแกรม

การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน

(๑) ตรวจสอบตรวจสอบรายละเอียดตามแบบคำขอ ตท.๗ โดยเฉพาะข้อมูลของคนต่างด้าว และเอกสารหลักฐานให้ความถูกต้องครบถ้วนอีกครั้ง

(๔) เมื่อพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้องให้พนักเจ้าหน้าที่บันทึกความเห็นและทำเครื่องหมาย/ในช่องเห็นควรอนุญาต และลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปี ในข้อ ๒ หน้า ๗ ของส่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่ โดยมีกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้างหรือหนังสือรับรองการจ้าง แต่ไม่เกิน ๒ ปี และให้นำเสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณาอนุญาตต่อไป

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีความเห็นไม่อนุญาต เนื่องจากการขออนุญาตไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรือเมื่อตรวจสอบสถานประกอบการแล้วไม่ได้มีการประกอบกิจการตามที่ขออนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระบุเหตุที่ไม่อนุญาตนั้นไว้โดยชัดเจน และทำเครื่องหมาย/ในช่องเห็นควรไม่อนุญาต และลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปี และส่งเรื่องให้นายทะเบียนพิจารณาไม่อนุญาตต่อไป

การกำหนดระยะเวลาการอนุญาต

ระยะเวลาการต่ออายุใบอนุญาตทำงานไม่เกินระยะเวลาที่ระบุในหนังสือรับรองการจ้าง หรือสัญญาจ้าง ทั้งนี้ ไม่เกิน ๒ ปี

คำสั่งนายทะเบียน

(๑) **กรณีอนุญาต** เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้องและตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้นายทะเบียนทำเครื่องหมาย/ในช่องอนุญาต ลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปีที่มีคำสั่ง ในข้อ ๓ ของส่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่

(๒) **กรณีไม่อนุญาต** ให้นายทะเบียนทำเครื่องหมาย/ในช่องไม่อนุญาต ลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปีที่มีคำสั่งไม่อนุญาต และแจ้งการไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นทราบเป็นหนังสือ โดยระบุเหตุที่ไม่ให้การอนุญาตนั้นไว้โดยชัดเจน ซึ่งเหตุผลการไม่อนุญาตนั้นต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง รวมทั้งข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลยพินิจ คนต่างด้าวนั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตต่อนายทะเบียนได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง

การเขียนหรือพิมพ์ใบอนุญาต

เขียนหรือพิมพ์รายการลงในหน้า ๔ ของใบอนุญาตทำงาน โดยระบุลำดับที่ ต่ออายุถึงวันที่ โดยระบุให้ตรงตามคำขอ แบบ ตท. ๗ ข้อ ๓.๒ ขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน นับแต่วันที่ จนถึงวันที่ และระยะเวลาการต่ออายุใบอนุญาตทำงานไม่เกิน ๒ ปี ตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว และเสนอให้นายทะเบียนลงนามในรายการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน

การแจ้งผลการพิจารณา

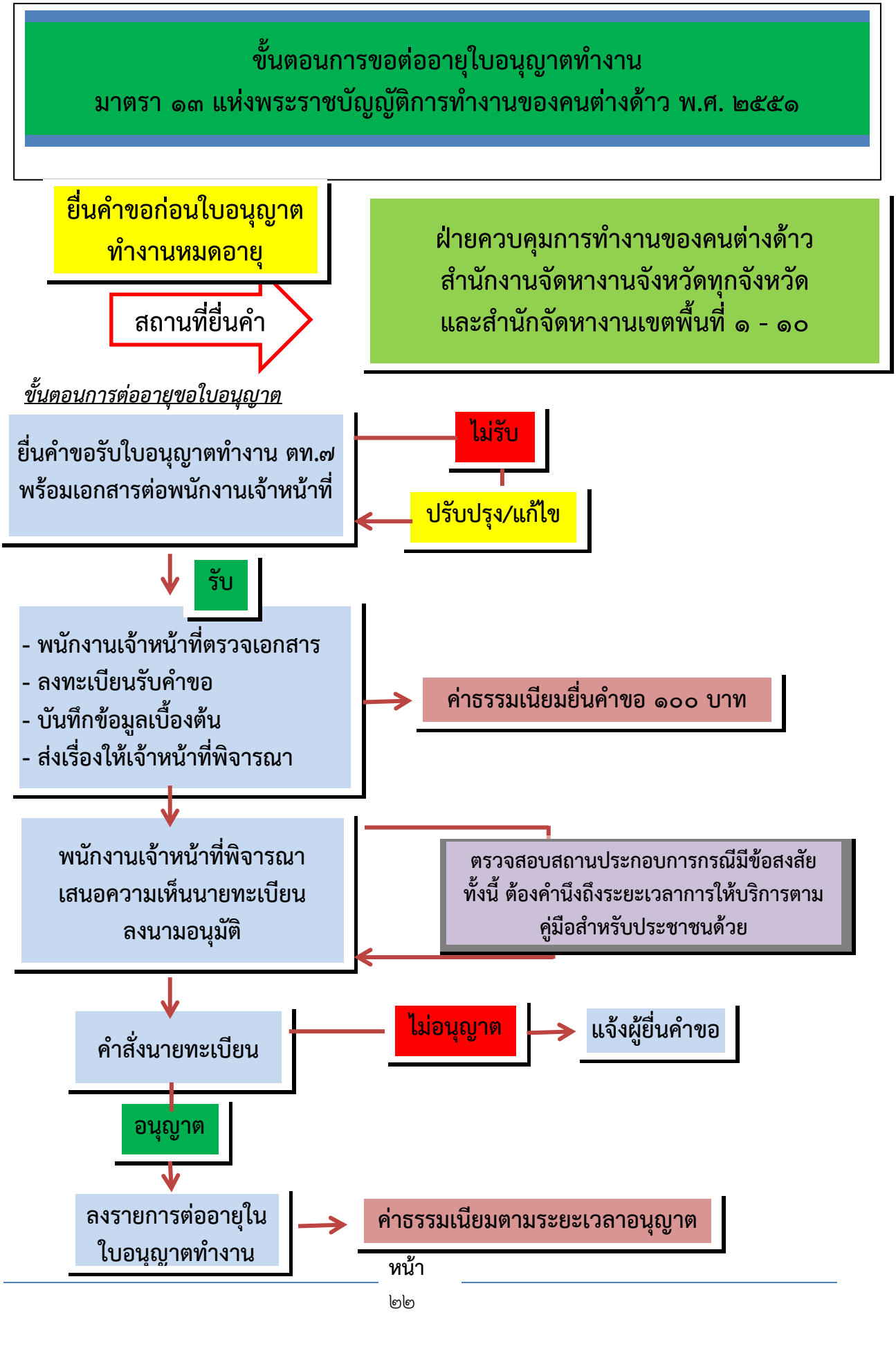
(๑) **กรณีอนุญาต** ให้คนต่างด้าวหรือผู้รับมอบอำนาจมารับใบอนุญาตทำงานตามกำหนดนัด โดยให้แสดงบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือ

เอกสารที่ทางราชการออกให้ และลงลายมือชื่อในใบอนุญาตทำงานต่อหน้าเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งเก็บเงินค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวตามกำหนดระยะเวลาที่ขออนุญาต และออกใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน

(๒) **กรณีไม่อนุญาต** ให้คนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอหรือผู้รับมอบอำนาจมารับหนังสือการไม่อนุญาต โดยให้ลงลายมือชื่อ และวันเดือน ปีที่รับไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้เป็นหลักฐานกรณีคนต่างด้าวใช้สิทธิอุทธรณ์

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน

ให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ ฉบับที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ *(รายละเอียดตามภาคผนวก ๔)*

ขั้นตอนการขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน
มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑
ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตทำงานหมดอายุ
สถานที่ยื่นคำ
ฝ่ายควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว
สำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด
และสำนักจัดหางานเขตพื้นที่ ๑ - ๑๐
ขั้นตอนการต่ออายุขอใบอนุญาต
ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงาน ตท.๗
พร้อมเอกสารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
ไม่รับ
ปรับปรุง/แก้ไข
รับ
- พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจเอกสาร
- ลงทะเบียนรับคำขอ
- บันทึกข้อมูลเบื้องต้น
- ส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่พิจารณา
ค่าธรรมเนียมยื่นคำขอ ๑๐๐ บาท
พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณา
เสนอความเห็นนายทะเบียน
ลงนามอนุมัติ
ตรวจสอบสถานประกอบการกรณีมีข้อสงสัย
ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงระยะเวลาการให้บริการตาม
คู่มือสำหรับประชาชนด้วย
คำสั่งนายทะเบียน
ไม่อนุญาต
แจ้งผู้ยื่นคำขอ
อนุญาต
ลงรายการต่ออายุใน
ใบอนุญาตทำงาน
ค่าธรรมเนียมตามระยะเวลาอนุญาต

๓.๓ การยื่นขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน

ในกรณีที่ใบอนุญาตทำงานเสียหายหรือสูญหาย และผู้รับใบอนุญาตทำงานประสงค์จะขอใบแทนใบอนุญาตทำงาน ผู้รับใบอนุญาตนั้นจะต้องยื่นคำขอตามแบบ ตท.๗ พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสาร ดังต่อไปนี้

๑) คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา ๑๓ (แบบ ตท.๗) จำนวน ๑ ฉบับ

๒) ใบอนุญาตทำงานที่เสียหายหรือหลักฐานการรับแจ้งความของเจ้าพนักงานตำรวจ ในกรณีที่ใบอนุญาตทำงานสูญหาย จำนวน ๑ ชุด

๓) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาสีเข้ม ขนาด ๓X๔ เซนติเมตร ถ่ายไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๓ รูป

๔) หนังสือมอบอำนาจจากคนต่างด้าวติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท จำนวน ๑ ฉบับ และสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจคนไทย จำนวน ๑ ฉบับ (กรณีคนต่างด้าวไม่มายื่นด้วยตนเอง)

(รายละเอียดตามภาคผนวก ๕)

แนวทางการพิจารณาคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน

การรับคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงานตามแบบ ตท.๗

(๑) ตรวจสอบคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน ตามแบบ ตท.๗ และเอกสารประกอบ เมื่อเห็นว่าครบถ้วนถูกต้องให้เจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมาย / ในช่องเอกสารหลักฐานครบถ้วน และลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปี ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจเอกสารตามข้อ ๑ ของส่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่

(๒) กรณีตรวจสอบแล้วเอกสารไม่ตรงกันหรือไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมาย / ในช่องเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน และให้ส่งเรื่องคืนผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่าขาดเอกสารหลักฐานใด

หากผู้ขอรับใบอนุญาตยืนยันจะยื่นคำขอ ให้เจ้าหน้าที่กำหนดระยะเวลาให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ยื่นคำขอไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้เจ้าหน้าที่คืนคำขอแก่ผู้ยื่นคำขอ

(๓) กรอกรายการรับคำขอลงบนมุมด้านขวาในหน้าแรกของแบบคำขอ และลงรายละเอียดในสมุดทะเบียนรับคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน ตท.๗ พร้อมทั้งส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่การเงินเก็บค่าธรรมเนียมยื่นคำขอ ฉบับละ ๑๐๐ บาท พร้อมออกใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน

(๔) เมื่อผู้ยื่นคำขอชำระค่าธรรมเนียมยื่นคำขอเรียบร้อยแล้ว ให้ออกใบนัดรับใบอนุญาตตามแบบที่กรมการจัดหางานกำหนดให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน โดยกำหนดระยะเวลานัดรับใบอนุญาตภายใน ๒ วัน

เมื่อดำเนินการรับคำขอเรียบร้อยแล้วให้ส่งคำขอให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเบื้องต้นก่อนนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการต่อไป

การลงทะเบียนใบอนุญาตทำงานในระบบฐานข้อมูล

บันทึกข้อมูลตามแบบ ตท.๗ ลงในระบบคอมพิวเตอร์ตามคู่มือการใช้โปรแกรม

การพิจารณาคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน

(๑) ตรวจสอบตรวจสอบรายละเอียดตามแบบคำขอ ตท.๗ โดยเฉพาะข้อมูลของคนต่างด้าวและเอกสารหลักฐานให้ความถูกต้องครบถ้วนอีกครั้ง

(๔) เมื่อพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้องให้พนักเจ้าหน้าที่บันทึกความเห็นและทำเครื่องหมาย/ในช่องเห็นควรอนุญาต และลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปี ในข้อ ๒ หน้า ๗ เพื่อเสนอนายทะเบียนเพื่อพิจารณาอนุญาตต่อไป

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีความเห็นไม่อนุญาต เนื่องจากการขออนุญาตไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรือเมื่อตรวจสอบสถานประกอบการแล้วไม่ได้มีการประกอบกิจการตามที่ขออนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระบุเหตุที่ไม่อนุญาตนั้นไว้โดยชัดเจน และทำเครื่องหมาย/ในช่องเห็นควรไม่อนุญาต และลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปี และส่งเรื่องให้นายทะเบียนพิจารณาไม่อนุญาตต่อไป

การกำหนดระยะเวลาการอนุญาต

อนุญาตเท่ากับระยะเวลาตามใบอนุญาตทำงานฉบับเดิมที่สูญหายหรือเสียหาย

คำสั่งนายทะเบียน

(๑) **กรณีอนุญาต** เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้องให้นายทะเบียนทำเครื่องหมาย/ในช่องอนุญาต ลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปีที่มีคำสั่ง ในข้อ ๓ หน้า ๗ ของส่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่

(๒) **กรณีไม่อนุญาต** ให้นายทะเบียนทำเครื่องหมาย/ในช่องไม่อนุญาต ลงชื่อพร้อมวัน เดือน ปีที่มีคำสั่งไม่อนุญาต และแจ้งการไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นทราบเป็นหนังสือ โดยระบุเหตุที่ไม่ให้การอนุญาตนั้นไว้โดยชัดเจน ซึ่งเหตุผลการไม่อนุญาตนั้นต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง รวมทั้งข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลยพินิจ คนต่างด้าวนั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตต่อนายทะเบียนได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง

การเขียนหรือพิมพ์ใบอนุญาต

(๑) ให้ตรวจสอบทะเบียนใบอนุญาตทำงานของเดิมที่เสียหาย หรือสำเนาใบอนุญาตทำงานที่ผู้ยื่นคำขอแนบมาในกรณีที่ใบอนุญาตทำงานสูญหาย และจากทะเบียนใบอนุญาตทำงานในระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์คัดลอกข้อมูลต่าง ๆ เขียนหรือพิมพ์ลงในใบอนุญาตทำงานใหม่ (ใบแทน) ให้ถูกต้องครบถ้วน ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาตทำงานเดิม ให้นำรายละเอียดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นข้อมูลปัจจุบันคัดลอกลงในใบแทนให้ถูกต้องครบถ้วนด้วยโดยเฉพาะในส่วนของลายมือชื่อ (ลายเซ็น) และตำแหน่งของผู้มีอำนาจลงนามอนุญาตเดิมทุกกรณีให้คัดลอกโดยการพิมพ์หรือเขียนตัวบรรจง ชื่อ – สกุล (ไม่ต้องมีสรรพนามนำหน้า) แทนลายมือชื่อ

(๒) ประทับตรา “ใบแทนใบอนุญาตทำงาน” (สีแดง) ในหน้า ๒ ตรงกลางด้านล่างของใบอนุญาตทำงานใหม่ (ใบแทน) กรณีมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในใบอนุญาตฉบับเดิมให้ประทับตรา “มีการเปลี่ยนแปลง” (สีแดง) ไว้ที่มุมล่างด้านขวาในใบแทนในหน้า ๒

(๓) ให้ลงเลขที่ใบแทนใบอนุญาตทำงาน โดยประทับตรา ดังนี้

ออกใบแทนเลขที่...../.....

เมื่อวันที่.....

(ลงชื่อ).....

นายทะเบียน

...../...../.....

ในใบอนุญาตทำงานใหม่ (ใบแทน) หน้า ๒๔ หรือหน้าที่ว่าง และในทะเบียนใบแทนใบอนุญาตทำงานในฐานข้อมูล โดยการกำหนดเลขที่ใบแทนใบอนุญาตทำงาน และวันเดือนปี ต้องให้เรียงลำดับจากเลขทะเบียนใบแทนใบอนุญาตทำงาน และวันเดือนปีของรายก่อน

(๔) นำแบบคำขอ ตท.๗ พร้อมเอกสารประกอบคำขอ และใบแทนใบอนุญาตทำงานที่ติดรูปถ่ายของผู้ขอตรงช่องสำหรับติดรูปถ่ายในใบอนุญาตทำงาน หน้า ๒ ประทับตราครุฑที่มีคำว่ากรมการจัดหางาน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยไม่ให้ถูกใบหน้า เสนอนายทะเบียนพิจารณาลงนาม

การจ่ายใบแทนใบอนุญาตทำงาน

ให้คนต่างด้าวมารับใบแทนใบอนุญาตทำงานตามกำหนดนัดด้วยตนเอง และลงลายมือชื่อผู้ถือใบอนุญาตทำงานต่อหน้าเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมใบแทนใบอนุญาต และออกใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงาน

ให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ ฉบับที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ *(รายละเอียดตามภาคผนวก ๔)*

ขั้นตอนการขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน
มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

สถานที่ยื่นคำ

ฝ่ายควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว
สำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด
และสำนักจัดหางานเขตพื้นที่ ๑ - ๑๐

ขั้นตอนการขอรับใบแทน

ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน ตท.๗ พร้อมเอกสารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ไม่รับ → ปรับปรุง/แก้ไข

รับ

- พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจเอกสาร
- ลงทะเบียนรับคำขอ
- บันทึกข้อมูลเบื้องต้น
- ส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่พิจารณา

→ ค่าธรรมเนียมยื่นคำขอ ๑๐๐ บาท

พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นนายทะเบียนลงนามอนุมัติ

คำสั่งนายทะเบียน

ไม่อนุญาต → แจ้งผู้ยื่นคำขอ

อนุญาต

ออกใบแทนใบอนุญาตทำงาน → จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบแทน

ภาคผนวก ๑

การกำหนดเลขประจำตัวบุคคล

กำหนดเลขประจำตัวบุคคลของชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่ม

ลำดับที่	ชนกลุ่มน้อยกลุ่ม	สถานภาพ	หมายเลขประจำตัว
1	บุคคลบนพื้นที่สูง	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-50000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติตามระเบียบฯ 2543	8-0000-84000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7ทวิ	8-0000-76000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
2	อดีตทหารจีนคณะชาติ	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-51000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-87000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
3	จีนฮ่ออพยพพลเรือน	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-52000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-86000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
4	จีนฮ่ออิสระ	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-53000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-77000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
5	ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-54000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-78000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
6	ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (มีถิ่นที่อยู่ถาวร)	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-55000-00-0
		ได้สัญชาติไทย	ยังไม่มีนโยบายให้สัญชาติ
7	ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (อยู่กับนายจ้าง)	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-56000-00-0
		ได้สัญชาติไทย	ยังไม่มีนโยบายให้สัญชาติ
8	ญวนอพยพ	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-57000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-88000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
9	ลาวอพยพ	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-58000-00-0
		ได้สัญชาติไทย	ยังไม่มีนโยบายให้สัญชาติ

ลำดับที่	ชนกลุ่มน้อยกลุ่ม	สถานภาพ	หมายเลขประจำตัว
10	เนปาลอพยพ	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-59000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติตามระเบียบฯ 2543	8-0000-84000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-79000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
11	อดีตโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายา	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-60000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-82000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
12	ไทยลื้อ	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-61000-00-0
		ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-85000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
13	กลุ่มตองเหลือง	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-62000-00-0
		ได้สัญชาติตามระเบียบฯ 2543	8-0000-84000-00-0
14	ผู้อพยพเชื้อสายไทยจาก	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-63000-00-0
	จังหวัดเกาะกงกัมพูชา	ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
	(ให้สัญชาติโดยการแปลงชาติ)	ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	8-0000-88000-00-0
		ได้ไทยโดยการแปลงชาติ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
15	ผู้หลบหนีเชื้อสายไทยจาก	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-64000-00-0
	จังหวัดเกาะกงกัมพูชา	ได้สัญชาติไทย	ยังไม่มีนโยบายให้สัญชาติ
16	ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-65000-00-0
		ได้สัญชาติไทย	ยังไม่มีนโยบายให้สัญชาติ
17	ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-66000-00-0
	เชื้อสายไทย	ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	8-0000-00000-00-0
	(ให้สัญชาติโดยการแปลงชาติ)	ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติ	8-0000-00000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	5-0000-00000-00-0
18	ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสาย	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-67000-00-0
	ไทย เข้ามาหลัง 9 มี.ค. 2519	ได้สัญชาติไทย	ยังไม่มีนโยบายให้สัญชาติ
19	ม้งถ้ำกระบอก	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	6-0000-68000-00-0
		ได้สัญชาติไทย	ยังไม่มีนโยบายให้สัญชาติ

ลำดับที่	ชนกลุ่มน้อยกลุ่ม	สถานภาพ	หมายเลขประจำตัว
20	ชุมชนบนพื้นที่สูง	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	**6**-0000-**71**000-00-0
	(ชาวเขา 9 เผ่า)	ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	**8**-0000-**00**000-00-0
		ได้สัญชาติตามระเบียบฯ 2543	**8**-0000-**84**000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	**8**-0000-**79**000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	**5**-0000-**00**000-00-0
21	ชุมชนบนพื้นที่สูง	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	**6**-0000-**72**000-00-0
	(ไม่ใช่ชาวเขา 9 เผ่า)	ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	**8**-0000-**00**000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตาม ม.7 ทวิ	**8**-0000-**76**000-00-0
		ได้สัญชาติไทยตามระเบียบฯ 2535 ข้อ 103,102	**5**-0000-**00**000-00-0
22	ลาวภูเขา	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	**6**-0000-**00**000-00-0
	(ให้สัญชาติโดยการแปลงชาติ)	ต่างด้าวมีใบสำคัญประจำตัวฯ	**8**-0000-**81**000-00-0
		ได้ไทยโดยการแปลงชาติ	**8**-0000-**81**000-00-0
23	แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย	ยังไม่ได้สัญชาติไทย	**6**-0000-**73**000-00-0
	(จัดทำเฉพาะ ปี 2541 เท่านั้น)	ได้สัญชาติไทย	ยังไม่มีนโยบายให้สัญชาติ

รายละเอียดบุคคลที่กรมการปกครองได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว

๑. **บุคคลบนพื้นที่สูง** คือ กลุ่มคนซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงได้แก่ ชาวไทยภูเขา คนไทย หรือ ชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ เช่น พม่า จีน ลาว ไทยใหญ่ ไทยลื้อ ที่ไม่ได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวอื่นเป็นการเฉพาะแต่ได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๓ ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่สูงโดยถือเอาความลาดชันโดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ ๓๕ หรือพื้นที่ที่มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๕๐๐ เมตร ขึ้นไป ในจังหวัดต่างๆ รวม ๒๐ จังหวัด คือ กาญจนบุรี กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน ประจวบคีรีขันธ์ พะเยา พิษณุโลก เพชรบุรี เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ราชบุรี เลย ลำปาง ลำพูน สุโขทัย สุพรรณบุรี และอุทัยธานี ผู้ที่ถือบัตรประจำตัวบุคคลบนพื้นที่สูงจะประกอบด้วยชาวไทยภูเขาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งความหมายชาวเขาเราแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ขาวเขาดั้งเดิมที่เป็นคนไทยติดแผ่นดินเราเรียกว่าชาวไทยภูเขา และชาวเขาที่ไม่ใช่เป็นชาวเขาในประเทศแต่อพยพมาจากประเทศข้างเคียงเช่น พม่า ลาว จีน

๒. **อดีตทหารจีนคณะชาติ** คือ คนจีนที่เป็นทหารของกองพล ๙๓ ประเทศจีน ในสมัยที่ประเทศจีนมีการต่อสู้กันทางด้านการเมืองระหว่างเจียงไคเช็กกับเหมาเจอตุง เมื่อเหมาเจอตุงมีชัยชนะทหารในกองพล ๙๓ ที่มาอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีนเดินทางกลับไปเกาะไต้หวันกับเจียงไคเช็กไม่ทันจึงหลบหนีเข้ามาในประเทศพม่า และเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๓-๒๔๙๗ โดยอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน

๓. **จีนฮ่ออพยพพลเรือน** คือ คนจีนที่เป็นครอบครัวของอดีตทหารจีนคณะชาติที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๔๙๓-๒๕๐๔ และไม่มีโอกาสกลับประเทศเดิมเนื่องจากเหตุผลทางการเมืองโดยอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน

๔. **จีนฮ่ออิสระ** คือ กลุ่มคนจีนที่อ้างว่าเป็นญาติกับอดีตทหารจีนคณะชาติ จีนฮ่ออพยพ พลเรือน ที่หลบหนีเข้ามาในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๓๑ อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายแม่ฮ่องสอน และพะเยา

๕. **ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า** คือ กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่าที่หลบหนีจากการปราบปรามชนกลุ่มน้อยของทหารพม่าประกอบกับภาวะเศรษฐกิจกำลังฝืดเคือง ประเทศพม่ามีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงได้เดินทางหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยก่อนวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๗ โดยอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน ราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ซึ่งหลังจากนั้นกระทรวงมหาดไทยมีประกาศลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ ห้ามบุคคลจากประเทศพม่าเดินทางเข้ามาอีก

๖. **ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (มีถิ่นที่อยู่ถาวร)** คือ กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่าที่หลบหนีจากการปราบปรามชนกลุ่มน้อยของทหารพม่าประกอบกับภาวะเศรษฐกิจกำลังฝืดเคือง ประเทศพม่ามีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง บุคคลเหล่านี้เดินทางหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยหลังวันที่ ๙ มีนาคม๒๕๑๙ โดยอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน ราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ชุมพร และระนอง

๗. **ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า (มาใช้แรงงาน)** คือ กลุ่มคนที่หลบหนีเข้ามาเพื่อทำงานโดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้ไม่มีถิ่นที่อยู่ถาวรแน่นอนโดยอาศัยอยู่กับนายจ้างอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน ราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่๑๗ มีนาคม ๒๕๓๕ ให้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวเพื่อผ่อนผันการทำงานและประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราวโดยไม่กำหนดระยะเวลาเช่นเดียวกัน

๘. เวียดนาม คือ คนเวียดนามที่หลบหนีจากการปราบปรามของฝรั่งเศสในปี พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๘๙ โดยหลบหนีจากเวียดนาม และลาวเข้ามาสู่ประเทศไทยตามแนวชายแดน ๑๓ จังหวัด ได้แก่ นครพนม มุกดาหาร หนองคาย อุบลราชธานี ยโสธร สกลนคร อำนาจเจริญ อุดรธานี หนองบัวลำภู สระแก้ว ปราจีนบุรี สุราษฎร์ธานี และพัทลุง

๙. ลาวอพยพ คือ เป็นคนลาวแท้ๆ ที่มีพี่น้องเป็นคนไทย หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากภัยสงคราม และมาหางานทำได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามนโยบายของสภาความมั่นคงแห่งชาติ และการขอความร่วมมือจากกองทัพภาคที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๒/๓๐๙๔ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓

๑๐.เนปาลอพยพ คือ กลุ่มคนเนปาลที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่าก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทหารญี่ปุ่นได้บุกยึดประเทศพม่าและเกณฑ์คนพม่าและคนเนปาลให้ขนสัมภาระเพื่อสร้างทางรถไฟเข้ามาในประเทศไทย เมื่อสงครามสงบกลุ่มคนเนปาลตกค้างอยู่ในประเทศไทยโดยอาศัยอยู่ที่อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

๑๑.ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย (อดีตโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายา) คือ สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ มลายาเก่าที่อาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียแล้วหลบหนีเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา นราธิวาส สงขลา ได้เข้ามอบตัวต่อทางราชการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๑๒.ไทยลื้อ คือ คนเชื้อสายไทยที่อยู่ในแคว้นสิบสองจุไทย/สิบสองปันนา มณฑลยูนานประเทศจีนเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเมื่อประมาณ ๓๐๐ ปีมาแล้ว เดิมกลุ่มไทยลื้อได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติไว้กับชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้แยกกลุ่มไทยลื้อออกจากทะเบียนประวัติอื่นๆ มาจัดทำทะเบียนประวัติไทยลื้อโดยเฉพาะ

๑๓.กลุ่มตองเหลือง คือ กลุ่มคนซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงได้แก่ ชาวไทยภูเขา ซึ่งได้จัดทำทะเบียนประวัติแยกมาจากบุคคลบนพื้นที่สูง

๑๔.ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา บุคคลกลุ่มนี้ คือคนไทย ซึ่งเดิมจังหวัดเกาะกง(จังหวัดประจัญคีรีเขต) เป็นดินแดนของประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ดินแดนส่วนนี้ตกเป็นของประเทศฝรั่งเศส และต่อมาเป็นของประเทศกัมพูชาเมื่อประเทศกัมพูชาได้เอกราชจากฝรั่งเศส คนไทยที่อยู่ในดินแดนนี้ไม่ยอมกลับมาอยู่ในประเทศไทยเนื่องจากเสียดายทรัพย์สินบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ประเทศกัมพูชาเปลี่ยนแปลงการปกครองมีการปราบปรามประชาชนที่อยู่ในประเทศคนไทยที่อาศัยอยู่ที่ เกาะกง จึงอพยพมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดตราด โดยทางราชการกำหนดให้เอาวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ เป็นวันสุดท้ายที่จะรับผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกงกัมพูชา เข้ามาอยู่ในประเทศไทย

๑๕.ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา (เข้ามาหลังวันที่ ๑๕ พ.ย. ๒๕๒๐) มีลักษณะการอพยพเข้ามาเช่นเดียวกับผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา แต่เดินทางเข้ามาหลังวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย หนังสือ ที่ มท ๐๒๐๔/๘๑๒ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๐

๑๖.ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา เป็นคนกัมพูชาแท้ๆ หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากภัยสงครามและมาหางานทำได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย หนังสือที่ มท ๐๒๐๔/๘๑๒ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๐

๑๗.ผู้ผลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย เข้ามาก่อนวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ ได้แก่กลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่ในเขตแดนของประเทศไทยติดกับประเทศพม่าในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีการแบ่งเขตแดนกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ ดินแดนเหล่านั้นตกเป็นของประเทศอังกฤษ และเมื่อพม่าซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษ

ได้รับเอกราชดินแดนเหล่านี้จึงตกเป็นของประเทศพม่า คนที่อาศัยอยู่ในดินแดนดังกล่าวเสียดายทรัพย์สินบ้านเรือนจึงไม่อพยพเข้ามาในประเทศไทยและยังมีคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่เดินทางเข้าไปทำมาหากินในประเทศพม่า ต่อมาประเทศพม่ามีการปราบปรามชนกลุ่มน้อยและเศรษฐกิจของประเทศพม่าไม่ดี กลุ่มคนไทยเหล่านี้จึงอพยพเข้ามาในประเทศไทยโดยอาศัยอยู่ใน ๔ จังหวัด คือ ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง และตาก โดยถือเอาวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ เป็นวันสุดท้ายของการรับผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทยที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

๑๘.ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย เข้ามาหลังวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ ได้แก่กลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่ในเขตแดนของประเทศไทยติดกับประเทศพม่าในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีการแบ่งเขตแดนกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ ดินแดนเหล่านั้นตกเป็นของประเทศอังกฤษ และเมื่อพม่าซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษได้รับเอกราชดินแดนเหล่านี้จึงตกเป็นของประเทศพม่า คนที่อาศัยอยู่ในดินแดนดังกล่าวเสียดายทรัพย์สินบ้านเรือนจึงไม่อพยพเข้ามาในประเทศไทยและยังมีคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่เดินทางเข้าไปทำมาหากินในประเทศพม่า ต่อมาประเทศพม่ามีการปราบปรามชนกลุ่มน้อยและเศรษฐกิจของประเทศพม่าไม่ดี กลุ่มคนไทยเหล่านี้จึงอพยพเข้ามาในประเทศไทยโดยอาศัยอยู่ใน ๔ จังหวัด คือ ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง และตาก โดยถือเอาวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ เป็นวันสุดท้ายของการรับผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทยที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

๑๙.ม้งถ้ำกระบอก เป็นกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายที่จะทำการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติแต่ไม่มีการจัดทำบัตรประจำตัว ซึ่งบุคคลเหล่านี้อพยพไปในประเทศที่สามเกือบหมดแล้วยังคงเหลือที่ไม่สามารถไปประเทศที่สามได้และได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ของบุคคลบนพื้นที่สูงอาศัยอยู่ ใน ๒๐ จังหวัด

๒๐.ชุมชนบนพื้นที่สูง (ชาวเขา ๙ เผ่า) คือ กลุ่มคนซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ได้แก่ชาวไทยภูเขา ที่ตกสำรวจจากการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง โดยจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรสำรวจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๐ และวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๐

๒๑.ชุมชนบนพื้นที่สูง (ไม่ใช่ชาวเขา) คือ กลุ่มคนซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ได้แก่ชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ เช่น พม่า จีน ลาว ไทยใหญ่ ไทยลื้อ ที่ตกสำรวจจากการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง โดยจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรสำรวจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๐ และวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๐

๒๒.ชาวมอร์แกน เป็นบุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙ ซึ่งสำรวจในกลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้อาศัยอยู่นานแต่ตกสำรวจ

ภาคผนวก ๒

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามา
อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว
เพื่อรอการส่งกลับและกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว
เพื่อรอการส่งกลับและกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม

โดยที่คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๙ ได้มีมติให้ความคุ้มครองดูแลกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลซึ่งได้สำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวเสร็จสิ้นแล้ว รวมทั้งตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ชนกลุ่มน้อยกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย (เข้ามาหลังวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙) ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา (เข้ามาหลังวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐) ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา ลาวอพยพ และผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า โดยให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ และอนุญาตให้ออกนอกเขตที่อยู่อาศัยเพื่อไปทำงานตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ไปแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยอนุมัติขอคณะรัฐมนตรีตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คนต่างด้าวบางจำพวกที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เพื่อรอการส่งกลับตามประกาศนี้

(๑) คนต่างด้าวที่ได้รับการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘

(๒) คนต่างด้าวที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘

(๓) คนต่างด้าวซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย ที่มีรายการในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทยที่เข้ามาหลังวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

(ข) ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชาที่เข้ามาหลังวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐

(ค) ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา

(ง) ลาวอพยพ

(จ) ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า

คนต่างด้าวตาม (๓) หมายความรวมถึง ผู้ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวชนกลุ่มน้อยเดิม และผู้ที่ได้รับการจัดทำบัตรประจำตัวให้ใหม่ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒ บรรดาประกาศ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการใดๆ ซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ให้ใช้ประกาศนี้

ข้อ ๓ เขตพื้นที่ควบคุมคนต่างด้าว หมายถึง กรุงเทพมหานคร จังหวัด อำเภอ หรือกิ่งอำเภอ อันเป็นพื้นที่ที่ได้ดำเนินการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวตามข้อ ๑

ข้อ ๔ ให้คนต่างด้าวอยู่ในเขตพื้นที่ควบคุมตามข้อ ๓ และให้มีการรายงานตัวเพื่อการควบคุมตรวจสอบตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เมื่อมีเหตุจำเป็นต้องออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเป็นพยานศาลได้รับหมายเรียกจากพนักงานสอบสวนมีหนังสือเรียกตัวจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อการรักษาพยาบาล หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นคนต่างด้าวจะออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมได้โดยยื่นคำขอออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมได้ต่อผู้มีอำนาจ เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนและไม่อาจรอการขออนุญาตได้ให้ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมได้ แต่ละต้องแจ้งให้ผู้มีอำนาจทราบโดยด่วนคนต่างด้าวจะออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเพื่อไปทำงานให้ยื่นคำขอต่อผู้มีอำนาจการเปลี่ยนแปลงหรือย้ายภูมิลำเนาจากเขตพื้นที่ควบคุมหนึ่งไปอีกเขตพื้นที่ควบคุมหนึ่งให้กระทำได้เฉพาะกรณีต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย หรือตามนโยบายที่ทางราชการกำหนด

ข้อ ๕ คนต่างด้าวจะออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร หรือระหว่างจังหวัด

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่จังหวัด

(๓) นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอ

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามแนวทางท้ายประกาศ

ข้อ ๖ ให้คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชการอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวสิ้นสุดเป็นการเฉพาะรายในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล เว้นแต่ความผิดซึ่งได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือ

(๒) คนต่างด้าวตามข้อ ๑ (๑) มิได้ผ่านกระบวนการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียน สำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามแนวทางที่กำหนด

(๓) เดินทางไปนอกราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนดเมื่อการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวของคนต่างด้าวสิ้นสุดเป็นการเฉพาะรายให้คนต่างด้าวผู้นั้นส่งคืนหลักฐานแสดงตน หรือหนังสืออนุญาตต่อผู้มีอำนาจในเขตท้องที่คนต่างด้าวผู้นั้นได้จัดทำทะเบียนหรือได้รับอนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมและให้ผู้มีอำนาจแจ้งนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่คนต่างด้าวผู้นั้นมีภูมิลำเนาเพื่อจำหน่ายชื่อออกจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร หรือแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้วแต่กรณี

ข้อ ๗ ให้ระยะเวลาในการอนุญาตให้คนต่างด้าวตามข้อ ๑ อยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวเป็นอันสิ้นสุดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๘ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวของคนต่างด้าวในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่หน่วยงานด้านความมั่นคง หรือการรักษาความสงบเรียบร้อยรายงานว่าคนต่างด้าวดังกล่าวมีพฤติการณ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นภัยต่อสังคมหรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุข หรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

(๒) ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมโดยไม่มีรับอนุญาตตามแนวทางท้ายประกาศ

(๓) ไม่มารายงานตัวตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามประกาศนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศนี้

ทั้งที่ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แนวทางการขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมตามประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ และกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม
ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

การออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การยื่นคำขอ

(๑) ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้ไปแจ้งความจำนงโดยยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ณ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ

(๒) ในท้องที่จังหวัดอื่น

(ก) กรณีออกนอกเขตจังหวัดให้ไปแจ้งความจำนงโดยยื่นคำขอต่อนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ณ ที่ทำการปกครองอำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี และให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเสนอความเห็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป

(ข) กรณีออกนอกเขตอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ให้ไปแจ้งความจำนงต่อนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ณ ที่ทำการปกครองอำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณีในการยื่นคำขอต้องมายื่นก่อนวันที่ต้องการจะขออนุญาตออกนอกพื้นที่อย่างน้อย ๓ วัน ทำการในวัน เวลาราชการ พร้อมทั้งแนบรูปถ่ายขนาด ๑ นิ้ว จำนวน ๒ รูป พร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อใช้ประกอบการอนุญาต

๒. การอนุญาตให้ออกนอกเขต

(๑) กรณีเมื่อมีเหตุจำเป็นต้องออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม เพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นพยานศาล ได้รับหมายเรียกจากพนักงานสอบสวน มีหนังสือเรียกตัวจากหน่วยงานของรัฐเพื่อการรักษาพยาบาล หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะอนุญาตให้ออกนอกพื้นที่ได้ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

กรณีขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเกิน ๑๕ วัน ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่ จังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่อำเภอ กิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี พิจารณาอนุญาตเป็นรายๆ ไป ส่วนในกรณีการรักษาพยาบาลให้เป็นไปตามความเห็นของแพทย์ที่ทำการรักษา

(๒) กรณีออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเพื่อไปทำงาน ระยะเวลาในการอนุญาต ให้อยู่ในดุลยพินิจของปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี โดยให้พิจารณาจากระยะเวลาที่ผู้นั้นได้รับอนุญาตให้ทำงานจากกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เป็นสำคัญ

(๓) การอนุญาตออกนอกเขตควบคุมนอกเหนือ (๑) (๒) ให้เสนอปลัดกระทรวงมหาดไทย พิจารณาเป็นรายๆ ไป

๓. การรายงานตัว

(๑) กรณีออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเกินเจ็ดวัน ให้ไปรายงานตัวต่อผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้ ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับตั้งแต่วันที่เดินทางไปถึง

(ก) กรุงเทพมหานคร ให้รายงานตัวต่ออธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย และให้แจ้งผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบ

(ข) จังหวัดอื่นให้รายงานตัวต่อนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายและให้แจ้งหัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ทราบ

(๒) กรณีได้รับอนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเกินหกเดือนให้รายงานต่อตัวผู้มีอำนาจตาม (๑) ทุกหกเดือน

(๓) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมให้กลับไปรายงานตัวต่อผู้มีอำนาจที่ออกหนังสืออนุญาตภายในสามวันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาการอนุญาต

๔. เงื่อนไขการอนุญาต

คนต่างด้าวที่ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมโดยไม่ปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้ถือว่าเป็นผู้ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีความผิดตามมาตรา ๘๑ หรือ มาตรา ๘๒ แห่ง พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เมื่อได้ดำเนินการตามกฎหมายแล้วส่งตัวให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอที่คนต่างด้าวคนนั้นมีภูมิลำเนาทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

คำขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เพื่อรอการส่งกลับ และกำหนดพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....ชื่อสกุล.....
อายุ.....ปี บัตรประจำตัวเลขที่.....ออกให้ ณ.....
เมื่อ.....วันหมดอายุ.....อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด/กรุงเทพฯ.....ได้แนบหลักฐานประกอบดังนี้

๑. สำเนาทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัว
๒. รูปถ่ายขนาด ๑ นิ้ว จำนวน ๒ รูป
๓. หลักฐานอื่นๆ (ถ้ามี)

ขออนุญาตเดินทางออกนอกเขตอำเภอ/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ที่พักอาศัยเป็นการชั่วคราว เพื่อไป.....
.....มีกำหนด.....วัน ตั้งแต่วันที่.....
เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
โดยพักอาศัยอยู่ที่.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่ารายละเอียดดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริง และขอรับรองว่าจะปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการขออนุญาตฯ อย่างเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้ขออนุญาต

.....

ความเห็นของนายอำเภอ/ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง

☐ อนุญาต
☐ ควรส่งเรื่องไปยังจังหวัด/กระทรวงมหาดไทย
☐ อื่นๆ.....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด/ปลัดกระทรวงมหาดไทย

.....

.....

.....

(ลงชื่อ) .....ผู้ว่าราชการจังหวัด/ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ติดรูป

หนังสืออนุญาต
ให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่ได้รับอนุญาตเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ และกำหนดพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒
ออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร

ที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อนุญาตให้.....อายุ.....ปี สัญชาติ/ชาติพันธุ์.....
หมายเลขประจำตัว.....อยู่บ้าน.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด/กรุงเทพฯ.....
หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ.....ซึ่งมีหลักฐาน ดังนี้

( ) สำเนาทะเบียนประวัติ ( ) สำเนาบัตรประจำตัว

( ) ใบตอบรับการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ ๘๙/๑)

( ) หลักฐานอื่นๆ (ระบุ).....

๑) กรณีการออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเมื่อมีเหตุจำเป็น

เดินทางออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ.....จังหวัด/กรุงเทพฯ.....
เป็นการชั่วคราว ไปยัง.....เพื่อ.....
ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
รวมระยะเวลา.....วัน.....เดือน.....พ.ศ.....โดยพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่.....
หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด/กรุงเทพ.....
หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ.....

๒) กรณีการออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเพื่อไปทำงาน

เดินทางออกนอกเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ.....จังหวัด/กรุงเทพฯ.....
เป็นการชั่วคราว เพื่อไปทำงาน ณ..... (ชื่อสถานที่ทำงาน) ตั้งอยู่เลขที่.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด/กรุงเทพฯ.....
หมายเหตุโทรศัพท์ติดต่อ.....ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....รวมระยะเวลา.....วัน.....เดือน.....ปี
โดยพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด/กรุงเทพฯ.....หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ.....

โดยให้ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติตามเงื่อนไขท้ายหนังสือนี้อย่างเคร่งครัด

ออกให้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....(ผู้อนุญาต)

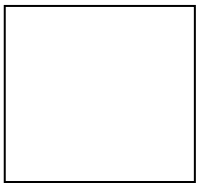
(.....)

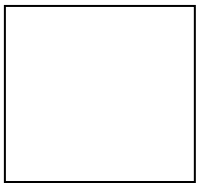
ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(ผู้ได้รับอนุญาต)

(ประทับตราประจำตำแหน่ง)

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้าย ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา

หน่วยงาน.....โทร./โทรสาร.....

เงื่อนไข

(๑) กรณีออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเกินเจ็ดวัน ให้ไปรายงานตัวต่อผู้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้ ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับ ตั้งแต่วันที่เดินทางไปถึง

(ก) กรุงเทพมหานคร ให้รายงานตัวต่ออธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย และให้แจ้งผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทราบ

(ข) จังหวัดอื่นให้รายงานตัวต่อนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายและให้แจ้งหัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ทราบ

(๒) กรณีได้รับอนุญาตให้ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมเกินหกเดือน ให้รายงานตัวต่อผู้มีอำนาจตาม (๑) ทุกหกเดือน

(๓) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมให้กลับไปรายงานตัวต่อผู้มีอำนาจที่ออกหนังสืออนุญาต ภายในสามวันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาการอนุญาต

(๔) คนต่างด้าวที่ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมโดยไม่ปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้ถือว่าเป็นผู้ออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีความผิดตามมาตรา ๘๑ หรือ มาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วแต่กรณี

ภาคผนวก ๓

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่ง

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑

ทำได้ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๙

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒
แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กำหนดให้งานต่อไปนี้ เป็นงานที่ให้คนต่างด้าวทำได้

๑. งานช่างซ่อมจักรยาน
๒. งานช่างประกอบและซ่อมเบาะรถ
๓ งานช่างประกอบและซ่อมตัวถังรถ
๔. งานช่างประกอบและซ่อมท่อไอเสียรถ
๕. งานช่างบัดกรีโลหะแผ่นด้วยมือ
๖. งานช่างไม้เครื่องเรือน
๗. งานช่างไม้ก่อสร้างอาคาร
๘. งานเลื่อยไม้ในโรงงานแปรรูปไม้
๙. งานช่างปูน
๑๐. งานช่างทาสี
๑๑. งานช่างประกอบและซ่อมประตูหน้าต่าง
๑๒. งานช่างติดตั้งมุ้งลวด
๑๓. งานช่างย้อมผ้า
๑๔. งานช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ยกเว้น การตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี
๑๕. งานซักรีดเสื้อผ้า
๑๖. งานทำสวนผักและผลไม้
๑๗. งานเลี้ยงสัตว์ ยกเว้น งานเลี้ยงไหม
๑๘. งานขายปลีกสินค้าที่มิใช่เวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพยนต์ อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเครื่องอะไหล่
๑๙. งานขายอาหารหรือเครื่องดื่ม
๒๐. งานผลิตอาหารหรือเครื่องดื่ม
๒๑. งานช่างประกอบและซ่อมรองเท้า
๒๒. งานช่างซ่อมนาฬิกา ปากกา และแว่นตา
๒๓. งานช่างลับมีด และของมีคมอื่น ๆ

๒๔. งานช่างทำกรอบรูป

๒๕. งานช่างเครื่องทอง เครื่องเงิน หรือเครื่องโลหะมีค่าอื่น ๆ

๒๖. งานช่างทอถักไหมพรมและทอผ้าด้วยมือ ยกเว้น งานทอผ้าไหมและงานทำผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเส้นไหม

๒๗. งานกรรมกร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

ประสงค์ บูรณ์พงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ภาคผนวก ๔

กฎกระทรวง

กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม

การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๘

ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘

กฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าว
พ.ศ. ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการทำงานและการจ้างคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๒

ข้อ ๓ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวสำหรับอาชีพรับจ้างทำงานในบ้านและอาชีพกรรมกร ดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาต

(ก) ใบอนุญาตที่มีอายุไม่เกินสามเดือน ฉบับละ ๒๒๕ บาท

(ข) ใบอนุญาตที่มีอายุเกินสามเดือน แต่ไม่เกินหกเดือน ฉบับละ ๔๕๐ บาท

(ค) ใบอนุญาตที่มีอายุเกินหกเดือน แต่ไม่เกินหนึ่งปี ฉบับละ ๙๐๐ บาท

(ง) ใบอนุญาตที่มีอายุเกินหนึ่งปี ให้ชำระค่าธรรมเนียมสำหรับระยะเวลาที่เกินหนึ่งปีเพิ่มขึ้นตามอัตราใน (ก) (ข) หรือ (ค)

(๒) การต่ออายุใบอนุญาต

(ก) การต่ออายุใบอนุญาตไม่เกินสามเดือน ครั้งละ ๒๒๕ บาท

(ข) การต่ออายุใบอนุญาตเกินสามเดือน แต่ไม่เกินหกเดือน ครั้งละ ๔๕๐ บาท

(ค) การต่ออายุใบอนุญาตเกินหกเดือน แต่ไม่เกินหนึ่งปี ครั้งละ ๙๐๐ บาท

(ง) การต่ออายุใบอนุญาตเกินหนึ่งปี ให้ชำระค่าธรรมเนียมสำหรับระยะเวลาที่เกินหนึ่งปีเพิ่มขึ้นตามอัตราใน (ก) (ข) หรือ (ค)

(๓) ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(๔) การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มลักษณะงาน ครั้งละ ๙๐๐ บาท
(๕) การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มนายจ้าง ครั้งละ ๙๐๐ บาท
(๖) การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่
หรือสถานที่ทำงาน ครั้งละ ๙๐๐ บาท
(๗) การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มเงื่อนไข
ในการอนุญาต ครั้งละ ๑๕๐ บาท

ข้อ ๔ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวสำหรับสาขาอาชีพอื่นนอกจากสาขาอาชีพตามข้อ ๓ ดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาต
(ก) ใบอนุญาตที่มีอายุไม่เกินสามเดือน ฉบับละ ๗๕๐ บาท
(ข) ใบอนุญาตที่มีอายุเกินสามเดือน
แต่ไม่เกินหกเดือน ฉบับละ ๑,๕๐๐ บาท
(ค) ใบอนุญาตที่มีอายุเกินหกเดือน
แต่ไม่เกินหนึ่งปี ฉบับละ ๓,๐๐๐ บาท
(ง) ใบอนุญาตที่มีอายุเกินหนึ่งปี ให้ชำระค่าธรรมเนียม
สำหรับระยะเวลาที่เกินหนึ่งปีเพิ่มขึ้นตามอัตราใน (ก) (ข) หรือ (ค)
(๒) การต่ออายุใบอนุญาต
(ก) การต่ออายุใบอนุญาตไม่เกินสามเดือน ครั้งละ ๗๕๐ บาท
(ข) การต่ออายุใบอนุญาตเกินสามเดือน
แต่ไม่เกินหกเดือน ครั้งละ ๑,๕๐๐ บาท
(ค) การต่ออายุใบอนุญาตเกินหกเดือน
แต่ไม่เกินหนึ่งปี ครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท
(ง) การต่ออายุใบอนุญาตเกินหนึ่งปี ให้ชำระค่าธรรมเนียม
สำหรับระยะเวลาที่เกินหนึ่งปีเพิ่มขึ้นตามอัตราใน (ก) (ข) หรือ (ค)
(๓) ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๔) การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มลักษณะงาน ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท
(๕) การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มนายจ้าง ครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท
(๖) การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่
หรือสถานที่ทำงาน ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท

(๗) การอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มเงื่อนไขในการอนุญาต ครั้งละ ๑๕๐ บาท

ข้อ ๕ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมยื่นคำขอ ฉบับละ ๑๐๐ บาท

ข้อ ๖ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมการการอนุญาตให้เปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่หรือสถานที่ทำงานสำหรับสาขาอาชีพรับจ้างทำงานในบ้านและอาชีพกรรมกรในทุกกิจการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘
พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

ภาคผนวก ๕

คู่มือสำหรับประชาชนงานให้บริการ
ขอรับใบอนุญาตทำงาน ขอต่ออายุใบอนุญาต
ทำงาน และขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน
ตามมาตรา ๑๓
แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว
พ.ศ. ๒๕๕๑

คู่มือสำหรับประชาชน

งานที่ให้บริการ	**การขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551**
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	**สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน**
ประเภทของงานบริการ	กระบวนงานบริการที่เบ็ดเสร็จในหน่วยงานเดียว
หมวดหมู่กระบวนงาน	ออกใบอนุญาต

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551
- กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554

ระยะเวลาดำเนินการที่กำหนดในกฎหมาย

- 15 วัน (กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554)

ขอบเขตการให้บริการ

สถานที่ / ช่องทางการให้บริการสถานที่	ระยะเวลาเปิดให้บริการ
สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ 1 - 10	วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดที่ทางราชการกำหนด) ตั้งแต่เวลา 08:30 - 16:30 น. (มีพักเที่ยง)
สำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด	วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดที่ทางราชการกำหนด) ตั้งแต่เวลา 08:30 - 16:30 น. (มีพักเที่ยง)

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการยื่นคำขอ

คนต่างด้าวที่จะขอรับใบอนุญาตทำงาน ตามมาตรา 13 ประกอบด้วย

1. คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศและได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ระหว่างการรอเนรเทศ
2. คนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 หรือตามกฎหมายอื่น
3. คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515
4. คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

ยกเว้นคนต่างด้าวที่เข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เนื่องจากขึ้นกับนโยบายในแต่ละปี

หมายเหตุ :

* ขั้นตอนการดำเนินงานตามคู่มือจะเริ่มนับตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคู่มือบริการประชาชนเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ในกรณีที่คำขอหรือเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน และ/หรือมีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ เป็นเหตุไม่สามารถพิจารณาได้ เจ้าหน้าที่จะจัดทำบันทึกความบกพร่องของรายการเอกสารหรือเอกสารหลักฐานที่ต้องยื่นเพิ่มเติม โดยผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขและ/หรือยื่นเอกสารเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนดในบันทึกดังกล่าว มิเช่นนั้นจะถือว่าผู้ยื่นคำขอละทิ้งคำขอโดยเจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจลงนามบันทึกดังกล่าว และจะมอบสำเนาบันทึกความบกพร่องดังกล่าวให้ ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ได้รับมอบอำนาจไว้เป็นหลักฐาน

* ทั้งนี้จะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

* ระยะเวลาที่กำหนด สำหรับการขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าวทุกกรณีที่มีปริมาณคำขอไม่เกิน 25 คำขอ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ 1 คนต่อวัน อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาในการดำเนินการอาจยาวกว่าที่กำหนดไว้ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคำขอที่รับเข้ามามีปริมาณที่มากกว่าจำนวนการให้บริการตามที่กำหนด

ขั้นตอน ระยะเวลา และส่วนงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
1. ผู้รับบริการยื่นคำขอพร้อมเอกสาร / เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเอกสาร (ระยะเวลา 1 วันทำการ)	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด

ขั้นตอน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
2. เจ้าหน้าที่พิจารณา / ส่งตรวจสอบ (ถ้ามี) / สรุปความเห็นต่อนายทะเบียน / (ระยะเวลา 1 วันทำการ) **หมายเหตุ** กรณีส่งตรวจสอบ 5 วันทำการ	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด
3. นายทะเบียนพิจารณา / ลงนามในใบอนุญาตทำงาน หรือ หนังสือไม่อนุญาตทำงาน (ระยะเวลา 1 วันทำการ)	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด
4. ผู้รับบริการชำระค่าธรรมเนียม / รับใบอนุญาต **หมายเหตุ :** คนต่างด้าวต้องลงลายมือชื่อในใบอนุญาตทำงานต่อหน้าเจ้าหน้าที่	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด

ระยะเวลาดำเนินการรวม 3 วันทำการ

รายการเอกสารหลักฐานประกอบ

1. คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา 13 (แบบ ตท.7) จำนวน 1 ฉบับ
2. สำเนาเอกสารรับรองวุฒิการศึกษา หรือหนังสือรับรองของผู้ซึ่งเคยเป็นนายจ้างระบุรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของงานและระยะเวลาการทำงานที่ผู้ยื่นคำขอเคยทำงานด้วย หรือหนังสือรับรองของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างแสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสมกับงานที่ขอรับใบอนุญาต จำนวน 1 ชุด
3. หนังสือรับรองการจ้างของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างโดยระบุเหตุผลที่ไม่จ้างบุคคลสัญชาติไทยทำงาน พร้อมหลักฐานประกอบเหตุผลดังกล่าว ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด จำนวน 1 ฉบับ
4. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นคนไทย) จำนวน 1 ฉบับ
5. สำเนาทะเบียนบ้านของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นคนไทย) จำนวน 1 ฉบับ
6. สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ สำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นต่างด้าวบุคคลธรรมดา) จำนวน 1 ชุด
7. กรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว ให้แนบสำเนาใบอนุญาตทำงานของนายจ้าง หรือหากนายจ้างไม่ได้ทำงานในประเทศไทยและไม่มีใบอนุญาตทำงานต้องให้ Notary Public และสถานทูตไทยรับรองการมอบอำนาจให้กรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งลงนามแทน จำนวน 1 ชุด
8. ใบรับรองแพทย์ ซึ่งรับรองว่าคนต่างด้าวไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะต้องห้ามของคนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตทำงาน (ไม่เกิน 1 เดือน หรือตามที่แพทย์ระบุ) จำนวน 1 ฉบับ
9. รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาสีเข้ม ขนาด 3X4 เซนติเมตร ถ่ายไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 3 รูป

10. แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงาน จำนวน 1 ชุด

11. สำเนาหนังสือของส่วนราชการที่รับรองว่าผู้ยื่นคำขอเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วย การเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ระหว่างรอการเนรเทศ (กรณีเป็นคนต่างด้าวถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ) จำนวน 1 ฉบับ
12. สำเนาใบสำคัญประจำตัวของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว (กรณีเป็นคน ต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515) จำนวน 1 ฉบับ
13. สำเนาหลักฐานแสดงสถานที่อยู่ตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (กรณีเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ หรือเป็นคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515) จำนวน 1 ฉบับ
14. สำเนาบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือสำเนาบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (กรณีเป็นคนต่างด้าวซึ่งเกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ) จำนวน 1 ฉบับ
15. สำเนาหนังสืออนุญาตให้ออกนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราวของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีที่เป็นการขออนุญาตทำงานนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราว จำนวน 1 ฉบับ
16. หนังสือมอบอำนาจจากคนต่างด้าวติดอากรแสตมป์ 10 บาท จำนวน 1 ฉบับ และสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจคนไทย จำนวน 1 ฉบับ (กรณีคนต่างด้าวไม่มายื่นด้วยตนเอง)

เอกสารตามประเภทของนายจ้าง

1. กรณีเป็นสถานประกอบการเอกชน
   1.1 นิติบุคคลในประเทศไทย กรณีบริษัทจำกัด หรือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ให้แสดงเอกสารดังนี้
      - สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล พร้อมวัตถุประสงค์ ไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 1 ชุด
   1.2 นิติบุคคลที่จดทะเบียนในต่างประเทศ
      - สำเนาหนังสือรับรองข้อความที่นายทะเบียนเก็บรักษาไว้ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 1 ฉบับ
      - สำเนาใบอนุญาตประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว จำนวน 1 ฉบับ
2. กรณีหน่วยราชการ /รัฐวิสาหกิจ /มหาวิทยาลัยรัฐบาล
   - หนังสือรับรองจากส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ /มหาวิทยาลัยรัฐบาลซึ่งระบุชื่อคนต่างด้าว ตำแหน่ง ระยะเวลาการจ้าง จำนวน 1 ฉบับ
3. กรณีสถาบันการศึกษา โรงเรียนรัฐบาล
   - หนังสือรับรองจากส่วนราชการต้นสังกัด (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, เขตการศึกษา, สำนักงานเขต) ซึ่งระบุชื่อคนต่างด้าว ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการจ้าง จำนวน 1 ฉบับ

4. กรณีโรงเรียนเอกชน
   - สำเนาใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน จำนวน 1 ฉบับ หากมีการเปลี่ยนแปลงให้แนบสำเนาใบอนุญาตต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ชุด

5. กรณีมหาวิทยาลัยเอกชน
   - สำเนาหนังสือการจัดตั้งมหาวิทยาลัยและคำสั่งแต่งตั้งผู้มีอำนาจลงนามของมหาวิทยาลัย จำนวน 1 ชุด

6. กรณีมูลนิธิ สมาคม หรือองค์การ
   - สำเนาหนังสือรับรองการจัดตั้งมูลนิธิ สมาคม หรือองค์การ พร้อมวัตถุประสงค์ ข้อบังคับ และ สำเนาแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นปัจจุบัน จำนวน 1 ชุด

7. กรณีบุคคลธรรมดา
   - สำเนาใบทะเบียนพาณิชย์ จำนวน 1 ฉบับ

หมายเหตุ

1) กรอกแบบเป็นภาษาไทย เอกสารที่เป็นภาษาต่างประเทศให้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยและรับรองความถูกต้องโดยผู้มีใบอนุญาต/หน่วยราชการ

2) สำเนาเอกสารทุกฉบับต้องลงลายมือชื่อรับรอง ดังนี้
   - เอกสารของนายจ้าง ให้ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันลงลายมือชื่อและประทับตราบริษัท (ถ้ามี) หรือผู้รับมอบอำนาจ
   - เอกสารของคนต่างด้าว ให้คนต่างด้าวลงลายมือชื่อ หรือผู้รับมอบอำนาจ

ค่าธรรมเนียม

1. ค่าคำขอ คำขอละ 100 บาท
2. ค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวสำหรับอาชีพรับจ้างทำงานในบ้านและอาชีพกรรมกร
   (ก) ใบอนุญาตที่มีอายุไม่เกิน 3 เดือน ฉบับละ 225 บาท
   (ข) ใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน ฉบับละ 450 บาท
   (ค) ใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี ฉบับละ 900 บาท
   (ง) ใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 1 ปี ให้ชำระค่าธรรมเนียมสำหรับระยะเวลาที่เกิน 1 ปี เพิ่มขึ้นตามอัตราใน (ก) (ข) หรือ (ค)
3. ค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวสำหรับสาขาอาชีพอื่นนอกจากสาขาอาชีพตามข้อ 2
   (ก) ใบอนุญาตที่มีอายุไม่เกิน 3 เดือน ฉบับละ 750 บาท
   (ข) ใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน ฉบับละ 1,500 บาท
   (ค) ใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี ฉบับละ 3,000 บาท
   (ง) ใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 1 ปี ให้ชำระค่าธรรมเนียม

สำหรับระยะเวลาที่เกิน 1 ปี เพิ่มขึ้นตามอัตราใน (ก) (ข) หรือ (ค)

ช่องทางการร้องเรียน

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน
โทรศัพท์ 0 2245 2769

แบบฟอร์ม ตัวอย่าง

- คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา 13 (แบบ ตท.7)

คู่มือสำหรับประชาชน

งานที่ให้บริการ	**การขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551**
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	**สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน**
ประเภทของงานบริการ	กระบวนงานบริการที่เบ็ดเสร็จในหน่วยงานเดียว
หมวดหมู่กระบวนงาน	การอนุญาต

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551
- กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554

ระยะเวลาดำเนินการที่กำหนดในกฎหมาย

- 15 วัน (กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554)

ขอบเขตการให้บริการ

สถานที่ / ช่องทางการให้บริการสถานที่	ระยะเวลาเปิดให้บริการ
สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ 1 - 10	วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดที่ทางราชการกำหนด) ตั้งแต่เวลา 08:30 - 16:30 น. (มีพักเที่ยง)
สำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด	วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดที่ทางราชการกำหนด) ตั้งแต่เวลา 08:30 - 16:30 น. (มีพักเที่ยง)

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการยื่นคำขอ

คนต่างด้าวผู้รับใบอนุญาตทำงานประสงค์จะทำงานต่อไป ให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อนายทะเบียนก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ โดยสามารถยื่นคำขอได้ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ 30 วัน เมื่อยื่นคำขอแล้ว ให้ ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานไปพลางก่อนได้ จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตให้ต่อได้ครั้งละไม่เกิน 2 ปี

หมายเหตุ :

* ขั้นตอนการดำเนินงานตามคู่มือจะเริ่มนับตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคู่มือบริการประชาชนเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ในกรณีที่คำขอหรือเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน และ/หรือมีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ เป็นเหตุไม่สามารถพิจารณาได้ เจ้าหน้าที่จะจัดทำบันทึกความบกพร่องของรายการเอกสารหรือเอกสารหลักฐานที่ต้องยื่นเพิ่มเติม โดยผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขและ/หรือยื่นเอกสารเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนดในบันทึกดังกล่าว มิเช่นนั้นจะถือว่าผู้ยื่นคำขอละทิ้งคำขอโดยเจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจลงนามบันทึกดังกล่าว และจะมอบสำเนาบันทึกความบกพร่องดังกล่าวให้ ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ได้รับมอบอำนาจไว้เป็นหลักฐาน

* ทั้งนี้จะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

* ระยะเวลาที่กำหนด สำหรับการขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าวทุกกรณีที่มีปริมาณคำขอไม่เกิน 25 คำขอ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ 1 คนต่อวัน อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาในการดำเนินการอาจยาวกว่าที่กำหนดไว้ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคำขอที่รับเข้ามามีปริมาณที่มากกว่าจำนวนการให้บริการตามที่กำหนด

ขั้นตอน ระยะเวลา และส่วนงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
1. ผู้รับบริการยื่นคำขอพร้อมเอกสาร / เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเอกสาร (ระยะเวลา 1 วันทำการ)	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด
2. เจ้าหน้าที่พิจารณา / สรุปความเห็นต่อนายทะเบียน (ระยะเวลา 1 วันทำการ)	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด
3. นายทะเบียนพิจารณา / ลงนามในใบอนุญาตทำงาน หรือ หนังสือไม่อนุญาตทำงาน (ระยะเวลา 1 วันทำการ)	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด
4. ผู้รับบริการชำระค่าธรรมเนียม / รับใบอนุญาต	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด

ระยะเวลาดำเนินการรวม 3 วันทำการ

รายการเอกสารหลักฐานประกอบ

1. คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา 13 (แบบ ตท.7) จำนวน 1 ฉบับ
2. ใบอนุญาตทำงานฉบับจริง พร้อมสำเนา จำนวน 1 ชุด
3. สำเนาเอกสารรับรองวุฒิการศึกษา หรือหนังสือรับรองของผู้ซึ่งเคยเป็นนายจ้างระบุรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของงานและระยะเวลาการทำงานที่ผู้ยื่นคำขอเคยทำงานด้วย หรือหนังสือรับรองของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างแสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสมกับงานที่ขอรับใบอนุญาต จำนวน 1 ชุด
4. หนังสือรับรองการจ้างของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างโดยระบุเหตุผลที่ไม่จ้างบุคคลสัญชาติไทยทำงาน พร้อมหลักฐานประกอบเหตุผลดังกล่าว ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด จำนวน 1 ฉบับ
5. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นคนไทย) จำนวน 1 ฉบับ
6. สำเนาทะเบียนบ้านของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นคนไทย) จำนวน 1 ฉบับ
7. สำเนาหนังสือเดินทาง หรือ สำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นต่างด้าวบุคคลธรรมดา) จำนวน 1 ชุด
8. กรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว ให้แนบสำเนาใบอนุญาตทำงานของนายจ้าง หรือหากนายจ้างไม่ได้ทำงานในประเทศไทยและไม่มีใบอนุญาตทำงานต้องให้ Notary Public และสถานทูตไทยรับรองการมอบอำนาจให้กรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งลงนามแทน จำนวน 1 ชุด
9. ใบรับรองแพทย์ ซึ่งรับรองว่าคนต่างด้าวไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะต้องห้ามของคนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตทำงาน (ไม่เกิน 1 เดือน หรือตามที่แพทย์ระบุ) จำนวน 1 ฉบับ
10. แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงาน จำนวน 1 ฉบับ
11. สำเนาหนังสือของส่วนราชการที่รับรองว่าผู้ยื่นคำขอเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วย การเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ระหว่างรอการเนรเทศ (กรณีเป็นคนต่างด้าวถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ) จำนวน 1 ฉบับ
12. สำเนาใบสำคัญประจำตัวของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว (กรณีเป็นคน ต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515) จำนวน 1 ฉบับ
13. สำเนาหลักฐานแสดงสถานที่อยู่ตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (กรณีเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ หรือเป็นคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515) จำนวน 1 ฉบับ
14. สำเนาบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือสำเนาบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (กรณีเป็นคนต่างด้าวซึ่งเกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ) จำนวน 1 ฉบับ
15. สำเนาหนังสืออนุญาตให้ออกนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราวของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีที่เป็นการขออนุญาตทำงานนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราว จำนวน 1 ฉบับ

16. หนังสือมอบอำนาจจากคนต่างด้าวติดอากรแสตมป์ 10 บาท จำนวน 1 ฉบับ และสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจคนไทย จำนวน 1 ฉบับ (กรณีคนต่างด้าวไม่มายื่นด้วยตนเอง)

เอกสารตามประเภทของนายจ้าง

1. กรณีเป็นสถานประกอบการเอกชน

1.1 นิติบุคคลในประเทศไทย กรณีบริษัทจำกัด หรือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ให้แสดงเอกสารดังนี้

- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล พร้อมวัตถุประสงค์ ไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 1 ชุด

1.2 นิติบุคคลที่จดทะเบียนในต่างประเทศ

- สำเนาหนังสือรับรองข้อความที่นายทะเบียนเก็บรักษาไว้ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 1 ฉบับ
- สำเนาใบอนุญาตประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว จำนวน 1 ฉบับ

2. กรณีหน่วยราชการ /รัฐวิสาหกิจ /มหาวิทยาลัยรัฐบาล

- หนังสือรับรองจากส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ /มหาวิทยาลัยรัฐบาลซึ่งระบุชื่อคนต่างด้าว ตำแหน่ง ระยะเวลาการจ้าง จำนวน 1 ฉบับ

3. กรณีสถาบันการศึกษา โรงเรียนรัฐบาล

- หนังสือรับรองจากส่วนราชการต้นสังกัด (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, เขตการศึกษา, สำนักงานเขต) ซึ่งระบุชื่อคนต่างด้าว ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการจ้าง จำนวน 1 ฉบับ

4. กรณีโรงเรียนเอกชน

- สำเนาใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน จำนวน 1 ฉบับ หากมีการเปลี่ยนแปลงให้แนบสำเนาใบอนุญาตต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ชุด

5. กรณีมหาวิทยาลัยเอกชน

- สำเนาหนังสือการจัดตั้งมหาวิทยาลัยและคำสั่งแต่งตั้งผู้มีอำนาจลงนามของมหาวิทยาลัย จำนวน 1 ชุด

6. กรณีมูลนิธิ สมาคม หรือองค์การ

- สำเนาหนังสือรับรองการจัดตั้งมูลนิธิ สมาคม หรือองค์การ พร้อมวัตถุประสงค์ ข้อบังคับ และ สำเนาแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นปัจจุบัน จำนวน 1 ชุด
- หนังสือรับรองจากส่วนราชการ (กรณีเป็นองค์กรเอกชนต่างประเทศ) จำนวน 1 ฉบับ

7. กรณีบุคคลธรรมดา

- สำเนาใบทะเบียนพาณิชย์ จำนวน 1 ฉบับ

<u>หมายเหตุ</u>

1) กรอกแบบเป็นภาษาไทย เอกสารที่เป็นภาษาต่างประเทศให้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยและรับรองความถูกต้องโดยผู้มีใบอนุญาต/หน่วยราชการ

2) สำเนาเอกสารทุกฉบับต้องลงลายมือชื่อรับรอง ดังนี้
- เอกสารของนายจ้าง ให้ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันลงลายมือชื่อและประทับตราบริษัท (ถ้ามี) หรือผู้รับมอบอำนาจ
- เอกสารของคนต่างด้าว ให้คนต่างด้าวลงลายมือชื่อ หรือผู้รับมอบอำนาจ

ค่าธรรมเนียม

1. ค่าคำขอ คำขอละ 100 บาท

2. ค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวสำหรับอาชีพรับจ้างทำงานในบ้านและอาชีพกรรมกร
   (ก) การต่ออายุใบอนุญาตที่มีอายุไม่เกิน 3 เดือน ฉบับละ 225 บาท
   (ข) การต่ออายุใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน ฉบับละ 450 บาท
   (ค) การต่ออายุใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี ฉบับละ 900 บาท
   (ง) การต่ออายุใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 1 ปี ให้ชำระค่าธรรมเนียม สำหรับระยะเวลาที่เกิน 1 ปี เพิ่มขึ้นตามอัตราใน (ก) (ข) หรือ (ค)

3. ค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวสำหรับสาขาอาชีพอื่นนอกจากสาขาอาชีพตามข้อ 2
   (ก) การต่ออายุใบอนุญาตที่มีอายุไม่เกิน 3 เดือน ฉบับละ 750 บาท
   (ข) การต่ออายุใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน ฉบับละ 1,500 บาท
   (ค) การต่ออายุใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี ฉบับละ 3,000 บาท
   (ง) การต่ออายุใบอนุญาตที่มีอายุเกิน 1 ปี ให้ชำระค่าธรรมเนียม สำหรับระยะเวลาที่เกิน 1 ปี เพิ่มขึ้นตามอัตราใน (ก) (ข) หรือ (ค)

ช่องทางการร้องเรียน

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน
โทรศัพท์ 0 2245 2769

แบบฟอร์ม ตัวอย่าง

- คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา 13 (แบบ ตท.7)

คู่มือสำหรับประชาชน

งานที่ให้บริการ	**การขอใบแทนใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551**
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	**สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน**
ประเภทของงานบริการ	กระบวนงานบริการที่เบ็ดเสร็จในหน่วยงานเดียว
หมวดหมู่กระบวนงาน	ออกใบอนุญาต

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551
- กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554

ระยะเวลาดำเนินการที่กำหนดในกฎหมาย

- 15 วัน (กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554)

ขอบเขตการให้บริการ

สถานที่ / ช่องทางการให้บริการสถานที่	ระยะเวลาเปิดให้บริการ
สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ 1 - 10	วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดที่ทางราชการกำหนด) ตั้งแต่เวลา 08:30 - 16:30 น. (มีพักเที่ยง)
สำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด	วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดที่ทางราชการกำหนด) ตั้งแต่เวลา 08:30 - 16:30 น. (มีพักเที่ยง)

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการยื่นคำขอ

กรณีใบอนุญาตทำงานชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือใบอนุญาตทำงานยื่นคำขอใบแทนใบอนุญาตทำงานต่อนายทะเบียนภายใน 15 วันนับแต่วันที่ทราบการชำรุดหรือสูญหาย โดยต้องดำเนินการก่อนวันที่หมดอายุของใบอนุญาตทำงานนั้น

หมายเหตุ :

* ขั้นตอนการดำเนินงานตามคู่มือจะเริ่มนับตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคู่มือบริการประชาชนเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ในกรณีที่คำขอหรือเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน และ/หรือมีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ เป็นเหตุไม่สามารถพิจารณาได้ เจ้าหน้าที่จะจัดทำบันทึกความบกพร่องของรายการเอกสารหรือเอกสารหลักฐานที่ต้องยื่นเพิ่มเติม โดยผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขและ/หรือยื่นเอกสารเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนดในบันทึกดังกล่าว มิเช่นนั้นจะถือว่าผู้ยื่นคำขอละทิ้งคำขอโดยเจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจลงนามบันทึกดังกล่าว และจะมอบสำเนาบันทึกความบกพร่องดังกล่าวให้ ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ได้รับมอบอำนาจไว้เป็นหลักฐาน

* ทั้งนี้จะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

* ระยะเวลาที่กำหนด สำหรับการขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าวทุกกรณีที่มีปริมาณคำขอไม่เกิน 25 คำขอ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ 1 คนต่อวัน อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาในการดำเนินการอาจยาวกว่าที่กำหนดไว้ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคำขอที่รับเข้ามามีปริมาณที่มากกว่าจำนวนการให้บริการตามที่กำหนด

ขั้นตอน ระยะเวลา และส่วนงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
1. ผู้รับบริการยื่นคำขอพร้อมเอกสาร / เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเอกสาร (ระยะเวลา 1 วันทำการ)	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด
2. เจ้าหน้าที่พิจารณา / สรุปความเห็นต่อนายทะเบียน (ระยะเวลา 4 ชั่วโมง)	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด
3. นายทะเบียนพิจารณา / ลงนามในใบแทนใบอนุญาตทำงาน (ระยะเวลา 3 ชั่วโมง)	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด

ขั้นตอน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
4. ผู้รับบริการชำระค่าธรรมเนียม / รับใบแทนใบอนุญาตทำงาน **หมายเหตุ :** คนต่างด้าวต้องลงลายมือชื่อในใบแทนใบอนุญาตทำงานต่อหน้าเจ้าหน้าที่	- สำนักจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ - สำนักงานจัดหางานจังหวัด

ระยะเวลาดำเนินการรวม 2 วันทำการ

รายการเอกสารหลักฐานประกอบ

1. คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา 13 (แบบ ตท.7) จำนวน 1 ฉบับ
2. ใบอนุญาตทำงานที่เสียหายหรือหลักฐานการรับแจ้งความของเจ้าพนักงานตำรวจ ในกรณีที่ใบอนุญาตทำงานสูญหาย จำนวน 1 ชุด
3. รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาสีเข้ม ขนาด 3X4 เซนติเมตร ถ่ายไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 3 รูป
4. หนังสือมอบอำนาจจากคนต่างด้าวติดอากรแสตมป์ 10 บาท จำนวน 1 ฉบับ และสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจคนไทย จำนวน 1 ฉบับ (กรณีคนต่างด้าวไม่มายื่นด้วยตนเอง)

หมายเหตุ : สำเนาเอกสารทุกฉบับต้องลงลายมือชื่อรับรองโดยคนต่างด้าว หรือผู้รับมอบอำนาจ

ค่าธรรมเนียม

- ค่าคำขอ คำขอละ 100 บาท
- ค่าธรรมเนียมใบแทนใบอนุญาตทำงาน ฉบับละ 200 บาท

ช่องทางการร้องเรียน

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน
โทรศัพท์ 0 2245 2769

แบบฟอร์ม ตัวอย่าง

- คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา 13 (แบบ ตท.7)

แบบ ตท. ๗
Form WP. 7

เฉพาะเจ้าหน้าที่
FOR OFFICIAL USE ONLY
เลขรับที่.....
วันที่รับ.....
ชื่อผู้รับ.....
ใบอนุญาตเลขที่.....
ออกให้เมื่อ.....
จังหวัด.....
หมายเลขประจำตัวคนต่างด้าว
.....

กรมการจัดหางาน
DEPARTMENT OF EMPLOYMENT
กระทรวงแรงงาน
MINISTRY OF LABOUR

คำขอรับใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๓
APPLICATION CONCERNING WORK PERMIT OF AN ALIEN UNDER SECTION 13

☐ คำขอรับใบอนุญาตทำงานตามมาตรา ๑๓ (ในข้อ ๓ กรอกข้อมูลเฉพาะในข้อ ๓.๑)
APPLICATION FOR A WORK PERMIT UNDER SECTION 13
(For item No. 3, please complete the application only on item No. 3.1)

☐ คำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานตามมาตรา ๒๓ (ในข้อ ๓ กรอกข้อมูลเฉพาะในข้อ ๓.๒)
APPLICATION FOR A RENEWAL OF A WORK PERMIT UNDER SECTION 23
(For item No. 3, please complete the application only on item No. 3.2)

☐ คำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงานตามมาตรา ๒๕ (ในข้อ ๓ กรอกข้อมูลเฉพาะในข้อ ๓.๓)
APPLICATION FOR A SUBSTITUTE OF A WORK PERMIT UNDER SECTION 25
(For item No. 3, please complete the application only on item No. 3.3)

☐ คำขอเปลี่ยนหรือเพิ่มประเภทหรือลักษณะงานตามมาตรา ๒๖ (ในข้อ ๓ กรอกข้อมูลเฉพาะในข้อ ๓.๔)
APPLICATION FOR CHANGE OR ADDITION OF CATEGORY OF WORK OR NATURE OF WORK UNDER SECTION 26
(For item No. 3, please complete the application only on item No. 3.4)

☐ คำขอเปลี่ยนหรือเพิ่มนายจ้างตามมาตรา ๒๖ (ในข้อ ๓ กรอกข้อมูลเฉพาะในข้อ ๓.๕)
APPLICATION FOR CHANGE OR ADDITION OF AN EMPLOYER UNDER SECTION 26
(For item No. 3, please complete the application only on item No. 3.5)

☐ คำขอเปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่หรือสถานที่ทำงานตามมาตรา ๒๖ (ในข้อ ๓ กรอกข้อมูลเฉพาะในข้อ ๓.๖)
APPLICATION FOR CHANGE OR ADDITION OF LOCALITY OF WORK OR PLACE OF WORK UNDER SECTION 26
(For item No. 3, please complete the application only on item No. 3.6)

☐ คำขอเปลี่ยนหรือเพิ่มเงื่อนไขตามมาตรา ๒๖ (ในข้อ ๓ กรอกข้อมูลเฉพาะในข้อ ๓.๗)
APPLICATION FOR CHANGE OR ADDITION OF CONDITIONS OF WORK UNDER SECTION 26
(For item No. 3, please complete the application only on item No .3.7)

1. ข้อมูลคนต่างด้าว
Alien's information

1.1 ชื่อผู้ยื่นคำขอ นาย/นาง/นางสาว.....
Name of applicant Mr./Mrs./Miss
สัญชาติ.....เกิดวันที่.....อายุ.....ปี
Nationality Date of birth Age Years

1.2 ที่อยู่ในประเทศไทย เลขที่.....หมู่ที่/อาคาร.....ซอย.....
Address in Thailand No. Moo/Building Soi
ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
Thanon Tambon/Khwaeng Amphoe/Khet
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....
Changwat Postcode Telephone
โทรสาร.....ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์.....
Facsimile E-mail address

1.3 บัตรประจำตัว..... เลขที่ .....
Identity Card No.
ออกให้วันที่..... ออกให้ที่..... จังหวัด.....
Date of issue Issued at Changwat
ใช้ได้ถึงวันที่.....
Valid until
1.4 วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ..... เมื่อปี.....
Highest educational qualification obtained Year of attainment

2. ข้อมูลการทำงาน
Work Information

2.1 ☐ ไม่เคยมีใบอนุญาตทำงาน
No work permit
☐ เคยมีใบอนุญาตทำงาน เลขที่..... ออกให้ที่ (จังหวัด).....
Had been granted a work permit No. Issued at (Changwat)
2.2 ใบอนุญาตทำงานปัจจุบัน เลขที่..... ออกให้วันที่.....
Present work permit No. Date of issue
ออกให้ที่ (จังหวัด)..... ใช้ได้ถึงวันที่.....
Place of issue (Changwat) Valid until

3. ข้อมูลการขออนุญาต
Application Information

3.1 ☐ ขอรับใบอนุญาตทำงาน
Apply for a work permit
ประเภทงานที่ขออนุญาต.....
Category of work being applied
ลักษณะงาน
Nature of work in detail
.....
.....
.....
ตำแหน่งหน้าที่/อาชีพ/วิชาชีพ.....
Title / Occupation / Profession
ชื่อนายจ้าง.....
Name of employer
ที่อยู่ เลขที่..... หมู่ที่/อาคาร..... ซอย.....
Address No. Moo/Building Soi
ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
Thanon Tambon/Khwaeng Amphoe/Khet
จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....
Changwat Postcode Telephone Facsimile
สถานที่ทำงานของคนต่างด้าว เลขที่..... หมู่ที่/อาคาร..... ซอย.....
Place of work No. Moo/Building Soi
ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
Thanon Tambon/Khwaeng Amphoe/Khet
จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....
Changwat Postcode Telephone Facsimile

(ระบุสถานที่ทำงาน ถ้ามีมากกว่าหนึ่งแห่ง)
(In the case where there are more than one place of work, please specify all)

.....

.....

.....

3.2 ☐ ขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน.....ปี.....เดือน.....วัน
Apply for a renewal of a work permit for Year (s) Month (s) Day (s)
ตั้งแต่วันที่.....จนถึงวันที่.....
from to

3.3 ☐ ขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงาน
Apply for a substitute of a work permit
☐ กรณีเสียหาย เสียหาย เมื่อวันที่.....
Damage Date of the damage
☐ กรณีสูญหาย สูญหาย เมื่อวันที่.....
Lost Date of the lost occurred
แจ้งความเลขที่ .....วันที่.....
Police daily record No. Date of issue
ณ สถานีตำรวจ.....
At police station

3.4 ☐ ขอเปลี่ยนหรือเพิ่มประเภทหรือลักษณะงาน
Apply for change or addition of category of work or nature of work
☐ เปลี่ยนประเภทงาน / ลักษณะงาน
To change category of work / nature of work
☐ เพิ่มประเภทงาน / ลักษณะงาน
To add category of work / nature of work
(1) ประเภทงานใหม่.....
New category of work
(2) ลักษณะงานใหม่
New nature of work
.....
.....
.....
(3) เหตุผลในการขอเปลี่ยนหรือเพิ่มประเภทงานหรือลักษณะงาน
Reason(s) for change or addition of category or nature of work
.....
.....
.....

3.5 ☐ ขอเปลี่ยนหรือเพิ่มนายจ้าง
Apply for change or addition of an employer
☐ เปลี่ยนนายจ้าง
To change employer
☐ เพิ่มนายจ้าง
To add employer

(1) ชื่อนายจ้างใหม่.....
Name of the new employer
ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่/อาคาร.....ซอย.....
Address No. Moo/Building Soi
ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
Thanon Tambon/Khwaeng Amphoe/Khet
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....
Changwat Postcode Telephone Facsimile

(2) เหตุผลในการขอเปลี่ยนหรือเพิ่มนายจ้าง
Reason(s) for change or addition of an employer
.....
.....
.....

3.6 ☐ ขอเปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่หรือสถานที่ทำงาน
Apply for change or addition of locality of work or place of work

☐ เปลี่ยนท้องที่ทำงาน / สถานที่ทำงาน
To change locality of work / place of work

☐ เพิ่มท้องที่ทำงาน / สถานที่ทำงาน
To add locality of work / place of work

*กรณีการเปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่ทำงานให้กรอกทั้ง (1) และ (2)
In case of applying for change or add of locality of work, please complete both (1) and (2)

(1) ท้องที่ทำงานใหม่.....
New locality of work

(2) สถานที่ทำงานใหม่
New place of work
เลขที่.....หมู่ที่/อาคาร.....ซอย.....
Place of work No. Moo/Building Soi
ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
Thanon Tambon/Khwaeng Amphoe/Khet
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....
Changwat Postcode Telephone Facsimile
(ระบุสถานที่ทำงาน ถ้ามีมากกว่าหนึ่งแห่ง)
(In the case where there are more than one place of work, please specify all)
.....
.....
.....

(3) เหตุผลในการขอเปลี่ยนหรือเพิ่มท้องที่หรือสถานที่ทำงาน
Reason(s) for change or addition of locality of work or place of work
.....
.....
.....

3.7 ☐ ขอเปลี่ยนหรือเพิ่มเงื่อนไข
Apply for change or addition of conditions

☐ เปลี่ยนเงื่อนไข
To change conditions of work

☐ เพิ่มเงื่อนไข
To add conditions of work

(1) เงื่อนไขใหม่
New conditions of work
.....
.....
.....

(2) เหตุผลในการขอเปลี่ยนหรือเพิ่มเงื่อนไข
Reason(s) for change or addition of working conditions
.....
.....
.....

4. เอกสารและหลักฐาน
Documents and Evidences

พร้อมคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้ยื่นเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้
Together with this application, I have attached herewith the following documents and evidences:

4.1 กรณียื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงาน คำขอต่ออายุใบอนุญาต และคำขอเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาต
In case of Application for a work permit, Application for a renewal of a work permit and Application for change of items in work permit.

(1) ☐ สำเนาหนังสือของส่วนราชการที่รับรองว่าผู้ยื่นคำขอเป็นคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ หรือ
Copy of official document of a Government agency certifying that the applicant is deported in accordance with the law on deportation but has been allowed to engage in an occupation instead of deportation or while awaiting deportation, or

☐ สำเนาบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือ
Copy of Identification card of Non - Thai Nationality, or

☐ สำเนาบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือ
Copy of Identification card of person without status in registration, or

☐ สำเนาหลักฐานการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร หรือ
Copy of evidence of permission to stay in the Kingdom while awaiting deportation, or

☐ สำเนาใบสำคัญประจำตัวของคนต่างด้าว
Copy of Alien identification card

(2) ☐ สำเนาหลักฐานแสดงสถานที่อยู่ หรือ
Copy of evidence of residence, or

☐ สำเนาทะเบียนบ้าน
Copy of House registration.

(3) ☐ สำเนาหนังสืออนุญาตให้ออกนอกเขตที่พักอาศัยหรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราวของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด
Copy of official document of a Chief District Officer or Governor allowing the alien to be temporarily outside the area of residence or area of identification card issuance.

(4) ☐ สำเนาเอกสารรับรองวุฒิการศึกษา หรือ
Copy of certificate of education, or

☐ หนังสือรับรองของผู้ซึ่งเคยเป็นนายจ้างระบุรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของงานและระยะเวลาการทำงานที่ผู้ยื่นคำขอเคยทำงานด้วย หรือ
Recommendation of a previous employer describing nature of work and working period of an applicant who was employed, or

☐ หนังสือรับรองของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างแสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสมกับงานที่ขอรับใบอนุญาต
Recommendation of a prospective employer describing that an applicant has proper knowledge and experience for engaging the work.

(5) ☐ สำเนาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในกรณีที่เป็นการประกอบวิชาชีพที่กฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
Copy of license for professional practice in case that it is required by law to have such license for engaging the work.

(6) ☐ หนังสือรับรองการจ้างของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างโดยระบุเหตุผลที่ไม่จ้างบุคคลสัญชาติไทยทำงาน พร้อมทั้งหลักฐานประกอบเหตุผลดังกล่าว
Work recommendation of a prospective employer describing reasons for not employing a person of Thai nationality to work, together with supporting evidences.

(7) **กรณีนายจ้างเป็นบุคคลธรรมดา**
In case the employer is a Natural Person

☐ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้าง หรือ
Copies of Identification card and house registration of a prospective employer, or

☐ สำเนาหนังสือเดินทางของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้าง หรือ
Copy of Passport of a prospective employer, or

☐ สำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้าง
Copy of Certificate of permanent residence of a prospective employer.

กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล
In case the employer is a Juristic Person

☐ สำเนาเอกสารรับรองของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแสดงว่ากิจการของผู้ซึ่งจะเป็นนายจ้างได้จดทะเบียนหรือได้รับอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินงานโดยถูกต้องตามกฎหมาย โดยแสดงประเภทกิจการด้วย
Copy of certificate of a relevant Government agency stating the business of a prospective employer has legally been registered or granted a license to establish and operate, and the type of business has been specified.

(8) ☐ ใบรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม ที่รับรองว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบและไม่เป็นโรคตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐
Certificate from medical practitioner under the law on medical treatment professional stating that an applicant is not a person of unsound mind or suffering from mental infirmity, and is free from any defects as prescribed in Ministerial Regulation issued under section 10.

(9) ☐ รูปถ่าย ขนาด ๓ x ๔ ซม. จำนวน ๓ รูป
3 Photos (size 3 x 4 cm.)

(10) ☐ แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ทำงาน
Map showing the location of place of work.

(11) ☐ ใบอนุญาต (เฉพาะกรณียื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตหรือคำขอเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาต)
Work Permit (in case of Application for a renewal of a work permit or Application for change of items in work permit.)

4.2 กรณียื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาต
In case of Application for a substitute of a work permit

(1) ☐ ใบอนุญาตที่เสียหาย หรือ
Damaged Work Permit, or

☐ หลักฐานการรับแจ้งความของเจ้าพนักงานตำรวจ
Police daily record

(2) ☐ รูปถ่าย ขนาด ๓ x ๔ ซม. จำนวน ๓ รูป
3 Photos (size 3 x 4 cm.)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ
I hereby certify that the information given above is true in every respect.

ลายมือชื่อ.....ผู้ยื่นคำขอ
Signature Applicant
วันที่.....
Date

ภาคผนวก ๖

คำสั่งสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

แต่งตั้งคณะทำงาน

จัดการความรู้ (KM Team)

คำสั่งสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว
ที่ ๐๑๑/๒๕๕๘
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ (KM Team) สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

ตามที่คณะทำงานจัดการความรู้ในกรมการจัดหางาน มีมติที่ประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ให้สำนัก/กองดำเนินการจัดทำคำสั่งคณะทำงานจัดการความรู้ของแต่ละสำนัก/กอง เพื่อจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) โดยกำหนดองค์ความรู้ที่สนับสนุนการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ของกรมการจัดหางาน

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการความรู้ของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ของกรมการจัดหางาน จึงแต่งตั้งคณะทำงานการจัดการความรู้ (KM Team) สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	ประธานคณะทำงาน
๒. หัวหน้ากลุ่มงานจัดระบบการทำงานของคนต่างด้าว ระดับฝีมือชำนาญการ	คณะทำงาน หรือ ผู้แทน
๓. หัวหน้ากลุ่มงานจัดระบบการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อส่งเสริมการลงทุน	คณะทำงาน หรือ ผู้แทน
๔. หัวหน้ากลุ่มงานจัดระบบการทำงานของคนต่างด้าว (พม่า ลาว กัมพูชา)	คณะทำงาน หรือ ผู้แทน
๕. หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว	คณะทำงาน หรือ ผู้แทน
๖. หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน	คณะทำงานและเลขานุการ
๗. นักวิชาการแรงงานชำนาญการ ฝ่ายนโยบายและแผน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานชุดนี้ มีหน้าที่ในการกำหนดขอบเขตและเป้าหมายการจัดการความรู้ จัดทำแผนการจัดการความรู้ สนับสนุนและผลักดันการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวให้บรรลุผลสำเร็จ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

นายธวัชชัย เลขสัมฤทธิ์
นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดระบบแรงงานต่างด้าว รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

คำสั่งกรมการจัดหางาน
ที่ ๑๕๔๔ /๒๕๖๐
เรื่อง มอบอำนาจด้านการบริหารงบประมาณ การเงิน การคลัง และการจัดซื้อจัดจ้างให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้กระทรวงแรงงานกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้นายจ้างและคนต่างด้าวเร่งดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และกระทรวงแรงงานได้มีประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตทำงานและการอนุญาตให้ทำงานตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้กรมการจัดหางานจัดตั้งศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติลาว และศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา หรือศูนย์บริการเคลื่อนที่ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาที่ประเทศต้นทางกำหนด เพื่อตรวจสัญชาติและดำเนินการเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว โดยให้ดำเนินการในรูปแบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงบประมาณ การเงิน การคลัง และการจัดซื้อจัดจ้างของศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติลาว และศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ของกรมการจัดหางาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๘/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่ง มาตรา ๒๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ และข้อ ๗ แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖ แห่งระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ อธิบดีกรมการจัดหางานจึงมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมีศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติลาว หรือศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ตั้งอยู่ในท้องที่จังหวัดที่ตนรับผิดชอบปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมการจัดหางานดังนี้

๑. การสั่งการ การอนุมัติ และการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง การทำสัญญา การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ รวมถึงการบริหารพัสดุ ทุกกรณี ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๒. การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ และการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินทุกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อนุญาตให้จ่ายได้ หรือตามที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง

๓. การอนุมัติ และการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการจ่ายเงินของทางราชการจากเงินทุกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณรายจ่าย เงินนอกงบประมาณ และเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ซึ่งอธิบดีกรมการจัดหางานได้อนุมัติหลักการค่าใช้จ่าย หรืออนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างตามสัญญาหรือข้อตกลงที่ได้ก่อหนี้ผูกพันไว้แล้ว

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายอนุรักษ์ ทศรัตน์)
ข้าราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมการจัดหางาน

ระเบียบกรมการจัดหางาน
ว่าด้วยการแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศของคนหางานที่เดินทางกลับประเทศไทย
เป็นการชั่วคราวด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อเป็นการคุ้มครองคนหางานที่เดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศและอำนวยความสะดวกแก่คนหางานในการยื่นแบบรายงานการเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ อธิบดีกรมการจัดหางานจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยการแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศของคนหางานที่เดินทางกลับประเทศไทยเป็นการชั่วคราวด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๑"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

"คนหางาน" หมายความว่า บุคคลที่เดินทางไปทำงานกับนายจ้างในต่างประเทศ ซึ่งเดินทางกลับเพื่อพักผ่อนหรือทำธุรกิจชั่วคราวในประเทศไทยระหว่างสัญญาจ้างยังไม่สิ้นสุดหรือบุคคลที่ได้ทำงานจนสิ้นสุดสัญญาจ้างฉบับเดิมแล้ว แต่ได้ทำสัญญาจ้างกับนายจ้างในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นนายจ้างรายเดิมหรือนายจ้างรายใหม่ก่อนเดินทางกลับประเทศไทย

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานราชการ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานแต่งตั้งเพื่อให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๔ คนหางานที่จะเดินทางกลับไปทำงานกับนายจ้างในต่างประเทศ ให้แจ้งตามระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยการแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศของคนหางานที่เดินทางกลับประเทศเป็นการชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ การแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อ ๔ ให้คนหางานแจ้งผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์การบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ พร้อมเอกสารตามที่ระบุไว้ในระบบดังกล่าว โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ลงทะเบียนเพื่อขอรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านเพื่อขอใช้ระบบด้วยตนเองที่ www.toea.doe.go.th

(๒) เลือกคำร้องในการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศ (Re-entry)

(๓) ดำเนินการกรอกข้อมูลที่ปรากฏตามหน้าจอในการแจ้งการเดินทาง และแนบไฟล์เอกสารที่ใช้ประกอบการยื่นตามที่ระบุไว้ในระบบ

(๔) ตรวจสอบข้อมูลที่ดำเนินการกรอกและไฟล์เอกสารที่แนบประกอบและเมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้กดช่องยอมรับว่าข้อมูลที่กรอกและไฟล์เอกสารที่แนบนั้นว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง ซึ่งระบบจะแจ้งเลขที่คำร้องเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ

คนหางานที่ได้แจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศตามวรรคหนึ่งแล้ว สามารถตรวจสอบสถานะการรับแจ้งการเดินทางจากระบบอิเล็กทรอนิกส์การบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศโดยใช้รหัสผู้ใช้และรหัสผ่านของตน และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือทางข้อความ (SMS) หรือทางแอปพลิเคชั่น (Application) ตามที่คนหางานระบุไว้ในระบบ

ข้อ ๖ เมื่อคนหางานแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศ และแนบเอกสารประกอบถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ข้าราชการประเภทวิชาการตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ขึ้นไป หรือประเภททั่วไปตั้งแต่ระดับชำนาญงาน ขึ้นไป พิจารณารับแจ้งในระบบอิเล็กทรอนิกส์การบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ และแจ้งให้คนหางานทราบพร้อมทั้งส่งแบบรายการเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร (แบบ จง. ๑๒) ในระบบอิเล็กทรอนิกส์การบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ และโดยทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือทางข้อความ (SMS) หรือทางแอปพลิเคชั่น (Application) ตามที่คนหางานระบุไว้ในระบบดังกล่าว

ข้อ ๗ ก่อนเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรให้คนหางานที่ได้แจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศแล้ว ยื่นแบบรายการเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร (แบบ จง. ๑๒) และหนังสือเดินทางต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางาน ที่จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลคนหางานแล้ว เห็นว่าถูกต้องครบถ้วนให้ประทับตราข้อความว่า “แจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศ ณ ด่านตรวจคนหางาน” ลงในหนังสือเดินทางของคนหางานนั้น

การยื่นแบบรายการเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร (แบบ จง.๑๒) ตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งสามารถทำให้ปรากฏแบบรายการเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร (แบบ จง.๑๒) เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

ข้อ ๘ ในกรณีที่คนหางานไม่ได้แจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศตามระเบียบนี้ ให้คนหางานแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานที่จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคนหางานรับแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศทางระบบอิเล็กทรอนิกส์การบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ โดยให้นำความในข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายอนุรักษ์ ทศรัตน์)
อธิบดีกรมการจัดหางาน

พระราชกำหนด
การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว
พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว และกฎหมายว่าด้วยการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

พระราชกำหนดนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

พระราชกำหนดนี้มีสาระสำคัญเป็นการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศและการทำงานของคนต่างด้าว และให้มีคณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวซึ่งมีอำนาจกำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ซึ่งพระราชกำหนดนี้มีบทบัญญัติบางประการที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล เสรีภาพในเคหสถานของบุคคล เสรีภาพของบุคคลในการเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพของบุคคลในการประกอบอาชีพ โดยมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒[๑] พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) พระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๔ พระราชกำหนดนี้ไม่ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวเฉพาะในฐานะ ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูต

(๒) บุคคลในคณะผู้แทนทางกงสุล

(๓) ผู้แทนของประเทศสมาชิกและพนักงานขององค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษ

(๔) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๖)[๒] บุคคลซึ่งเข้ามาเป็นครั้งคราวเพื่อจัดหรือร่วมประชุม แสดงความคิดเห็น บรรยาย หรือสาธิตในการประชุม การอบรม ดูงาน หรือสัมมนา หรือการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม หรือการแข่งขันกีฬา หรือกิจกรรมอื่นใด ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ในการกำหนดดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๗)[๓] บุคคลซึ่งเข้ามาเพื่อประกอบการหรือลงทุนหรือเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถหรือทักษะสูง อันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๘)[๔] ผู้แทนของนิติบุคคลต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

มาตรา ๕ ในพระราชกำหนดนี้

"การนำคนต่างด้าวมาทำงาน"[๕] หมายความว่า การดำเนินการใด ๆ เพื่อนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อทำงาน

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๖๕ ก/หน้า ๑/๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

[๒] มาตรา ๔ (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๓] มาตรา ๔ (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๔] มาตรา ๔ (๘) เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕] มาตรา ๕ นิยามคำว่า "การนำคนต่างด้าวมาทำงาน" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

"ทำงาน"[๖] หมายความว่า การประกอบอาชีพใด ๆ ไม่ว่าจะมีนายจ้างหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงการประกอบธุรกิจของผู้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

"นายจ้าง" หมายความว่า นายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และให้หมายความรวมถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ประสงค์จะนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศกับตนด้วย

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ผู้ซึ่งทำงานให้นายจ้างโดยรับค่าจ้าง

"ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน"[๗] หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

"ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน"[๘] หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศซึ่งได้รับใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน

"ใบอนุญาตทำงาน" หมายความว่า ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว

"ผู้รับอนุญาตให้ทำงาน" หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงาน

"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน

"ค่าบริการ" หมายความว่า เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ให้เป็นการตอบแทนการนำคนต่างด้าวมาทำงาน

"ค่าใช้จ่าย" หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในการนำคนต่างด้าวมาทำงาน

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

"คณะกรรมการกองทุน" หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้

"นายทะเบียน" หมายความว่า อธิบดีและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอแนะของอธิบดี เพื่อออกใบอนุญาตทำงานและปฏิบัติการอื่นตามพระราชกำหนดนี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมการจัดหางาน

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๕/๑[๙] การใดที่พระราชกำหนดนี้บัญญัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือตามที่รัฐมนตรีหรืออธิบดีกำหนด การออกกฎกระทรวง

---

[๖] มาตรา ๕ นิยามคำว่า "ทำงาน" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๗] มาตรา ๕ นิยามคำว่า "ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘] มาตรา ๕ นิยามคำว่า "ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙] มาตรา ๕/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

หรือการกำหนดนั้นต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร และต้องกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกขั้นตอน

ในกรณีที่พระราชกำหนดนี้บัญญัติให้ผู้ใดมีหน้าที่ต้องแจ้งให้อธิบดี นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ ให้อธิบดีกำหนดวิธีการแจ้งให้ผู้แจ้งสามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและรวดเร็ว โดยอาจทำเป็นหนังสือ หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใด ที่ประชาชนสามารถดำเนินการได้โดยไม่เกิดภาระเกินสมควร และต้องกำหนดระยะเวลาที่อธิบดี นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องตอบรับการแจ้งนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานรักษาการตามพระราชกำหนดนี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชกำหนดนี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น หรือออกประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๗[๑๐] รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดให้งานใดเป็นงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำก็ได้ โดยจะห้ามเด็ดขาดหรือห้ามโดยมีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

การกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความมั่นคงของชาติ โอกาสในการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนไทย การส่งเสริมภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ไทย และความต้องการแรงงานต่างด้าวที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ รวมตลอดทั้งความผูกพันหรือพันธกรณีที่ประเทศไทยมีอยู่ในลักษณะถ้อยทีถ้อยปฏิบัติประกอบด้วย

มาตรา ๘[๑๑] ห้ามคนต่างด้าวทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๙[๑๒] ห้ามผู้ใดรับคนต่างด้าวทำงานโดยที่คนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือให้คนต่างด้าวทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๑๐[๑๓] (ยกเลิก)

---

[๑๐] มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๑] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๒] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๑[๑๔] เพื่อประโยชน์ในการรักษาโอกาสในการประกอบอาชีพและวิชาชีพของคนไทย ให้กรมการจัดหางานประกาศรับคนหางานที่มีสัญชาติไทยและขึ้นทะเบียนผู้สมัครไว้ และให้เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและเป็นประจำทุกวัน

ผู้ใดประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเพื่อทำงานประเภทที่มีคนหางานที่มีสัญชาติไทยขึ้นทะเบียนเพื่อทำงานในประเภทและท้องที่เดียวกันไว้กับกรมการจัดหางาน ถ้าจำนวนคนทำงานดังกล่าวมีตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ให้จ้างคนต่างด้าวได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบ ทั้งนี้ เว้นแต่จะชำระค่าธรรมเนียมพิเศษ

อัตราค่าธรรมเนียมตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยจะกำหนดเป็นค่าธรรมเนียมต่อจำนวนคนต่างด้าวที่มิได้เป็นไปตามที่กำหนดตามวรรคสองก็ได้

การนับจำนวนคนต่างด้าวตามวรรคสอง ไม่รวมถึงคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานตามมาตรา ๖๓/๑

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในวรรคสอง ต้องเสียเงินเพิ่มอีกหนึ่งเท่าของจำนวนค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระ

ความในมาตรานี้จะใช้บังคับแก่งานใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒[๑๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๓[๑๖] ผู้ใดจ้างคนต่างด้าวทำงาน ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบชื่อและสัญชาติของคนต่างด้าวและลักษณะงานที่ให้ทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จ้างและเมื่อคนต่างด้าวนั้นออกจากงานให้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คนต่างด้าวออกจากงาน พร้อมทั้งระบุเหตุแห่งการออกจากงานของคนต่างด้าวนั้นด้วย

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวประเภทที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๔[๑๗] ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่องที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง หรือเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ หรือจะยกเว้นไม่จำต้องปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ในกรณีใด ๆ ก็ได้

---

[๑๓] มาตรา ๑๐ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๔] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๕] มาตรา ๑๒ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๖] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๗] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๕[๑๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๖ บรรดาคดีที่เกิดจากข้อพิพาทระหว่างผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับคนต่างด้าว ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้าง หรือนายจ้างกับคนต่างด้าว อันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ หรือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านแรงงาน ให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลแรงงาน

หมวด ๒
คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว" ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ประธานสภาหอการค้าไทยและประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนองค์กรลูกจ้างซึ่งอธิบดีเสนอชื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านแรงงาน ด้านอุตสาหกรรม ด้านกฎหมาย และด้านสิทธิมนุษยชน ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๘ กรรมการผู้แทนองค์กรลูกจ้างและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

---

[๑๘] มาตรา ๑๕ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๖) ไม่เคยเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

มาตรา ๑๙ กรรมการผู้แทนองค์กรลูกจ้างและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในระหว่างที่กรรมการผู้แทนองค์กรลูกจ้างและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้แทนองค์กรลูกจ้างและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่

กรรมการผู้แทนองค์กรลูกจ้างและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระไม่ได้

มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้แทนองค์กรลูกจ้างและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๘

มาตรา ๒๑ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว โดยมีการกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทำงานของคนต่างด้าว รวมทั้งกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

(๒) พิจารณาและเสนอให้มีการทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์

(๓) รายงานผลการดำเนินงานประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นโยบายที่ได้จัดทำตาม (๑) ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการและกำกับการให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว

มาตรา ๒๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

หมวด ๓
การนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๒๓ บทบัญญัติในหมวดนี้ไม่ใช้บังคับแก่
(๑) การจัดหางานตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน
(๒) การจัดหางานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล

มาตรา ๒๔[๑๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๕ ห้ามผู้ใดโฆษณาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ เว้นแต่เป็นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน

ส่วนที่ ๒
การประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

มาตรา ๒๖ ห้ามผู้ใดประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๗ ผู้ขออนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ต้องเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีทุนจดทะเบียนและชำระแล้วตามที่อธิบดีประกาศกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท

(๒) มีทุนเป็นของผู้ถือหุ้นที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนทุนทั้งหมด และจะต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด เว้นแต่

---

[๑๙] มาตรา ๒๔ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ในกรณีที่มีสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติและเงื่อนไขของสนธิสัญญาหรือความผูกพันตามพันธกรณีนั้น

(๓) มีสำนักงานอยู่ในที่ตั้งที่เป็นสัดส่วน เปิดเผย มีหลักแหล่งที่แน่นอน และไม่เป็นสถานที่ต้องห้ามตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๔) ไม่เป็นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน หรือไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานตามพระราชกำหนดนี้

(๕) ไม่เป็นผู้รับอนุญาต ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

(๖) ไม่เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจัดหางาน หรือไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล

(๗) มีผู้จัดการซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) มีสัญชาติไทย

(ข) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(ค) ไม่เป็นกรรมการ หุ้นส่วน หรือผู้จัดการของนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน หรือในขณะที่นิติบุคคลนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานตามพระราชกำหนดนี้

(ง) ไม่เป็นกรรมการ หุ้นส่วน หรือผู้จัดการของนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตหรือในขณะที่นิติบุคคลนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

(จ) ไม่เป็นกรรมการ หุ้นส่วน หรือผู้จัดการของนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตจัดหางาน หรือในขณะที่นิติบุคคลนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางาน ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล

(ฉ) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(ช) ไม่เป็นผู้มีหรือเคยมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(ซ) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่กฎหมายบัญญัติให้ถือเอาการกระทำโดยทุจริตเป็นองค์ประกอบ หรือในความผิดตามพระราชกำหนดนี้ กฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

มาตรา ๒๘ ผู้ขออนุญาตต้องวางหลักประกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าล้านบาทไว้กับอธิบดี เพื่อประกันความเสียหายที่อาจเกิดจากการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศตามพระราชกำหนดนี้ ก่อนที่อธิบดีจะอนุญาตแก่ผู้ขออนุญาต

ในกรณีที่หลักประกันที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานวางไว้ตามวรรคหนึ่งลดลงเพราะได้จ่ายไปตามพระราชกำหนดนี้ ให้อธิบดีสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานวางหลักประกันเพิ่มจนครบจำนวนเงินที่กำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

การวางหลักประกัน การเก็บรักษาหลักประกัน การหักหลักประกัน การเปลี่ยนแปลงหลักประกัน การเรียกหลักประกันเพิ่ม การวางหลักประกันเพิ่ม และการรับหลักประกันคืน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง[๒๐]

มาตรา ๒๙[๒๑] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๐[๒๒] ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานตามมาตรา ๒๖ ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน แต่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นรายปีตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้อย่างน้อยปีละครั้ง

ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน ให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และเมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากอธิบดี

การขอต่ออายุใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ อธิบดีต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี ภายในหกสิบวันนับแต่วันเริ่มต้นระยะเวลาของปีที่สองของอายุใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานนั้นและของปีต่อไป โดยจะชำระค่าธรรมเนียมผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และเมื่อชำระค่าธรรมเนียมรายปีแล้วให้แจ้งนายทะเบียนทราบพร้อมสำเนาหลักฐานการชำระค่าธรรมเนียมรายปีนั้น

ถ้าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีภายในกำหนดเวลาตามวรรคห้า อธิบดีจะสั่งให้พักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานตามมาตรา ๘๖ ก็ได้

มาตรา ๓๑ ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานในกรณีที่ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดดังกล่าว

การขอใบแทนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน และการออกใบแทนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

---

[๒๐] มาตรา ๒๘ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๒๑] มาตรา ๒๙ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๒๒] มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๓๒ ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องแสดงใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สำนักงานตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน

มาตรา ๓๓[๒๓] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานที่ประสงค์จะย้ายสำนักงานหรือตั้งสำนักงานชั่วคราวที่มิใช่สถานที่ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน ให้แจ้งต่อนายทะเบียนล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

มาตรา ๓๔[๒๔] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานที่ประสงค์จะเปลี่ยนผู้จัดการ ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ให้แจ้งต่อนายทะเบียนล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

มาตรา ๓๕[๒๕] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องแจ้งจำนวนและรายชื่อลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

ผู้จัดการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลและลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องมีบัตรประจำตัว พร้อมสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน และสามารถแสดงความมีอยู่ของบัตรประจำตัวและใบอนุญาตดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เสมอ

บัตรประจำตัวต้องทำตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๖[๒๖] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๗[๒๗] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๘ หลักประกันที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานวางไว้ตามมาตรา ๒๘ ไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีตราบเท่าที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานยังมิได้เลิกประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ หรือผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเลิกประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้ว แต่ยังมีความรับผิดที่ต้องชดใช้ตามพระราชกำหนดนี้

---

[๒๓] มาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๒๔] มาตรา ๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๒๕] มาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๒๖] มาตรา ๓๖ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๒๗] มาตรา ๓๗ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเลิกประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงาน และไม่มีความรับผิดที่ต้องชดใช้ตามพระราชกำหนดนี้ ให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานยื่นคำขอรับหลักประกันคืนต่ออธิบดี เมื่ออธิบดีตรวจสอบแล้วพบว่าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่มีความรับผิดที่ต้องชดใช้ตามพระราชกำหนดนี้ ให้แจ้งแก่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเป็นหนังสือเพื่อมารับหลักประกันคืน[๒๘]

ให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานรับหลักประกันคืนภายในห้าปีนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากอธิบดี ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่รับหลักประกันคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ให้หลักประกันดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๓๙[๒๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๐[๓๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๑[๓๑] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานจะนำคนต่างด้าวมาทำงานได้เฉพาะเมื่อมีสัญญานำคนต่างด้าวมาทำงานกับผู้ที่จะเป็นนายจ้างของคนต่างด้าว พร้อมทั้งรายชื่อสัญชาติ และเลขที่หนังสือเดินทางของคนต่างด้าว และนายจ้างดังกล่าวต้องไม่เป็นผู้ประกอบกิจการรับเหมาแรงงานหรือรับเหมาค่าแรง และจะนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานได้เฉพาะตามจำนวนและตามรายชื่อดังกล่าว

สัญญานำคนต่างด้าวมาทำงานตามวรรคหนึ่งต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยตามที่อธิบดีกำหนด

เมื่อจะนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงาน ให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานส่งสำเนาสัญญากับผู้ที่จะเป็นนายจ้างของคนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียน และในกรณีจำเป็นจะขอให้นายทะเบียนรับรองสัญญาและความมีอยู่จริงของนายจ้างและงานของนายจ้างให้ก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นเมื่อนายทะเบียนได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องให้ออกหนังสือรับรองให้ และเมื่อได้รับรายชื่อและเลขที่หนังสือเดินทางของคนต่างด้าวที่จะมาทำงานแล้ว ให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานแจ้งข้อมูลตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนทราบและให้นายทะเบียนแจ้งให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

เมื่อได้แจ้งข้อมูลให้นายทะเบียนตามวรรคสามแล้ว ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าวที่จะเข้ามาตามที่แจ้งไว้ตามวรรคสามก็ได้

---

[๒๘] มาตรา ๓๘ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๒๙] มาตรา ๓๙ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๓๐] มาตรา ๔๐ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๓๑] มาตรา ๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๔๒[๓๒] ในการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ห้ามผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงาน เรียกหรือรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดจากนายจ้างหรือคนต่างด้าว เว้นแต่ค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากนายจ้างตามรายการและอัตราที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๓[๓๓] เมื่อผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานได้นำคนต่างด้าวส่งมอบให้นายจ้างแล้ว ให้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ส่งมอบคนต่างด้าวให้นายจ้าง ทั้งนี้ ตามรายการที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๔ ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน ต้องใช้ชื่อ คำแสดงชื่อ หรือคำอื่นใดในการประกอบธุรกิจว่า “บริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ” และจะใช้ถ้อยคำหรืออักษรต่างประเทศอื่นที่มีความหมายเช่นเดียวกันประกอบด้วยก็ได้

มาตรา ๔๕ ห้ามผู้ใดนอกจากผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน ใช้ชื่อ คำแสดงชื่อ หรือคำอื่นใดในทางธุรกิจว่า “บริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ” หรือใช้คำหรืออักษรต่างประเทศที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน

ส่วนที่ ๓
นายจ้างนำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนในประเทศ

มาตรา ๔๖[๓๔] นายจ้างซึ่งมิใช่ผู้ประกอบกิจการรับเหมาแรงงานหรือรับเหมาค่าแรง ผู้ใดประสงค์จะนำคนต่างด้าวจากต่างประเทศมาทำงานในประเทศตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ ให้แจ้งให้นายทะเบียนทราบจำนวนประเทศที่คนต่างด้าวมีถิ่นที่อยู่ งานที่ประสงค์จะให้คนต่างด้าวมาทำ และรายการอื่นตามที่อธิบดีกำหนด ในกรณีที่ต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๑๑ ให้นายจ้างดำเนินการต่อไปเมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมแล้ว

ในกรณีที่ไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมหรือได้ชำระค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายจ้างดำเนินการเพื่อให้ทราบชื่อและเลขที่หนังสือเดินทางของคนต่างด้าวที่จะเดินทางเข้ามาทำงาน และแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้นายทะเบียนทราบ และให้นายทะเบียนแจ้งให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ในการนี้ อธิบดีจะกำหนดให้นายจ้างที่นำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานประเภทที่กำหนดวางหลักประกันเพื่อประกันการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชกำหนดนี้ด้วยก็ได้

---

[๓๒] มาตรา ๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๓๓] มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๓๔] มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ทั้งนี้ การวางหลักประกัน อัตราของหลักประกัน การเก็บรักษาหลักประกัน การหักหลักประกัน การเปลี่ยนแปลงหลักประกัน การเรียกหลักประกันเพิ่ม การวางหลักประกันเพิ่ม และการรับหลักประกันคืน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ก่อนคนต่างด้าวเข้าทำงานกับนายจ้าง ให้นายจ้างจัดทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือ โดยมีรายการอย่างน้อยตามที่อธิบดีกำหนด และเก็บสัญญาจ้างงานไว้ ณ ที่ทำการของนายจ้าง เพื่อให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบได้ และสำเนาสัญญาจ้างดังกล่าวเพื่อให้ลูกจ้างเก็บรักษาไว้ ทั้งนี้ เมื่อคนต่างด้าวออกจากงานไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้นายจ้างแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ออกจากงาน พร้อมทั้งระบุเหตุแห่งการออกจากงานของคนต่างด้าวนั้นด้วย

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่นายจ้างซึ่งมิใช่ผู้ประกอบกิจการรับเหมาแรงงาน หรือรับเหมาค่าแรงที่ประสงค์จะนำคนต่างด้าวจากประเทศอื่นที่ประเทศไทยมิได้มีความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๗ ในกรณีหลักประกันที่นายจ้างวางไว้ตามมาตรา ๔๖ ลดลงเพราะได้จ่ายไปตามพระราชกำหนดนี้ และนายจ้างยังมีภาระต้องรับผิดชอบตามพระราชกำหนดนี้ ให้อธิบดีสั่งเป็นหนังสือให้นายจ้างวางหลักประกันเพิ่มจนครบจำนวนเงินที่กำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

นายจ้างผู้ใดไม่วางหลักประกันเพิ่มภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ต้องชำระเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือนจนกว่าจะวางหลักประกันเพิ่มจนครบถ้วน

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่นายจ้างขอรับหลักประกันคืน นายจ้างต้องไม่มีความรับผิดที่ต้องชดใช้ตามพระราชกำหนดนี้ ทั้งนี้ เมื่อนายจ้างได้ขอรับหลักประกันคืน ให้อธิบดีตรวจสอบว่านายจ้างไม่มีความรับผิดที่ต้องชดใช้ตามพระราชกำหนดนี้ แล้วจึงแจ้งเป็นหนังสือให้นายจ้างมารับหลักประกันคืน

ในกรณีที่นายจ้างไม่รับหลักประกันคืนภายในห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอธิบดี ให้หลักประกันดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๔๙[๓๕] นายจ้างซึ่งเป็นผู้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนในประเทศจะเรียกหรือรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานจากคนต่างด้าวไม่ได้ เว้นแต่เป็นค่าใช้จ่ายที่อยู่ในความรับผิดชอบของคนต่างด้าวที่นายจ้างได้ออกให้ไปก่อน ได้แก่ ค่าหนังสือเดินทาง ค่าตรวจสุขภาพ ค่าใบอนุญาตทำงาน หรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่อธิบดีประกาศกำหนด ให้นายจ้างหักได้จากค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด หรือค่าล่วงเวลาในวันหยุด โดยให้นายจ้างหักจากเงินที่คนต่างด้าวมีสิทธิได้รับตามอัตราที่จ่ายจริงได้ แต่จะหักได้ไม่เกินร้อยละสิบของเงินที่คนต่างด้าวมีสิทธิได้รับในแต่ละเดือน

ในกรณีที่มิได้มีข้อตกลงว่านายจ้างจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ลูกจ้าง และนายจ้างได้ออกค่าเดินทางให้ก่อน ให้นายจ้างหักจากเงินที่คนต่างด้าวมีสิทธิได้รับตามวรรคหนึ่งได้

---

[๓๕] มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ส่วนที่ ๔
หน้าที่และความรับผิดชอบ

มาตรา ๕๐[๓๖] เมื่อผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานได้นำคนต่างด้าวมาส่งมอบให้นายจ้างตามมาตรา ๔๓ แล้ว ในกรณีที่มีเหตุดังต่อไปนี้ ให้นายจ้างแจ้งให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานและนายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว แล้วแต่กรณี

(๑) นายจ้างไม่รับคนต่างด้าวนั้นเข้าทำงาน

(๒) คนต่างด้าวไม่ยินยอมทำงานกับนายจ้าง

(๓) คนต่างด้าวออกจากงานไม่ว่าด้วยเหตุใด

ในกรณีที่มีเหตุตาม (๑) หรือ (๓) เฉพาะที่มิใช่ความผิดของลูกจ้าง และคนต่างด้าวนั้นประสงค์จะทำงานกับนายจ้างรายอื่น ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานอาจจัดให้คนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างรายอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างไม่รับเข้าทำงาน แต่ระยะเวลาการทำงานกับนายจ้างรายใหม่ต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาตามสัญญานำคนต่างด้าวมาทำงาน

ในกรณีตาม (๒) เฉพาะที่เป็นความผิดของนายจ้าง ให้นำมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสามเป็นประการใด ให้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่มีเหตุตาม (๑) หรือ (๒) และคนต่างด้าวนั้นไม่ได้ทำงานกับนายจ้างรายใหม่ภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าการได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวผู้นั้นเป็นอันสิ้นสุดลงตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานจัดส่งคนต่างด้าวนั้นกลับไปยังประเทศต้นทางภายในเจ็ดวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาการทำงานกับนายจ้างรายใหม่ และส่งหลักฐานการออกนอกราชอาณาจักรของคนต่างด้าวดังกล่าวให้นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันส่งคนต่างด้าวนั้นกลับ ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินการดังกล่าวได้ให้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสามวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาการทำงานกับนายจ้างรายใหม่ และให้นายทะเบียนแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการเพื่อให้มีการส่งคนต่างด้าวนั้นออกนอกราชอาณาจักรโดยเร็ว ในกรณีเช่นนั้นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่เกินอัตราที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ส่งหลักฐานการออกนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาตามวรรคห้า ให้ชำระค่าปรับทางปกครองต่อนายทะเบียนวันละหนึ่งพันบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่ไม่เกินสองหมื่นบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน

---

[๓๖] มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๕๑[๓๗] คนต่างด้าวที่ทำงานกับนายจ้างตามมาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๔๖ ถ้าออกจากงานก่อนครบสัญญาจ้าง จะทำงานกับนายจ้างอื่นใดมิได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ให้นายทะเบียนเห็นว่าการที่ตนออกจากงานเป็นเพราะความผิดของนายจ้าง หรือได้ชำระค่าเสียหายให้นายจ้างเดิมแล้ว ในกรณีเช่นนั้นให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตทำงานให้ใหม่หรือสลักหลังใบอนุญาตทำงานเพื่อแสดงถึงสิทธิในการเปลี่ยนนายจ้าง

ค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการนำคนต่างด้าวนั้นมาทำงาน คำนวณตามสัดส่วนของระยะเวลาที่คนต่างด้าวนั้นทำงานไปแล้ว

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวที่ได้รับการต่ออายุสัญญาจ้าง และออกจากงานในระหว่างอายุสัญญาจ้างที่ต่อใหม่

มาตรา ๕๒[๓๘] คนต่างด้าวซึ่งมีสิทธิเปลี่ยนนายจ้างตามมาตรา ๕๑ ต้องทำงานกับนายจ้างรายใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกทำงานกับนายจ้างรายเดิม และในกรณีที่คนต่างด้าวนั้นทำงานประเภทที่นายจ้างต้องวางหลักประกันตามมาตรา ๔๖ นายจ้างรายใหม่ต้องวางหลักประกันต่ออธิบดีตามมาตรา ๔๖ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จ้างคนต่างด้าวนั้น

มาตรา ๕๓[๓๙] คนต่างด้าวซึ่งไม่มีสิทธิเปลี่ยนนายจ้างตามมาตรา ๕๑ หรือคนต่างด้าวซึ่งมีสิทธิเปลี่ยนนายจ้างแต่ไม่ได้ทำงานกับนายจ้างรายอื่นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๕๒ ให้ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่คนต่างด้าวนั้นออกจากงาน หรือพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๕๒ แล้วแต่กรณี และให้ถือว่าการได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวผู้นั้นเป็นอันสิ้นสุดลงตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างรายสุดท้ายที่วางหลักประกันตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๕๒ รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งกลับไปยังประเทศต้นทาง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๔[๔๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๕๕[๔๑] เมื่อคนต่างด้าวที่ทำงานกับนายจ้างตามมาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๔๖ ทำงานจนครบกำหนดตามสัญญาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศหรือสัญญาจ้างแล้ว ให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างรายสุดท้ายที่วางหลักประกันตาม

---

[๓๗] มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๓๘] มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๓๙] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๔๐] มาตรา ๕๔ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๔๑] มาตรา ๕๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๕๒ จัดส่งคนต่างด้าวนั้นกลับไปยังประเทศต้นทาง เว้นแต่จะมีการต่ออายุสัญญาจ้างหรือคนต่างด้าวนั้นจะทำงานกับนายจ้างรายใหม่ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๕๒

ให้นำความในมาตรา ๕๐ วรรคห้าและวรรคหก มาใช้บังคับแก่การจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเลิกประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงาน ให้นายทะเบียนคืนหลักประกันให้แก่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน เมื่อผู้รับอนุญาตดังกล่าวแสดงหลักฐานว่าได้ส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางแล้วซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสองปีนับแต่วันที่เลิกประกอบธุรกิจ เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานยังไม่สามารถแสดงหลักฐานการส่งคนต่างด้าวกลับต่อนายทะเบียนได้ ให้หลักประกันนั้นตกเป็นของกองทุนเพื่อใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวออกนอกราชอาณาจักรต่อไป ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานแสดงหลักฐานการส่งคนต่างด้าวกลับได้เพียงบางส่วนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีคืนหลักประกันให้ตามอัตราส่วนและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖[๔๒] คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาทำงานตามความในหมวดนี้ และต้องถูกส่งตัวกลับไปยังประเทศต้นทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่น ให้หน่วยงานที่ดำเนินการส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางเรียกเก็บค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดการให้คนต่างด้าวเดินทางกลับจากผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างที่วางหลักประกันได้

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างมิได้ชดใช้เงินคืนภายในเวลาที่หน่วยงานตามวรรคหนึ่งกำหนด ให้อธิบดีหักเงินจำนวนดังกล่าวจากหลักประกันที่วางไว้เพื่อคืนให้แก่หน่วยงานที่ดำเนินการส่งคนต่างด้าวดังกล่าวกลับไปยังประเทศต้นทาง

มาตรา ๕๗[๔๓] คนต่างด้าวซึ่งได้รับความเสียหายจากการที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ อาจเข้ามอบตัวต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเพื่อขอให้จัดส่งคนต่างด้าวกลับประเทศ และให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวนั้นกลับประเทศโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๕๘ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๘[๔๔] ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างรายสุดท้ายที่วางหลักประกันตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๕๒ ไม่ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับประเทศต้นทางตามบทบัญญัติในส่วนนี้ เมื่อนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบเห็นคนต่างด้าวดังกล่าว ให้ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวนั้นกลับไปยังประเทศต้นทาง

---

[๔๒] มาตรา ๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๔๓] มาตรา ๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๔๔] มาตรา ๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ในการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้จ่ายจากเงินกองทุนไปก่อน และมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างตามวรรคหนึ่งมาชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดการให้คนต่างด้าวเดินทางกลับและค่าใช้จ่ายอื่นตามความจำเป็นภายในเวลาที่กำหนด ถ้าบุคคลดังกล่าวมิได้นำเงินมาชำระคืนภายในกำหนดเวลาให้อธิบดีหักเงินจำนวนดังกล่าวจากหลักประกันที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างดังกล่าวได้วางไว้ แล้วแต่กรณี

เมื่อได้ดำเนินการหักหลักประกันตามวรรคสองแล้ว ให้อธิบดีแจ้งให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือนายจ้างทราบโดยไม่ชักช้า

หมวด ๔
การทำงานของคนต่างด้าว

มาตรา ๕๙[๔๕] คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งมิใช่เพื่อการท่องเที่ยวหรือการเดินทางผ่านราชอาณาจักร จะทำงานได้ก็แต่เฉพาะงานที่มิได้มีประกาศห้ามคนต่างด้าวทำตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และต้องได้รับใบอนุญาตทำงาน

ภายใต้บังคับมาตรา ๖๐ คนต่างด้าวซึ่งประสงค์จะขอรับใบอนุญาตทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียน และในกรณีที่มีนายจ้างแล้วให้ระบุชื่อนายจ้างด้วย

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยจะกำหนดให้ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และใบอนุญาตทำงานให้มีอายุเท่าที่ผู้ขออนุญาตร้องขอ แต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน

ในกฎกระทรวงตามวรรคสามต้องกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จตั้งแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตจนถึงวันที่ออกใบอนุญาตทำงานไว้ด้วยซึ่งต้องไม่เกินสิบห้าวันทำการ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตทำงานให้ได้ภายในกำหนดเวลา ให้รัฐมนตรีหรืออธิบดีดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี ในกรณีที่การไม่ออกใบอนุญาตทำงานนั้นเป็นไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย และให้มีการดำเนินการทางวินัยต่อไป

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ผู้รับอนุญาตให้ทำงานตามวรรคหนึ่งมีสิทธิทำงานที่มิได้มีประกาศห้ามคนต่างด้าวทำตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่งได้ทุกชนิด

มาตรา ๖๐[๔๖] คนต่างด้าวซึ่งอยู่นอกราชอาณาจักรผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตทำงานในราชอาณาจักร อาจยื่นคำขออนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

---

[๔๕] มาตรา ๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๔๖] มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

นายจ้างผู้ใดประสงค์จะจ้างคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในกิจการของตนในราชอาณาจักร จะยื่นคำขออนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าวต่อนายทะเบียน พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมแทนคนต่างด้าวก็ได้

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตทำงานและค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๑[๔๗] คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เพื่อทำงานอันมีลักษณะจำเป็นหรือเร่งด่วน หรือเป็นงานเฉพาะกิจ ที่มีระยะเวลาทำงานให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวัน จะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบ

งานอันมีลักษณะจำเป็นหรือเร่งด่วนหรืองานเฉพาะกิจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

คนต่างด้าวที่ทำงานตามวรรคหนึ่ง หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดดังกล่าว อาจขอขยายเวลาได้ไม่เกินสิบห้าวันโดยแจ้งให้นายทะเบียนทราบก่อนครบกำหนดดังกล่าว

การแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม และการออกหนังสือรับแจ้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๒[๔๘] เมื่อคนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม หรือกฎหมายอื่น ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าวแจ้งต่อนายทะเบียนโดยไม่ชักช้า

ให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตทำงานให้แก่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และในระหว่างที่ดำเนินการ ให้คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งทำงานไปพลางก่อนได้โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๖๘

การออกใบอนุญาตทำงานตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับประกาศตามมาตรา ๗ และใบอนุญาตทำงาน ให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายนั้น

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้ทำงานได้รับการขยายระยะเวลาทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าวแจ้งการขยายระยะเวลาทำงานนั้นต่อนายทะเบียนโดยเร็วตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด และให้นายทะเบียนจดแจ้งการขยายระยะเวลานั้นลงในใบอนุญาตทำงาน

มาตรา ๖๓[๔๙] คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ อาจขออนุญาตต่อนายทะเบียนเพื่อทำงานตามประเภทที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ โดยคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ ผลกระทบต่อสังคม และมนุษยธรรม

---

[๔๗] มาตรา ๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๔๘] มาตรา ๖๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๑) ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศและได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

(๒) เข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง อันมิใช่เป็นกรณีตามมาตรา ๖๓/๒

การขออนุญาตทำงานและการออกใบอนุญาตทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และใบอนุญาตทำงานให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผัน แต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน และให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานได้เท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกินครั้งละหนึ่งปี

เมื่อนายทะเบียนออกใบอนุญาตทำงานให้คนต่างด้าวผู้ใดแล้ว ให้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองทราบ

ภายในสิ้นเดือนมกราคมของทุกปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงผลการเนรเทศหรือการส่งกลับ ในกรณีที่นายทะเบียนได้รับแจ้งว่ายังมิได้เนรเทศหรือส่งตัวกลับ หรือไม่ได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้นายทะเบียนมีอำนาจต่ออายุใบอนุญาตทำงานตามวรรคหนึ่งตามที่ได้รับการร้องขอจากคนต่างด้าวได้และเมื่อได้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานแล้ว ให้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองทราบ

มาตรา ๖๓/๑[๕๐] คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ อาจขออนุญาตต่อนายทะเบียนเพื่อทำงานได้

(๑) ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

(๒) เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) คนต่างด้าวซึ่งได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๔) คนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและได้รับบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่ง ไม่อยู่ภายใต้บังคับประกาศตามมาตรา ๗ และมาตรา ๑๑ แต่คณะรัฐมนตรีจะกำหนดมิให้ทำงานบางประเภทหรือทำโดยมีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ โดยให้คำนึงถึงความมั่นคงของชาติ ผลกระทบต่อสังคม และมนุษยธรรม

การขออนุญาตทำงานและการออกใบอนุญาตทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และใบอนุญาตทำงานให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน และให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานได้คราวละห้าปี ทั้งนี้ บุคคลตาม (๑) (๓) และ

---

[๔๙] มาตรา ๖๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕๐] มาตรา ๖๓/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๔) ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานหรือค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน สำหรับบุคคลตาม (๒) จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือไม่เพียงใด ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖

มาตรา ๖๓/๒[๕๑] ในกรณีที่รัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรได้ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือยกเว้นให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้คนต่างด้าวผู้นั้นหรือจำพวกนั้นบรรดาที่มิใช่คนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ ขออนุญาตทำงานได้ โดยคณะรัฐมนตรีจะกำหนดประเภทของงานที่คนต่างด้าวอาจทำได้ไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การขออนุญาตทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และกฎกระทรวงนั้นจะกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขไว้ในใบอนุญาตทำงานด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ใบอนุญาตทำงานให้มีอายุเท่าที่ผู้ขออนุญาตร้องขอ แต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน

มาตรา ๖๔ คนต่างด้าวซึ่งเป็นคนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทย ถ้าได้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีบัตรผ่านแดนหรือบัตรอื่นใดทำนองเดียวกันที่อธิบดีกำหนดอาจได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนให้ทำงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลและในท้องที่ที่กำหนดได้[๕๒]

ความในวรรคหนึ่งจะใช้บังคับกับท้องที่ใด สำหรับคนต่างด้าวสัญชาติใด เพื่อทำงานประเภทหรือลักษณะใด โดยมีเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การขออนุญาตทำงานและการออกใบอนุญาตทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

วรรคสี่[๕๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๔/๑[๕๔] คนต่างด้าวที่จะขอรับใบอนุญาตทำงานต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และไม่เคยได้รับโทษตามมาตรา ๑๐๑ เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตทำงาน หรือเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓ ที่นายทะเบียนอนุญาตให้ทำงานได้เป็นกรณีพิเศษ

---

[๕๑] มาตรา ๖๓/๒ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕๒] มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕๓] มาตรา ๖๔ วรรคสี่ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕๔] มาตรา ๖๔/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ในกรณีที่การออกใบอนุญาตทำงานจำเป็นต้องมีการตรวจสุขภาพของคนต่างด้าวก่อน ให้คนต่างด้าวหรือนายจ้างของคนต่างด้าวนั้นนำคนต่างด้าวไปตรวจสุขภาพ ณ สถานพยาบาลที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑

มาตรา ๖๔/๒[๕๕] ผู้รับอนุญาตให้ทำงานมีหน้าที่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงผู้เป็นนายจ้าง สถานที่ทำงานของนายจ้าง และลักษณะงานหลักที่ทำ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เข้าทำงาน และต้องแจ้งทุกครั้งที่เปลี่ยนนายจ้าง

มาตรา ๖๕[๕๖] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๖[๕๗] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๗ ผู้รับอนุญาตให้ทำงานซึ่งประสงค์จะทำงานต่อไปให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานต่อนายทะเบียนก่อนที่ใบอนุญาตทำงานจะสิ้นอายุ

เมื่อได้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานนั้นทำงานไปพลางก่อนจนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงาน

ภายใต้บังคับมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๓/๑ การต่ออายุใบอนุญาตทำงานให้ต่อให้ตามระยะเวลาที่ผู้ขออนุญาตร้องขอแต่ไม่เกินครั้งละสองปี โดยให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็น[๕๘]

การขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานและการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๘[๕๙] ผู้รับอนุญาตให้ทำงานต้องสามารถแสดงใบอนุญาตทำงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนภายในระยะเวลาอันสมควรได้เสมอ

มาตรา ๖๙ ถ้าใบอนุญาตทำงานสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตให้ทำงานยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงานต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดดังกล่าว

---

[๕๕] มาตรา ๖๔/๒ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕๖] มาตรา ๖๕ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕๗] มาตรา ๖๖ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕๘] มาตรา ๖๗ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕๙] มาตรา ๖๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

การขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงานและการออกใบแทนใบอนุญาตทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด[๖๐]

มาตรา ๗๐[๖๑] (ยกเลิก)

มาตรา ๗๑[๖๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๗๒[๖๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๗๓[๖๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๗๔[๖๕] (ยกเลิก)

หมวด ๕
กองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

มาตรา ๗๕ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในกรมการจัดหางาน เรียกว่า "กองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว" เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

มาตรา ๗๖ ให้กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่โอนมาจากกองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๔๐

(๒)[๖๖] เงินเพิ่มตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า และมาตรา ๔๗ วรรคสอง และค่าปรับทางปกครองที่ปรับตามพระราชกำหนดนี้

---

[๖๐] มาตรา ๖๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๖๑] มาตรา ๗๐ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๖๒] มาตรา ๗๑ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๖๓] มาตรา ๗๒ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๖๔] มาตรา ๗๓ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๖๕] มาตรา ๗๔ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๔) เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บได้ตามพระราชกำหนดนี้ตามที่กระทรวงการคลังอนุญาต ให้นำไปใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

(๕) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๖) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่จัดสรรให้ตามความจำเป็น

(๗) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด

เงินและทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้นำส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๗๗ เงินของกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) ช่วยเหลือคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาทำงานตามพระราชกำหนดนี้ที่ถูกละเมิดสิทธิตามกฎหมายด้านแรงงาน

(๒) ส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

(๓) ช่วยเหลือและอุดหนุนหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ที่เสนอโครงการหรือแผนงานในการดำเนินการบริหารจัดการเกี่ยวกับการทำงาน การจัดสวัสดิการ การศึกษา การสาธารณสุข และการให้ความคุ้มครองด้านแรงงาน แก่คนต่างด้าว

(๔) คืนให้แก่คนต่างด้าวที่ส่งเงินเข้ากองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าว

(๕) บริหารกองทุน

(๖) บริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวตามพระราชกำหนดนี้

การดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

มาตรา ๗๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการจัดหางาน เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านแรงงาน ด้านการคลัง ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการบริหาร หรือด้านกฎหมาย ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งข้าราชการกรมการจัดหางานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

---

[๖๖] มาตรา ๗๖ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๗๙ กรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

กรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๘๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่หรือทุจริต มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๘๑ ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย กำกับดูแลการบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการใช้จ่ายเงินของกองทุนตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๓) พิจารณาอนุมัติแผนการดำเนินงานประจำปี

(๔) พิจารณาจัดสรรเงินของกองทุนเพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การใช้จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการตรวจสอบภายในของกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินของกองทุน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวและการเบิกจ่ายเงินทดรองในการดำเนินการดังกล่าว

มาตรา ๘๒ คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมายได้

มาตรา ๘๓ ให้กรมการจัดหางานจัดทำบัญชีของกองทุนให้เป็นไปตามระบบการบัญชีอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และให้ส่งผู้สอบบัญชีภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา ๘๔ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน

มาตรา ๘๕ ให้ผู้สอบบัญชีรายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี และให้กรมการจัดหางานเผยแพร่งบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับรองแล้วภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีรับทราบ

หมวด ๖
มาตรการทางปกครอง

ส่วนที่ ๑
การพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน การเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน และการเพิกถอนใบอนุญาตทำงาน

มาตรา ๘๖ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๗ หรือไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชกำหนดนี้ หรือกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชกำหนดนี้ ให้อธิบดีสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน และสั่งให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานนั้นปฏิบัติให้ถูกต้องหรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๘๗ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้และอยู่ระหว่างการดำเนินคดี ให้อธิบดีสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๘๘ ให้อธิบดีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องตามคำสั่งของอธิบดีตามมาตรา ๘๖

(๒) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปี หรือเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานมาแล้วสองครั้ง และมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานอีก

(๓) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศต้นทาง มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นผู้สนับสนุนการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องดังกล่าวในการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ และอธิบดีได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศต้นทาง หรือห้ามมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวข้างต้นแล้ว แต่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือนของอธิบดีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งเตือนนั้น

(๔) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ วรรคสอง

(๕) อธิบดีเห็นว่าการที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชกำหนดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชกำหนดนี้เป็นกรณีที่ร้ายแรง

(๖) อธิบดีเห็นว่าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชกำหนดนี้ได้

มาตรา ๘๙ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน ให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานทราบ ในกรณีที่ไม่พบตัวผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ยอมรับคำสั่ง ให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สำนักงาน และให้ถือว่าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ เว้นแต่การดำเนินการที่ต้องกระทำต่อเนื่องจากการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศก่อนวันที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน

ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานต้องรับผิดชอบในการจัดส่งคนต่างด้าวซึ่งยังอยู่ในความรับผิดชอบของตนกลับไปยังประเทศต้นทางจนกว่าจะพ้นจากความรับผิดตามพระราชกำหนดนี้ และให้รายงานให้อธิบดีทราบเกี่ยวกับคนต่างด้าวซึ่งยังอยู่ในความรับผิดชอบของตน

มาตรา ๙๐ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับอนุญาตให้ทำงานฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาต ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตทำงาน

มาตรา ๙๑ อธิบดีอาจประกาศรายชื่อนายจ้างหรือผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน ซึ่งได้รับโทษเพราะฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้

ส่วนที่ ๒
การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๙๒[๖๗] ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาตตามมาตรา ๒๖ ไม่ต่ออายุใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานตามมาตรา ๓๐ หรือได้หักหลักประกันหรือเรียกหลักประกันเพิ่มตามพระราชกำหนดนี้ ผู้ขออนุญาต หรือผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

---

[๖๗] มาตรา ๙๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๙๓[๖๘] ในกรณีที่อธิบดีได้หักหลักประกันหรือเรียกหลักประกันเพิ่มตามพระราชกำหนดนี้ นายจ้างมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙๔ ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน หรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙๕[๖๙] ในกรณีที่นายทะเบียนไม่อนุญาตตามมาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๓/๑ มาตรา ๖๓/๒ หรือมาตรา ๖๔ หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงานตามมาตรา ๖๗ หรือเพิกถอนใบอนุญาตทำงานตามมาตรา ๙๐ คนต่างด้าวซึ่งขออนุญาตทำงาน ผู้ซึ่งขออนุญาตแทนคนต่างด้าว หรือผู้รับอนุญาตให้ทำงาน แล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙๖ เมื่อรัฐมนตรีได้รับคำอุทธรณ์ตามมาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ หรือมาตรา ๙๕ ให้พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้มีหนังสือแจ้งแก่ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

กรณีที่พ้นระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ารัฐมนตรีพิจารณาคำอุทธรณ์แล้วยืนยันตามคำสั่งเดิม

มาตรา ๙๗ การอุทธรณ์ตามมาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ หรือมาตรา ๙๕ ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่กรณีการอุทธรณ์คำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงานตามมาตรา ๖๗

หมวด ๗
พนักงานเจ้าหน้าที่

---

[๖๘] มาตรา ๙๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๖๙] มาตรา ๙๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๙๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกหรือสั่งให้บุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาได้

(๒) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

(๓)[๗๐] เข้าไปในสถานประกอบการซึ่งรับคนต่างด้าวเข้าทำงานในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

(๔) ค้นในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศหรือมีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือค้นเพื่อหาและช่วยเหลือคนต่างด้าวซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้

(๕) ยึดหรืออายัด เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้

การค้นตาม (๔) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่า หากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ คนต่างด้าวนั้นอาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย หรือซ่อนเร้น หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอาจถูกโยกย้าย ซ่อนเร้น ทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม หรือถูกทำลายไปเสียก่อน ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

การใช้อำนาจตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ต้องไม่ทำในลักษณะที่ทำให้คนต่างด้าวต้องหยุดทำงานเกินสมควรแก่เหตุ หรือทำให้การประกอบการของนายจ้างต้องสะดุดหยุดลงหรือทำในเวลากลางคืนโดยไม่จำเป็น[๗๑]

มาตรา ๙๙ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๐๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

เพื่อประโยชน์ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

---

[๗๐] มาตรา ๙๘ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๗๑] มาตรา ๙๘ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบคนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตทำงานหรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้คนต่างด้าวไปรายงานตัวยังสถานีตำรวจพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่คนต่างด้าวผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือจะหลบหนี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับคนต่างด้าวนั้นโดยไม่ต้องมีหมายจับและให้นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยทันที[๗๒]

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๐/๑[๗๓] อธิบดี นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่ตอบรับการแจ้งภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕/๑ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุอันสมควรต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๐๑[๗๔] คนต่างด้าวผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท และเมื่อได้ชำระค่าปรับแล้ว ให้ส่งคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรโดยเร็ว เว้นแต่เป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๓/๑

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้เสียหายหรือพยานในคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ในกรณีที่คนต่างด้าวซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ยินยอมเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการเปรียบเทียบปรับตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการร่วมกำหนดแล้วแจ้งให้กรมการจัดหางานทราบ และเมื่อได้ดำเนินการให้คนต่างด้าวนั้น เดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คณะกรรมการร่วมตามวรรคสาม ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมการจัดหางานเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเปรียบเทียบปรับที่คณะกรรมการร่วมกำหนดตามวรรคสาม ให้คำนึงถึงสภาพความร้ายแรงของการกระทำความผิด การกระทำความผิดซ้ำ และการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำอีก และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

---

[๗๒] มาตรา ๑๐๐ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๗๓] มาตรา ๑๐๐/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๗๔] มาตรา ๑๐๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๐๒[๗๕] ผู้ใดเป็นผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกระทำผิดซ้ำอีก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสองแสนบาทต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ และห้ามผู้นั้นจ้างคนต่างด้าวทำงานเป็นเวลาสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ

มิให้ถือว่าผู้ซึ่งอยู่อาศัยในครอบครัวเดียวกันกับผู้รับคนต่างด้าวเข้าทำงานตามวรรคหนึ่งมีความผิดในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

มาตรา ๑๐๓[๗๖] ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๖[๗๗] พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๗[๗๘] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ วรรคสอง มาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๘[๗๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๙[๘๐] ผู้จัดการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลหรือลูกจ้างตามมาตรา ๓๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

---

[๗๕] มาตรา ๑๐๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๗๖] มาตรา ๑๐๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๗๗] มาตรา ๑๐๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๗๘] มาตรา ๑๐๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๗๙] มาตรา ๑๐๘ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘๐] มาตรา ๑๐๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๑๐[๘๑] ผู้ใดมิได้เป็นลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานตามมาตรา ๓๕ แต่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๐/๑[๘๒] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานผู้ใดนำคนต่างด้าวไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างที่รับเหมาแรงงานหรือรับเหมาค่าแรง หรือนำคนต่างด้าวไปทำงานโดยตนเป็นผู้รับเหมาแรงงาน หรือรับเหมาค่าแรง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานผู้ใดนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างโดยไม่แจ้งนายทะเบียนตามมาตรา ๔๑ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๑[๘๓] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีและปรับสองเท่าของเงิน หรือมูลค่าทรัพย์สินอย่างอื่นที่เรียกหรือรับไว้จากนายจ้างหรือคนต่างด้าวหรือค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายที่เรียกเกินกว่าอัตราที่อธิบดีประกาศกำหนด และให้ศาลสั่งให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานหรือ ลูกจ้างดังกล่าวซึ่งกระทำความผิดคืนเงินหรือทรัพย์สินที่เรียกเก็บโดยไม่ชอบให้แก่นายจ้างหรือคนต่างด้าว แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่คืนเงินหรือทรัพย์สินตามคำสั่งศาลภายในสามสิบวัน เมื่อนายจ้างหรือคนต่างด้าวนั้นร้องขอ ให้อธิบดีหักหลักประกันของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานผู้นั้นเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของศาลก็ได้

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษปรับสองหมื่นบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๑๑๓[๘๔] นายจ้างผู้ใดนำคนต่างด้าวจากต่างประเทศมาทำงานกับตนในประเทศโดยตนเป็นผู้รับเหมาแรงงานหรือรับเหมาค่าแรง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

นายจ้างตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่งผู้ใดนำคนต่างด้าวจากต่างประเทศมาทำงานกับตนในประเทศโดยไม่แจ้งตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

---

[๘๑] มาตรา ๑๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘๒] มาตรา ๑๑๐/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘๓] มาตรา ๑๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘๔] มาตรา ๑๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

นายจ้างผู้ใดไม่อาจแสดงสัญญาจ้างงานเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอตรวจสอบตามมาตรา ๔๖ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๑๓/๑[๘๕] นายจ้างผู้ใดไม่แจ้งต่อนายทะเบียนหรือผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเมื่อคนต่างด้าวออกจากงานตามมาตรา ๔๖ วรรคสาม หรือเมื่อมีเหตุตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๑๔[๘๖] นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน และปรับสองเท่าของเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินที่เรียกหรือรับไว้จากคนต่างด้าวหรือหักไว้เกินกว่าอัตราที่กำหนด และให้ศาลสั่งให้นายจ้างนั้นคืนเงินหรือทรัพย์สินที่เรียกเก็บโดยไม่ชอบให้แก่คนต่างด้าว

ในกรณีที่นายจ้างไม่คืนเงินหรือทรัพย์สินตามคำสั่งศาลภายในสามสิบวัน เมื่อคนต่างด้าวนั้นร้องขอ ให้อธิบดีหักหลักประกันของนายจ้างผู้นั้นเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของศาลก็ได้

มาตรา ๑๑๕[๘๗] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ วรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๑๕/๑[๘๘] ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางตามมาตรา ๕๐ วรรคห้า หรือมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน

มาตรา ๑๑๖[๘๙] นายจ้างผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทางตามมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน

มาตรา ๑๑๗[๙๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๑๘[๙๑] (ยกเลิก)

---

[๘๕] มาตรา ๑๑๓/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘๖] มาตรา ๑๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘๗] มาตรา ๑๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘๘] มาตรา ๑๑๕/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๘๙] มาตรา ๑๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙๐] มาตรา ๑๑๗ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๑๙[๙๒] คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๑๙/๑[๙๓] ผู้รับอนุญาตให้ทำงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔/๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๒๐[๙๔] ผู้รับอนุญาตให้ทำงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๒๑[๙๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๒๒[๙๖] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๒๓[๙๗] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๒๔[๙๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานตามมาตรา ๙๘ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๘ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

---

[๙๑] มาตรา ๑๑๘ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙๒] มาตรา ๑๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙๓] มาตรา ๑๑๙/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙๔] มาตรา ๑๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙๕] มาตรา ๑๒๑ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙๖] มาตรา ๑๒๒ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙๗] มาตรา ๑๒๓ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๙๘] มาตรา ๑๒๔ ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามมาตรา ๙๘ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๒๗/๑[๙๙] นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๘ วรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ หรือสามารถหาลูกจ้างซึ่งเป็นคนต่างด้าวให้กับนายจ้าง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ถูกหลอกลวง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หกแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาทต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป หรือโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้กึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดสนับสนุนการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๘ ไม่ว่าการกระทำของตัวการจะได้กระทำนอกราชอาณาจักรหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๐ การเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่สูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๘ หรือมาตรา ๑๒๙ แทนผู้เสียหาย พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับฟ้องคดีอาญา หรือจะยื่นคำร้องในภายหลังขณะที่คดีอาญานั้นยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะยื่นคำร้องเพื่อเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่สูญเสียไปเพิ่มเติมได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ก่อนที่ศาลจะมีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี

ในกรณีที่ไม่มีคำขอให้ใช้ทรัพย์สินหรือราคาที่สูญเสียไปตามวรรคหนึ่ง หากศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลย ศาลจะสั่งในคำพิพากษาคดีอาญาให้จำเลยใช้ทรัพย์สินหรือราคาที่สูญเสียไปแก่ผู้เสียหายตามที่เห็นสมควรก็ได้ คำสั่งดังกล่าวไม่กระทบถึงสิทธิของผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งเพื่อเรียกเอาทรัพย์สินหรือราคาที่สูญเสียไปในส่วนที่ยังขาดอยู่

มาตรา ๑๓๑[๑๐๐] ผู้ใดยึดใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารสำคัญประจำตัวของคนต่างด้าวไว้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่คนต่างด้าวยินยอมให้ผู้ใดเก็บรักษาใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารตามวรรคหนึ่งไว้ ผู้นั้นต้องยินยอมและอำนวยความสะดวกให้คนต่างด้าวสามารถเข้าถึงเอกสารดังกล่าวได้

---

[๙๙] มาตรา ๑๒๗/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๐๐] มาตรา ๑๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ตลอดเวลาตามที่คนต่างด้าวร้องขอ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษเช่นเดียวกับการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๒ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๑๓๓ บรรดาความผิดตามพระราชกำหนดนี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว นอกจากความผิดตามมาตรา ๑๐๑ ให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

(๑) อธิบดีสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดนั้น[๑๐๑]

ในกรณีที่มีการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ที่มีโทษอยู่ในเกณฑ์ที่จะทำการเปรียบเทียบได้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในเวลาที่กำหนด แต่ไม่เกินสามสิบวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๔ ในระหว่างที่ยังมิได้มีประกาศที่ออกตามมาตรา ๗ ให้นายทะเบียนอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานใด ๆ ได้ เว้นแต่งานที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๑๓๕ คนต่างด้าวผู้ใดได้รับใบอนุญาตทำงานหรือได้รับการผ่อนผันให้ทำงานตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้รับใบอนุญาตทำงานหรือได้รับการผ่อนผันให้ทำงานตามพระราชกำหนดนี้

ใบอนุญาตทำงานที่ออกให้ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาตทำงานนั้น

มาตรา ๑๓๖ นายจ้างผู้ใดได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนในประเทศตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ดำเนินการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับตนเองในประเทศได้ต่อไป

---

[๑๐๑] มาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๓๗ ผู้ได้รับใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ อยู่ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้รับใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานตามพระราชกำหนดนี้

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศตามวรรคหนึ่ง ประสงค์จะนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศภายหลังจากวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ต้องปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ก่อนนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

มาตรา ๑๓๘ บรรดาคำขอที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชกำหนดนี้ และให้อธิบดีเรียกเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอที่กำหนดไว้ตามพระราชกำหนดนี้ให้ครบถ้วน

มาตรา ๑๓๙ บรรดาคำอุทธรณ์ที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๑๔๐ ให้โอนบรรดากิจการ เงิน สิทธิ ความรับผิด ทรัพย์สิน และหนี้สินของกองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปเป็นของกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวตามพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๑๔๑ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๑๗ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้แทนองค์กรลูกจ้าง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชกำหนดนี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๒ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๗๘ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชกำหนดนี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๓ ลูกจ้างซึ่งถูกหักเงินค่าจ้างและนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักรโดยค่าใช้จ่ายของตนเอง ให้มีสิทธิได้รับเงินที่ถูกหักไว้คืนภายในสองปีนับจากวันที่เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร หากไม่ขอรับเงินคืนภายในเวลาที่กำหนดให้เงินดังกล่าวตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๑๔๔ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานแต่งตั้งตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ได้รับการแต่งตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้นนั้นได้

บรรดาความผิดตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบได้ ให้อธิบดีกรมการจัดหางานหรือผู้ว่าราชการจังหวัดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้นนั้นได้

มาตรา ๑๔๕ บรรดากฎหรือคำสั่งใด ๆ ที่ได้ออกหรือสั่งโดยอาศัยอำนาจตามความพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกำหนดนี้ จนกว่าจะมีกฎหรือคำสั่งใด ๆ ที่ออกตามพระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐	บาท
(๑/๑)[๑๐๒] ค่าธรรมเนียมรายปีตามมาตรา ๓๐	ครั้งละ	๑๐,๐๐๐	บาท
(๒) การต่ออายุใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน	ครั้งละ	๒๐,๐๐๐	บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
(๔)[๑๐๓] (ยกเลิก)			
(๕)[๑๐๔] (ยกเลิก)			
(๖)[๑๐๕] (ยกเลิก)			
(๗)[๑๐๖] (ยกเลิก)			
(๘) ใบอนุญาตทำงาน	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐	บาท
(๙) การต่ออายุใบอนุญาตทำงาน หรือการขยายระยะเวลาการทำงาน	ครั้งละ	๒๐,๐๐๐	บาท
(๑๐) ใบแทนใบอนุญาตทำงาน	ฉบับละ	๓,๐๐๐	บาท
(๑๑)[๑๐๗] (ยกเลิก)			
(๑๒) การจ้างคนต่างด้าว	คนละ	๒๐,๐๐๐	บาท
(๑๓) ค่ายื่นคำขอ	ฉบับละ	๑,๐๐๐	บาท
(๑๔) การรับรองสำเนาเอกสาร			
(ก) ภาษาไทย	หน้าละ	๕๐	บาท
(ข) ภาษาต่างประเทศ	หน้าละ	๑๐๐	บาท
(๑๕) การออกหนังสือรับรอง			
(ก) ภาษาไทย	หน้าละ	๕๐๐	บาท
(ข) ภาษาต่างประเทศ	หน้าละ	๑,๐๐๐	บาท
(๑๖) การแปลภาษาต่างประเทศ	ฉบับละ	๑,๐๐๐	บาท
(๑๗) ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ	ครั้งละ	๑,๐๐๐	บาท

---

[๑๐๒] อัตราค่าธรรมเนียม (๑/๑) เพิ่มโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๐๓] อัตราค่าธรรมเนียม (๔) ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๐๔] อัตราค่าธรรมเนียม (๕) ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๐๕] อัตราค่าธรรมเนียม (๖) ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๐๖] อัตราค่าธรรมเนียม (๗) ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๑๐๗] อัตราค่าธรรมเนียม (๑๑) ยกเลิกโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม จะกำหนดค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงสาขาอาชีพ หรือสาขาอาชีพและท้องที่ทำงานของคนต่างด้าวก็ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีบทบัญญัติที่ไม่ครอบคลุมการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวทั้งระบบ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วนจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงด้านแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้สามารถทำการจัดระเบียบ การป้องกัน การคุ้มครอง การเยียวยา และการใช้บังคับกฎหมาย รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวได้ทั้งระบบ อันจะเป็นการสร้างความมั่นคงทางด้านแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ซึ่งเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว[๑๐๘]

ข้อ ๑ ให้มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้นายจ้างและคนต่างด้าวเร่งดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนด

ในกรณีที่คนต่างด้าวผู้ใดมีความจำเป็นต้องเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับไปยังประเทศต้นทางหรือเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้ถูกต้องตามวรรคหนึ่ง ให้คนต่างด้าวผู้นั้นได้รับยกเว้นการดำเนินการเกี่ยวกับการเดินทางเข้าหรือออกนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนดเป็นการชั่วคราวโดยการหารือร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อ ๓ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามกฎหมายหรือคำสั่งนี้ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ หรือกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำการเพิกเฉยหรือละเลยไม่กระทำการหรืองดเว้นกระทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นอย่างรวดเร็วและเด็ดขาด

---

[๑๐๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนพิเศษ ๑๗๖ ง/หน้า ๒๑/๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ข้อ ๔ ให้กระทรวงแรงงานดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ตลอดจนพิจารณาหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการค้ามนุษย์ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนโดยให้กระทรวงแรงงานเสนอรายงานผลการดำเนินการต่อนายกรัฐมนตรีทราบเป็นประจำทุกเดือน

ในการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายตามวรรคหนึ่งและอนุบัญญัติที่ออกตามความในพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้กระทรวงแรงงานรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและนำมาประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๕ ในกรณีที่เห็นสมควรนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีอาจเสนอให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้

ข้อ ๖ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑[๑๐๙]

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๖๗ ผู้ใดจ้างคนต่างด้าวทำงานอยู่ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับโดยคนต่างด้าวนั้นมีใบอนุญาตทำงานโดยชอบ ให้แจ้งข้อมูลตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ให้นายทะเบียนทราบ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ โดยให้อธิบดีกำหนดวิธีการแจ้งที่สามารถแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์หรือทางอื่นใดที่เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นายจ้าง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวประเภทที่อธิบดีประกาศกำหนด

ให้คนต่างด้าวที่นายจ้างได้ยื่นคำขอจ้างคนต่างด้าวทำงานและได้รับหนังสือรับรองการเดินทางไปตรวจสัญชาติในราชอาณาจักร หรือหนังสือรับรองการเดินทางไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ตามประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตทำงานและการอนุญาตให้ทำงานตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ไว้แล้ว ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ อยู่ในราชอาณาจักรและทำงานกับนายจ้างเดิมต่อไปได้จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตทำงานให้

ในกรณีจำเป็นรัฐมนตรีจะกำหนดระยะเวลาที่นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการตรวจสัญชาติหรือการดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นในการอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานต้องทำให้แล้วเสร็จก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ยังทำไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้รัฐมนตรีดำเนินการทางวินัยแก่นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่โดยพลัน

---

[๑๐๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕/ตอนที่ ๑๙ ก/หน้า ๒๙/๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑

มาตรา ๖๘ บรรดาประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๗ และการกำหนดของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๓/๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ที่ออกภายหลังวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ มิให้มีผลกระทบต่อคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงานใดอยู่แล้วในวันก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และให้คนต่างด้าวดังกล่าวทำงานนั้นได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตทำงานจะสิ้นอายุ และหากประสงค์จะขออนุญาตทำงานต่อไป ให้ดำเนินการตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๖๙ บรรดาคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ที่ยังไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ให้ทำงานได้จนกว่าจะมีกฎกระทรวงตามมาตรา ๖๓/๑ วรรคสามแห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และเมื่อกฎกระทรวงดังกล่าวใช้บังคับแล้ว ให้คนต่างด้าวนั้นยื่นคำขออนุญาตทำงานภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ และเมื่อได้ยื่นคำขออนุญาตทำงานแล้ว ให้ทำงานได้ต่อไปจนกว่านายทะเบียนจะไม่ออกใบอนุญาตทำงานให้

ระยะเวลาหกสิบวันตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะประกาศขยายออกไปตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๗๐ มิให้นำมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง วรรคห้า และวรรคหก แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ มาใช้บังคับแก่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ อยู่ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานนั้นจะสิ้นอายุ

มาตรา ๗๑ มิให้นำมาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๑๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้มาใช้บังคับ จนกว่าจะถึงวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๗๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานรักษาการตามพระราชกำหนดนี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานนายจ้าง และคนต่างด้าว มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหลายประการ โดยมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและใช้ระบบอนุญาตเกินความจำเป็นไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อีกทั้งยังกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษในอัตรารุนแรงเช่นเดียวกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ แม้การใช้แรงงานต่างด้าวโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชกำหนดนี้จะมิได้กระทำโดยมี

ลักษณะเป็นการค้ามนุษย์ก็ตามทำให้เกิดความตื่นตระหนกและส่งผลกระทบต่อนายจ้างทั้งในภาคครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม ภาคผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และภาคการค้าและอุตสาหกรรม จนกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดดังกล่าวโดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตเพียงเท่าที่จำเป็นและกำหนดกระบวนการในการควบคุมและตรวจสอบการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงาน การทำงานของคนต่างด้าว การรับคนต่างด้าวเข้าทำงานให้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวได้ทั้งระบบ รวมทั้งปรับปรุงอัตราโทษให้มีความเหมาะสม นอกจากนี้ โดยที่การดำเนินการตามมาตรการชั่วคราวที่ผ่อนผันระยะเวลาการใช้บังคับบทกำหนดโทษเพื่อให้นายจ้างและคนต่างด้าวได้มีเวลาดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกำหนดดังกล่าว ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ส่งผลให้สภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นอีกภายหลังระยะเวลาผ่อนผันสิ้นสุดลง จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจที่จะหลีกเลี่ยงได้เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พิมพ์มาดา/เพิ่มเติม
๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

นุสรา/ตรวจ
๒ เมษายน ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติ
คนเข้าเมือง
พ.ศ. ๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒
เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒"

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓

(๒) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

"พาหนะ" หมายความว่า ยานพาหนะหรือสัตว์พาหนะ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจนำบุคคลจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง

"เจ้าของพาหนะ" หมายความรวมถึงตัวแทนเจ้าของ ผู้เช่า ตัวแทนผู้เช่า ผู้ครอบครอง หรือตัวแทนผู้ครอบครองพาหนะ แล้วแต่กรณี

"ผู้ควบคุมพาหนะ" หมายความว่า นายเรือหรือผู้รับผิดชอบในการควบคุมพาหนะ

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๒๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๔๕/๑ มีนาคม ๒๕๒๒

"คนประจำพาหนะ" หมายความว่า ผู้ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำหรือทำงานประจำพาหนะ และเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้หมายความรวมถึงผู้ควบคุมพาหนะซึ่งขับขี่พาหนะโดยไม่มีคนประจำพาหนะ

"คนโดยสาร" หมายความว่า ผู้ซึ่งเดินทางโดยพาหนะไม่ว่าในกรณีใด ๆ นอกจากผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะ

"คนเข้าเมือง" หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร

"แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง" หมายความว่า แพทย์ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าบ้าน" หมายความว่า ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครองบ้าน ในฐานะเป็นเจ้าของผู้เช่า หรือในฐานะอื่นใด ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

"เคหสถาน" หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตามตามประมวลกฎหมายอาญา

"โรงแรม" หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

"ผู้จัดการโรงแรม" หมายความว่า บุคคลผู้ควบคุมหรือจัดการโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมตำรวจ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมกับค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้[๒]

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองคณะหนึ่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมตำรวจ

[๒] มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๘๗/๒๕๕๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมผู้รักษาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

อธิบดีกรมแรงงาน อธิบดีกรมอัยการ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง

(๒) พิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง

(๓) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติและเงื่อนไขอื่นตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์การขอมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๔๑ วรรคสี่

(๖) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง และกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการแสดงฐานะการเงินของคนต่างด้าวดังกล่าวตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง

(๗) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปพลางก่อนตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(๘) สั่งระงับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม

(๙) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง

(๑๐) พิจารณาการเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๕๓

(๑๑) ให้คำปรึกษาคำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีในการวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านหรือพนักงานอื่น เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติหรือในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๒) พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับคนเข้าเมืองตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการและเลขานุการเสนอเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่อประธานกรรมการหรือในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้เสนอความเห็นต่อกรรมการซึ่งที่ประชุมมอบหมายโดยมิชักช้า และให้ประธานกรรมการหรือกรรมการดังกล่าวเป็นผู้เรียกประชุมตามความรีบด่วนของเรื่อง ตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมกำหนด

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๙ คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการหรือมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่จะมอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกเป็นหนังสือให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้

หมวด ๒
การเข้าและออกนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(๑) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ หรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ

การตรวจลงตราและการยกเว้นการตรวจลงตราให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตรวจลงตราตาม (๑) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง[๓]

(๒) ไม่มีปัจจัยในการยังชีพตามควรแก่กรณีที่เข้ามาในราชอาณาจักร

(๓)[๔] เข้ามาเพื่อทำงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

(๔) วิกลจริตหรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) ยังมิได้ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีดวัคซีน หรือปฏิบัติการอย่างอื่นตามวิชาการแพทย์เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ยอมให้แพทย์ตรวจคนเข้าเมืองกระทำการเช่นว่านั้น

---

[๓] มาตรา ๑๒ (๑) วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓

[๔] มาตรา ๑๒ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๖๑

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(๗) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(๘) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากรหรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๙) ไม่มีเงินติดตัวหรือไม่มีประกันตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๑๔

(๑๐) รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๖

(๑๑) ถูกรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลต่างประเทศเนรเทศ หรือถูกเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรหรือในต่างประเทศมาแล้ว หรือถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีได้พิจารณายกเว้นให้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

การตรวจวินิจฉัยโรค ร่างกายหรือจิต ตลอดจนการปฏิบัติการเพื่อป้องกันโรคติดต่อให้ใช้แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง

มาตรา ๑๓ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

(๑) ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะทางน้ำหรือทางอากาศซึ่งเพียงแต่แวะเข้ามายังท่า สถานี หรือท้องที่ ในราชอาณาจักรแล้วกลับออกไป

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมบุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือสำคัญตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ถือไว้ก็ได้

(๒) คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น

(๓) คนโดยสารรถไฟผ่านแดนซึ่งถือตั๋วโดยสารทอดเดียวตลอดเพียงแต่ผ่านอาณาเขตประเทศไทยไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น ๆ และรวมตลอดถึงผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะแห่งรถไฟเช่นว่านั้นด้วย

มาตรา ๑๔ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรมีเงินติดตัว หรือมีประกันหรือจะยกเว้นภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประกาศตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบสองปี

มาตรา ๑๕ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรตราบเท่าที่อยู่ในฐานะดังต่อไปนี้ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติการตามหน้าที่ของคนต่างด้าวตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้นอกจากการปฏิบัติหรือการต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ (๑) (๔) และ (๕) และมาตรา ๑๘ วรรคสอง

(๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูตซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรหรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักร เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(๒) พนักงานฝ่ายกงสุลและลูกจ้างฝ่ายกงสุลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักร หรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(๓) บุคคลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศโดยความเห็นชอบของรัฐบาลไทยให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร

(๔) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ

(๕) หัวหน้าสำนักงานขององค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองการดำเนินงานในประเทศไทย หรือซึ่งรัฐบาลไทยได้ให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว และรวมถึงพนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่นซึ่งองค์การหรือทบวงการเช่นว่านั้น แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อองค์การหรือทบวงการดังกล่าว หรือเพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศนั้น

(๖) คู่สมรส หรือบุตร ซึ่งอยู่ในความอุปการะและเป็นส่วนแห่งครัวเรือนของบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

(๗) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำเป็นปกติ ณ ที่พักอาศัยของบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลซึ่งได้รับเอกสิทธิเท่าเทียมกันกับบุคคลซึ่งมีตำแหน่งทางทูตตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือกับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศ

ในกรณีตาม (๑) (๒) (๖) หรือ (๗) ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศและหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบถามและขอดูหลักฐานเพื่อสอบสวนว่าบุคคลซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นเป็นผู้ได้รับยกเว้นตามมาตรานี้

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีพฤติการณ์ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่า เพื่อประโยชน์แก่ประเทศหรือเพื่อความสงบเรียบร้อย วัฒนธรรมหรือศีลธรรมอันดี หรือความผาสุกของประชาชน ไม่สมควรอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาในราชอาณาจักร รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นหรือจำพวกนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรได้

มาตรา ๑๗ ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ หรือจะยกเว้นไม่จำต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีใด ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๘ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจบุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร

เพื่อการนี้ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรต้องผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองประจำเส้นทางนั้น และถ้าผู้นั้นเป็นคนต่างด้าวต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วย[๕]

มาตรา ๑๙ ในการตรวจและพิจารณาว่าคนต่างด้าวผู้ใดต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ที่เห็นสมควร โดยให้คำรับรองว่าจะมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อรับทราบคำสั่งตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดก็ได้ หรือถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะเรียกประกันหรือเรียกทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดตามที่เห็นเหมาะสมเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกบุคคลซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำของบุคคลนั้นอาจเป็นประโยชน์แก่กรณีที่สงสัยให้มาสาบานหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าคนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการอันระบุในมาตรา ๑๒ (๘) หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนั้น หรือหญิงหรือเด็กคนใดเข้ามาเพื่อการเช่นว่านั้น พนักงานเจ้าที่อาจอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรได้ชั่วคราวโดยสั่งให้บุคคลดังกล่าวมารายงานตนและตอบคำถามของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือจะสั่งให้ไปรายงานตนและตอบคำถามของเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ ตามระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดก็ได้ แต่ระยะเวลาที่กำหนดให้รายงานตนและตอบคำถามต้องห่างกันไม่น้อยกว่าเจ็ดวันต่อครั้ง

มาตรา ๒๐ ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กักตัวคนต่างด้าวผู้ใดไว้ตามมาตรา ๑๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี แต่ห้ามมิให้กักตัวไว้เกินสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกกักตัวมาถึงที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นจะยืดเวลาเกินสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้ แต่มิให้เกินเจ็ดวันและให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเหตุจำเป็นที่ต้องยืดเวลาไว้ให้ปรากฏด้วย

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องกักตัวคนต่างด้าวผู้ใดไว้เกินกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีอำนาจกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ต่อไปอีกได้ และศาลอาจสั่งให้มีอำนาจกักตัวไว้เท่าที่จำเป็นครั้งละไม่เกินสิบสองวัน แต่ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวโดยเรียกประกัน หรือเรียกทั้งประกันและหลักประกันก็ได้

มาตรา ๒๑ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสีย ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะหรือเข้ามาโดยไม่มีพาหนะ ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๒ เข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี

---

[๕] มาตรา ๑๘ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๖๐ เรื่อง แก้ไขกฎหมายคนเข้าเมืองเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางสัญชาติไทย

อำนาจสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ โดยมีคำสั่งเป็นหนังสือ ถ้าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่พอใจในคำสั่ง อาจอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๒ (๑) หรือ (๑๐) ห้ามมิให้อุทธรณ์ คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด แต่ถ้ารัฐมนตรีมิได้มีคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันยื่นอุทธรณ์ ให้ถือว่ารัฐมนตรีมีคำสั่งว่าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๒

การอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้ทำตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคนต่างด้าวยื่นอุทธรณ์แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รอการส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นออกไปนอกราชอาณาจักรไว้จนกว่าจะได้มีคำสั่งของรัฐมนตรีในกรณีนั้น

ในระหว่างดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือระหว่างรอฟังคำสั่งของรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้นำมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มิให้นำมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับด้วย

หมวด ๓
พาหนะ

มาตรา ๒๓ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ จะต้องนำพาหนะเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๔ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร หรือพาหนะที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ารับคนโดยสารเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ในกรณีที่พาหนะนั้นได้ใช้ในราชการโดยเฉพาะของรัฐบาลไทยหรือของรัฐบาลต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยแล้ว

มาตรา ๒๕ พาหนะใดที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะต้องแจ้งกำหนดวันและเวลาที่พาหนะจะเข้ามาถึงหรือจะออกจากเขตท่า สถานี หรือท้องที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองซึ่งควบคุมเขตท่า สถานี หรือท้องที่นั้น ภายในกำหนดเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศไว้

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามวรรคหนึ่งได้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไปแจ้งด้วยตนเองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองที่ใกล้ที่สุดโดยมิชักช้า

การแจ้งตามความในมาตรานี้ ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้ยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติหรือให้ปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขอย่างใดแก่พาหนะใดก็ได้

มาตรา ๒๖ พาหนะใดที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงและผ่านการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่และภายใต้เงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องทำการตรวจ ณ ที่อื่นนอกจากที่อธิบดีประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการตรวจ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักรมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) มิให้คนโดยสารหรือคนประจำพาหนะไปเสียจากพาหนะหรือสถานที่ที่จัดไว้ด้วยความเห็นชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่กรณีที่ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะเป็นคนคนเดียวกัน ให้บุคคลนั้นออกไปจากพาหนะเพื่อไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ ในฐานะเป็นผู้ควบคุมพาหนะได้

ถ้าคนโดยสารหรือคนประจำพาหนะดังกล่าวขัดขืนหรือก่อความวุ่นวายให้นำมาตรา ๒๙ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามวรรคนี้ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

(๒) ยื่นบัญชีคนโดยสารและบัญชีคนประจำพาหนะรวมทั้งผู้ควบคุมพาหนะต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงและภายในเวลาที่อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด

(๓) ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะซึ่งนำพาหนะมาจากหรือไปยังชายแดนที่เป็นทางต่อเนื่องกับประเทศอื่นและรับคนโดยสารซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรหรือรับคนโดยสารไปส่งที่ชายแดนเพื่อออกไปนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับคนโดยสารซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรเท่านั้น

มาตรา ๒๘ ในระหว่างที่ยังอยู่ในราชอาณาจักร ถ้ามีการเพิ่มหรือลด หรือเปลี่ยนคนประจำพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร หรือคนประจำพาหนะดังกล่าวผู้ใดจะไม่กลับออกไปนอกราชอาณาจักร ให้เจ้าของพาหนะหรือในกรณีที่ไม่มีเจ้าของพาหนะอยู่ในราชอาณาจักร ให้ผู้ควบคุมพาหนะแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่คนประจำพาหนะจะไม่กลับออกไปดังกล่าวในวรรคหนึ่งและคนประจำพาหนะนั้นเป็นคนต่างด้าว ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ แล้วแต่กรณี นำบุคคลผู้นั้นไปมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่โดยมิชักช้า

ถ้าคนประจำพาหนะตามวรรคสองขัดขืนไม่ยอมให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ แล้วแต่กรณี ปฏิบัติตามวรรคสองให้นำมาตรา ๒๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามวรรคนี้ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

มาตรา ๒๙ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบคนต่างด้าวผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะจัดการควบคุมคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ในพาหนะ หรือให้ส่งตัวไปยังสถานที่ใด เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ควบคุมไว้ตรวจสอบ หรือให้ส่งตัวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งขัดขืนหรือก่อความวุ่นวาย เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้แทนอาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจควบคุมหรือจับกุมคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ถ้าไม่สามารถจะขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันท่วงที ให้มีอำนาจจับคนต่างด้าวผู้นั้นได้เอง แล้วส่งตัวไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้นรีบจัดส่งตัวไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามมาตรานี้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ หยุดพาหนะหรือนำพาหนะไปยังที่ใดที่หนึ่งตามที่จำเป็นเพื่อการตรวจ

การสั่งตามวรรคหนึ่งจะกระทำโดยใช้สัญญาณหรือวิธีอื่นใดอันเป็นที่เข้าใจกันก็ได้

มาตรา ๓๑ พาหนะใดที่เข้ามาในราชอาณาจักร นับแต่เวลาที่พาหนะนั้นผ่านเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วจนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจเสร็จ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้น ขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะอื่นเข้าเทียบหรือเข้าไปในบริเวณหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการตรวจ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ห้ามมิให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะยินยอมหรือละเลยให้ผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๒ พาหนะใดที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร ในระหว่างที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจหรือหลังจากที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจแล้ว แต่พาหนะนั้นยังอยู่ในราชอาณาจักร ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้น ขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะอื่นเข้าเทียบ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับเกี่ยวกับบริเวณหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการตรวจในระหว่างผู้ซึ่งจะออกไปนอกราชอาณาจักรยังมิได้ขึ้นไปบนพาหนะด้วย

ห้ามมิให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะยินยอมหรือละเลยให้ผู้ใดกระทำการตามมาตรานี้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องกระทำการตรวจพาหนะนอกเวลาราชการหรือต้องไปทำการตรวจพาหนะ ณ ที่อื่น นอกจากที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง หรือต้องไปนอกสถานที่ทำการเพื่อควบคุมพาหนะไว้หรือต้องรอเพื่อตรวจพาหนะอันมิใช่ความผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้นเสียเงินค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔
การเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๓๔ คนต่างด้าวซึ่งจะเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวได้จะต้องเข้ามาเพื่อการดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติหน้าที่ทางทูตหรือกงสุล

(๒) การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ

(๓) การท่องเที่ยว

(๔) การเล่นกีฬา

(๕) ธุรกิจ

(๖) การลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง

(๗) การลงทุนหรือการอื่นที่เกี่ยวกับการลงทุนภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(๘) การเดินทางผ่านราชอาณาจักร

(๙) การเป็นผู้ควบคุมพาหนะหรือคนประจำพาหนะที่เข้ามายังท่าสถานี หรือท้องที่ในราชอาณาจักร

(๑๐) การศึกษาหรือดูงาน

(๑๑) การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน

(๑๒) การเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง

(๑๓) การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์หรือฝึกสอนในสถาบันการค้นคว้าหรือสถาบันการศึกษาในราชอาณาจักร

(๑๔) การปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือหรือผู้เชี่ยวชาญ

(๑๕) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๔ อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้

ระยะเวลาที่จะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้กำหนดดังนี้

(๑) ไม่เกินสามสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๔) (๘) และ (๙)

(๒) ไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๓)

(๓) ไม่เกินหนึ่งปี สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๕) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)

(๔) ไม่เกินสองปี สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๖)

(๕) ตามกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น สำหรับกรณีตาม มาตรา ๓๔ (๑) และ (๒)

(๖) ตามกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาเห็นสมควร สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๗)

ในกรณีที่คนต่างด้าวมีเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ในราชอาณาจักรเกินระยะเวลาที่กำหนดใน (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้อยู่ต่อไปได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปี และเมื่อได้อนุญาตแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในเจ็ดวันนับแต่วันอนุญาต

การขออนุญาตเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไปแต่ละครั้ง ให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในระหว่างรอฟังคำสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

มาตรา ๓๖ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากมีพฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ให้อธิบดีหรือคณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ได้อนุญาตไว้นั้นได้ ไม่ว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาต

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คนต่างด้าวซึ่งถูกเพิกถอนการอนุญาตอาจยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด แต่ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามวรรคสอง ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของอธิบดี และให้ทำตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อมีการเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งแก่คนต่างด้าว ในกรณีที่ไม่อาจส่งหนังสือเช่นว่านี้แก่คนต่างด้าวได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดไว้ ณ ที่พักของคนต่างด้าวที่ได้แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ครบกำหนดสี่สิบแปดชั่วโมง ให้ถือว่าคนต่างด้าวผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งแล้ว

มาตรา ๓๗ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑)[๖] ไม่ประกอบอาชีพหรือรับจ้างทำงาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวหรือกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

(๒) พักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลสมควรไม่สามารถพักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งการเปลี่ยนที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เข้าพักอาศัย

(๓) แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่คนต่างด้าวผู้นั้นพักอาศัยภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ย้ายไป ในกรณีเปลี่ยนที่พักอาศัย และถ้าที่พักอาศัยใหม่อยู่ต่างท้องที่กับสถานีตำรวจท้องที่เดิม คนต่างด้าวผู้นั้นต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่ไปพักอาศัยใหม่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึงด้วย

(๔) ถ้าเดินทางไปจังหวัดใดและอยู่ในจังหวัดนั้นเกินยี่สิบสี่ชั่วโมง ให้คนต่างด้าวผู้นั้นแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึง

(๕) ถ้าอยู่ในราชอาณาจักรเกินเก้าสิบวัน คนต่างด้าวผู้นั้นต้องมีหนังสือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมืองทราบถึงที่พักอาศัยของตนโดยมิชักช้าเมื่อครบระยะเก้าสิบวัน และต่อไปให้กระทำเช่นเดียวกันทุกระยะเก้าสิบวัน ถ้าท้องที่ใดมีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ จะแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งนั้นก็ได้

---

[๖] มาตรา ๓๗ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๖๑

ความใน (๓) และ (๔) จะมิให้ใช้บังคับแก่กรณีใดตามมาตรา ๓๔ โดยเงื่อนไขอย่างใดให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

การแจ้งตามมาตรานี้ คนต่างด้าวอาจไปแจ้งด้วยตนเองหรือมีหนังสือแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๓๘ เจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัย จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมนั้นตั้งอยู่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่คนต่างด้าวเข้าพักอาศัย ถ้าท้องที่ใดไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่นั้น

ในกรณีที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมที่คนต่างด้าวเข้าพักอาศัยตามวรรคหนึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมือง

การแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๓๙ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าการได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวดังกล่าวเป็นอันสิ้นสุด แต่ถ้าก่อนเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรได้อีก และคนต่างด้าวนั้นได้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ ถ้าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรยังมีเหลืออยู่ ให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้เท่าระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่นั้น

การขออนุญาตเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีก ให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕
การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

มาตรา ๔๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๕๑ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งจะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นรายปี แต่มิให้เกินประเทศละหนึ่งร้อยคนต่อปี และสำหรับคนไร้สัญชาติมิให้เกินห้าสิบคนต่อปี

เพื่อประโยชน์แห่งการกำหนดจำนวนคนต่างด้าว บรรดาอาณานิคมของประเทศหนึ่งรวมกันหรือแต่ละอาณาจักรซึ่งมีการปกครองของตนเองให้ถือเป็นประเทศหนึ่ง

มาตรา ๔๑ คนต่างด้าวจะเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการและด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ภายในจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐ และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๗ แล้ว

เพื่อให้การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศให้มากที่สุด ให้คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยคำนึงถึง รายได้ สินทรัพย์ ความรู้ ความสามารถในด้านวิชาชีพ และฐานะในครอบครัวของคนต่างด้าวดังกล่าวกับบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย เงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หรือเงื่อนไขอื่นตามความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

การขออนุญาต คนต่างด้าวจะขอก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรหรือขอภายหลังได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวแล้วก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา ๓๔ อาจยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรได้

คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ต่อเมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและได้ยื่นรายการและผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง และไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๔๔ และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๗ แล้ว ในระหว่างขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

มาตรา ๔๒ บุคคลดังต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งรัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐

(๑) คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว และได้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๕๑

(๒) หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าว

(๓) บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดไม่ว่าหญิงนั้นจะสละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวหรือไม่ก็ตาม

(๔) บุตรของบิดามารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในระหว่างเวลาที่มารดาออกไปนอกราชอาณาจักร โดยมีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา ๔๘ เมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรพร้อมกับบิดาหรือมารดา ซึ่งกลับเข้ามาอีกภายในเวลาที่กำหนดตามหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร และบุตรนั้นอายุยังไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๔๓ คนต่างด้าวที่นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนในราชอาณาจักรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรนอกเหนือจากจำนวนคนต่างด้าวที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐ ก็ได้ แต่ในปีหนึ่ง ๆ จะเกินร้อยละห้าของจำนวนดังกล่าวมิได้

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่นำเข้ามาลงทุน คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งต้องแสดงฐานะการเงินตาม

ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีแต่ไม่เกินห้าปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

(๑) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(๒) เป็นผู้ไม่สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพได้ เพราะกายพิการหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความใน (๒) มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวผู้เป็นบิดา มารดา สามี ภริยา หรือบุตรของบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร และมีฐานะที่จะเลี้ยงดูซึ่งกันและกันได้

มาตรา ๔๕ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากประสงค์จะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองในท้องที่ที่ตนอยู่ ในกรณีที่ท้องที่นั้นไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองที่ใกล้เคียง เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่เกินจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐ หรือจำนวนตามมาตรา ๔๓ แล้วแต่กรณี หรือเป็นบุคคลตามมาตรา ๔๒ และไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ แล้ว จะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีก็ได้

คนต่างด้าวซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หากกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะสิ้นสุดลงในระหว่างการพิจารณา คนต่างด้าวผู้นั้นอาจยื่นคำขอ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งเดียวกันนั้น เพื่ออยู่ในราชอาณาจักรต่อไปจนถึงวันได้รับทราบผลการพิจารณา ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจอนุญาตได้ การอนุญาตนี้ คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายจะกำหนดเงื่อนไขประการใดก็ได้

การยื่นคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๖ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร ถ้าในระหว่างรอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๑ หรืออยู่ในระหว่างรอรับทราบผลของการพิจารณาของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง คนต่างด้าวผู้นั้นเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๔๕ วรรคสอง เป็นอันสิ้นสุด เว้นแต่ก่อนเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีก และคนต่างด้าวผู้นั้นได้กลับเข้ามาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามที่ได้รับการผ่อนผัน

มาตรา ๔๗ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรจะต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายไว้เป็นหลักฐาน ภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ในกรณีที่คนต่างด้าวอายุต่ำกว่าสิบสองปีได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในนามของคนต่างด้าวผู้นั้น ในการนี้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ต่างหาก หรือรวมกันกับผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองก็ได้

ถ้าไม่ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจสั่งระงับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเสียได้ ในกรณีเช่นนี้การผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๔๕ วรรคสอง เป็นอันสิ้นสุด

ผู้ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ใช้ได้ตลอดไป แต่ถ้าผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่ได้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ใบสำคัญถิ่นที่อยู่นั้นเป็นอันใช้ไม่ได้ต่อไป เว้นแต่ก่อนที่จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่ได้นำใบสำคัญถิ่นที่อยู่ไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา ๕๐ ในกรณีเช่นนี้ หากคนต่างด้าวผู้นั้นกลับเข้ามาในราชอาณาจักรภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานให้และไม่เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๔๔ ให้ใบสำคัญถิ่นที่อยู่นั้นคงใช้ได้ต่อไป

บทบัญญัติในมาตรา ๑๒ เฉพาะความใน (๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และความใน (๒) (๓) และ (๔) มิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๙ ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ใช้ไม่ได้ตามมาตรา ๔๘ ให้ผู้ถือหรือผู้ครอบครองส่งคืนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของคนต่างด้าวที่ตาย ให้ผู้ครอบครองส่งคืนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๐ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยชอบและประสงค์จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรและจะกลับเข้ามาอีก ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) นำใบสำคัญถิ่นที่อยู่มาให้พนักงานเจ้าหน้าที่สลักหลังทำหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก ตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ในกรณีที่ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่เพราะเป็นคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรก่อนมีบทบัญญัติที่ให้คนต่างด้าวนั้นต้องขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่ ให้มาขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อน แล้วปฏิบัติตาม (๑)

(๓) ในกรณีที่ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ไม่มีที่ว่างที่จะสลักหลังตาม (๑) ผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่จะต้องขอเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๕๒ เสียก่อน

หลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานให้และภายในกำหนดหนึ่งปีนั้น ผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่จะออกไปนอกราชอาณาจักรและกลับเข้ามากี่ครั้งก็ได้

การขอหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก และการออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตาม (๒) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแต่ไม่มีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก หรือมีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก แต่มิได้กลับเข้ามาภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๔๘ หากประสงค์จะกลับเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามเดิม ให้ยื่นคำขอตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อพิจารณาอนุญาต เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า คนต่างด้าวผู้นั้นมีเหตุผลและข้อแก้ตัวอันสมควร ทั้งไม่เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๔๔ จะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีก็ได้แต่ต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ใหม่ ในระหว่างการขออนุญาตให้นำมาตรา ๔๕ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทบัญญัติในมาตรา ๑๒ เฉพาะความใน (๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และความใน (๒) (๓) และ (๙) มิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่ง

ผู้ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ใหม่ตามวรรคหนึ่ง ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๒ เอกสารที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้ใดสูญหายหรือชำรุดและผู้นั้นประสงค์จะได้ใบแทน หรือกรณีขอเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๕๐ (๓) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนเป็นที่พอใจแล้ว ให้ออกใบแทนหรือเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ โดยผู้ขอต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๖
การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๕๓ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้วภายหลังปรากฏว่าเป็นบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๒ (๗) หรือ (๘) หรือเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๒ (๑๐) หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ หรือเป็นผู้ได้รับโทษตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๔ ให้อธิบดีเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าควรเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ก็ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งเพิกถอนการอนุญาตต่อไป

มาตรา ๕๔ คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้

ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๘๐ ใช้บังคับ

มาตรา ๕๕ การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวกลับโดยพาหนะใดหรือช่องทางใดก็ได้ตามแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเห็นสมควร

ค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับดังกล่าวนี้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่นำเข้ามานั้นเป็นผู้เสีย ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ ให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๔ เป็นผู้เสีย โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับจากผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งโดยสิ้นเชิงหรือร่วมกันตามแต่จะเลือก แต่ถ้าคนต่างด้าวนั้นจะขอกลับโดยพาหนะอื่นหรือทางอื่น โดยยอมเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตก็ได้

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่มีการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ (๑) และคนต่างด้าวได้แสดงตั๋วหรือเอกสารที่ใช้เดินทางอย่างใดอย่างหนึ่งของเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะใด หรือแสดงหลักฐานของบุคคลอื่นใด ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อเป็นประกันในการกลับออกไปนอกราชอาณาจักรของคนต่างด้าวดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตั๋ว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว แล้วแต่กรณี มิให้ยกเลิก คืนหรือเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในตั๋ว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว ทั้งนี้ โดยจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ หรือไม่ก็ได้

การสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยการติดคำสั่งไว้กับหรือประทับข้อความคำสั่งลงไว้บนตั๋ว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งการแล้ว ถ้ามีการยกเลิก คืนหรือเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในตั๋ว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวให้แตกต่างไปจากที่พนักงานเจ้าที่ได้สั่งการไว้ โดยมิได้รับความเห็นชอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ การนั้นย่อมไม่สามารถใช้อ้างกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตั๋วเอกสารหรือหลักฐาน แล้วแต่กรณี ให้กระทำการตามข้อผูกพันเดิมในตั๋ว เอกสารหรือหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการส่งคนต่างด้าวนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

หมวด ๗
เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๕๗ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดอ้างว่าเป็นคนมีสัญชาติไทย ถ้าไม่ปรากฏหลักฐานอันเพียงพอที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเชื่อถือได้ว่าเป็นคนมีสัญชาติไทย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นคนต่างด้าวจนกว่าผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสัญชาติไทย

การพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากผู้นั้นไม่พอใจคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่จะร้องขอต่อศาลให้พิจารณาก็ได้

ในกรณีที่มีการร้องขอต่อศาล เมื่อได้รับคำร้องขอแล้ว ให้ศาลแจ้งต่อพนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีสิทธิที่จะโต้แย้งคัดค้านได้

มาตรา ๕๘ คนต่างด้าวผู้ใดไม่มีหลักฐานการเข้ามาในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามมาตรา ๑๒ (๑) หรือไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามพระราชบัญญัตินี้ และทั้งไม่มีใบสำคัญประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าคนต่างด้าวผู้นั้นเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ทำการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีอำนาจออกหมายเรียก หมายจับ หรือหมายค้น หรือจับ ค้น หรือควบคุม และให้มีอำนาจสอบสวนคดีความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๖๐ ในเขตท้องที่ใด รัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรที่จะยกเว้นค่าธรรมเนียมอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกระทำได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกตามมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีสัญชาติไทย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๖๓ ผู้ใดนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ และภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้นได้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถรู้ได้ว่าภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวดังกล่าวอยู่ แม้ว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

มาตรา ๖๔ ผู้ใดรู้ว่าคนต่างด้าวคนใดเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นจากการจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ผู้ใดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้เข้าพักอาศัย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นรู้ว่าคนต่างด้าวดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่รู้โดยได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

มาตรา ๖๕ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๖ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๗ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๗ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ (๑) วรรคหนึ่ง หรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๗ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๖๘ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๖๙ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับเรียงรายตัวคนประจำพาหนะที่มิได้นำไปมอบนั้นคนละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๗๐ พาหนะใดมีคนโดยสารซึ่งเป็นคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) เข้ามาในราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้น ต้องระวางโทษปรับเรียงรายตัวคนต่างด้าวคนละไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๗๑ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ถ้าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวในวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้คนต่างด้าวหลบหนี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๗๒ คนต่างด้าวผู้ใดหลบหนีไปจากพาหนะหรือหลบหนีไปในระหว่างส่งตัวไปยังสถานที่ใด ๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะควบคุมตัวไว้หรือให้ส่งตัวไปตามมาตรา ๒๙ หรือหลบหนีไปในระหว่างที่ถูกกักตัวหรือควบคุมตามอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๓ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๗๕ คนต่างด้าวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๖ คนต่างด้าวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทและปรับอีกไม่เกินวันละสองร้อยบาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๗๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้จัดการโรงแรม ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๗๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๗๙ เจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตั๋ว เอกสารหรือหลักฐานผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินวันละห้าร้อยบาทจนกว่าคนต่างด้าวดังกล่าวจะกลับออกไปนอกราชอาณาจักร แต่มิให้ปรับเกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ผู้ใดทำลายคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งการตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง หรือทำให้คำสั่งดังกล่าวลบเลือน โดยมีเจตนามิให้เจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือ

ผู้ที่ออกตั๋ว เอกสารหรือหลักฐานทราบถึงคำสั่งดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๑ คนต่างด้าวผู้ใดอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๒ คนต่างด้าวผู้ใดหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตาม ขัดขืน หรือไม่ยอมรับทราบคำสั่งของรัฐมนตรี คณะกรรมการ อธิบดี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายซึ่งสั่งการแก่คนต่างด้าวผู้นั้นตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ถ้าคำสั่งตามวรรคหนึ่งเป็นคำสั่งให้กลับออกไปนอกราชอาณาจักร คนต่างด้าวผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๘๓[๗] ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๘๔ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความผิดตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๘๒ วรรคสอง ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ซึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน อธิบดีกรมอัยการหรือผู้แทน และผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมืองหรือผู้แทนเป็นกรรมการ มีอำนาจเปรียบเทียบได้และในการนี้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบแทนได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใด ๆ ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๕ ให้ถือว่าคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ แต่คงได้รับสิทธิและประโยชน์เพียงเท่าที่ปรากฏในหลักฐานการอนุญาตไว้แล้วเท่านั้น

---

[๗] มาตรา ๘๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๘๖ ให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และได้อยู่เกินเก้าสิบวันแล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แจ้งครั้งแรกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ (๕) ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๗ ให้เจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัยอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๘ ให้ถือว่าใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ได้ออกตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและที่ยังสมบูรณ์อยู่เป็นใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๙ ให้ถือว่าหลักฐานการแจ้งออกนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ในใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของคนต่างด้าวก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นหลักฐานการแจ้งออกนอกราชอาณาจักร เพื่อกลับเข้ามาอีกตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๐ ให้ถือว่าคนต่างด้าวซึ่งถูกสั่งให้กักตัวไว้เพื่อรอการส่งกลับอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้ซึ่งถูกสั่งให้กักตัวไว้เพื่อรอการส่งกลับตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๑ ให้ถือว่าคำร้องต่าง ๆ ของคนต่างด้าวที่ค้างพิจารณาอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคำร้องที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๒ ให้บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งหรือมติของคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส. โหตระกิตย์
รองนายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าธรรมเนียม[๕]

(๑)	การตรวจลงตราตามมาตรา ๑๒ (๑)		
	ใช้ได้ครั้งเดียว	๒,๐๐๐	บาท
	ใช้ได้หลายครั้ง	๑๐,๐๐๐	บาท
(๒)	อุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒ คนละ	๒,๐๐๐	บาท
(๓)	คำขออนุญาตเพื่ออยู่ในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราวต่อไปตามมาตรา ๓๕ คนหนึ่ง ครั้งละ	๒,๐๐๐	บาท
(๔)	อุทธรณ์ตามมาตรา ๓๖ คนละ	๒,๐๐๐	บาท
(๕)	คำขออนุญาตเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีกตามมาตรา ๓๙ คนหนึ่งใช้ได้ครั้งเดียว	๒,๐๐๐	บาท
	ใช้ได้หลายครั้งภายในระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่	๕,๐๐๐	บาท
(๖)	คำขออนุญาตเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ตามมาตรา ๔๕ คนละ	๘,๐๐๐	บาท
(๗)	ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๗ หรือ มาตรา ๕๑ ฉบับละ	๒๐๐,๐๐๐	บาท
	ในกรณีที่ผู้ขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่เป็นคู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของคนต่างด้าว ที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือของบุคคล ที่มีสัญชาติไทย ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐	บาท
(๘)	หลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา ๕๐ (๑) คนละ	๒,๐๐๐	บาท
(๙)	ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๕๐ (๒) ฉบับละ	๒๐,๐๐๐	บาท
(๑๐)	เอกสารที่ออกให้ตามมาตรา ๕๒ ฉบับละ	๒,๐๐๐	บาท
(๑๑)	คำขอเพื่อขอพิสูจน์สัญชาติต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๗ คนละ	๘๐๐	บาท

[๕] ค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

ค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

(๑)	การตรวจพาหนะนอกเวลาราชการ ถ้าพาหนะไม่มีคนโดยสาร พาหนะหนึ่ง	ครั้งละไม่เกิน	๒๐๐	บาท
	ถ้ามีคนโดยสาร ให้คิดเพิ่มขึ้นตามรายตัวคนโดยสาร	คนละไม่เกิน	๑๐	บาท
(๒)	การตรวจพาหนะ ณ ที่อื่น นอกจากที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง พาหนะหนึ่ง	วันละไม่เกิน	๒๐๐	บาท
(๓)	การรอคอยเพื่อตรวจพาหนะอันมิใช่ความผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่	วันละไม่เกิน	๒๐๐	บาท
(๔)	การไปนอกสถานที่ทำการเพื่อควบคุมพาหนะ พาหนะหนึ่ง	วันละไม่เกิน	๒๐๐	บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบัน คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรได้ทวีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และมีบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเสียใหม่ ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงของประเทศและเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓[๙]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้มีการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง แต่ยังไม่ได้กำหนดการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการตรวจลงตราในหนังสือเดินทาง ฯลฯ ให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติอันเป็นหลักสากลที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเสียใหม่ให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒[๑๐]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมค่าธรรมเนียมตามบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ท้ายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อกำหนดให้มีการเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการตรวจลงตราและสำหรับคำขอเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีกโดยให้ใช้ได้หลายครั้งได้ด้วย ประกอบกับค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ท้ายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ ไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๘๗/๒๕๕๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมผู้รักษาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗[๑๑]

ข้อ ๔ ให้บรรดา กฎกระทรวง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง ที่ออกตามพระราชบัญญัติตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติม

---

[๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๗/ตอนที่ ๑๓๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๓

[๑๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๐๘ ก/หน้า ๑/๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

[๑๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑/ตอนพิเศษ ๑๓๔ ง/หน้า ๑๘/๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐[๑๒]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในลักษณะดังกล่าวทำนองเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗๘ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๘/๔ และพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ ดังนั้น เพื่อแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๖๐ เรื่อง แก้ไขกฎหมายคนเข้าเมืองเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางสัญชาติไทย[๑๓]

ข้อ ๒ ในกรณีเห็นสมควรนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีอาจเสนอให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้

ข้อ ๓ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๖๑[๑๔]

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานในระดับไร้ฝีมือ จึงจำเป็นต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อ

---

[๑๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๘ ก/หน้า ๑/๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

[๑๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนพิเศษ ๒๒๗ ง/หน้า ๑/๑๖ กันยายน ๒๕๖๐

[๑๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕/ตอนที่ ๑๙ ก/หน้า ๕๗/๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑

ทำงานดังกล่าวอันจะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ แต่โดยที่กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองห้ามมิให้คนต่างด้าวเข้ามาเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกรหรือรับจ้างทำงานด้วยกำลังกายโดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้หรือการฝึกทางวิชาการ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งบทยกเว้นการห้ามคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวประกอบอาชีพหรือรับจ้างทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวและกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ตลอดจนสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นุสรา/ปรับปรุง
๑ เมษายน ๒๕๖๑

ระเบียบกรมการจัดหางาน
ว่าด้วยการคัดเลือก และการยกเลิกหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (Employment Permit System : EPS) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การคัดเลือกหน่วยงานเอกชนให้เข้ามารับมอบหมายในการจัดฝึกอบรมให้แก่แรงงานที่ได้ทำสัญญาจ้างแล้ว เป็นไปด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมการจัดหางานจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยการคัดเลือก และการยกเลิกหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (Employment Permit System : EPS) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑"

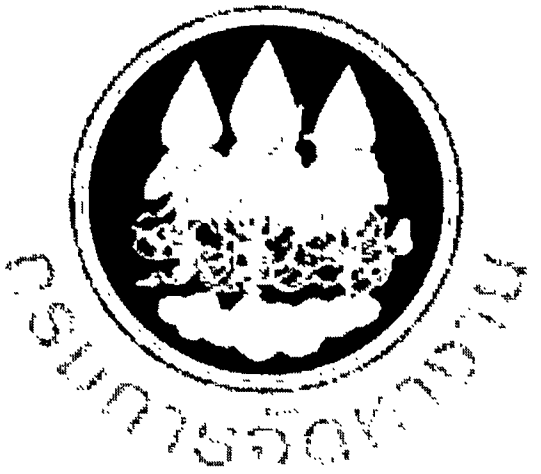
ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความใน ๑.๙ ของข้อ ๑ ของหลักเกณฑ์ท้ายระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยการคัดเลือก และการยกเลิกหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (Employment Permit System : EPS) พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"๑.๙ สำเนาผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด (ถ้ามี)"

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายอนุรักษ์ ทศรัตน์)
อธิบดีกรมการจัดหางาน

แนวปฏิบัติสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ การทำงานของคนต่างด้าว และนายจ้าง/สถานประกอบการ ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กองทะเบียนจัดหางานกลางและคุ้มครองคนหางาน

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

คำนำ

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีผลเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวและนายจ้าง/สถานประกอบการ ซึ่งการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนในการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศนั้น รัฐจะต้องเข้าไปควบคุม กำกับ ดูแลเพื่อให้ภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชกำหนดนี้ ตลอดจนกฎกระทรวงและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันปัญหาการหลอกลวงแรงงานต่างด้าวอันเกิดจากการกระทำของบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ นายจ้าง/สถานประกอบการ หรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่มีการเอารัดเอาเปรียบแรงงานต่างด้าว และเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงจำเป็นต้องจัดทำแนวปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว และนายจ้าง/สถานประกอบการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

กองทะเบียนจัดหางานกลางและคุ้มครองคนหางานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวปฏิบัติสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ การทำงานของคนต่างด้าวและนายจ้าง/สถานประกอบการตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อไป

กองทะเบียนจัดหางานกลางและคุ้มครองคนหางาน

สิงหาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
๑. หลักการเบื้องต้น	๑
๒. นิยามศัพท์	๑
๓. พนักงานเจ้าหน้าที่	๒
๔. การให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่	๔
๕. ประเภทการตรวจ	๕
๕.๑ การตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ	๕
๕.๒ การตรวจสอบคนต่างด้าวและนายจ้าง/สถานประกอบการ	๖
๖. ขั้นตอนการตรวจสอบ	๗
๖.๑ ขั้นตอนการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ	๗
๖.๒ ขั้นตอนการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว และนายจ้าง/สถานประกอบการ	๘
๗. การลงโทษผู้กระทำผู้กระทำผิด	๑๑
๗.๑ การลงโทษผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างในประเทศ ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑	๑๑
๗.๒ การลงโทษคนต่างด้าวและนายจ้าง/สถานประกอบการที่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดการการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๒
ภาคผนวก	
๑. คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๒๓๗/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐	๑๕
๒. บันทึกการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ	๑๗
๓. อัตราโทษตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๒๔
๔. แนวทางการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว	๓๐
๕. ระเบียบคณะกรรมการร่วมตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับคนต่างด้าวที่ทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้ พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๕

แนวปฏิบัติสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวและนายจ้าง/สถานประกอบการ ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

---

๑. หลักการเบื้องต้น

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป และเพื่อให้การใช้บังคับให้เป็นไปตามหลักนิติรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจสอบผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว และนายจ้าง/สถานประกอบการ โดยพระราชกำหนดนี้ได้ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อประโยชน์ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิด และให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจในการเข้าไปในสถานประกอบธุรกิจนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ คนต่างด้าว นายจ้าง/สถานประกอบการที่เชื่อได้ว่ามีการทำงานของคนต่างด้าวที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อตรวจสอบและค้นในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ หรือมีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือค้นเพื่อหาและช่วยเหลือคนต่างด้าวซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ และให้มีอำนาจในการสอบถามข้อเท็จจริงหรือมีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดจากบุคคลที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง และในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบคนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือทำงานที่แตกต่างจากที่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถสั่งให้ไปรายงานตัวยังสถานีตำรวจพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ถ้าหากคนต่างด้าวผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามหรือมีพฤติการณ์จะหลบหนี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการจับคนต่างด้าวนั้นโดยไม่ต้องมีหมายจับและนำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยทันที

ทั้งนี้ การใช้อำนาจในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ จะต้องกระทำด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิหรือทรัพย์สินของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเป็นเหตุทำให้เกิดการฟ้องร้องภายหลังได้ เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางานผู้ซึ่งปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบตามพระราชกำหนดนี้ยังขาดประสบการณ์และความรู้ในการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติงานภาคสนาม ทำให้ประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ/นายจ้าง/สถานประกอบการและการทำงานของคนต่างด้าวให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ จึงต้องกำหนดแนวปฏิบัติการตรวจเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นำไปใช้เป็นแนวในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

๒. นิยามศัพท์

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้บัญญัตินิยามศัพท์ ดังนี้

มาตรา ๕ ในพระราชกำหนดนี้

“การนำคนต่างด้าวมาทำงาน” หมายความว่า การดำเนินการใด ๆ เพื่อนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อทำงาน

"ทำงาน" หมายความว่า การประกอบอาชีพใด ๆ ไม่ว่าจะมีนายจ้างหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงการประกอบธุรกิจของผู้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

"นายจ้าง" หมายความว่า นายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และให้หมายความรวมถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ประสงค์จะนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศกับตนด้วย

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ผู้ซึ่งทำงานให้นายจ้างโดยรับค่าจ้าง

"ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน" หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

"ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน" หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศซึ่งได้รับใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน

"ใบอนุญาตทำงาน" หมายความว่า ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว

"ผู้รับอนุญาตให้ทำงาน" หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงาน

"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน

"ค่าบริการ" หมายความว่า เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ให้เป็นการตอบแทนการนำคนต่างด้าวมาทำงาน

"ค่าใช้จ่าย" หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในการนำคนต่างด้าวมาทำงาน

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้

"นายทะเบียน" หมายความว่า อธิบดีและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอแนะของอธิบดี เพื่อออกใบอนุญาตทำงานและปฏิบัติการอื่นตามพระราชกำหนดนี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมการจัดหางาน

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกำหนดนี้

๓. พนักงานเจ้าหน้าที่

๓.๑ พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้บัญญัติและอนุโลมในการบังคับใช้บรรดากฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๑๔๕ บรรดากฎ หรือคำสั่งใด ๆ ที่ได้ออกหรือสั่งโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกำหนดนี้ จนกว่าจะมีกฎหรือคำสั่งใด ๆ ที่ออกตามพระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

๓.๒ คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๒๓๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

๑) ปลัดกระทรวงแรงงาน รองปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงาน ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน ที่ปรึกษากฎหมาย ผู้ช่วยปลัดกระทรวงแรงงาน หรือข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งนิติกรระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกท้องที่จังหวัดทั่วราชอาณาจักร

๒) อธิบดีกรมการจัดหางาน รองอธิบดีกรมการจัดหางาน ผู้ตรวจราชการกรมการจัดหางาน เลขานุการกรม ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร หรือข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางของกรมการจัดหางาน แต่ไม่รวมถึงราชการบริหารส่วนกลางซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกท้องที่จังหวัดทั่วราชอาณาจักร

๓) ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการหรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือพนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางของกรมการจัดหางาน แต่ไม่รวมถึงราชการบริหารส่วนกลางซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่กรุงเทพมหานคร

๔) ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไปหรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือพนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางของกรมการจัดหางาน ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่จังหวัดซึ่งราชการบริหารส่วนกลางนั้นตั้งอยู่

๕) ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่จังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอที่รับผิดชอบ

๖) แรงงานจังหวัด หรือข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงาน ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

๗) จัดหางานจังหวัด ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไป หรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือพนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงาน ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

๘) ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงานตรวจแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๙) ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานประกันสังคม ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๐) ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๑) ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมประมง ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๒) ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมเจ้าท่า ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๓) ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๔) ข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตรสังกัดกองทัพบก และกองทัพเรือ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๕) ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๔. การให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๙๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑) มีหนังสือเรียกหรือสั่งให้บุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาได้

๒) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

๓) เข้าไปในสถานประกอบการซึ่งรับคนต่างด้าวเข้าทำงานในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

๔) ค้นในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศหรือมีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือค้นเพื่อหาและช่วยเหลือคนต่างด้าวซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้

๕) ยึดหรืออายัด เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้

การค้นตาม ๔) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่า หากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ คนต่างด้าวนั้นอาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย หรือซ่อนเร้น หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอาจถูกโยกย้าย ซ่อนเร้น ทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม หรือถูกทำลายไปเสียก่อน ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม ๒) ๓) ๔) และ ๕) ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๙๙ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๐๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

เพื่อประโยชน์ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบคนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตทำงาน หรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้คนต่างด้าวไปรายงานตัวยังสถานีตำรวจพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่คนต่างด้าวผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือจะหลบหนี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับคนต่างด้าวนั้นโดยไม่ต้องมีหมายจับ และให้นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยทันที

๕. ประเภทการตรวจ

๕.๑ การตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องทำการตรวจสอบผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชกำหนดดังกล่าว หากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามหรือไม่ทำการตรวจสอบต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งการตรวจสอบผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมและตรวจสอบให้ผู้รับอนุญาตฯ ได้ปฏิบัติตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมถึงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้รับอนุญาต ลูกจ้าง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด อันเป็นการป้องกันและปราบปรามปัญหาการหลอกลวงแรงงานต่างด้าวและนายจ้าง ซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำของผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ อันจะนำไปสู่การเกิดปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน โดยมีวิธีดำเนินการ

การตรวจสอบ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๕.๑.๑ การตรวจปกติหรือการตรวจทั่วไป เป็นการตรวจสอบผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้นตามปีงบประมาณ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบควบคุม กำกับ ดูแล และให้คำแนะนำแก่ผู้รับอนุญาตฯ เพื่อให้มีการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ รวมถึงวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่งคนต่างด้าวให้แก่นายจ้างให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด และการตรวจสอบตามโครงการที่เสนอต่อกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว รวมถึงการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๕.๑.๒ การตรวจพิเศษ กรณีที่ได้รับเรื่องร้องเรียน

๑) กรณีที่มีผู้ร้องเรียน/ หรือมีผู้แจ้งเบาะแส เกี่ยวกับผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศที่ได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑

๒) กรณีที่มีบุคคล หรือนิติบุคคล ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๑ ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๕.๒ การตรวจสอบคนต่างด้าวและนายจ้าง/สถานประกอบการ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๕.๒.๑ การตรวจลักษณะงาน

การตรวจลักษณะงานเป็นการตรวจสอบเมื่อคนต่างด้าวยื่นขอรับใบอนุญาตทำงาน หรือขอต่อใบอนุญาตทำงาน หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบขออนุญาตทำงาน โดยการออกไปตรวจสอบสถานประกอบการซึ่งระบุว่าเป็นนายจ้างของคนต่างด้าว เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานของคนต่างด้าว และรายละเอียดเกี่ยวกับการจ้างงานคนต่างด้าว ประกอบการพิจารณาการยื่นคำขอของคนต่างด้าว วิธีการตรวจสอบดังกล่าวจะต้องทำการสอบถามจากนายจ้าง หรือผู้จัดการหรือพนักงานของสถานประกอบการนั้น ๆ โดยทำการบันทึกปากคำและลงลายมือชื่อของผู้ให้ปากคำและล่าม พร้อมทั้งทำการรวบรวมเอกสาร พยาน และหลักฐานที่เกี่ยวข้องไว้เป็นหลักฐาน ดังนี้

- สถานประกอบการประกอบธุรกิจอะไรบ้าง
- รายละเอียดและลักษณะงานที่ให้คนต่างด้าวทำงาน
- งานที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญเป็นกรณีพิเศษ
- ความจำเป็นของสถานประกอบการที่ต้องการจ้างคนต่างด้าว

๕.๒.๒ การตรวจพิเศษ

การตรวจพิเศษเป็นการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว และนายจ้าง/สถานประกอบการตามที่ได้มีผู้ที่แจ้งหรือร้องเรียนมายังหน่วยงานเพื่อให้ทำการตรวจสอบ โดยสามารถแบ่งประเภทการตรวจออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑) การตรวจตามคำร้องเรียน เป็นการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวตามคำร้องเรียนซึ่งมีผู้แจ้งเบาะแสการลักลอบทำงานของคนต่างด้าว หรือลักลอบจ้างงานคนต่างด้าวหรือมีการกระทำผิดหรือมีการฝ่าฝืนพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีประชาชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้มีการร้องเรียนหรือแจ้งทางจดหมาย โทรศัพท์ โทรสาร หรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E - mail) และเรื่องร้องเรียนที่หน่วยงานราชการอื่นประสานขอให้ดำเนินการตรวจสอบ

๒) การตรวจสถานประกอบการที่เปิดดำเนินการในเวลากลางคืนเป็นการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวในสถานประกอบการที่เปิดดำเนินการในเวลากลางคืน และเชื่อได้ว่ามีการทำงานของคนต่างด้าว เช่น ภัตตาคาร บาร์ ไนต์คลับ เป็นต้น

วิธีการตรวจสอบดังกล่าวตามข้อ ๕.๒.๑ และ ๕.๒.๒ จะต้องทำการสอบถามจากนายจ้าง หรือผู้จัดการ หรือพนักงานของสถานประกอบการ และจากคนต่างด้าวที่พบในสถานประกอบการนั้น ๆ โดยทำการบันทึกปากคำและลงลายมือชื่อของผู้ให้ปากคำและล่าม (กรณีคนต่างด้าว) พร้อมทั้งรวบรวมเอกสาร พยาน และหลักฐานที่เกี่ยวข้องไว้เป็นหลักฐาน ดังนี้

ประเด็นการตรวจสอบนายจ้าง/สถานประกอบการ

- รับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยมีใบอนุญาตทำงาน หรือไม่
- ให้คนต่างด้าวเข้าทำงานตรงตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตทำงาน หรือไม่

ประเด็นการตรวจสอบคนต่างด้าว

- ได้ยื่นคำขอรับอนุญาตทำงาน ตั้งแต่เมื่อใด
- ทำงานตำแหน่งอะไร มีลักษณะงานที่ระบุไว้อย่างไร มีใครเป็นนายจ้าง
- ทำงานกับนายจ้างตรงตามที่ระบุหรือไม่ และได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือไม่ อย่างไร

๓) การตรวจติดตามผลคำขอที่ไม่ได้รับอนุญาต เป็นการตรวจสอบติดตามผลในกรณีที่คนต่างด้าวยื่นขออนุญาตทำงาน หรือขอเปลี่ยนแปลงลักษณะ หรือเงื่อนไข และไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน โดยตรวจสอบว่าคนต่างด้าวผู้ขอยังทำงานอยู่หรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบว่าสถานประกอบการหรือนายจ้างรับคนต่างด้าวผู้ขอเข้าทำงานหรือไม่ หากมีการฝ่าฝืนให้พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

๖. ขั้นตอนการตรวจสอบ

๖.๑ ขั้นตอนการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

การปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างในประเทศ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องหมั่นศึกษาข้อกฎหมาย กฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ทันยุคสมัยและเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรมีการแบ่งหน้าที่กันระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติให้ชัดเจน โดยจะต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างน้อยสองคนขึ้นไปเพื่อจะได้เป็นพยานซึ่งกันและกันเพื่อความปลอดภัยและป้องกันการถูกใส่ร้ายหรือฟ้องร้องในภายหลังซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

๖.๑.๑ การเข้าตรวจสอบผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างในประเทศ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกครั้งในโอกาสแรกที่เข้าไปในสำนักงาน

๖.๑.๒ เรียกให้ผู้รับอนุญาตฯ ผู้จัดการ ลูกจ้าง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้ถ้อยคำ ข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสารหลักฐานอื่นใด ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เข้าตรวจสอบเพื่อประกอบการพิจารณา โดยการบันทึกปากคำ พร้อมทั้งรวบรวมพยานหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖.๑.๓ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมาย ให้ทำการยึด อายัด เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ โดยให้จัดทำบัญชีแสดงรายการเอกสารต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐาน โดยให้ผู้รับอนุญาตฯ ลูกจ้าง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

๖.๑.๔ การตรวจสอบเอกสารและวิธีที่ผู้รับอนุญาตฯ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

๑) การแสดงใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

๒) สถานที่ตั้งของสำนักงานต้องตรงตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

๓) การแจ้งจำนวนและรายชื่อลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามแบบที่อธิบดีกำหนด หรือไม่ อย่างไร

๔) การตรวจสอบบัตรประจำตัวของผู้จัดการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลและลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวว่าเป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด หรือไม่ อย่างไร

๕) การทำสัญญานำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศกับนายจ้าง

๖) การเรียกหรือรับค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากนายจ้างในการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้าง

๗) หลักฐานเกี่ยวกับการแจ้งให้นายทะเบียนทราบกรณีผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานได้นำคนต่างด้าวส่งมอบให้นายจ้างแล้ว ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ อย่างไร

๘) การตรวจสอบเอกสารหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ

๖.๒ ขั้นตอนการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว และนายจ้าง/สถานประกอบการ

๖.๒.๑ การหาข้อมูล/สืบเบาะแส/การหาข่าว

ข้อมูลเบาะแสการทำงานของคนต่างด้าวหรือนายจ้าง/สถานประกอบการที่มีการกระทำผิดกฎหมาย อาจได้มาจากการที่มีผู้ร้องเรียน พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบเอง และจากชาวบ้านหรือประชาชนทั่วไปได้แจ้งให้ทราบ เป็นต้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งแล้ว ต้องทำการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ว่าเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนหรือได้รับแจ้งนั้นมีความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด มีการสำรวจสถานที่ที่ถูกร้องเรียน ซึ่งการหาข้อมูล/สืบเบาะแส/หาข่าว จะต้องกระทำโดยที่เป้าหมายไม่รู้ตัว หรือเกิดความสงสัย โดยมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

๑) การสำรวจสถานที่/พื้นที่ของเป้าหมาย

ต้องทำการสำรวจสถานที่ของเป้าหมายที่จะดำเนินการ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่ตั้ง ชื่ออาคาร เลขที่ ลักษณะเด่นของเป้าหมาย สถานที่ใกล้เคียง เส้นทางเข้า - ออก ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายใน เช่น มีประตูเข้าออกทางใดบ้าง มีกี่ช่องทาง มีอาคารกี่หลัง กี่ชั้น แรงงานต่างด้าวทำงานในบริเวณใด มีช่องทางหลบหนีหรือไม่ สถานประกอบการมีรั้วรอบหรือไม่ มีช่องทางหลบหนีหรือไม่ ถ้ามีสามารถหลบหนีได้ในช่องทางใดบ้าง และสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น มีคูคลอง แม่น้ำ มีป่าหรือทุ่งนา หรืออื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร โดยให้ทำการเก็บรายละเอียดให้ครบถ้วน เพื่อนำมาประกอบการจัดทำแผนผังสถานที่ในการเข้าตรวจสอบและก่อนที่จะเข้าทำการปฏิบัติการตรวจสอบฯ ควรทำการตรวจสอบพื้นที่เป้าหมายอีกครั้งว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

๒) การตรวจสอบประวัติ

ทำการตรวจสอบนายจ้าง/สถานประกอบการ เป็นผู้ใดจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ หรือในระบบฐานข้อมูลอื่น ๆ เช่น หนังสือรับรองนิติบุคคล รายชื่อกรรมการหรือผู้ถือหุ้นส่วน และตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนจากฐานข้อมูลในระบบว่ามีแรงงานต่างด้าวได้รับอนุญาตทำงานมีจำนวนเท่าใด สัญชาติใด

๓) การลงพื้นที่หาข่าว

การลงพื้นที่เพื่อหาข่าวเกี่ยวกับคนต่างด้าว นายจ้าง/สถานประกอบการที่มีการกระทำผิดกฎหมายนั้นจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และต้องกระทำโดยที่เป้าหมายไม่รู้ตัว หรือไม่ทำให้เกิดความสงสัยใด ๆ ทั้งสิ้น โดยมีวิธีการในการดำเนินการ ดังนี้

(๑) การอำพราง เช่น การแฝงตัวเป็นคนงานทั่วไปเพื่อไปสมัครงาน หรือเป็นพนักงานขายสินค้าต่าง ๆ เพื่อไปทำการหาข่าวภายในสถานประกอบการ

(๒) หาสายข่าวภายใน โดยการดึงคนในกลุ่มเป้าหมายเข้ามาเป็นพวก เช่น ในสถานประกอบการที่มีแรงงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะทำให้ไม่ทราบว่าพนักงานรายใดที่เป็นสายลับให้แก่ทางการซึ่งการหาข่าวด้วยวิธีนี้จะต้องมีการใช้เงินหรือผลประโยชน์แลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้ข่าวที่ต้องการ

(๓) กำหนดตัวเป้าหมายโดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมาย เช่น นายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบการและคนต่างด้าว พร้อมทั้งทำการสะกดรอยติดตามเป้าหมายว่ามีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่อย่างไร มีการติดต่อกับใครบ้าง ซึ่งจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติการณ์และความเคลื่อนไหว สถานที่อยู่ หรือที่หลบซ่อนของเป้าหมาย เพื่อที่จะต้องการให้ทราบเป้าหมายไปติดต่อกับใครทำให้ได้เป้าหมายเพิ่มขึ้น และต้องกระทำโดยมิให้เป้าหมายรู้ตัว

(๔) การรวบรวมและประมวลข่าว

เมื่อได้ข้อมูลสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว ให้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ และวางแผนการใช้กำลังคนในการเข้าตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว โดยมีการแบ่งหน้าที่และมอบหมายงานให้ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานในการตรวจสอบเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานประกอบการและควรมีการตั้งรหัสลับในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการติดต่อและประสานงานของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าว และมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเพื่อไม่ให้บุคคลภายนอกรู้เป้าหมาย

๖.๒.๒ การวางแผนเข้าตรวจสอบ

นำข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนหาข่าวว่านายจ้าง/สถานประกอบการ เป็นผู้ใดประกอบกิจการประเภทใด ขนาดและสถานที่ตั้ง ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายนอกภายในของสถานประกอบการเป็นอย่างไร และจำนวนพนักงาน/ลูกจ้างทำงานในสถานประกอบการมีจำนวนเท่าใด เป็นคนไทยจำนวนเท่าใด คนต่างด้าวจำนวนเท่าใด และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขออนุมัติแผนการตรวจ เมื่อได้รับอนุมัติแผนในการตรวจสอบแล้ว ผู้ปฏิบัติงานจะต้องประชุมวางแผน เพื่อมอบหมายและแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน มีหัวหน้าชุดเป็นผู้รับผิดชอบและตัดสินใจ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานประกอบการ มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑) กรณีนายจ้าง/สถานประกอบการหรือบริษัทมีขนาดเล็ก มีการจ้างคนต่างด้าวไม่เกิน ๒๐ คน เข้าปฏิบัติการตรวจสอบเฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการจัดหางาน

๒) กรณีนายจ้าง/สถานประกอบการขนาดกลาง มีการจ้างคนต่างด้าว ๒๑ คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๕๐ คน เข้าปฏิบัติการตรวจสอบเฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงแรงงาน

๓) กรณีนายจ้าง/สถานประกอบการขนาดใหญ่ มีการจ้างคนต่างด้าวเกิน ๕๐ คนขึ้นไป เข้าปฏิบัติการตรวจสอบโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงแรงงานและประสานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเข้าร่วมตรวจสอบ

๔) กรณีสถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายอื่นที่นำคนคนต่างด้าวเข้ามาทำงานภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายอื่น ให้ใช้เฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการจัดหางานเข้าไปตรวจสอบใบอนุญาตทำงาน โดยเน้นให้คำแนะนำกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมาย

๕) กรณีนายจ้าง/สถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวอันเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางานตรวจร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ของกรมการจัดหางานเท่านั้น

๖.๒.๓ การเตรียมความพร้อมในการเข้าตรวจสอบ

การปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวและนายจ้าง/สถานประกอบการต่าง ๆ และการทำงานของคนต่างด้าวแต่ละประเภทจะมีรายละเอียดและวิธีการตรวจสอบที่แตกต่างกันจึงเป็นการยากที่จะกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบ ซึ่งการปฏิบัติงานในแต่ละครั้งต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการตรวจสอบ ดังนี้

๑) การเตรียมข้อมูลและวางแผนขั้นตอนในการปฏิบัติงานก่อนการออกทำการตรวจสอบ ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของนายจ้าง/สถานประกอบการ และมีแรงงานต่างด้าวได้รับอนุญาตทำงานจำนวนเท่าใด สัญชาติใดบ้าง และประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) จัดเตรียมอุปกรณ์ ยานพาหนะ และเครื่องมือสื่อสารที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น แบบบันทึกปากคำ บันทึกการตรวจค้น บันทึกการจับ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล้องถ่ายภาพหรือวิดีโอ เป็นต้น

๓) การจัดเตรียมผู้ปฏิบัติงาน ทำการวางแผนการปฏิบัติเพื่อผู้ปฏิบัติงานได้เห็นภาพของการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดตัวบุคคลในการปฏิบัติ การมอบหมายหน้าที่แต่ละบุคคลต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน การวางกำลังพนักงานเจ้าหน้าที่บริเวณรอบ ๆ สถานที่เป้าหมาย เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือซ่อนเร้นจากการตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องตรงต่อเวลาเพื่อมิให้แผนการคลาดเคลื่อนและอาจเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติราชการได้

๔) พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าพบนายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบการ หรือผู้ดูแลสถานที่ แสดงบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่และแจ้งวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบด้วยความสุภาพ และขอให้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบริเวณสถานที่ทำงานตามความเหมาะสม

๕) ตรวจสอบและคัดแยกคนไทยออกจากกลุ่มคนต่างด้าว คัดแยกคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานออกจากกลุ่มที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน

๖) ตรวจสอบคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน หากทำงานถูกต้องตามกฎหมายจะปล่อยให้ไปทำงานต่อไป และในกรณีที่ตรวจพบว่าทำงานผิดเงื่อนไขให้ทำการควบคุมตัวไว้เพื่อดำเนินคดี

๗) ตรวจสอบคนต่างด้าวกรณีพบว่าไม่มีใบอนุญาตทำงานให้ดำเนินการบันทึกปากคำคนต่างด้าว บันทึกปากคำนายจ้าง ตลอดจนเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียด พยานและหลักฐานให้สมบูรณ์ครบถ้วนและควบคุมตัวเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย

๘) ตรวจสอบนายจ้าง/สถานประกอบการ ได้แก่ บัตรประจำตัวนายจ้าง หนังสือรับรองนิติบุคคล เอกสารการจ้างคนต่างด้าว เช่น สัญญาจ้าง ใบลงเวลาทำงาน เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับคนต่างด้าวเข้าทำงานเพื่อประกอบการตรวจ และใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี จัดทำบันทึกการตรวจสอบนายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบการ หรือผู้นำตรวจสอบไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่มีการกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ให้จัดทำบันทึกคำให้การผู้ต้องหาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี

๖.๒.๔ การเข้าไปในสถานประกอบการ

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปในสถานประกอบการใด ให้แจ้งความจำนงต่อนายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในสถานประกอบการแห่งนั้นให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเข้ามาทำการตรวจในสถานที่แห่งนี้ และแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมกับขอทำการตรวจสอบและขอเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการตรวจสถานประกอบการดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้ที่ถูกตรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าในการเข้าไปทำการตรวจในสถานประกอบการนั้นก็ได้

นายจ้างหรือผู้จัดการอาจเป็นผู้ให้การหรือชี้แจงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นทำการชี้แจงแทนได้

๖.๒.๕ กรณีการถูกขัดขวางไม่ให้ปฏิบัติงาน

ในการเข้าตรวจสอบสถานประกอบการ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจไม่ได้รับความร่วมมือหรืออาจถูกขัดขวางจากนายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ให้เข้าไปทำการตรวจสอบและไม่ยินยอมส่งมอบเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แก่พนักงานเจ้าหน้าเพื่อใช้ในการตรวจสอบ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งและทำความเข้าใจกับนายจ้างหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงการกระทำที่เป็นการขัดขวาง

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดการบริหารการจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และการที่ไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบ ซึ่งมีความผิดตามมาตรา ๑๒๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งถ้าหากนายจ้างหรือผู้ที่เกี่ยวข้องยังได้มีการฝ่าฝืนอีกให้พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

๗. การลงโทษผู้กระทำผิด

๗.๑ การลงโทษผู้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างในประเทศตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๗.๑.๑ การลงโทษทางทะเบียน

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดมาตรการทางปกครอง โดยมีมาตรการ ดังนี้

๑) การพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน จะกระทำได้กรณีผู้รับอนุญาตฯ ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๗ หรือไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชกำหนดนี้ หรือกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชกำหนดนี้ ให้อธิบดีสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน และสั่งให้ผู้รับอนุญาตฯ ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๘๖ หรือในกรณีที่ผู้รับอนุญาตฯ กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้และอยู่ระหว่างการดำเนินคดี ตามมาตรา ๘๗

๒) การเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน อธิบดีจะสั่งเพิกถอนได้ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องตามคำสั่งของอธิบดีตามมาตรา ๘๖

(๒) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปี หรือเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานมาแล้วสองครั้ง และมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานอีก

(๓) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศต้นทาง มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นผู้สนับสนุนการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องดังกล่าวในการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ และอธิบดีได้มีหนังสือแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศต้นทาง หรือห้ามมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวข้างต้นแล้ว แต่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือนของอธิบดีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น

(๔) ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ วรรคสอง

(๕) อธิบดีเห็นว่าการที่ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชกำหนดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชกำหนดนี้เป็นกรณีที่ร้ายแรง

(๖) อธิบดีเห็นว่าผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชกำหนดนี้

๓) คำสั่งพักใช้และคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ผู้รับอนุญาตฯ ทราบ ในกรณีที่ไม่พบตัวผู้รับอนุญาตฯ ให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สำนักงาน และให้ถือว่าผู้รับอนุญาตฯ ได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

๗.๑.๒ การดำเนินคดีอาญา

๑) การดำเนินคดีอาญาโดยการเปรียบเทียบปรับ มาตรา ๑๓๓ แห่ง พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชกำหนดดังกล่าวกรณีที่มีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

(๑) อธิบดีสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดนั้น

ในกรณีที่มีการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ที่มีโทษอยู่ในเกณฑ์ที่จะทำการเปรียบเทียบปรับได้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามสิบวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒) การดำเนินคดีอาญาโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ในบรรดาความผิดตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่มีโทษจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือกรณีที่มีโทษปรับสถานเดียว แต่ผู้กระทำความผิดไม่ได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในเวลาที่กำหนดเกินกว่าสามสิบวัน

๗.๒ การลงโทษคนต่างด้าวและนายจ้าง/สถานประกอบการที่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดการการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๗.๒.๑ การดำเนินคดีคนต่างด้าว

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวแล้วปรากฏว่าคนต่างด้าวได้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้

๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้คนต่างด้าวผู้นั้นทราบว่า เป็นคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตทำงาน หรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘ มีโทษตามมาตรา ๑๐๑ ปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ – ๕๐,๐๐๐ บาท แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๒) รวบรวมพยานหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว เช่น ภาพถ่ายขณะทำงาน ภาพถ่ายสถานที่ทำงาน รายละเอียดท้องที่เกิดเหตุ ชื่อนายจ้าง/สถานประกอบการ (ถ้ามี) เอกสารการอนุญาตทำงาน หนังสือเดินทาง เป็นต้น

๓) พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้คนต่างด้าวไปรายงานตัวยังสถานีตำรวจอันเป็นท้องที่เกิดเหตุที่รับผิดชอบพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่หากคนต่างด้าวผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือมีพฤติการณ์หลบหนี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับคนต่างด้าวนั้นโดยไม่ต้องมีหมายจับและให้นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุโดยทันที

๔) เมื่อคนต่างด้าวผู้นั้นและพนักงานเจ้าหน้าที่มาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจอันเป็นท้องที่เกิดเหตุที่รับผิดชอบแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดทำบันทึกการจับกุมและสอบปากคำคนต่างด้าว (ชื่อ อายุ สัญชาติ รายละเอียดการทำงาน ชื่อนายจ้าง (ถ้ามี) และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง) พร้อมดูรายละเอียดจากเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบ เช่น ใบอนุญาตทำงาน หนังสือเดินทาง เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกการจับกุม จำนวน ๑ ชุด และสำเนาบันทึกการจับกุมให้แก่คนต่างด้าวถือไว้ ๑ ชุด และพนักงานเจ้าหน้าที่เก็บไว้ ๑ ชุด พร้อมทั้งส่งตัวคนต่างด้าวผู้ถูกจับและบันทึกการจับกุมฉบับจริงให้กับพนักงานสอบสวน ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

๕) รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น บันทึกผลการดำเนินการ และติดตามผลการดำเนินคดี

๗.๒.๒ การดำเนินคดีนายจ้าง/สถานประกอบการ

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวแล้วปรากฏว่าคนต่างด้าวได้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง และมีนายจ้างอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้นายจ้างทราบว่า การรับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงาน หรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้ มีความผิดตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ มีโทษตามมาตรา ๑๐๒ ปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ – ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๒) รวบรวมพยานหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนายจ้าง เช่น ภาพถ่ายขณะคนต่างด้าวทำงาน ภาพถ่ายสถานที่ทำงาน รายละเอียดท้องที่เกิดเหตุ ชื่อนายจ้าง/สถานประกอบการ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคล สำเนาการประกอบธุรกิจ เป็นต้น

๓) พนักงานเจ้าหน้าที่เชิญนายจ้างไปยังสถานีตำรวจอันเป็นท้องที่เกิดเหตุที่รับผิดชอบพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่

๔) เมื่อนายจ้างและพนักงานเจ้าหน้าที่มาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจอันเป็นท้องที่เกิดเหตุที่รับผิดชอบแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดทำบันทึกการจับกุมนายจ้างพร้อมคนต่างด้าวผู้นั้น และสอบปากคำนายจ้าง เกี่ยวกับรายละเอียดการจ้างคนต่างด้าว ค่าจ้าง และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง) พร้อมรายละเอียดจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบ (ถ้ามี) โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกการจับกุม จำนวน ๑ ชุด และสำเนาบันทึกการจับกุมให้แก่นายจ้างพร้อมคนต่างด้าวผู้นั้นถือไว้ ๑ ชุด และพนักงานเจ้าหน้าที่เก็บไว้ ๑ ชุด พร้อมทั้งส่งตัวนายจ้างผู้ถูกจับและบันทึกการจับกุมฉบับจริงให้กับพนักงานสอบสวน ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

๕) กรณีนายจ้างไม่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบปากคำคนต่างด้าวเกี่ยวกับรายละเอียดของนายจ้าง เช่น ชื่อ – สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ เป็นต้น และพนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกรายละเอียดของนายจ้างตามที่คนต่างด้าวให้ข้อมูลลงในบันทึกการจับกุมคนต่างด้าว โดยร้องทุกข์กล่าวโทษนายจ้าง ในข้อหารับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงาน หรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้ ตามมาตรา ๙ มีโทษปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ – ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน ตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๖) รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น บันทึกผลการดำเนินการ และติดตามผลการดำเนินคดี

ภาคผนวก

คำสั่งกระทรวงแรงงาน

ที่ ๒๓๗/๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนด
การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว
พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. ปลัดกระทรวงแรงงาน รองปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงาน ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน ที่ปรึกษากฎหมาย ผู้ช่วยปลัดกระทรวงแรงงาน หรือข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งนิติกรระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกท้องที่จังหวัดทั่วราชอาณาจักร

๒. อธิบดีกรมการจัดหางาน รองอธิบดีกรมการจัดหางาน ผู้ตรวจราชการกรมการจัดหางาน เลขานุการกรม ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร หรือข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางของกรมการจัดหางาน แต่ไม่รวมถึงราชการบริหารส่วนกลางซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกท้องที่จังหวัดทั่วราชอาณาจักร

๓. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการหรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือพนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางของกรมการจัดหางาน แต่ไม่รวมถึงราชการบริหารส่วนกลางซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่กรุงเทพมหานคร

๔. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไปหรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือพนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางของกรมการจัดหางานซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่จังหวัดซึ่งราชการบริหารส่วนกลางนั้นตั้งอยู่

๕. ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่จังหวัด อำเภอ หรือกิ่งอำเภอที่รับผิดชอบ

๖. แรงงานจังหวัด หรือข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงาน ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

๗. จัดหางานจังหวัด ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการขึ้นไป หรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานขึ้นไปที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือพนักงานราชการตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงาน ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

๘. ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงานตรวจแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๙. ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานประกันสังคม ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๐. ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมประมง ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมเจ้าท่า ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๓. ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม ตำแหน่งประเภทบริหารทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทอำนวยการทุกสายงานและทุกระดับ ตำแหน่งประเภทวิชาการทุกสายงานและทุกระดับ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๔. ข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตรสังกัดกองทัพบก และกองทัพเรือ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๑๕. ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก ศิริชัย ดิษฐกุล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

การตรวจสอบครั้งที่...../.....
ประเภท
○ บริษัทจำกัด
○ บริษัทมหาชนจำกัด

บันทึกการตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

เขียนที่.....
.....
วันที่.....เวลา.....น.

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....
ศาสนา.....อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่..... ....หมู่ที่.....ซอย.....
ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต..... .....
จังหวัด.....เกี่ยวข้องเป็น.....
ขอให้ความสัตย์จริง ดังนี้

รายการที่ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ
๑. การแสดงใบอนุญาตและการตั้งสำนักงาน ชื่อสำนักงาน..... .... ผู้รับอนุญาต/ผู้จัดการ ชื่อ..... ..... ใบอนุญาตเลขที่..... วันที่ออกใบอนุญาต..... วันที่ใบอนุญาตหมดอายุ..... สำนักงานตั้งอยู่เลขที่	○ แสดงใบอนุญาตไว้อย่างเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ○ ไม่แสดงใบอนุญาตไว้อย่างเปิดเผยและเห็นได้ง่าย (ม.๓๒) ○ สำนักงานตั้งอยู่ตรงตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ○ สำนักงานไม่ได้ตั้งอยู่ตรงตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต เนื่องจาก ☐ ย้ายสำนักงาน ☐ ตั้งสำนักงานชั่วคราว ○ ได้แจ้งนายทะเบียนให้ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด ○ ไม่ได้แจ้งนายทะเบียนให้ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด (ม.๓๓) ○ อื่นๆ..... ....

ลงชื่อ.....ผู้รับการตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ผู้ตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ผู้ตรวจสอบ

๒. การแจ้ง...

รายการที่ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ
๒. การจดทะเบียนผู้จัดการหรือลูกจ้างของบริษัท..... ..... ขณะนี้บริษัทมีลูกจ้าง รวม.....คน คือ ๒.๑ ..... ๒.๒ ..... ๒.๓ ..... ๒.๔ ..... ๒.๕ ..... ๒.๖ ..... ๒.๗ ..... ๒.๘ ..... ๒.๙ ..... ๒.๑๐	◯ จดทะเบียนผู้จัดการ จำนวน.....คน ◯ จดทะเบียนลูกจ้างแล้ว รวม.....คน คือหมายเลข..... .... ◯ ไม่ได้จดทะเบียนลูกจ้าง รวม.....คน คือหมายเลข..... .... ◯ อื่นๆ..... ....
๓. การจัดให้มีทะเบียนผู้จัดการหรือลูกจ้าง ณ บริษัทเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจดูได้ระหว่างเวลาทำงาน (นจ.๑๓)	◯ จัดทำทะเบียนลูกจ้าง ☐ เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด ☐ ไม่เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด ◯ ไม่จดทำทะเบียนลูกจ้างตัวแทน
๔. การคืนบัตรประจำตัวผู้จัดการหรือลูกจ้าง ที่สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง รวม.....คน คือ ๔.๑ (ผู้จัดการหรือลูกจ้าง)ราย..... ๔.๒ (ผู้จัดการหรือลูกจ้าง)ราย..... ๔.๓ (ผู้จัดการหรือลูกจ้าง)ราย..... ๔.๔ (ผู้จัดการหรือลูกจ้าง)ราย..... ๔.๕ (ผู้จัดการหรือลูกจ้าง)ราย.....	◯ คืนบัตรภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พ้นจากความเป็นผู้จัดการหรือลูกจ้าง คือหมายเลข..... ..... ◯ ยังไม่ได้คืนบัตรภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พ้นจากความเป็นผู้จัดการหรือลูกจ้าง คือหมายเลข..... .....

ลงชื่อ.....ผู้รับการตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ

/๕.การจัดทำและส่งรายงาน...

รายการที่ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ
๕. การตั้งสำนักงานชั่วคราวนอกเขตท้องที่ที่ได้รับอนุญาต	◯ ขณะนี้มีการตั้งสำนักงานชั่วคราว หนังสืออนุญาตเลขที่..... ลงวันที่..... ตั้งแต่วันที่..... ถึง..... ณ..... ..... ◯ ขณะนี้ยังไม่มีการตั้งสำนักงานชั่วคราว
๖ .การจัดทำสัญญาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศตามที่อธิบดีประกาศกำหนด	◯ ปฏิบัติถูกต้อง ◯ ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ◯ อื่นๆ..... ....
๗. การจัดทำและส่งรายงานเกี่ยวกับการจัดหางานประจำเดือน (นจ.๑๘)	◯ ปฏิบัติถูกต้อง ◯ ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ◯ อื่นๆ..... ....

ลงชื่อ.....ผู้รับการตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ

/๗. ในการตรวจสอบ ...

รายการที่ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ
๘. การเรียกหรือรับค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากนายจ้างและการออกใบเสร็จรับเงินในการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ (นจ.๑๗)	◯ ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนด ◯ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย -เรียกรับค่าบริการ จำนวน.....บาท -เรียกรับค่าใช้จ่าย จำนวน.....บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท ☐ ไม่ออกใบรับเงิน ☐ ออกใบเสร็จรับเงิน ( ) เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด ( ) ไม่เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด อื่นๆ.....
๙.การโฆษณาการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ	◯ ขณะนี้มีการโฆษณาโดย..... .... ตามหนังสือกรมการจัดหางาน ที่..... ..... ลงวันที่..... ... . ☐ ข้อความเป็นไปตามที่แจ้ง ☐ ข้อความไม่เป็นไปตามที่แจ้ง ◯ ขณะนี้ไม่มีการโฆษณา ◯ อื่นๆ ....

ลงชื่อ.....ผู้รับการตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ

/๑๐. การส่งคนต่างด้าว ...

รายการที่ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ
๑๐. การส่งคนต่างด้าวกลับประเทศต้นทาง กรณีนำเข้ามาแล้ว	◯ นายจ้างไม่รับเข้าทำงาน จำนวน.....คน ◯ คนต่างด้าวไม่ยินยอมทำงานกับนายจ้าง จำนวน.....คน ◯ ได้ทำงานแล้วแต่นายจ้างเลิกจ้าง จำนวน.....คน ◯ คนต่างด้าวลาออกก่อนครบกำหนดสัญญา จำนวน.....คน ◯ ทำงานครบกำหนดสัญญา จำนวน.....คน

๑๑. ในการตรวจสอบครั้งนี้ ขอมอบเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑๑.๑ .....

๑๑.๒ .....

๑๑.๓ .....

๑๑.๔ .....

๑๑.๕ . . ..

๑๑.๖ . .....

๑๑.๗ .....

๑๑.๘. .....

๑๑.๙ .....

๑๑.๑๐ .....

๑๑.๑๑ .....

๑๑.๑๒ .....

ลงชื่อ.....ผู้รับการตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ

/๑๒. ในการตรวจสอบ ...

๑๒. ในการตรวจสอบครั้งนี้ พบรายละเอียดที่ควรแก้ไข ดังนี้

๑๒.๑ .....

๑๒.๒ .....

๑๒.๓ .....

๑๒.๔ .....

๑๒.๕ .....

๑๒.๖ .....

๑๒.๗ .....

๑๒.๘ .....

๑๒.๙ .....

๑๒.๑๐ .....

๑๒.๑๑ .....

๑๒.๑๒ .....

๑๓. ในขณะที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและมิได้ทำให้เสียหายหรือเอาไปซึ่งทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบและบริการ ทั้งนี้ มิได้บังคับ ขู่เข็ญทำราย หลอกลวง เรียกหรือยอมรับจะรับทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามความในมาตรา ๙๘ แห่งพระราชกำหนดนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ ทุกประการ อ่านให้ฟังแล้วเห็นว่าถูกต้องเป็นจริง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ..... .....ผู้รับการตรวจสอบ
(..... .....)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ/บันทึก
(.....)

ลงชื่อ..... ....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ
(..... .....)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่/ตรวจสอบ
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

/ <u>หมายเหตุ</u>...

<u>หมายเหตุ</u>: มาตรา ๙๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกหรือสั่งให้บุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาได้

(๒) เข้าไปในสถานประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

(๓) เข้าไปในสถานประกอบการซึ่งรับคนต่างด้าวจากผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

(๔) ค้นในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศหรือมีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือค้นเพื่อหาและช่วยเหลือคนต่างด้าวซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้

(๕) ยึดหรืออายัด เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้

การค้นตาม (๔) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่า หากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้คนต่างด้าวนั้นอาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย หรือซ่อนเร้น หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอาจถูกโยกย้ายซ่อนเร้นทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม หรือถูกทำลายไปเสียก่อนให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นแต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

อัตราโทษตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	ผู้มีอำนาจลงโทษ		
					อธิบดี/ผจว.	พงส.	ศาล
๑	นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ตอบรับการแจ้งตามมาตรา ๕/๑ วรรคสอง ภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนดโดยไม่มีเหตุอันควร	๑๐๐/๑ ๕/๑ วรรคสอง	๑๐๐/๑	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	✔		
๒	คนต่างด้าวทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้	๘	๑๐๑	ปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท		✔	
๓	ผู้ใดรับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงาน หรือให้คนต่างด้าวทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้	๙	๑๐๒	ปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน	✔		
๔	กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่งซ้ำอีก	๙	๑๐๒ วรรคสอง	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ และห้ามมิให้จ้างคนต่างด้าวทำงานอีกเป็นเวลา ๓ ปี			✔
๕	ผู้ใดไม่แจ้งการจ้างคนต่างด้าวเข้าทำงาน หรือไม่แจ้งคนต่างด้าวออกจากงาน	๑๓	๑๐๓	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๖	ผู้ใดโฆษณาการนำคนต่างด้าวมาทำงานโดยที่ตนมิได้เป็นผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน	๒๕	๑๐๔	จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๗	ผู้ใดประกอบธุรกิจนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต	๒๖ วรรคหนึ่ง	๑๐๕	จำคุกตั้งแต่ ๑ - ๓ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐ - ๖๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	ผู้มีอำนาจลงโทษ		
					อธิบดี/ผจว.	พงส.	ศาล
๘	พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ตรวจสอบการปฏิบัติการตามพระราชกำหนดปีละครั้ง	๓๐ วรรคสอง	๑๐๖	จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๙	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ขอรับใบแทนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน	๓๑ วรรคหนึ่ง	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๑๐	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย และเห็นได้ง่าย ณ สำนักงาน	๓๒	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๑๑	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งการย้ายสำนักงานหรือที่ตั้งสำนักงานชั่วคราวต่อนายทะเบียน	๓๓	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๑๒	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งการเปลี่ยนผู้จัดการ ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ต่อนายทะเบียน	๓๔	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๑๓	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งจำนวนและรายชื่อลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานต่อนายทะเบียน	๓๕ วรรคหนึ่ง	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๑๔	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานทำสัญญานำคนต่างด้าวมาทำงานไม่เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด	๔๑ วรรคสอง	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๑๕	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งการส่งมอบคนต่างด้าวให้กับนายจ้างตามรายการที่อธิบดีกำหนด	๔๓	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๑๖	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ใช้ชื่อบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในการประกอบธุรกิจ	๔๔	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	ผู้มีอำนาจลงโทษ		
					อธิบดี/ผจว.	พงส.	ศาล
๑๗	ผู้จัดการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน และลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงาน ไม่มีบัตรประจำตัว หรือมีแต่ไม่สามารถแสดงความมีอยู่ของบัตรประจำตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้	๓๕ วรรคสอง	๑๐๙	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	✔		
๑๘	ผู้ใดดำเนินการเกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ โดยตนไม่ได้เป็นลูกจ้างของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงาน	๑๑๐	๑๑๐	จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๑๙	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานนำคนต่างด้าวไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างที่รับเหมาแรงงาน หรือรับเหมาค่าแรง หรือนำคนต่างด้าวไปทำงานโดยที่ตนเป็นผู้รับเหมาแรงงาน หรือรับเหมาค่าแรง	๑๑๐/๑	๑๑๐/๑	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๒๐	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างต่อนายทะเบียน	๔๑	๑๑๐/๑ วรรคสอง	จำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๒๑	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน หรือลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงาน เรียก หรือรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด นอกจากค่าบริการ หรือค่าใช้จ่าย ตามรายการและอัตราที่อธิบดีกำหนด	๔๒	๑๑๑	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี และปรับสองเท่าของเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินที่เรียกหรือรับจากนายจ้าง หรือคนต่างด้าว หรือค่าบริการ หรือค่าใช้จ่ายที่เรียกเกินกว่าอัตราที่กำหนด			✔
๒๒	ผู้ใดใช้ชื่อบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในการประกอบธุรกิจโดยไม่มีสิทธิใช้	๔๕	๑๑๒	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือปรับอีกไม่เกินวันละ ๕,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่	✔		

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	ผู้มีอำนาจลงโทษ		
					อธิบดี/ผจว.	พงส.	ศาล
๒๓	นายจ้างนำคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศมาทำงานในประเทศกับตนโดยตนเป็นผู้รับเหมาแรงงานหรือรับเหมาค่าแรง	๑๑๓	๑๑๓	ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท	✔		
๒๔	นายจ้างไม่แจ้งการนำคนต่างด้าวตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจมาทำงานในประเทศที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศต่อนายทะเบียน	๔๖ วรรคหนึ่ง วรรคสอง	๑๑๓ วรรคสอง	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท	✔		
๒๕	นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศไม่สามารถแสดงสัญญาจ้างได้เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอตรวจสอบ	๔๖ วรรคสาม	๑๑๓ วรรคสาม	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	✔		
๒๖	นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศไม่แจ้งการออกจากงานของคนต่างด้าวต่อผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน และนายทะเบียน หรือไม่แจ้งนายทะเบียนกรณีไม่รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือคนต่างด้าวนั้นไม่ยินยอมทำงานกับนายจ้าง	๔๖ วรรคสาม ๕๐ วรรคหนึ่ง	๑๑๓/๑	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	✔		
๒๗	นายจ้างนำคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศมาทำงานในประเทศกับตน เรียก หรือรับเงิน หรือทรัพย์สินอื่นใดเกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานจากคนต่างด้าวนอกจากที่มีสิทธิเรียกได้	๔๙	๑๑๔	จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน และปรับสองเท่าของเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินที่เรียกหรือรับไว้จากคนต่างด้าว หรือหักไว้เกินกว่าอัตราที่กำหนดและให้ศาลสั่งให้นายจ้างคืนเงินหรือทรัพย์สินที่เรียกเก็บโดยไม่ชอบให้แก่คนต่างด้าว			✔
๒๘	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือวรรคสาม	๕๐ ววรคสี่	๑๑๕	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	ผู้มีอำนาจลงโทษ		
					อธิบดี/ผจว.	พงส.	ศาล
๒๙	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานละเลยไม่ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทาง	๕๐ วรรคห้า ๕๕	๑๑๕/๑	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน	✔		
๓๐	นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศละเลยไม่ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศ	๕๕	๑๑๖	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน	✔		
๓๑	คนต่างด้าวที่เข้ามาเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอันจำเป็นเร่งด่วน หรืองานเฉพาะกิจทำงานโดยไม่แจ้งต่อนายทะเบียน	๖๑	๑๑๙	ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท	✔		
๓๒	คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานไม่แจ้งให้ทราบถึงผู้เป็นนายจ้าง สถานที่ทำงานของนายจ้าง และลักษณะงานหลักที่ทำต่อนายทะเบียน	๖๔/๒	๑๑๙/๑	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	✔		
๓๓	คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานไม่สามารถแสดงใบอนุญาตทำงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียน	๖๘	๑๒๐	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	✔		
๓๔	ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่	๙๘ (๑)	๑๒๕	จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๓๕	ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่	๙๘ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)	๑๒๖	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๓๖	ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่	๙๘ วรรคสาม	๑๒๗	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	✔		

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	ผู้มีอำนาจลงโทษ		
					อธิบดี/ผจว.	พงส.	ศาล
๓๗	นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการในลักษณะที่ทำให้คนต่างด้าวต้องหยุดทำงานเกินสมควรแก่เหตุ หรือการประกอบการของนายจ้างต้องสะดุดหยุดลง หรือทำในเวลากลางคืนโดยไม่จำเป็น	๙๘ วรรคสี่	๑๒๗/๑	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	✔		
๓๘	ผู้ใดหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถนำคนต่างมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ หรือสามารถหาลูกจ้างซึ่งเป็นคนต่างด้าวให้กับนายจ้าง	๑๒๘ วรรคหนึ่ง	๑๒๘ วรรคหนึ่ง	จำคุกตั้งแต่ ๓ - ๑๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๖๐๐,๐๐๐-๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๓๙	ผู้ใดหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถนำคนต่างมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ หรือสามารถหาลูกจ้างซึ่งเป็นคนต่างด้าวให้กับนายจ้างโดยร่วมกันตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป หรือโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	๑๒๘ วรรคสอง	๑๒๘ วรรคสอง	รับโทษหนักกว่าอัตราโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้กึ่งหนึ่ง			✔
๔๐	ผู้ใดสนับสนุนการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๘ ไม่ว่าการกระทำของตัวการจะได้กระทำนอกราชอาณาจักรหรือไม่	๑๒๙	๑๒๙	จำคุกตั้งแต่ ๑ - ๓ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๖๐๐,๐๐๐ หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๔๑	ผู้ใดยึดใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารสำคัญประจำตัวของคนต่างด้าว	๑๓๑	๑๓๑	จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔
๔๒	ผู้ใดไม่ยินยอมและอำนวยความสะดวกให้คนต่างด้าวสามารถเข้าถึงใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารสำคัญประจำตัวของคนต่างด้าวในกรณีที่คนต่างด้าวยินยอมให้เก็บรักษา	๑๓๑ วรรคสอง	๑๓๑ วรรคสอง	จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ			✔

แนวทางการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	แนวทางการกำหนดโทษ
๑	นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ตอบรับการแจ้งตามมาตรา ๕/๑ วรรคสอง ภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร	๑๐๐/๑ ๕/๑ วรรคสอง	๑๐๐/๑	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๑,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๒,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๕,๐๐๐ บาท
๒	ผู้ใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยที่คนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือให้คนต่างด้าวทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้	๙	๑๐๒ วรรคหนึ่ง	ปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน	ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน (ในกรณีนายจ้างกระทำความผิดตั้งแต่ครั้งที่สองขึ้นไปไม่อยู่ในอำนาจเปรียบเทียบปรับของอธิบดีกรมการจัดหางานและผู้ว่าราชการจังหวัด)
๓	ผู้ใดไม่แจ้งการจ้างคนต่างด้าวเข้าทำงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จ้างคนต่างด้าว หรือไม่แจ้งคนต่างด้าวออกจากงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คนต่างด้าวออกจากงาน	๑๓	๑๐๓	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๔	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ขอรับใบแทนใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ	๓๑ วรรคหนึ่ง	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๕	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย และเห็นได้ง่าย ณ สำนักงาน	๓๒	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	แนวทางการกำหนดโทษ
๖	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งการย้ายสำนักงานหรือที่ตั้งสำนักงานชั่วคราวต่อนายทะเบียนล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน	๓๓	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๗	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งการเปลี่ยนผู้จัดการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ต่อนายทะเบียนล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน	๓๔	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๘	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งจำนวนและรายชื่อลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงานต่อนายทะเบียน	๓๕ วรรคหนึ่ง	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๙	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานทำสัญญานำคนต่างด้าวมาทำงานไม่เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด	๔๑ วรรคสอง	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๑๐	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งการส่งมอบคนต่างด้าวให้กับนายจ้างตามรายการที่อธิบดีกำหนดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งมอบคนต่างด้าวให้แก่นายจ้าง	๔๓	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๑๑	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่ใช้ชื่อบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในการประกอบธุรกิจ	๔๔	๑๐๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	แนวทางการกำหนดโทษ
๑๒	ผู้จัดการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลของผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน และลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวมาทำงาน ไม่มีบัตรประจำตัวและสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงาน หรือมีแต่ไม่สามารถแสดงความมีอยู่ของบัตรประจำตัวและใบอนุญาตดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้	๓๕ วรรคสอง	๑๐๙	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๑,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๒,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๕,๐๐๐ บาท
๑๓	ผู้ใดใช้ชื่อบริษัทนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในการประกอบธุรกิจโดยไม่มีสิทธิใช้	๔๕	๑๑๒	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ ๕,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท และปรับวันละ ๕,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่
๑๔	นายจ้างนำคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศมาทำงานในประเทศกับตนโดยตนเป็นผู้รับเหมาแรงงานหรือรับเหมาค่าแรง	๑๑๓	๑๑๓	ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๑๕	นายจ้างไม่แจ้งการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศต่อนายทะเบียน	๔๖ วรรคหนึ่ง วรรคสอง	๑๑๓ วรรคสอง	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑๖	นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศไม่สามารถแสดงสัญญาจ้างได้เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอตรวจสอบ	๔๖ วรรคสาม	๑๑๓ วรรคสาม	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๑,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๒,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๕,๐๐๐ บาท

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	แนวทางการกำหนดโทษ
๑๗	นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศไม่แจ้งการออกจากงานของคนต่างด้าวต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คนต่างด้าวออกจากงาน หรือไม่แจ้งนายทะเบียนและผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงาน กรณีไม่รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือคนต่างด้าวนั้นไม่ยินยอมทำงานกับนายจ้างหรือคนต่างด้าวออกจากงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว	๔๖ วรรคสาม ๕๐ วรรคหนึ่ง	๑๑๗/๑	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๑,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๒,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๕,๐๐๐ บาท
๑๘	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานไม่แจ้งนายทะเบียนตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือวรรคสาม	๕๐ วรรคสี่	๑๑๕	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๑๙	ผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานละเลยไม่ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทาง	๕๐ วรรคห้า ๕๕	๑๑๕/๑	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒๐	นายจ้างซึ่งนำคนต่างด้าวตามบันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศละเลยไม่ดำเนินการจัดส่งคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศต้นทาง	๕๕	๑๑๖	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒๑	คนต่างด้าวที่เข้ามาเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอันมีลักษณะจำเป็นหรือเร่งด่วน หรือเป็นงานเฉพาะกิจ ทำงานโดยไม่แจ้งต่อนายทะเบียน	๖๑	๑๑๙	ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๕๐,๐๐๐ บาท

ลำดับ	ข้อหา	ฝ่าฝืน (มาตรา)	โทษ (มาตรา)	อัตราโทษ	แนวทางการกำหนดโทษ
๒๒	คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงผู้เป็นนายจ้าง สถานที่ทำงานของนายจ้าง และลักษณะงานหลักที่ทำ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เข้าทำงาน	๖๔/๒	๑๑๙/๑	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๘,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
๒๓	คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานไม่สามารถแสดงใบอนุญาตทำงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนภายในระยะเวลาอันสมควร	๖๘	๑๒๐	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๑,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๒,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๕,๐๐๐ บาท
๒๔	ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่	๙๘ วรรคสาม	๑๒๗	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๒,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท
๒๕	นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการในลักษณะที่ทำให้คนต่างด้าวต้องหยุดทำงานเกินสมควรแก่เหตุ หรือการประกอบการของนายจ้างต้องสะดุดหยุดลงหรือทำในเวลากลางคืนโดยไม่จำเป็น	๙๘ วรรคสี่	๑๒๗/๑	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ปรับ ๒,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๒ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท กระทำความผิดครั้งที่ ๓ และครั้งต่อไป ปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ อธิบดีกรมการจัดหางานหรือผู้ว่าราชการจังหวัดอาจกำหนดโทษผู้กระทำความผิดแตกต่างจากแนวทางการเปรียบเทียบปรับนี้เพียงใดก็ได้โดยพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

ระเบียบคณะกรรมการร่วมตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับคนต่างด้าวที่ทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเปรียบเทียบปรับคนต่างด้าวซึ่งถูกกล่าวหาว่าทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือทำงานนอกเหนือจากสิทธิที่จะทำได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๑ วรรคสาม แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการร่วมตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการร่วมตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับคนต่างด้าวที่ทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้ พ.ศ. ๒๕๖๑"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในกรณีที่คนต่างด้าวทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้ อันเป็นความผิดกรรมเดียวและผิดเฉพาะบทบัญญัติตามมาตรา ๘ ซึ่งกำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘ และมาตรา ๔๕ ให้พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับเป็นเงินจำนวนห้าพันบาท หากคนต่างด้าวนั้นยินยอมเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

ข้อ ๔ คนต่างด้าวตามข้อ ๓ ให้กำหนดอัตราค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพฤติการณ์ ดังนี้

(๑) ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าคนต่างด้าวเคยกระทำความผิดตามมาตรา ๘ แห่งพระราชกำหนดดังกล่าวมาก่อน และมากระทำความผิดซ้ำอีกเมื่อพ้นสองปีนับแต่วันที่ได้รับการเปรียบเทียบปรับหรือได้รับโทษในความผิดครั้งก่อน ให้เปรียบเทียบปรับเป็นเงินจำนวนสองหมื่นบาท

(๒) ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าคนต่างด้าวเคยกระทำความผิดตามมาตรา ๘ แห่งพระราชกำหนดดังกล่าวมาก่อน และมากระทำความผิดซ้ำอีกเมื่อยังไม่พ้นสองปีนับแต่วันที่ได้รับการเปรียบเทียบปรับหรือได้รับโทษในความผิดครั้งก่อน ให้เปรียบเทียบปรับเป็นเงินจำนวนสามหมื่นบาท

(๓) ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าคนต่างด้าวเคยกระทำความผิดซ้ำตาม (๑) หรือ (๒) และมากระทำความผิดซ้ำเป็นครั้งที่สามขึ้นไป ให้เปรียบเทียบปรับเพิ่มจากอัตราโทษปรับตามที่กำหนดไว้ใน (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี อีกจำนวนครั้งละหนึ่งหมื่นบาท แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

(๔) ถ้าพนักงานสอบสวนเห็นว่าคนต่างด้าวซึ่งถูกกล่าวหา มีเจตนาและมีพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศ หรือทำงานอันมีลักษณะเป็นการแย่งงานหรือแย่งอาชีพของคนไทย หรือทำงานที่กำหนดห้ามมิให้คนต่างด้าวทำ ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกำหนดดังกล่าว ให้เปรียบเทียบปรับเป็นเงินจำนวนสามหมื่นบาท

ข้อ ๕ การเปรียบเทียบปรับตามข้อ ๔ (๔) ให้พนักงานสอบสวนเสนอความเห็นต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้พิจารณาเปรียบเทียบปรับ

ข้อ ๖ เมื่อพนักงานสอบสวนหรือหัวหน้าพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับ และคนต่างด้าวได้ชำระค่าปรับแล้ว ให้ส่งตัวคนต่างด้าวนั้นไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เพื่อส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร แล้วให้แจ้งกรมการจัดหางานทราบ โดยอย่างน้อยต้องระบุชื่อ สัญชาติ เลขที่หนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือเลขประจำตัวบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เท่าที่จะกระทำได้ โดยแจ้งไปยังหน่วยงาน ดังนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งไปยังกองนิติการ กรมการจัดหางาน หรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ที่ตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลที่เปรียบเทียบปรับ

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้แจ้งไปยังสำนักงานจัดหางานจังหวัด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑
ศิระ บุญภินนท์
อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด
ประธานกรรมการ

พลตำรวจตรี อดุลย์ รัตนภิรมย์
ผู้บังคับการกองกฎหมาย สำนักงานกฎหมายและคดี
ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
กรรมการ

สันติ นันตสุวรรณ
ผู้อำนวยการกองนิติการ
ผู้แทนกรมการจัดหางาน
กรรมการและเลขานุการ

ประกาศกรมการจัดหางาน
เรื่อง รายชื่อหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรม
สำหรับคนหางานที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ
(Employment Permit System : EPS) พ.ศ. ๒๕๖๑

ตามระเบียบการการจัดหางาน ว่าด้วยการคัดเลือก และการยกเลิกหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (Employment Permit System : EPS) พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศกรมการจัดหางาน เรื่อง กำหนดระยะเวลาในการเข้ารับการคัดเลือกเป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (EPS) ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งกำหนดให้ผู้ซึ่งประสงค์เข้ารับการคัดเลือก สามารถยื่นคำขอเข้ารับการคัดเลือกเป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (Employment Permit System : EPS) พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่ระบุไว้ในแบบคำขอในวันและเวลาราชการ ระหว่างวันที่ ๑ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น

คณะทำงานพิจารณาการคัดเลือกและการยกเลิกหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (EPS) ได้พิจารณาคำขอ ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ตามหลักเกณฑ์ท้ายระเบียบ พร้อมทั้งตรวจประเมินความเหมาะสมของหน่วยงานเอกชนที่ยื่นคำขอเป็นสถานฝึกอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศรายชื่อหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (EPS) เป็นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อ ดังนี้

๑. โรงเรียนกัญญากรบริรักษ์และภาษา สถานที่ตั้งเลขที่ ๑๖๘ ถนนรามคำแหง ๒ ซอย ๖ แขวงดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

๒. โรงเรียนแม้นศรีพัฒนาวิชาชีพและภาษา สถานที่ตั้งเลขที่ ๕๒ ซอยลาดพร้าว ๓๔ ถนนลาดพร้าว แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

๓. โรงเรียนสอนภาษาและการบริบาลนครรังสิต สถานที่ตั้งเลขที่ ๘๖ ซอยรังสิต-นครนายก ๒๖ ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

๔. โรงเรียนโคราชส่งเสริมอาชีพ สถานที่ตั้งเลขที่ ๕๒๓/๑๗-๑๙ หมู่ที่ ๓ ถนนมิตรภาพ – หนองคาย ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๕. โรงเรียนไทย-โคเรีย เทรนนิ่ง เซ็นเตอร์ สถานที่ตั้งเลขที่ ๖๖๑,๖๖๓ ซอยท้าวสุระ ๑๗ ตำบลในเมือง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

๖. โรงเรียนเพื่องฟูอักษรภาษาเกาหลี สถานที่ตั้งเลขที่ ๑๑๒๕/๑๖ - ๑๘ หมู่ ๑ ถนนเพชรมาตุคลา ตำบลหัวทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

/๗. โรงเรียน...

๗. โรงเรียนภาษาเพื่อธุรกิจ สถานที่ตั้งเลขที่ ๑๒๓/๓๕ หมู่ ๗ ตำบลมะเริง อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๘. โรงเรียนพัฒนาอาชีพอุดรธานี สถานที่ตั้งเลขที่ ๒๑๙/๒ หมู่ ๗ ซอยมธุรส ถนนอุดรฯ-หนองคาย ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

๙. โรงเรียนโคเรียศึกษาอุดรธานี สถานที่ตั้งเลขที่ ๕๘๘/๑๒-๑๓ หมู่ ๑ ถนนรอบเมือง ตำบลบ้านเลื่อม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

๑๐. โรงเรียนแม้นศรีพัฒนาวิชาชีพและภาษาอุดรธานี สถานที่ตั้งเลขที่ ๕๘๕/๔-๗ หมู่ ๔ ถนนอุดรฯ - ขอนแก่น ตำบลบ้านจั่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

๑๑. โรงเรียนขอนแก่นส่งเสริมอาชีพและภาษา สถานที่ตั้ง ๒/๓๖-๓๗ ถนนประชาสำราญ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

๑๒. โรงเรียนพรอุดมโคเรียเซ็นเตอร์ สถานที่ตั้งเลขที่ ๓๑๓/๖ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

๑๓. โรงเรียนเกาหลีล้านนาเชียงราย สถานที่ตั้งเลขที่ ๑๔๙ หมู่ ๒ ตำบลริมกก อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย

๑๔. โรงเรียนเชียงรายภาษา สถานที่ตั้งเลขที่ ๕๖๐/๓๑,๓๒ หมู่ ๖ ตำบลสันทราย อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย

๑๕. โรงเรียนกัญญากรภาษาลำปาง สถานที่ตั้งเลขที่ ๑๔๐/๑๑๖ ถนนพหลโยธิน ตำบลสวนดอก อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๑๖. โรงเรียนแม้นศรีพัฒนาวิชาชีพและภาษาลำปาง สถานที่ตั้งเลขที่ ๑๐๖/๕-๗ ถนนไฮเวย์ ลำปาง - งาว ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

โรงเรียนเอกชนที่ได้รับมอบหมายจากกรมการจัดหางานให้เป็นสถานฝึกอบรมภาษาและวัฒนธรรมสำหรับคนหางานที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (EPS) มีกำหนด ๑ ปี ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นางเพชรรัตน์ สินอวย)
อธิบดีกรมการจัดหางาน